

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YARGI KARARLARI IŞIĞINDA KENTSEL DÖNÜŞÜM

Dilek KAVACIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Nematollah AGHABALAEI FANİD

Burdur-2019

T.C.

**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

YARGI KARARLARI IŞIĞINDA KENTSEL DÖNÜŞÜM

Dilek KAVACIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nematollah AGHABALAEI FANİD

Jüri: Doç. Dr. Mustafa LAMBA

Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Erdal EKE

Burdur-2019

Burdur
Mehmet Akif Ersoy
Üniversitesi

MAKÜ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 27.05.2019 tarih ve 2019/13 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 28.06.2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan **Dilek KAVACIK**'ın "Yargı Kararları Işığında Kentsel Dönüşüm" konulu tez çalışması Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE (TEZ DANIŞMANI) : Dr. Öğr. Üyesi Nematollah AGHABALAEI FANID

ÜYE : Doç. Dr. Mustafa LAMBA

ÜYE : Dr. Öğr. Üyesi Erdal EKE

ONAY

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 27.05.2019 tarih ve 2019/13 sayılı kararı.

İMZA / MÜHÜR

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Yargı Kararları Işığında Kentsel Dönüşüm**” adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Adı Soyadı

Dilek KAVACIK

Tarih ve İmza

28.06.2019

TEŞEKKÜR METNİ

Yüksek Lisans eğitiminin boyunca her anlamda hiçbir zaman desteğini esirgemeyen, bu yolda verdiği cesaret ve güvenden dolayı, öğrettiği her bilgiye minnettar olduğum saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nematollah A. FANİD'e, lisans eğitiminin boyunca sabırla bu yola girmeme vesilen olan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Mustafa LAMBA'ya, tez dönemim boyunca gösterdiği ilgi, alaka ve emek için hakkını ödeyemeyeceğim değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Selin Penez ALKAN'a teşekkürü bir borç bilirim. Eğitim hayatım boyunca desteklerini hep arkamda hissettiğim ailem ve sevdiklerime teşekkür ediyorum.

(KAVACIK, Dilek, *Yargı Kararları Işığında Kentsel Dönüşüm*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2019)

ÖZET

Ekonomik, çevresel, kültürel ve göç faktörleri dolayısıyla ortaya çıkan olumsuzlukların giderilmesinde kentsel dönüşüm karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda kentsel dönüşüm projeleri kentsel sorunların çözümünde önemli oranda rol oynamaktadır. Kentsel dönüşümün sistematik şekilde işlevini yerine getirebilmesi amacıyla sağlam hukuki temellere dayandırılması gerekmektedir. Bahsedilen bu hukuki temeller kentsel dönüşüm kavramının yasal dayanağını oluşturmaktadır. Bu yasal dayanaklar kapsamında kentsel dönüşüm projeleri sonucunda ortaya çıkan sorunlar davalarla çözüme kavuşturulmuştur.

Araştırmanın amacı, idari mahkemelerde yer alan kentsel dönüşüm davalarının mahkeme bazında dava konuları, şehirler ve dava sonuçlarından elde edilen verilerin tablolastırılarak yorumlanmasıdır. Uygulama kapsamında, kentsel dönüşüm ile ilgili dava örnekleri *Lexpera* adlı internet kaynağının veri tabanından elde edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda idare mahkemelerde yer alan kentsel dönüşüm davalarının toplam sayısının 1264 olduğu tespit edilmiştir. Mahkeme bazında bakıldığında en fazla davanın Danıştay mahkemesinde olduğu görülmüştür.

Ulaşılan veriler aracılığı ile beş mahkeme kapsamında açılan davalar şehirler kapsamında incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda kentsel dönüşüm davalarının görüldüğü illerin sayısı 36 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu 36 il arasında yoğunluk açısından en fazla davanın görüldüğü şehrin Ankara olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda kentsel dönüşüm, kültürel çeşitliliğin fazla olduğu, yoğun göç alan ve nüfus açısından yoğunluk taşıyan illerde çok daha fazla karşılaşılan bir olgu olduğu görülmektedir. Elde edilen verilerin yorumları detaylı olarak son bölümde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Dönüşüm, Kentleşme, Kent Hukuku, Kamu Yönetimi, Kentsel Dönüşüm Davaları, İçerik Analizi

(KAVACIK, Dilek, *Urban Transformation In The Light Of Judicial Decisions, Master's Thesis*, Burdur, 2019)

ABSTRACT

Urban transformation is encountered in the elimination of the problems caused by economic, environmental, cultural and migration factors. In this context, urban transformation projects play an important role in solving urban problems. Urban transformation should be based on sound legal foundations in order to function systematically. Hese legal foundations are the legal basis of the concept of urban transformation. Within the framework of these legal basis, the problems of urban transformation projects have been solved by lawsuits.

Purpose of the research; cases of court cases on the basis of court cases of urban transformation cases in the administrative courts, cities and the interpretation of the data obtained from the case results. In the context of the application, examples of cases related to urban transformation were obtained from the database of *Lexpera* internet resource. As a result of the data obtained, it has been determined that the total number of urban transformation cases in administrative courts is 1264. On the basis of the court, the highest number of cases were found in the court of cassation.

The lawsuits filed within the scope of the five courts were examined within the scope of cities. As a result of this study, the number of cities where urban transformation cases are seen is 36. Among these 36 provinces, the city with the highest number of cases in terms of density was found to be Ankara. As a result, it is seen that urban transformation is a phenomenon that is much more encountered in the cultural diversity, intensive migration and population density. The interpretations of the obtained data are discussed in detail in the last section.

Key Words: Urban Transformation, Urbanization, Urban Law, Public Administration, Urban Transformation Cases, Content Analysis

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU.....	I
ETİK BEYANI.....	II
TEŞEKKÜR METNİ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XIV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM:

GENEL OLARAK KENTSEL DÖNÜŞÜM

1.1. Kent ve Kentleşme Kavramları.....	3
1.2. Kentsel Dönüşümün Tanımı ve Özellikleri.....	5
1.3. Kentsel Dönüşüm Kavramının Amaç ve Gereçekleri.....	11
1.4. Kentsel Dönüşüm Kavramının Ortaya Çıkış Süreci.....	15
1.4.1. Kentsel Dönüşümün Dünya’da Ortaya Çıkış Süreci.....	16
1.4.1.1. Hiroşima-Danbara Kentsel Dönüşüm Projesi (Japonya).....	23
1.4.1.2. Beyrut-Solidere Kentsel Dönüşüm Projesi (Lübnan).....	25
1.4.1.3. Rio De Janerio Kenti Gecekondulaştırma-Sıkılaştırma Programı (Brezilya).....	26
1.4.1.4. Trafalgar Meydanı Kentsel Dönüşüm Projesi (İngiltere).....	29
1.4.1.5. Postdam Meydanı Kentsel Dönüşüm Projesi (Almanya).....	30
1.4.1.6. La Defense Kentsel Dönüşüm Projesi (Fransa).....	31
1.4.1.7. Guanzhou-Pearl Nehri Kentsel Dönüşüm Projesi (Çin).....	31
1.4.2. Kentsel Dönüşümün Türkiye’de Ortaya Çıkış Süreci.....	32
1.4.2.1. Portakal Çiçeği Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi (Ankara).....	38
1.4.2.2. Kuzey Ankara Girişi (Protokol Yolu) Kentsel Dönüşüm Projesi (Ankara).....	39

1.4.2.3. Sulukule Kentsel Dönüşüm Projesi (İstanbul).....	39
1.4.2.4. Zoğnas Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi (Trabzon).....	40
1.5. Kentsel Dönüşüm Yöntemleri.....	41

İKİNCİ BÖLÜM:

KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN HUKUKİ KAYNAKLARI

2.1. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Anayasal İlkeler.....	45
2.2. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Temel Kanunlar.....	48
2.2.1. 775 Sayılı Gecekondu Kanunu.....	50
2.2.2. 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu.....	51
2.2.3. 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu.....	53
2.2.4. 3194 Sayılı İmar Kanunu.....	55
2.2.5. 5104 Sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu.....	57
2.2.6. 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmazların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanunu.....	59
2.2.7. 5393 Sayılı Belediye Kanunu.....	61
2.2.8. 5543 Sayılı İskân Kanunu.....	63
2.2.9. 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun.....	64
2.3. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Temel Yönetmelikler.....	67
2.3.1. Sığınak Yönetmeliği.....	68
2.3.2. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik.....	69
2.3.3. Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği.....	71
2.3.4. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği.....	73
2.3.5. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği.....	75
2.3.6. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği.....	76
2.3.7. Otopark Yönetmeliği.....	77
2.4. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Uluslararası Antlaşmalar.....	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
KENTSEL DÖNÜŞÜM İLE İLGİLİ YARGI KARARLARININ
ANALİZİ VE YORUMLANMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kısıtları.....	82
3.2. Araştırmanın Önemi.....	82
3.3. Araştırmanın Yöntemi.....	83
3.4. Kentsel Dönüşüm Davaları.....	83
3.4.1. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları.....	99
3.4.2. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları.....	105
3.4.3. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları.....	112
3.4.4. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları.....	127
3.4.5. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları.....	135
3.5. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Dava Örnekleri.....	184
3.5.1. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri.....	184
3.5.2. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri.....	187
3.5.3. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri.....	191
3.5.4. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri.....	199
3.5.5. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri.....	203
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	207
KAYNAKÇA.....	215
ÖZGEÇMİŞ.....	226

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AYM	:Anayasa Mahkemesi
AYMK	:Anayasa Mahkemesi Kararı
BAM	:Bölge Adliye Mahkemesi
BBK	:Bireysel Başvuru Kararı
BİM	:Bölge İdare Mahkemesi
DCMS	:Kültür, Meyda ve Spor Departmanı
E	:Esas
EH	:İngiliz Mirası
F	:Fıkra
HMK	:Hukuk Muhakemeleri Kanunu
IMF	:International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
İDDK	:İdari Dava Daireleri Kurulu
İYD	:İptal ve Yürürlüğün Durdurulması Davası
K	:Karar
KİT	:Kamu İktisadi Teşekkülü
Km²	:Kilometrekare
MD	:Madde
M \$	:Milyon Dolar
N	:Dava Sayısı
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	:Türk Dil Kurumu
TOKİ	:Toplu Konut İdaresi
UNESCO	:United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
Vb.	:Ve benzeri
Vd.	:Ve diğerleri
%	:Yüzde
<	:Küçük
>	:Büyük
\$	:Dolar
&	:Ve

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. Dünya'daki Kentsel Dönüşüm Örnekleri.....	22
Tablo 2. Rio De Janerio Gecekondulaştırma Sıkılaştırma Programı Aşamaları.....	28
Tablo 3. Kentsel Dönüşüm Yöntemlerinin Açıklaması.....	41
Tablo 4. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Temel Kanunlar.....	49
Tablo 5. Kamulaştırma Kanunu'nun İçeriği.....	52
Tablo 6. İmar Kanunu'nun İçeriği.....	55
Tablo 7. Belediye Kanunu'nun İçeriği.....	60
Tablo 8. İskan Kanunu'nun İçeriği.....	62
Tablo 9. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un İçeriği.....	63
Tablo 10. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Yönetmelikler.....	66
Tablo 11. Sığınak Yönetmeliğinin İçeriği.....	67
Tablo 12. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğinin İçeriği.....	68
Tablo 13. Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin İçeriği.....	70
Tablo 14. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin İçeriği.....	72
Tablo 15. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliğinin İçeriği.....	73
Tablo 16. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin İçeriği.....	76
Tablo 17. Otopark Yönetmeliğinin İçeriği.....	78
Tablo 18. Kentsel Dönüşüm Davalarının Mahkemelere Göre Dağılımı.....	86
Tablo 19. Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı 1.....	88
Tablo 20. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti.....	99

Tablo 21. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Dağılımı.....	100
Tablo 22. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı....	102
Tablo 23. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri.....	104
Tablo 24. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaların Konularına Göre Özeti....	105
Tablo 25. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı.....	105
Tablo 26. Bölge İdare Mahkemesinde Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Şehirlere Göre Özeti.....	108
Tablo 27. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Dağılımı.....	108
Tablo 28. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1.....	111
Tablo 29. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2.....	111
Tablo 30. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 3.....	112
Tablo 31. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaların Özeti.....	112
Tablo 32. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı.....	113
Tablo 33. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Davaların Şehirlere Göre Özeti.....	118
Tablo 34. Bölge Adliye Mahkemesinde Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Şehirlere Göre Dağılımı....	118
Tablo 35. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgiler 1.....	124
Tablo 36. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgiler 2.....	125
Tablo 37. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgiler 3.....	126
Tablo 38. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti.....	127
Tablo 39. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı.....	127
Tablo 40. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Özeti....	129
Tablo 41. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Dağılımı.....	130

Tablo 42. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1.....	133
Tablo 43. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2.....	134
Tablo 44. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaların Özeti.....	135
Tablo 45. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı.....	136
Tablo 46. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Özeti.....	139
Tablo 47. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı....	140
Tablo 48. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1.....	155
Tablo 49. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2.....	156
Tablo 50. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 3.....	157
Tablo 51. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 4.....	158
Tablo 52. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 5.....	159
Tablo 53. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 6.....	160
Tablo 54. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 7.....	161
Tablo 55. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 8.....	162
Tablo 56. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 9.....	163
Tablo 57. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 10.....	164
Tablo 58. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 11.....	165
Tablo 59. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 12.....	166
Tablo 60. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 13.....	167
Tablo 61. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 14.....	168
Tablo 62. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 15.....	169

Tablo 63. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 16.....	170
Tablo 64. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 17.....	171
Tablo 65. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 18.....	172
Tablo 66. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 19.....	173
Tablo 67. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 20.....	174
Tablo 68. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 21.....	175
Tablo 69. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 22.....	176
Tablo 70. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 23.....	177
Tablo 71. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 24.....	178
Tablo 72. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 25.....	179
Tablo 73. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 26.....	180
Tablo 74. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 27.....	181
Tablo 75. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 28.....	182
Tablo 76. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 29.....	183

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. Kentsel Dönüşüm Kavramının Amaçları.....	14
Şekil 2. Kentsel Dönüşümün Tarihsel Süreci.....	21
Şekil 3. Türkiye’deki Kentsel Dönüşümün Tarihsel Süreci.....	36
Şekil 4. Kentsel Dönüşümün Hukuki Altyapısı.....	45
Şekil 5. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Anayasal İlkeler.....	46
Şekil 6. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Uluslararası Anlaşmalar.....	79
Şekil 7. Mahkemelere Göre Kentsel Dönüşüm Dava Konuları.....	85

GİRİŞ

Kentler, olumsuz çevresel koşullarının sonucu olarak değişim ve dönüşüme ihtiyaç duymaktadır. Yaşanılan bu değişim ihtiyacına çözüm olarak, kentsel dönüşüm sürecinde uygulamaya konulan dönüşüm projeleri araç şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel dönüşüm kavramı, literatürde çok farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımlar ilgili bölümde verilecektir. Verilen tanımlardan birine bakıldığında kentsel dönüşüm kavramı; *“Farklı sebeplerden dolayı zaman içinde eskimiş, yıpranmış ya da bazı durumlarda terk edilmiş, kentsel dokunun, günün fiziksel ve sosyo-ekonomik koşulları göz önünde tutularak dönüştürülmesi, değiştirilmesi, ıslah edilmesi ve yeniden canlandırılarak kente kazandırılması”* olarak karşımıza çıkmaktadır (Özden, 2001: 3).

Çalışmanın amacı, idari mahkemelerde yer alan beş mahkeme kapsamında kentsel dönüşüm davalarının detaylı bir şekilde incelenmesidir. Bu kapsamda mahkemeler bazında dava konularına, davaların açıldığı şehire, dava süresine ve dava sonuçlarına göre tablolandırılmış ve elde edilen veriler yorumlanmıştır. Çalışma üç bölüme ayrılmıştır.

Birinci Bölümde; kent ve kentsel dönüşüm kavramı açıklanmış ve kentsel dönüşüm süreci dünyada ve Türkiye’de tarihsel süreç şeklinde ortaya konulmuştur.

İkinci Bölümde; kentsel dönüşümün hukuki alt yapısı, ulusal ve uluslararası hukuk kaynakları çerçevesinde açıklanmıştır. Dolayısıyla bu konudaki anayasal ilkelere, kanunlara, yönetmeliklere ve uluslararası anlaşmalara da yer verilmiştir.

Üçüncü Bölümde ise, kentsel dönüşüm ile ilgili yargı kararları Lexpera kaynağından edinilen veriler ışığında tablolandırılarak yorumlanmıştır. Bu bölümde kentsel dönüşüm davalarının mahkeme ve şehir bazında analizi yapılarak elde edilen verilere göre tespitler yapılmıştır. Oluşturulan tabloların daha net şekilde anlaşılabilmesi amacıyla mahkeme bazında dava konularına örnekler de verilmiştir.

Çalışma konusu kapsamında bakıldığında çok değinilmiş bir alan olmasına rağmen hukuki veriler ve mahkemeler bazında analiz edilmiş bir örneğine rastlanmamıştır. Bu sebeple araştırmanın hem yöntem hem de konuya bakış açısı olarak incelenmemiş olma özelliği taşıdığı varsayılmaktadır. Kentsel dönüşüm sürecinin hukuki dayanakları ve dava örnekleri şeklinde ele alınan bir konu olmasına rağmen mahkemeler

ve dava sonuçları bazında veri ve içerik analizi yapılmaması yönünden önem taşımaktadır. Bu sebeple çalışma, ulaşılabilirliği açısından zor olan hukuki verilerin okuyucular tarafından incelenebilmesi ve elde edilebilmesi yönüyle önemlidir.

Araştırma, veri ve içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Bu yöntemler aracılığı ile araştırılan veriler bir amaç çerçevesinde sınıflandırılarak özetlenmiştir. Yapılan düzenleme ile davalar belli bir düzene göre sınıflandırılmıştır. Bu düzen, mahkeme, dava konusu, davanın açıldığı şehir, dava süresi ve sonucu bazında yapılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan ham veriler çalışma kapsamında amaca hizmet edecek şekilde yararlı bilgilere dönüştürülmüştür.

Çalışmaya kısıt olarak 1992 - 2018 yılları baz alınmıştır. Bu yıl aralığının baz alınma sebebi elde edilen veriler ışığında ilk kentsel dönüşüm davasının 1992 yılında açılmasıdır. 2018 yılının sınır olarak kabul edilme sebebi ise, araştırmanın 2019 yılında veriler elde edilerek yorumlanmıştır. Bu kapsamda sonuçlanmış davalara yer verilmiştir. Çalışma beş mahkeme baz alınarak araştırılmış ve Lexpera kaynağından elde edilen bilgiler ışığında veriler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Verilerin elde edilmesi amacıyla kullanılan *Lexpera* adlı internet kaynağının veri tabanı kapsamında yedi mahkeme karşımıza çıkmaktadır. Bu mahkemeler şu şekildedir: Anayasa Mahkemesi (AYM), Bölge İdare Mahkemesi (BİM), Bölge Adliye Mahkemesi (BAM), Sayıştay, Yargıtay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay'dır. Çalışma idare hukuku ve idari yargılama hukuki kapsamında yer alan kentsel dönüşüm davalarını inceleme amacıyla olduğu için Sayıştay ve Yargıtay Mahkemelerine yer verilmemiştir. Çalışma kapsamında bu mahkemeler arasından beş mahkeme incelenmiştir. İncelenen Mahkemeler; Anayasa Mahkemesi, Bölge İdare Mahkemesi, Bölge Adliye Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay'dır.

BİRİNCİ BÖLÜM:

KENTSEL DÖNÜŞÜM

1.1. Kent ve Kentleşme Kavramları

Kent, geçmiş tarihlerden bu zamana insanların, kendilerinin belirlediği kurallar etrafında beraber yaşadıkları, örgütlenerek üretim ve tüketim faaliyetlerini yaptıkları, birbirleriyle iletişime geçtikleri alanlara verilen isimdir (Çakallı, 2015: 1). Günümüzde kent kavramı birçok şekilde tanımlanmaktadır. Bu tanımlar arasında en kapsamlı olanı Bal tarafından şu şekilde yapılmıştır:

Kent, “Sanayi, ticaret, hizmet gibi ekonomik etkinliği olan, tarımsal ürünler de dâhil olmak üzere her türlü ürünün dağıtıldığı, sınırları belirlenmiş bir alanda yoğunlaşmış nüfusun sosyal bakımdan tabakalaştığı, mesleki rollerin artarak farklılaştığı, dikey ve yatay hareketliliğin yaygın olduğu, çeşitli sosyal grupları barındıran, sivil toplum örgütlerinin etkinliğinin gittikçe arttığı, merkezi ve yerel yönetimi temsil eden yönetsel kurumların bulunduğu, yerel, bölgesel ya da uluslararası ilişki ağlarına sahip heterojen bir toplum.” şeklinde tanımlanmaktadır (Bal, 2008: 31).

Buna ek olarak kentler, insan hayatının devam ettiği önemli alanlar olmasının yanı sıra etrafındaki alanların da bir ürünü kabul edilmektedir. Dolayısıyla her bir kent çevresindeki alanları da etkilemektedir. Zamanla halkın hayatını etkileyen, kentteki sosyal ve ekonomik faaliyetler artarken aynı zamanda diğer bir kısmında da değişimler görülmektedir. Bu değişimler kentleri çekici hale getirmiş, insanların zamanla kentten beklentilerini de arttırmıştır. Önceden kentlerin sadece ticaret ve barınma fonksiyonunun var olduğu kabul edilmekteydi. Ancak zamanla barınma ve ticaret faktörleri de sabit kalmamıştır. Bunun göze çarpan önemli sebebi ise şehrin ekonomik açıdan değişip büyümesi ve bunun sonucunda kentin nüfusunun çok fazla artış göstermesi olarak açıklanabilir (Çakallı, 2015: 1-9). Değişen ve gelişen süreçte varolan barınma ve ticaret gibi çeşitli fonksiyonların zamanla değişip aynı kalmamasının diğer bir sebebi kente doğru yaşanan yoğun göçlerdir. Bu göçlerin sonucunda kentteki değişen kitle ile ihtiyaçlarda da değişiklikler meydana gelmektedir.

Kent yapısı birçok açıdan kırdan farklı özellikleri taşımaktadır. Bu özellikler listesinin en başında iş bölümü, nüfus yoğunluğu, tarım dışı üretim ve kültür birikimi gelmektedir. Kent içinde yaşamının olumlu yanı sağlık ve kültür hizmetlerine kolayca ulaşabilmektir. Ancak kent dışı yaşamın da dikkat çeken avantajları bulunmaktadır. Bunların başında daha fazla özgürlük, çevre kontrolü ve doğaya yakınlık gelmektedir (İmamoğlu, 1995: 357-367). Bu iki kır ve kent karşılaştırması ile yaşanan çevrede değiştirilmesi ve geliştirilmesi gereken yapılar dikkat çekmektedir. Bunların başında kırdan yaşamının avantajı olarak açıklanan özgürlük kavramının kent yapısında da var olabilmesi için yapılması gerekenler gelmektedir.

Kent kavramının zamanla çevresel etkilerden dolayı dönüşümü sonucu karşımıza çıkan kentleşme kavramı, kent olgusu ile birlikte ortaya çıkmış ve üzerinde birçok tartışmanın yaşandığı çok geniş kapsamlı bir konu olmuştur. Tanımlara bakıldığında farklı çerçevede açıklanmış birçok görüş karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan yola çıkarak Kentleşme, “*Şehir sayısının ve şehirlerde yaşayan insan sayısının yükselmesi*” olarak tanımlanan kentleşme, geniş kapsamda; “*sanayileşme ve ekonomik gelişmeye şart olarak şehir sayısının artması ve kentlerin büyümesi sonucunu ortaya çıkaran, toplumsal yapısında yükselen şekilde örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma yaratan, insanların davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere sebep olan bir nüfus birikimi süreci*” şeklinde tanımlanmaktadır (Keleş, 1992: 22). Bu tanımlara ek olarak Türk Dil Kurumuna (TDK) göre ise, kentleşme kavramının eş anlamlı karşılığı “*Şehirleşmek*” şeklindedir¹.

İnsanların mekân seçimlerinde farklılıkların ortaya çıkması ve bunun sonucunda tarımsal alanlarda sanayileşmiş alanlara göç etmeleri kent ya da şehir adlandırmasını ortaya çıkarmıştır (Kıray, 1982: 57). Kentler, çevresel faktörlerden dolayı sürekli değişim ve dönüşüm halinde olan aktif yapılardır. Bu değişim ve dönüşümü etkileyen faktörlerin başında; ekonomik, kültürel, sosyal ve politik dinamikler karşımıza çıkmaktadır.

Kentler, bir takım sosyal, fiziki ve ekonomik güçlerin birbirleriyle olan etkileşimi ile ortaya çıkmıştır. Zamanla bu dinamiklerin kentin belli alanlarında etkisini kaybetmesinden dolayı kentsel dönüşüm kavramı bu etkileşimin ürünü olarak ortaya çıkmış ve bu çöküşten kaynaklı birçok soruna çözüm olarak görülmüştür. Kentler

---

¹T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü, <http://sozluk.gov.tr>, (09.11.2018).

zamanla, bazı olumsuz dış faktör ve dinamiklerin etkisi sonucu değişim ve dönüşüme uğramışlardır. Bu değişim ve bunun etkisi sonucu yaşanan dönüşüm süreci, 19. yüzyıldan itibaren sanayileşme ve bunun beraberinde getirdiği diğer önemli gelişmeler ile hızlanmıştır. Ancak yaşanan bu değişim ve dönüşüm süreci kentlerin evvelinde tecrübe etmediği toplumsal, mekânsal ve hatta çevreyle ilgili sorunları da birlikte getirmiştir (Çakallı, 2015: 17).

1.2. Kentsel Dönüşümün Tanımı ve Özellikleri

Kentler zamanla değişen çevresel yapılara uyum sağlamak ve olumsuz çevre etkilerinden oluşabilecek zararı en aza indirmek adına farklı yöntemlerle karşımıza çıkan müdahale biçimlerini kullanmaktadır. Kentsel yapı ve mekanlara uygulanan bu son dönem müdahale tarzı da literatürde “*Kentsel Dönüşüm*” olarak adlandırılmıştır. Bu müdahaleler ise amaç ve uygulanan çevrelere göre değişkenlik göstermektedir. Bu müdahaleler depremler, yangınlar ve kargaşa halleri gibi birçok tabii afet sonucunda olabileceği gibi, ideolojik yapıların veya siyasi anlayışların kent alanlarına müdahaleleri sonucunda da ortaya çıktığı gözlemlenmektedir (Zeybekoğlu, 2008: 13). Diğer bir açıklamaya göre ise; kentsel dönüşüm, çeşitli ekonomik, sosyal ve çevresel etkiden kaynaklı sebeplerden dolayı süreç içerisinde şehrin fiziki durumunun olumsuz şekilde değişmesi veya terk edilen yerleşim alanlarının eski haline döndürülmesi amacıyla uygulanan çalışmaları ifade edilmektedir (Aydın ve Çamur, 2016: 53).

İnsanların senelerdir bir arada ve toplu olarak yaşamlarını sürdürdükleri kentlerin sadece yapı olarak değerlendirilmemesi gerekir. Kentler de tıpkı insanlar gibi doğal süreçlere sahiptirler. Bahsedilen bu doğal süreçler şu şekildedir; doğarlar, büyürler, insanlarla beraber gelişirler ve geçen süreçte eskiyip bir süre sonra verimsiz hale gelirler (Kaypak, 2010: 86). Canlı bir yapı olarak ele alıp bu şekilde değerlendirdiğimiz kentleri iyileştirme aracı olan kentsel dönüşümün bir farklı tanımına bakıldığında; “*Farklı sebeplerden dolayı zaman içinde eskimiş, yıpranmış ya da bazı durumlarda terk edilmiş, kentsel dokunun, günün fiziksel ve sosyo-ekonomik koşulları göz önünde tutularak dönüştürülmesi, değiştirilmesi, ıslah edilmesi ve yeniden canlandırılarak kente kazandırılması*” şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Özden, 2001: 3). Diğer bir açıdan tanıma baktığımızda kentsel dönüşümü, kentin yapısal parçalarının niteliğinin değişmesi olarak açıklayabiliriz (Tekeli, 2011: 271).

Kentsel dönüşüm sözcüğü, Türkçe'ye İngilizce “*Urban Transformation*” kavramının karşılığı olarak geçmiştir (Aydınlı ve Kaya, 2013: 451). Kentsel dönüşüm süreci, kentsel gelişme kavramının tekrar ele alınması olarak açıklanabilmektedir. Buna ek olarak kentin içindeki sıkıntılı yapıların sağlıklı ve yaşamaya uygun bir duruma getirilmesi gerekmektedir. Bunun için yeniden yapılanması veya canlandırılması amacıyla projeler üretilerek karşımıza çıkmaktadır. Genel ifade ile kentsel dönüşüm, kent yapısının bazulmasına sebep olan sorunların giderilmesi olarak tanımlanabilir (Ertaş, 2011: 2). Literatürdeki birçok tanımın yanı sıra daha genel taslak çizen bir tanıma bakıldığında kentsel dönüşüm; “*Gecekondu, kaçak alanlar, doğal yıkım tehlikesi yüksek mekanlar, şehir merkezlerindeki çöküntü alanlar ve ekonomik ömrünü tamamlayan kent parçalarına dışarıdan müdahalede bulunulmasıdır*” (Keleş, 2012: 386-387). Kentsel dönüşüm sosyal, kültürel ve teknik faktörleri kapsayan afet ve çevre, sürdürülebilir kent ve kentsel gelişim konularına yer veren kapsamlı bir yaklaşımdır (Karaman, 2008: 91).

Gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde farklı kentsel dönüşüm yöntemleri kullanılarak hem kentlerin yaşam faaliyetini sürdürme amacı için daha elverişli bir duruma getirilmesi hem de kentlerin fiziki yapılarının düzenlenmesi için birçok farklı çalışma yapılmakta ve bunun doğrultusunda birçok proje uygulanmaktadır (Aydın ve Çamur, 2016: 53). Kentsel dönüşüm sürecinde uygulamaya konulan dönüşüm projeleri ana araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu projeler kullanılma amaçları ve mekanları açısından birbirinden ayrılmaktadır.

Türkiye’de son yıllarda yükselen sanayileşme ve ekonomik gelişmelerin sonucunda, kırsal mekanlardan kentlere yönelik göç hareketlerinin arttığı görülmektedir. Bahsedilen bu gelişmeler sonucunda özellikle kentlerde temel ihtiyaçlarımızın başında gelen yaşam ve korunma ihtiyacını karşılamak için plansız ortaya konan evler sonucunda çarpık kentleşme meydana gelmiştir. Oluşan çarpık kentleşme sorununu çözmek için arayış içerisine girilmiştir. Bu arayış sonucu çözüm yolu olabileceği düşünülen kentsel dönüşüm kapsamındaki projeler önemli hale gelmeye başlamıştır. Kentsel dönüşüm projelerinin bu olumsuzlukların çözümü olabilmesi için, planlama esaslarına göre ve kentlerde çağdaş kent temellerine göre hazırlanması gerekmektedir (Aydınlı ve Kaya, 2013: 450). Kentlerde meydana gelen hızlı nüfus artışı, yaşanan çarpık kentleşmeyi daha da hızlandırmıştır. Bu sorunun çözümü ana araç olarak kentsel dönüşüm sürecidir.

Dolaylı yoldan ise bu sorunun çözümü göç hareketlerinin doğru yönlendirilmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda, kentsel dönüşüm projeleri kentlerde yaşanan sorunların çözümü olarak görülmektedir. Bu görüşe sebep olan faktör ise yaşanan olumsuz çevresel etmenlerden dolayı bir sorun haline gelen kentlerin çekiciliğini kaybetmesidir. Kentlerde yaşanan bu cazibe kaybında kentsel dönüşüm bir araç olarak, kentlerde terk edilmeye sebep olan etkilerin ortadan kaldırılması ve kentlerle ilgili olumsuz etkilerin giderilmesi şeklinde kullanılmalıdır (Aydın ve Çamur, 2016: 54). Kentlerde yaşanan bu cazibe kaybı sorununun kentsel dönüşüm projeleri ile çözüme kavuşturulabileceği öngörülmektedir. Kentsel dönüşüm projeleri ile sosyal donatı alanlarına yönelik çalışmaların yapılması bu sorunun çözümü olarak görülebilmektedir.

Kentsel dönüşüm kapsamında arsa payı, kat irtifakı ve kat mülkiyeti düzenlemelerinde teknik ve hukuksal olarak imar uygulama araçlarına ve yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu süreçte ortaya çıkan etkili yapılaşmalar, mekan düzenlemelerindeki uygulamalarla ilgili sorunlar, imar düzenlemelerinde şehrin kalabalık mevkiilerindeki donanım seviyesinin artması, deprem tehlikesine karşı tedbir almak için uygulanacak tümüyle yıkım ve yenileme mekanlarındaki konut üretimi ihtiyacı şehirlerin değiştirilmesi ve dönüştürülmesini gündeme getirmektedir (Ülger, 2010: 185).

Kentsel dönüşüm gereksinimi, kentlere doğru yapılan önemli seviyede göç nedeniyle ortaya çıkan çarpık kentleşmenin yanı sıra; deprem, yangın gibi tabii afetler sebebi ile de ortaya çıkabilmektedir. Bu tabii afetler ortaya çıkmadan evvel olası zararları en aza indirmek için kentsel dönüşüm projeleri uygulamaya geçirilebilmektedir. 1999 yılında ülkemizde yaşanan Marmara ve Düzce depremlerinde ve 2011 yılında meydana gelen Van depreminde şehirlerde çok fazla mal ve can kaybı meydana gelmiştir. Bu kayıplar ve olumsuz etkileri sebebiyle kentsel dönüşüm olgusu, ülkemizde oldukça fazla dile getirilen ve tartışmalara sebep olan bir konu haline gelmiştir. Kentsel dönüşüm bağlamında uygulanan yasal düzenlemelerle, tabii afet olasılığının indirilmesi ve bazı gecekonduların dönüştürülmesi gibi kentlerde çevrenin olumsuz etkilerinin giderilmesini içeren amaçlarla ülkemizde kentsel dönüşüm projelerinin yaygın olarak uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Hazırlanan kentsel dönüşüm projeleri genellikle üç farklı ölçekte uygulanmaktadır. Kentsel dönüşüm projelerinde yer alan projeler,

Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli projelerdir (Aydın ve Çamur, 2016: 53-54). Kullanılmaya başlanan bu projeler çeşitli etmenlerden dolayı oluşan kentsel sorunların etkilerini en aza indirmeyi hatta yok etmeyi amaçlamaktadır.

Kentsel dönüşüm projelerinde yer alan birinci ölçek olarak *Küçük Ölçekli Projeleri* karşımıza çıkmaktadır. Bu projeler genel olarak kentsel mekanlarda kendine özgü yapıların onarılması ile alakalıdır ve kolay ulaşılabilirliği olan, şehrin içinde kendine has kimliği olan mekanlarda yer alma özelliği taşır. Tarihi yapı özelliği olan Alışveriş merkezleri, iş merkezler ve oteller gibi yapılara eklenen yeni özelliklerle mekansal gelişimine katkıda sağlama özelliği ile ayırt edici projelerdir (Erden, 2003: 250).

Kentsel dönüşüm projelerinde yer alan ikinci ölçek ise *Orta Ölçekli Projeler* karşımıza çıkar. Bahsedilen bu projelerin amacı, mevcut altyapının kuvvetlendirilmesidir. Bahsedilen bu projeler 19. yüzyıldan bu zamana kent içinde ve etrafında faaliyetini kaybetmiş alanların, yapılan planlar ile beraberinde kente yeniden kazandırılması amacıyla uygulamaya konulan yöntemlerdendir. Uygulanan kentsel dönüşüm projeleri kent içerisinde yaşayan halkın yaşam kalitesinin yükselmesine ve kent içerisindeki çöküntüye uğraşmış alanların yeniden canlandırılmasına imkan sağlamaktadır. Kentlerde yaşanan düşük kalitede yapılaşma, kentsel ihtiyaçları karşılamada etkisiz kalmaktadır. Bunun akabinde kentlerde yaşayan halk zamanla “*Kırdan Kente Göç*” diye dile getirilen olguyu gerçekleştirme yönelimi göstermektedir. Kent içinde barınan tarihi yapılar zamanla yıpranma yönelimi göstermiştir. Bu alanlarda iyileştirme tarafında ihtiyaç dahilinde adımların atılmaması da kentlerin bu alanlarının zaman içinde terk edilmesine sebep olmuştur.

Kentsel dönüşüm projelerinde yer alan üçüncü ölçeğe gelindiğinde; karşımıza *Büyük Ölçekli Projeler* çıkmaktadır. Genel olarak kent çevresinde uygulanmakta ve kentin tekrar şekillenmesini sağlamayı hedeflemektedir. Bu projelerin kentsel - bölgesel merkezleri oluşturan bir yapıları vardır. Uygulanan kentsel dönüşüm projeleri sayesinde kentlerin yenilenmesi, dönüştürülmesi veya korunması amaçlanmaktadır.

Kent kalitesinde ekonomik bozulma, nüfus yoğunluğu gibi birçok değişik sebeplerden ötürü düşüş yaşanabilmektedir. Bu bilgilere ek olarak, kentlerde fazla nüfus artışı düzenli olmayan kentleşmeye, trafik sorunlarının ortaya çıkmasına, teknik alt yapı

yetersizliğine ve bunların paralelinde kamu düzeninin niteliğini kaybetmesine neden olmaktadır. Uygulanan kentsel dönüşüm projeleri ile bu nedenler ortadan kaldırılarak, kentlerin korunması ve yenilenmesi sağlanmaktadır. Tüm bu sebeplerden dolayı, kentsel dönüşümü bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Aydın ve Çamur, 2016: 62-63).

Kentsel dönüşümün tanımları, amaç, yöntem, stratejilerine göre farklılık göstermektedir. Kentsel dönüşüm kavramının tanımı ne şekilde yapılırsa yapılsın, en belirgin tanımlarından biri, “*Bozulma ve çökme olan kentsel mekanın toplumsal, ekonomik, çevresel ve fiziksel koşullarının kapsamlı yaklaşımlarla iyileştirilmesine dönük olarak uygulanan eylemlerin bütünü*” şeklindedir. (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 2). Tanımlardaki açıklamalardan yola çıkılarak kentsel dönüşümün bir çözüm süreci olduğu kanısı karşımıza çıkmaktadır. Her uygulamanın bir ya da birden fazla amaca hizmet ettiği varsayımı üzerine kentsel dönüşüm kavramı da birçok amaca hizmet eden bir uygulamadır. Bunların içinden Tekeli’ye göre kentsel dönüşümün amacına bakıldığında, “*Kentsel dönüşüm, bir alanı veya mekanı koruyup yeni bir görev vermek bu yolla ekonomik değerini yükseltmek ve bu fiziksel çevrenin soylulaştırma yöntemiyle sosyal yapısını değiştirerek iş alanlarının ve şehir merkezinin konut alanlarından ayrılmasıdır.*” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. (Tekeli, 2011: 277). Kentsel dönüşüm kavramının içerisinde dört farklı temel boyuta yer verilmektedir. Bunlar boyutları şu şekilde açıklayabiliriz (Polat ve Dostoğlu, 2007: 65):

1. *Fiziki ve Tasarım Boyutu:* Çevresel problemler ve alt yapı alanlarını kapsamaktadır. Bunun yanı sıra konut depolama ve bölgenin içinde bulunduğu ulaşım ve kent bağlantıları konularını içerisinde barındırır. Fiziksel olarak kentsel gelişim, koruma ve değişimi yönlendiren kentsel tasarım sürecini içerir.
2. *Sosyal Boyut:* Eğitim, kamu hizmetlerine erişim, proje sürecine devlet, yerel halk ve istekli olanların katılımı, sağlık, konut sorunu, toplumdan soyutlanmaları gibi alanlarla ilgilenir.
3. *Ekonomik Boyut:* Seçilen mekan ve etrafındaki iş olanaklarının niteliklerini arttırmayı kapsar.
4. *Yasal / Yönetmel Boyut:* Yerel halkla ilişkiler, yerel karar alma birimlerinin yapısı, diğer grupların katılımı gibi konuları içerir.

20. yüzyılın başları, kentsel dönüşüm kavramının literatürde aktif olarak kullanılmaya başlandığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa'nın büyük şehirlerinde yaşanan, Sanayi Devrimi sonrasına denk gelen ve işçi sınıfının da buna dahil olduğu insanlık dışı zor koşulların varlığı pek çok mimarı ve düşünürü etkilemiştir. Bunun sonucunda şehrin yaşanabilirliğinin daha fazla olması gerektiği üzerinde konuşmalar yapılmaya başlamıştır (Şahin, 2003: 90). Şehirlerin içinde barındığı bu yıpranma durumu "*Hastalık Dönemi*" şeklinde tanımlanmaktadır (Yenice, 2014: 77). Dönemin bu şekilde adlandırılmasının sebebi ise, kent kavramının bir canlı varlık olarak nitelendirilmesinden kaynaklanmaktadır. Kentlerde canlıların bazı faaliyetlerini yerine getiremediği hallerde hastalık durumu şeklinde benzetmeler yapılmaktadır.

İmar Terimleri sözlüğünde kentsel dönüşüm; "*Kamu girişimi ya da yardımıyla, yoksul komşulukların temizlenmesi, yapıların iyileştirilmesi, korunması, daha iyi barınma, çalışma ve dinlenme koşulları, kamu yapıları sağlanması amacıyla, yerel tasarılar uyarınca, kentleri ve kent özeklerinin tümünü ya da bir bölümünü, günün değişen koşullarına daha iyi çevre verebilecek duruma getirmek*" şeklinde tanımlanmaktadır (Ünal vd., 1998: 103). Kentsel dönüşüm süreci canlı bir yapının sonucu olmasından dolayı kendiliğinden ortaya çıkan bir olgu değildir. Kentsel dönüşüm ekonomik, toplumsal, siyasal ve sosyo-kültürel hedeflerle şehirlere dışarıdan yapılan müdahaleler yoluyla gerçekleşmektedir (Keleş, 2012: 386). Yani bu çıkarımın sonucu olarak, kentsel dönüşüm kavramını tetikleyici ve uygulamaya geçirici olgular olmalıdır. Bu olgular sonucu kentsel dönüşüm süreci harekete geçmektedir.

Kentsel dönüşüm süreci genellikle şehrin, düşük gelir gruplarının olumsuz fiziksel ve ekonomik şartlarda yaşamlarını sürdürdükleri ya da sosyal dayanışmanın ortadan kalktığı konut alanlarında, şehrin ekonomik alanda gelişimine etkide bulunabilecek kentsel dönüşüm projelerin uygulanması şeklinde olmaktadır (Ataöv ve Osmay, 2007: 58). Türk Dil Kurumuna göre kentsel dönüşüm, "*Kentin imar planına uymayan, ruhsatsız binaların yıkılarak, planlara uygun şekilde bir arada yerleşim alanlarının oluşturulması*" anlamına gelmektedir². Sanayi şehirlerinde plansız yapıların ve çevre kirliliğinin oldukça artmasının sonucunda, yaşam kalitesi oldukça düşük mesken yapıları içerisinde, yeterli olmayan altyapı hizmetleri gibi problemleri çözme gayretleri,

²http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c378b384af916.03371892, Erişim Tarihi: 09.11.2018

kentsel dönüşüm düşüncesinin yaygınlaşması aşamasında oldukça mühim etki etmiştir. Bu noktadan yola çıkarak kentsel dönüşüm kavramı; şehrin bozulmuş alanlarının fiziksel, ekonomik ve çevresel şartlarının geniş olarak düzeltilmesi amacıyla uygulamaya konulacak olan plan ve faaliyetlerin tamamı olarak tanımlanabilmektedir (Akkar, 2006: 30).

Tüm bu tanımlamalardan hareketle kentsel dönüşümü; toplumsal, ekonomik ve alansal olarak kentleri yeniden ele alarak, istenilen şekilde olmayan kent yapılarının fiziksel olarak, muasır şehircilik ilkeleri ve planlama temelleri ile dönüştürülme süreci olarak tanımlayabiliriz. Kentsel dönüşümün birbirinden farklı tanımlamaların yapılmasının sebebi, kentsel dönüşüm sürecinin, amaç ve kapsam açısından ülkelerin siyasi, sosyal ve ekonomik şartlarına göre çeşitlilik göstermesi olarak karşımıza çıkmaktadır. (Aydınlı ve Çamur, 2013: 451). Bu farklılıklar kentlerin yapısı, ihtiyaçları ve amaçları sonucu ortaya çıkmaktadır.

1.3. Kentsel Dönüşüm Kavramının Amaç ve Gerekçeleri

Kentsel dönüşüm sürecinin amacı; sağlıklı, toplum ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve diğer özelliklerinin yanı sıra en önemlisi olarak güvenli yaşam alanlarının oluşturulmasıdır. Bu amaç, kentsel dönüşümün ortaya çıkış sebebi olmaktadır. Ayrıca kentsel dönüşüm hukuka aykırı uygulamalara engel olabilecek bir yapı olarak da karşımıza çıkmaktadır (Karakocalı vd., 2017: 3). Toplum ve şehirler üzerinde bu kadar çok etkiye sahip olabilen kentsel dönüşüm sürecinin beş temel amacı bulunmaktadır. Bu amaçları şu şekilde sırayabiliriz (Mazı, 2014: 133):

- Birinci Amaç: Toplumsal bozulma ve değişmeye sebep olan etkileri ve çöküntüye neden olacak faktörleri analiz ederek bulunan sebeplerin ortadan kaldırılması ve olumsuz sonuçları engellemek,
- İkinci Amaç: Çevresel etmenlerden dolayı kentlerde oluşan fiziksel açıdan sürekli değişim ihtiyacını karşılamak,
- Üçüncü Amaç: Kentsel açıdan yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla başarılı ekonomik kalkınma oluşturmak,
- Dördüncü Amaç: Kentsel alanların oldukça etkili şekilde kullanılması amacıyla ihtiyacı karşılamaya yönelik stratejileri belirlemek,

- Beşinci Amaç: Verimli sonuçlar elde etmek hedefine yönelik olarak kentsel dönüşüm politikalarına sivil toplum örgütlerinin katılımını sağlamaktır.

Sözü edilen bu beş temel amaca baktığımızda kentsel dönüşümün belli bir hedefe yönelik olarak uygulamaya konulduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Şehirlerde var olan çevresel ve olumsuz etkilerin nedenleri ortadan kaldırılarak yaşanabilir bir çevre ve sağlıklı yapıda gelişim sağlama amacı güdülmektedir.

Kentsel dönüşüm kavramının literatürdeki tanımlarından hareketle en kapsamlı amacı; ekonomik ve fiziksel açıdan şehirlerde yaşanan bozulmalara çözüm yolu bularak, şehirde yaşayan halk açısından kentsel mekanları daha sağlıklı ve yaşamaya uygun duruma getirmektedir. Kentleşme ile birlikte şehirlerde pek çok sorun ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlarından bir kısmı şehirlerin fiziki şartları ile ilgilidir. Özellikle şehirlerde yaşayan insanların altyapı ihtiyacını karşılamak önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehirlere göç edenler konut ihtiyaçlarını kendi gayretleri ile plansız bir şekilde karşılamaya çalışmalarından dolayı gecekondular diye anlandırılan alanlar ortaya çıkmıştır. Bu gecekondulaşma süreci çarpık kentleşme sorununa neden olmaktadır. Bu nedenle kentsel dönüşümün amaçlarından birisi, bu çarpık kentleşmenin neden olduğu sorunları çözmek ve kentleri daha yaşamaya uygun planlı alanlar haline getirilmesi olarak ifade edilebilir (Aydınlı ve Kaya, 2013: 452).

Kentsel dönüşüm sürecinin en önemli amaçlarından biri de şehirlerin süre içerisinde işlevini kaybeden bölümlerinin değiştirilmesi ve tekrar düzenlenmesidir. Zamanla şehirlerdeki yapıların yıpranması ve kullanılamaz hale gelmesi sebebiyle bu durum güvenlik açısından tehlike oluşturabilmektedir. Bunun yanı sıra estetik ve görsel açısına ek olarak şehrin doğal ve kültürel mirasının korunarak sonraki nesillere devam ettirilmesi de kentsel dönüşümün önemli amaçlarından biridir (Yasin, 2005: 110).

Kentsel dönüşüm ile ilgili yukarıda bahsedilen amaçların yanı sıra belli bir grup halinde sıralama yapmak da mümkündür. Bu sıralama esasında kentsel dönüşümün Şekil 1’de de belirtildiği gibi dört farklı amaca sahip olduğu görülmektedir (Güldüler, 2010: 10-11). Bu kapsamda elde edilen bilgiler, Görün ve Kara (2010: 153), Güldüler (2010: 10-11), Şişman ve Kibaroglu (2009: 2) ve Gümüşboğa (2009: 3) yayınlarından toplanmıştır.

Şekil 1’de de listelendiği gibi kentsel dönüşüm kavramında yer alan *Fiziksel ve Çevresel Amaçların* temelinde kentin yaşam kalitesinin artırılarak yaşananlar için sağlıklı bir ortam oluşturmaktır. Bu faktörleri uygulamak amacıyla gerekli şartların sağlanması amaçlanmaktadır. Kentsel dönüşüm kavramının ikinci amacı olan *Ekonomik Amaçlar* ise, en temel halleriyle Şekil 1’de sıralanmaktadır. Bu amaçların hedefi ülkenin refah ve kalkınmasıdır.

Kentsel dönüşüm sürecinin *Sosyal Amaçlarına* bakıldığında Şekil 1’de de belirtildiği üzere temel olarak çevresel etkilerin kente yansımalarının olumlu hale dönüştürülerek halkın kentte daha sorunsuz şekilde yaşamlarını devam ettirmeleri için gerekli amaçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentsel dönüşüm sürecinin amaçlarının sıralamasına bakıldığında son olarak *Kültürel Amaçlar* karşımıza çıkmaktadır. Kültürel amaçlar, kültür, tarih ve kentin doğal yapısının aynı şekilde devam ettirilmesi hedefinde olan olgulardır. Bu amaçlar çevrenin yaşanabilirliğinin devam ettirilebilmesi hedefindedir. Daha sağlıklı bir çevre için zorunlu olarak göz önünde bulundurulması ve yapılan plan ve projelerde dikkate alınması gerekli olan önemli çevresel etkilerdir.

Şekil 1’de kentsel dönüşüm kavramının amaçları dört başlık altında açıklanacaktır.

Şekil 1. Kentsel Dönüşüm Kavramının Amaçları

Fiziksel ve Çevresel Amaçlar

- Gecekondu yapısının önlenmesi ve yerine muasır bir şehrin görünümünün oluşturulması
- Altyapı problemlerinin giderilmesi
- Çevresel bütünleşmenin sağlanması
- Çevresel kalitenin veya çevre dengesinin kaybedildiği mekanlarda bu dengenin tekrar sağlanması
- İnsanların yaşam alanlarıyla bütünleştirilmesi
- İşlevini kaybetmiş çöküntü mekanlardaki konutların yerine daha seviyeli ve yaşanabilir alanlar yapılması

Ekonomik Amaçlar

- Ekonomik yaşamın tam anlamıyla tekrar canlandırılması
- Kentsel huzur ve yaşam seviyesini arttıran bir ekonomik kalkınma anlayışının ortaya konulması
- Kentlere müdahale edilen alanlarda, iş imkânları, istihdam ve ticari cazibe alanları oluşturulması
- Yatırımcıların sözü edilen bölgelere çekilmesi
- Kentsel refah ve yaşam kalitesini yükselten bir yaklaşımla ekonomik faktörlerin harekete geçirilmesi

Sosyal Amaçlar

- Kentsel dönüşüm alanlarında toplumsal bir problem haline gelen çöküntü mekanları tespit edilerek toplumsal problemlerin bir an önce çözülmesi
- Kentsel dönüşüm uygulamalarında özellikle sosyal boyutlar gözetilerek, bölge insanların mağdur edilmemesi
- Kentsel alanların etkin biçimde kullanımına ve gelişigüzel kentsel büyüme anlayışına son verecek yeni stratejilerin planlı bir biçimde ortaya konulması

Kültürel Amaçlar

- Kentlerin kültürel mirasının gelecek nesillere aktarılması
- Kentlerdeki doğal, tarihi ve kültürel dokunun korunması
- Kentlerin özgünlüklerini kaybetmeden kimliklerini koruyan kentsel dönüşüm uygulamalarının tercih edilmesi
- Doğal, kültürel ve tarihi zenginlikleri yaşatan kentsel dönüşüm uygulamalarında kentsel yapılarda sürdürülebilirliğin gözetilmesi

Kentsel dönüşüm sürecinin amacı, kentin bozulmaya maruz kalmış alanlarını iyileştirmektir. Bu amacı gerçekleştirirken en önemli nokta dönüştürülen mekanın tamamını kapsayarak uygulanmasını sağlamaktır. Çünkü toplumsal ve ekonomik sonuçları ile belli bir mekandaki yaşanan iyileştirme kentin tamamını ilgilendirmektedir. Tüm amaçların hedef doğrultusunda gerçekleştirilmesinin sonucunda kentsel dönüşüm projeleri mekansal refahın sağlanmasında da önemli bir rol oynamaktadır. (Aydınlı ve Kaya, 2013: 452-453). Kentsel dönüşüm projelerinde bölgenin içinde bulunduğu mekansal faktörlere bağlı olarak, söz edilen hedeflerden bir veya birkaçı ortaya çıkarak kentsel dönüşüm gereksinimi göstermektedir (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 2).

Kentsel dönüşüm kavramı kentte yaşanan problemlerin temelini hedef alacak şekilde hizmet etmeli ve buna göre uygulanmaya konulmalıdır. Kentte ortaya çıkan sorunlar doğrultusunda kentsel dönüşüm sürecinin hedefleri şu şekilde belirtilebilir (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 3):

- Kentin fiziksel ve toplumsal problemleri ile doğru bir ilişki kurulmalıdır.
- Toplumsal bozulmanın nedenleri incelenip araştırılmalı ve bu kapsamda kentsel dönüşüm projeleri aracılığıyla önlemler alınmalıdır.
- Kentsel dönüşüm sürecinin kent dokusunu oluşturan birçok ögenin fiziksel olarak sürekli değişim ihtiyacına cevap vermesi gerekmektedir.
- Kentsel dönüşüm projeleri, kentin hızla büyüyen, değişen ve bozulan dokusunda ortaya çıkan yeni fiziksel, toplumsal, ekonomik, çevresel ve altyapısal ihtiyaçlara yönelik olmalıdır.
- Kentine yaşam kalitesini yükseltici bir ekonomik kalkınma anlayışı ortaya konulmalıdır.
- Kentsel dönüşüm projeleri, fiziksel ve toplumsal çöküntü alanları haline gelen kent parçalarında ekonomik canlılığı tekrar geri getirecek stratejiler geliştirmelidir.

1.4. Kentsel Dönüşüm Kavramının Ortaya Çıkış Süreci

Dünya’da ve ülkemizde kentler, sosyal ve ekonomik sebepler, çevresel yetersizlik, olağan dışı nüfus birikimleri, doğal afetler ve doğru olmayan alan seçimi gibi sebeplerden dolayı yenileme, yeniden yerleştirme, dönüşüm ve iyileştirmeye dönük proje ve uygulamalara ihtiyaç duymaktadır. Dünya’da ve ülkemizde, pek çok kentsel dönüşüm projesi uygulama örnekleri mevcuttur. Bu kentsel dönüşüm projeleri uygulama şekilleri, amaçları, örgütlenme modelleri ve sonuçları açısından çeşitlilik göstermektedirler (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 1).

Kentsel dönüşüm uygulamaları 19. yüzyılda ilk olarak Avrupa’da, kentsel büyüme hareketlerinin sonucunda, bazı alanların yıkılıp tekrar yapılması, yani kentsel yenileme tarzında ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kamu sektörü yönetimli liderlik modeli ile gerçekleştirilen kentsel dönüşüm süreçleri iki farklı temele dayanmaktadır. Bu temeller, 1851’de İngiltere’de çıkarılmış olan ve kentsel politikalar

üreten Konut Kanunu ve 1851 - 1873 yılları arasında Fransa’da, Paris kenti için gelişim müdahalelerini gerçekleştiren Haussmann operasyonlarıdır (Gürler, 2004: 123).

Kentlerin sıkıntılı mekanları yenilenerek, yeni kentsel mekanların kentlere kazandırılması aşamasında, mekânsal bir dönüşümün yanı sıra aynı zamanda kültürel ve sosyal gelişimin sağlanması amacıyla da birçok çalışma yapılmaktadır (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 1). Dünya ve Türkiye’de de şehirler ekonomik sebepler, fazla nüfus yükselişi, tabii afetler gibi sebeplerle tarihsel süreç kapsamında sağlıklı olmayan ve yaşanabilirliği olmayan alanlar durumuna gelmişlerdir. Bu durum kentlerin sorunlu mekanlarının sağlıklı duruma getirilmesi sürecinde yeni planların yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Özer vd., 2013: 3).

1.4.1. Kentsel Dönüşümün Dünya’da Ortaya Çıkış Süreci

Kentler, insan doğası ve doğal yaşamın bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanların çevresel ve sosyal isteklerini karşılamaları ve bir arada yaşama ihtiyaçları ile ilkel insanın göçebe yaşamdan yerleşik hayat şekline geçmesiyle beraber ortaya çıkan kentler, var olan yapısını bu dönemde yavaş yavaş oluşturmaya başlamıştır. Özellikle Sanayi Devrimi’nden sonra, sanayileşme ve hızla yükselen nüfus hareketleri sağlıklı olmayan kentlerin oluşmasına sebep olmuştur (Özer vd., 2013: 4).

Dünya’da kentsel dönüşümün ilk uygulamaları, Avrupa’da kentsel yenileme şeklinde ortaya çıkmıştır. İngilizce literatürde kentsel yenileme kavramı “*Urban Renewal*” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kentsel yenileme yöntemine örnek olarak “*Park Hareketi*” verilebilir. 19. Yüzyılın ikinci yarısında Park Hareketi kentte doğal yaşamı ve doğayı yaşatmayı amaçlamıştır. Bu amaçla 1844’te Liverpool’da Birkenhead Parkı, 1845’te Londra’da Victoria Parkı ve 1863’te New York’ta Central Park yapılmıştır. Park Hareketi kapsamında kent merkezlerinde geniş caddeler açılmasına yönelik projeler hazırlanmış ve uygulamaya geçirilmiştir. 1850-1860 yılları arasında Kentsel dönüşüm kapsamında Paris’te Baron Hausmann öncülüğünde gerçekleştirilen projesi, en önemli örneklerden biridir. Kuzey Amerika’daki “*Güzel Kent Hareketi*” kentlerde geniş cadde ve bulvarlar açması, kent merkezi yenilemesiyle bu dönemde Avrupa’daki kentsel yenileme projelerine paralel olarak gelişmiştir (Akkar, 2006: 30). 19. yüzyılın sonlarından 1945’lere kadar kentlerdeki fiziksel ve toplumsal bozulmaya karşı kentsel yenileme en önemli müdahale biçimi olmuştur (Özer vd., 2013: 4).

19. yüzyılda Avrupa'da gerçekleşen Sanayi Devrimi sonrasında üretim biçimi değişmiştir. Bunun sonucunda, sanayi tarımsal iş gücünün yerini almıştır. Bu durum toplumsal, politik ve ekonomik yapılanmalara neden olmuştur. Bunun sonucunda iş gücü alanında ve sosyal ilişkilerde değişimler gerçekleşmiştir (Arslan, 2014: 181). Sanayi bölgelerine doğru yaşanan yoğun göçler kentlerin büyümesine sebep olmuştur. Bu bölgelerde yaşayan işçilerin insanlık dışı koşullarda yaşaması sebebiyle kentsel dönüşüm kavramı ortaya çıkmıştır. (Gürler, 2004: 124).

İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda, ABD'de New Heaven kentinin yenilenmesi, Avrupa'da ikinci dünya savaşının izlerinin yok edilmesi, İngiltere'de Sanayi Devrimi'nin etkisiyle oluşan işçi kentlerinin yaşamaya uygun kentlere dönüştürülebilmesi amacıyla kentsel dönüşüm projeleri oluşturulmuştur (Demirkıran, 2008: 12). Kentsel dönüşüm, ikinci dünya savaşının ardından yakılıp yıkılmış kentlerin yenilenmesi, zarar görmüş kültür mirasının düzeltilmesi, ekonomik çöküntüye maruz kalmış mekanların yeni işlevlerle canlandırılması düşüncesinden hareket etmiştir (Koçak, 2008: 400). Kentsel dönüşüm projeleri bu süreçte kentlerde yaşanan mühim problemlerin kentte yaşayanlar açısından daha büyük problemler oluşturmasını engellemeyi amaçlamıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası ülke ekonomilerindeki bozulma ve beraberinde getirdiği toplumsal sorunlar kentleri de etkilemiştir. Yaşanan bu olumsuzluklar kentlerde ağır sorunların yaşanmasına sebep olmuştur. (Özden ve Kubat, 2003: 78). Bunlarla doğru orantılı olarak da kentsel yenileme zorunlu hale gelmiştir. 1970'li yıllarda konut ihtiyacı, kentsel yoksulluk ve işsizliğin artışı gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır (Özer vd., 2013: 4). Endüstri Devrimi sonrasında, Avrupa'nın büyük kentlerinde işçi sınıfının içinde bulunduğu insanlık dışı koşullar, birçok düşünürü ve plancıyı etkilemiş ve ilk kentsel dönüşüm fikrinin ortaya çıkmasını hızlandırmıştır (Polat ve Dostoğlu, 2007: 61). Bu dönemde Avrupa'nın büyük kentlerinde işçi sınıfının içinde bulunduğu insanlık dışı koşullar, birçok düşünürü ve mimarı etkilemiş, çeşitli tartışmalarla birlikte gelişen ütopyacı akımlar ilk kentsel dönüşüm fikrinin ortaya çıkmasını hızlandırmıştır. Bu ütopyacı akımlar olarak bahsedilen anlayışa Tony Garnier'in Endüstri Kenti, Ebenezer Howard'ın Bahçe Şehir fikri gibi örnek olarak verilebilir (Polat ve Dostoğlu, 2007: 63). Zaman içinde kentsel dönüşüm sürecinin ekonomik ve politik yapısı, ulusal gelişimden, küresel bütünleşme hedefine yönelerek, kentsel planlama sürecini de değiştirmiştir. Bu

sebeple dünyadaki kentsel dönüşüm yaklaşımları farklı sistematik temellere ve dönemlere göre dört farklı grupta incelenebilir (Gürler, 2004: 126).

Avrupa ve Amerika’da 1950’li yıllarda kentsel dönüşüm uygulamalarının önem kazandığı gerçeği karşımıza çıkmaktadır. Bunun sebebinin, savaş sonrası şehirlerde yaşanan sorunlara dönük çözüm arayışı olduğunu görülmektedir. Savaş sonrası dönemde, “*Modernist Hareket*” olarak adlandırılan süreçte kentlerin tekrar inşası gerçeği gündeme gelmiştir. Bununla doğru orantılı olarak kentsel gelişim stratejisi uygulanmaya başlanmıştır. İngilizce literatürde kentsel gelişim kavramı “*Urban Development*” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte merkezi yönetimin öncülüğü ön plana çıkmıştır. Bunun sonucunda yerel yönetimlere kentsel yeniden geliştirme planlarını hazırlamalarını sağlayacak ilkeleri içinde barındıran detaylı rehberler sunulmuştur (Akkar, 2006: 31).

1960’lı yıllarda Avrupa ülkeleri “*Yeniden Canlandırma*” formülü üzerinde çalışmalar başlatmıştır. Bu dönemde bahsedilen ülkeler kamu sektörü ve özel sektör arasındaki iş birliğini genişletecek bir sürece girmiş ve sonucunda 1950’lerdeki konut ve yaşam standartları, yerini refahın gelişimine bırakmıştır. 1970’li yıllardan başlayarak yoğunlukla karşımıza çıkan başlıca kentsel dönüşümün nedenlerini; kentsel yoksulluk, konut ihtiyacı, iş kayıplarındaki artış, şehir merkezlerinde etnik azınlıkların yoğunlaşması ve işsizliğin artışı, olarak verilebilir. Bu dönemde özel sektöre devredilen rolde bir artış ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi yerel yönetimlerde yönetim kavramının ve özerkliğinin ortaya çıkmasıyla açıklanabilmektedir. Bunların sonucunda kentsel dönüşüm algısında çeşitli değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerin başında ise yapılan çalışmalarda topluma odaklı bir anlayışın var olduğu gelmektedir. Kentsel yenileme kavramı, açık alanların iyileştirilmesi, daha iyi kentsel altyapı düzenlemeleri ve trafik düzenlemelerini kapsayan fiziksel bir müdahale olmasının yanında kentsel alanların yenilenmesi ve korunmasının yöre sakinleriyle beraber sağlanması amacını gütmüştür (Özden, 2008: 52).

1960 ve 1970 yılları arasında toplumsal değişme, yozlaşma ve bozulma ile fiziksel bozulma arasındaki bağlantının kurulması açısından önemli olmasına rağmen 1980’lere kadar kentsel dönüşümün felsefesi; kent çevresindeki boş arazilerin gecekondulu mahallelerine doğru dönüşmesi, bu mahallelerin sağlıklaştırılması ve temizlenerek farklı

nüfus gruplarına yönelik yenilenmesine dönük girişimler etrafında devam etmiştir (Ataöv ve Osmay, 2007: 58). Bunun sebebi sözü edilen dönemlerde kentte yaşanan sorunların toplumsal değişme yönünde diğer etkilere göre daha büyük tehlike taşımasıdır. Bunun için kentte yaşanan sorunlar daha da büyümeden çözülmesi amaçlanmıştır.

1960 öncesi dönemde kentsel dönüşüm uygulamaları kentlere yapılan sadece fiziki müdahale olarak algılanmaktaydı. Bu dönemde kentsel dönüşüm uygulamaları devlet eliyle yapılmaktaydı. Ancak çevresel ve farklı birçok etki ve değişen ihtiyaçlar sonucunda 1960-1980 yılları arasındaki dönemde yeni ve diğer dönemlerden farklı bir boyut kazanmıştır. Yapılan değişiklikler sonucunda bu dönemde, kentsel dönüşüm uygulamalarında ekonomik boyut ön plana çıkmıştır. Kamu ve özel sektör ile iş birliği yapılmaya başlanmıştır (Özer vd., 2013: 4). Değişen dönemle birlikte her sene farklılaşan ihtiyaçlar sonucunda birçok müdahaleler yapılmış ve kentsel dönüşüm uygulamalarında sahip olunan algılarda değişiklikler meydana gelmiştir.

1970'li yıllarda sahip olunan kentsel dönüşüm uygulamalarında ağırlıklı olarak ekonomik politika anlayışı, 1980 sonrası dönemde ekonomik boyutun yanı sıra sosyal boyut da önem kazanmaya başlamıştır. 1980'lerde kentsel dönüşüm, kentin cazibe merkezleri özellikle de kültürel, ekonomik, politik ve iş merkezleri ve kentlerin tarihi dokusu üzerine odaklanmıştır. Kentsel dönüşüme dair çalışmalar sivil toplum örgütleri, kamu yönetimi ve özel sektörü bir arada toplayan bir programa yönelmiştir. Kenti canlandırmak üzere yapılan proje giderlerinin artık değişen anlayışla sadece devlet tarafından değil özel sektör tarafından da karşılanması anlayışı devreye girmiştir (Özer vd., 2013: 4). Bu dönemde geleceğe yönelik kentsel koruma ve kentsel yeniden geliştirme kavramları ön plana çıkmıştır. Bunun sonucunda 1950'li yıllardan farklı olarak tarihsel, mimari ve kültürel değer taşıyan bölgelerdeki plansızlığı önlemek için aşırı nüfus artışını engellemek amacıyla kentsel korumaya; var olan yapıların yıkılması sonucu elde edilen alanın ekonomik ve toplumsal değerlerini yükselterek yeniden kullanımıyla kentsel yeniden geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır (Keleş, 2012: 390).

1980'lerin kentsel dönüşüm projelerinin odaklandığı temel nokta kentin işlevini yitirmiş, boşaltılmış ve çöküntü haline gelmiş bölgelerinin ekonomik olarak canlandırılmasıdır (Öngören ve Çolak, 2013: 31). 1990'lı yıllardan sonra ise karşılaştırmalı politikalara ve bütünleşik uygulamalara yönelmeye başlanmıştır. Kamu,

özel sektör ve sivil toplum ortaklığı ile oluşturulan kentsel dönüşüm projeleri, topluma odaklanarak bölgesel ve ulusal bir bakış açısı kazanmıştır (Özer vd., 2013: 4). Kentsel dönüşüm sürecinde görüldüğü üzere dönemlere göre yöntem farklılıkları meydana gelmektedir. Bu değişikliğin birçok sebebi bulunmaktadır. Bu sebeplerin arasında en temel olanı, yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmelerin paralelinde dönemsel olarak ihtiyaç faktöründe yaşanan değişikliklerdir. Şekil 2’de kentsel dönüşümün tarihsel süreci dönemsel ve mekânsal bazda açıklanacaktır (Gürler, 2004:126; Ağan ve Arkon, 2003: 254; Polat ve Dostoğlu 2007: 64; Çubuk 1992: 29).

Zaman içinde kentsel dönüşüm sürecinin politik ve ekonomik yapısı, ulusal gelişimden, küresel bütünleşme hedefine yönelerek, kentsel planlama sürecini de değiştirmiştir. Bu nedenle, dünyadaki kentsel dönüşüm uygulamalarında farklı dönemlere farklı yaklaşımlar sergilendiği söylenebilmektedir. (Gürler, 2004: 124). Şekil 2’de de açıklandığı gibi kentsel dönüşüm süreci dört tarihsel süreçte açıklanmaktadır. Bu dönemde yıllara göre barındırdığı özelliklerden yola çıkarak isimlendirilmiş ve bu şekilde nitelendirilmiştir.

Dünya kentlerinde kentsel dönüşümü gerektiren nedenler, büyük ölçüde ülkelerin farklı gelişmişlik aşamalarına ve küresel sistemle olan uyum düzeylerine bağlı olarak, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere göre farklılık göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde kentsel dönüşüm, sanayi sonrası gelişme aşamasının sorunlarını ve özellikle de Post-Fordist dönem dinamiklerinin yol açtığı sosyo-ekonomik ve mekânsal çöküntüleri aşmaya yönelik geniş kapsamlı bir yeniden yapılandırma biçimi olarak görülürken, (Sökmen, 2003: 48), gelişmekte olan ülkelerde, göçle oluşan yasadışı konut alanlarının dönüştürülmesi, doğal afetler sonucunda zarar gören kentsel alanların yeniden yapımı, alt gelir gruplarına ait konut alanlarının sağlıklılaştırılması ve son yıllarda tarihi nitelikli kent merkezlerinin yeniden işlevlendirilerek korunması şeklinde, dar kapsamlı ve noktasal bir düzeyde tanımlanmaktadır. Bu farklılığa rağmen, dönüşümü gerektiren sebepler demografik, fiziksel, makro-ekonomik, teknolojik, politik ve sosyo-kültürel değişimler olmak üzere altı grup altında incelenebilir (Ergenekon, 2003: 198).

Şekil 2. Kentsel Dönüşümün Tarihsel Süreci

Kaynak: (Ergenekon, 2003: 198)

Kentsel dönüşüm süreci mekân ve tarihe göre uygulamalarında değişiklik göstermektedir. Bu değişiklikler çeşitli sınıflandırmalarla açıklanabilmektedir. Bu sınıflandırmaların başında kullanılan yöntemler gelmektedir. Kentsel dönüşüm sürecinin farklı yıl ve mekanlara göre uygulanışına bakıldığında: Japonya, Almanya, Brezilya, Beyrut, Çin ve Fransa gibi farklı kentsel dönüşüm yöntemleri ve farklı özelliklere sahip ülkeler karşımıza çıkmaktadır. Tablo 1'de Dünya'daki kentsel dönüşüm örnekleri bahsedilen özellikler bazında ülkeler verilmiştir.

Tablo 1. Dünya'daki Kentsel Dönüşüm Örnekleri

Proje Süreci	Örgütlenme Modelleri	Kullandığı Yöntemleri	Projenin Amaçları	Maliyet (M \$)
Hiroşima-Danbara - Japonya				
1983-1995	Kamu Özel Sektör Halk	Yeniden Canlandırma	Kentin Yeniden İnşası, Konut Stoku, Yeşil Alan	283,8
Beyrut-Solidere - Lübnan				
1994-2004 2004-2020	Hak sahipleri Yatırımcılar	Yeniden Canlandırma, Sağlıklaştırma	Savaş Sonrası Başkentini, Şekillendirilmesi, Restorasyon, Alt Yapı, Max. Deniz Açısı	650,0
Rio de Janeiro Gecekondu Sağlıklaştırma - Brezilya				
1994-1998 1998-2005 2005-devam	Kamu, Yerel Halk	Sağlıklaştırma, Yeniden Geliştirme	Gecekondu Alanlarının, Altyapılarının Oluşturulması, Çevre Kirliliğinin Önlenmesi, Heyelana Karşı Önlem Alınması	600,0
Trafalgar Meydanı - İngiltere				
1996 -devam	Kamu, Özel Sektör, Sivil Toplum	Yeniden Canlandırma Düzenleme	Bina, heykel ve boş alanlarla mekânsal organizasyonunun kurulması, Tarihi çevreleri geçici olmayan çağdaş kentsel aktivitelerle donatmak, Meydanı düzenlenmek	-
Postdam Meydanı - Almanya				
1994 -devam	Kamu, Özel Sektör, Meslek Odaları	Yeniden Canlandırma	Savaş Mağduru Meydanının Yenilenmesi, Çok Fonksiyonlu Kentsel Alan	-
La Defense - Fransa				
2007- devam	Kamu, Özel Sektör	Koruma Düzenleme, Yeniden Canlandırma	Tarihi Kent Üzerine Yeni Bir Mekân, Yüksek Yapılar, Araç ve Yaya Yolu Ayrımı	-
Guanzhu Pearl Nehri - Çin				
2000- devam	Kamu	Koruma Yeniden Canlandırma	Koruma ve Sürdürülebilirlik Çalışmaları Ekosistem ve Tarımcılıkta Öncü Olmak	-

Kaynak: (Boyras ve Hoş, 2014: 50; Güneş, 2013: 34; Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 4; Çatalbaş, 2011: 31)

Kentsel dönüşüm sürecinde yöntem ve mekânsal olarak farklılıklarla ortaya çıkan ülkeler Tablo 1'de de detaylı şekilde aktarılmıştır. Bu ülkeler sadece mekân olarak farklı olmasının yanı sıra kullandığı yöntem ve amacı bakımından da farklılık gösterir. Bu farklılık sebebi her ülkenin içinde var olduğu düzenin farklılık göstermesi şeklinde açıklanabilmektedir. Bu farklılıklara bakıldığında, Japonya'da yaşanan çevresel sebeplerden ötürü yeniden canlandırma yöntemi kullanırken, Brezilya'da var olan gereksinimlerden dolayı sağlıklaştırma yöntemi kullanılmaktadır. Diğer bir farklılık ise kentsel dönüşüm projelerinde kullanılan örgütlenme biçimidir. Ülkeler bazında örgütsel

modellere bakıldığında; Japonya’da kamu, özel sektör ve halk, Almanya’da kamu, özel sektör ve meslek odaları, Brezilya’da kamu ve yerel halk, Beyrut’ta hak sahipleri ve yatırımcılar, Çin’ de kamu ve son olarak Fransa’da ise kamu ve özel sektör birlikteliği karşımıza çıkmaktadır. Tablo 1’de yer verilen ülkelerin Çin hariç diğerlerinin ortak özelliği örgütlenme biçimlerinde birlikteliğine sahip olduklarıdır ancak Çin’de sadece kamu imtiyaz sahibidir.

1.4.1.1. Hiroşima-Danbara Kentsel Dönüşüm Projesi (Japonya)

Hiroşima şehrine 1945 tarihinde atılan Dünya’nın ilk atom bombası 140.000 kişinin ölümüne ve 13 km² bir alanın yok olmasına sebep olmuştur. Atom bombası çok büyük oranda insanın ölümünü sebep olmuştur. Bu ölümün yanı sıra aynı zamanda bölgede sahip olunan ulaşım ve iletişim olanaklarını, su ve kanalizasyon sistemlerini ve bulunan binaları da yüksek oranda olumsuz etkilemiştir. Bunların sonucu olarak Hiroşima’nın tekrardan inşası çözümü ortaya çıkmıştır. Hiroşima’nın tekrar inşası için ulusal hükümetin yapmış olduğu yeniden yapılanma projesi uygulanmaya başlanmıştır³.

Bölgede yaşanan böylesi büyük bir yıkım yaşanan alanı yeniden yapılandırmayla karşı karşıya bırakmış ve 1945 yılında başlanan proje 1995 yılında tamamlanmıştır (Boyras ve Hoş, 2014: 50). Danbara kentsel dönüşüm projesi, hem dünyanın en güzel şehrini inşa etmek hem de bir endüstri şehri oluşturmak için uygulanmıştır. Projenin başlıca amacı doğal güzelliği ve kültürüyle dünya barışına hizmet edecek ve diğer ülkelere örnek olabilecek bir yerleşim bölgesi oluşturulmaktır. Danbara projesi, iyi planlanmış bir proje olmasıyla dikkat çekmektedir. Diğer bir özelliği ise küçük ölçekli bir yeniden doğuş hareketinin başlangıcı olmasıdır (Güneş, 2013: 34). Danbara projesinin başlıca hedeflerine bakıldığında; kentteki tarihi binaların yeniden inşa edilmesi, kentsel dönüşüm çerçevesinin çizilmesi, deniz görünümünün en yüksek seviyeye çıkarılması, denize açık bir alanın oluşturulması, modern bir altyapı sistemlerinin yapılması, kamusal alanların yapılması, gezi alanları, seyir terasları ile yayalar için yolların yapılması, kültürel ve eğlence imkânları yüksek olan çok fonksiyonlu yerler inşa edilmesi, savaş sonrası sağlam kalmış yapıları koruması, geleneksel ve çağdaş mimariyi bir arada buluşturması, şehrin eski dokusunu ve komşuluk ilişkilerini yeniden kurması,

³“Hiroshima: The World’s Sold Power”, <https://www.pref.hiroshima.lg.jp/site/peace>, (11.11.2018).

sürdürülebilir çevre oluşumunu desteklemesi, şehir merkezinin yenilenmesi ve cazibe olanakları oluşturması şeklinde karşımıza çıkmaktadır.⁴

Projenin temel amacı, Hiroşima'nın yeniden yaşamak ve çalışmak için çekici hale getirilmesidir. 1995 yılında tamamlanması hedeflenen proje 1973 yılında onaylanmış ve 1983 yılında başlatılmıştır. Bitmesi hedeflenen tarihe kadar binaların %62'si inşa edilmiştir. Proje sadece kamu eli ile değil, özel sektör ve yerel halkın katılımı ile gerçekleştirilmiştir⁵. İnşa edilen binaların 461'i özel sektör tarafından inşa edilmiştir. 7 ile 10 kat arasında yapılan binalar, ana yollar üzerinde inşa edilmiş ve hem yerleşim yeri hem de iş yeri olarak kullanılan binalardır. Projenin için harcanan toplam maliyet 283,8 milyon dolardır. Maliyetin %57'si Hiroşima şehrinden, %38'i yerel yönetimlerden ve %5'i diğer özel kaynaklardan sağlanmıştır (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 4). Danbara kentinde kentsel dönüşüm projesinin amaçlarına bakıldığında, bölgedeki fakir halkın mekân sorununu çözülmesi, büyük ölçekli yeşil alan, park ve kamu alanları inşa etmesi, halk ile belediye arasında düzenli bir bağlantı kurularak ihtiyaçları karşılaması ve yıkılan ya da zarar gören evlerin yenilenmesi ile daha güvenli ve rahat alanların inşasını şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Kara, 2007: 3).

1995 yılı itibari ile Danbara'da 5 park alanı, 2 yeşil alan ve 13 oyun parkı kurulmuştur. Yapılan park ve oyun alanları bölgenin geleneksel karakterini yansıtacak şekilde inşa edilmiştir. Bunların yanı sıra 4.761 metre uzunluğunda ana yol, 10.457 metre uzunluğunda ikinci derecede önemli yol inşaatı gerçekleştirilmiştir. Proje için halk tarafından 21 örgüt kurulmuş ve bunların 12'si yapılan planların karar aşamasında etkin rol oynamışlardır. Halkın karar aşamasında yer alması fakir bölgelerde yapılan çalışmaları olumlu yönde etkilemiştir (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 4). Yerel yönetimlerle birlikte hareket ederek verimli bir sonuç elde etmişlerdir. Türkiye'de yerel yönetimlere yakın zamanda yapılan kanuni reformlarla kentsel dönüşüm alanında birçok yetki verilmiştir (Kurtuluş, 2006: 10).

⁴ Solidere, "Beirut And Its City Center", <http://www.solidere.com/city-center/beirut-and-its-city-center>, (11.11.2018).

⁵<http://www.kentseldonusumhaberleri.com>, (05.01.2019).

1.4.1.2. Beyrut-Solidere Kentsel Dönüşüm Projesi (Lübnan)

1975-1990 yılları arasında yaşanan Lübnan savaşından sonra Beyrut'ta 20 bin kişi evsiz kalmış ve şehrin altyapısı önemli ve ciddi şekilde hasar görmüştür. Savaş sürecinde şehrin kıyı kesimi kontrolsüz şekilde yağmalanmıştır. Savaşın etkisi ile zayıflayan hükümet yönetiminin sonucunda büyük bir proje ile şehri yeniden inşa edebilecek gücü elinde bulunduramamıştır. Savaştan sonraki ilk hükümet yaşanan felaketi bir fırsata dönüştürebilme fikri ile planlı özel bir bölge tasarlamak istemiştir. Hükümet bu hedef doğrultusunda özel sektörle iş birliği yaparak kentsel yenileme ve dönüşüm projesi başlatmıştır. Kentsel dönüşüm için iki farklı proje hazırlanmıştır. Bunlardan biri kentin güney ve güneybatı banliyöleri ile ilgili olan *Elyssar* projesidir. Diğer projeyi ise *Solidere* olarak adlandırılan emlak şirketi üstlenmiştir. Solidere projesi, savaş nedeniyle yıkılan Beyrut şehir merkezinin yeniden inşasını kamu ve özel sektör iş birliği tamamlamak isteyen bir projedir. Solidere şirketi şehrin tarihi dokusu bozulmayacak şekilde şehir merkezindeki kafe, restoran ve barların tekrar inşası üzerinde odaklanmıştır⁶.

Kentin geleneksel kimliğine uymayan böylesi bir bölünme, savaş sonrası ulus olma yolunda çabalayan Lübnan için bir çelişkiyi ifade etmektedir. Bu nedenle hazırlanan projede üzerinde durulan öncelikli konulardan biri de kentin sosyal dokusunun bütünleştirilmesidir. Bunu sağlayabilmek için kent merkezinin yeniden inşa edilerek doğu ve batı yakalarının birbirine bağlanması, şehir merkezinin sadece ticaret için değil aynı zamanda sosyal ve kültürel aktivitelerle tüm kentlileri bir araya getirmesi hedeflenmiştir (Eres, 2004: 54). Yapılması hedeflenen proje iki aşamadan oluşmaktadır. *Birinci Aşamada*; yeraltı otoparkları, denizdeki inşaat çalışmaları, dolgu toprağının işlenilmesi yer almaktadır. *İkinci Aşamada ise*; Beyrut şehrinin denizden korunması için dolgu toprak işlenmiştir. Birinci ve ikinci derecedeki altyapı çalışmaları gibi önemli adımlar atılmıştır (Tadmori, 2004: 59).

191 Hektarlık alan üzerinde inşa edilen proje iki evreden oluşmaktadır. Birinci evre 1994-2004 yıllarını kapsamaktadır. İkinci dönem ise 2005-2020 yıllarını kapsamaktadır. Her iki evrenin yapım ve uygulanması Solidere şirketi tarafından

⁶ Didem, B., "Beyrut'ta Savaş Sonrası Yenilemenin Sistemi", <http://v3.arkitera.com/h9148-beyrut-ta-savas-sonrasi-yenilemenin-sistemi.html>, (11.11.2018).

yürütülmektedir. Solidere şirketi tarafından uygulanacak kentsel dönüşüm projesi aşamaları şu şekilde açıklanmıştır. İlk olarak mevcut mülkiyet hakkı tespit edilmiştir. Belirlenen bu değer A grubu hisse senedine dönüştürülmüş ve şirket bu hakkı 1,2 milyar dolar olarak belirlemiştir. Hazırlanan projenin uygulanması ve yeni bölgenin inşası için gerekli olan 650 milyon doları ise B grubu hisse senedi karşılığı nakit olarak yeni yatırımcılardan temin edilmiştir. Yasal bir hak sahipliği olmamasına rağmen sosyal bir denge oluşturmak amacıyla iç savaş döneminde bölgeye yerleşen fakir halk ve mülteciler için tazminat tespit edilmiş ve yerleştikleri alanları boşaltmaları sağlanmıştır (Demirsoy, 2006: 132-134).

Uygulanan projenin ardından yapılan yeni liman bölgesi ile tarihi kent merkezi birbirine bağlanmıştır. Bu bağlantı ile finansal anlamda güçlü bir bölge oluşturulmuştur. Bu sayede proje kendi kendini finanse etmiştir. Aynı zamanda bu yeni durum bölgede kaybedilen kimlik değerlerinin yeniden kazanılması zorluğunu göstermesi açısından dünya çapında önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Projenin ana hedefleri doğrultusunda genelde Lübnan bütününde, özelde ise Beyrut kenti ve kent merkezinde kaybedilen kimlik değerlerinin kazanılması, sürdürülebilir kentsel mekân anlayışının kazanılması ve bunun geleceğe aktarılması sağlanmıştır (Çatalbaş, 2011: 29-30).

1.4.1.3. Rio De Janerio Kenti Gecekondulaştırma Sıkılaştırma Programı (Brezilya)

Rio de Janerio, 6,2 milyonluk nüfusu ile zenginler ile fakirler arasında büyük bir uçurumun olduğu Brezilya'nın ikinci büyük kentidir (Schwambach, 2011: 5). Milyonlarca insan iş bulmak ve daha iyi şartlarda yaşamak için kırdan Rio de Janeiro'ya göç etmişlerdir. Kırdan kente göç 1980'lerden sonra giderek artmıştır (Xavier, 2003: 1). Göç edenlerin birçoğu şehirde kendi evlerini inşa etmiştir. Ekonomik olarak gelir sağlamak için günlük işlerle çalışarak geçimlerini sağlamışlardır. Bu durum Rio de Janerio şehrinde çarpık kentleşmeye ve gecekondulaşmaya sebep olmuştur.⁷ Rio de Janeiro'da nüfusun yaklaşık üçte biri gecekondu alanlarında kötü şartlar altında yaşamlarını devam ettirmişlerdir. Bu şartlarla yaşamak mecburiyetinde kalan halkın sadece bir kısmı elektrik ve su gibi temel ihtiyaçlarına ulaşabilmekteydi. Yine gecekondu bölgelerinde kanalizasyon alt yapısı olmaması, çöplerin toplanmaması gibi sebepler çevre

⁷<https://geographyalevelslc.files.wordpress.com/2012/05/a121-rio.pdf>, Erişim Tarihi: 11.11.2018

kirliliğinin yoğun bir şekilde yaşanmasına sebep olmuştur. Hazırlanan projenin temel amaçları şu şekilde belirtebiliriz (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 7):

- Kanalizasyon ve su sistemlerinin yenilenmesi,
- Şehrin kapsamında kalan yolların yapılması,
- Eğitimin iyileştirilmesi için kursların açılması,
- Yüksek heyelan tehlikesi olan alanlarda yaşayan halkı farklı yere taşınması,
- Şehir içindeki akarsuların kapalı hale getirilmesi,
- İnşaat işleri, temizlik ve konfeksiyonlar gibi kooperatifler oluşturarak istihdam alanı oluşturulması,
- Halkın kredi karşılığında ev sahibi olunmasının sağlanması,
- Çöplerin toplanarak çevre kirliliğinin ortadan kaldırılmasıdır.

Geçekonu bölgelerinin sahip olduğu problemler beraberinde birçok sosyal problemi de ortaya çıkarmıştır. Bölgede işsizlik oranının yüksek olması, halkın fakirlikle savaşıması, eğitim imkânlarının olmaması gibi nedenler ve bu nedenlerin beraberinde getirdiği uyuşturucu çetelerinin oluşumu ve yaşam standartlarındaki olumsuzluklar kentin bir proje ile inşasını gerekli kılmıştır (Çatalbaş, 2011: 30). Kentte yaşanan bu olumsuz şartlar oluşturulacak olan projenin hızlı şekilde oluşturulup uygulanması aciliyeti ortaya çıkarmıştır. Bu aciliyet oluşturulacak proje için kentte yaşayanlar açısından hayati önem taşımaktadır. Halk meydanlarının oluşturulması için Rio Kenti'nde 600 milyon dolarlık harcama yapılmıştır. Bu miktar sadece kamusal kaynaklardan oluşmamaktadır. Fakat merkezi yönetim bütçesinden 2014 ve 2015 yılları için 315.130.000 TL'lik bir ödenek uygun görülmüştür (Solmaz, 2014: 115). Proje kamu ve yerel halkın iş birliği ile uygulanmıştır. Çünkü proje kapsamında yerel halkın banka

kredileri veya kendi paraları ile kendi evlerinin inşaatını gerçekleştirmeleri istenmiştir. Programın belirli aşamalarında halkın yanı sıra özel sektör ve çeşitli yerel örgütlerde projenin inşasında yer almıştır. Proje, yerel yönetimler ve Inter Amerikan Bankası tarafından finanse edilmektedir. Proje için gerekli olan miktarın 120 milyonluk kısmı yerel yönetim tarafından, 180 milyon dolarlık kısmı ise Inter Amerikan Bankası tarafından, karşılanmıştır (Çatalbaş, 2011: 31). Tablo 2’de belirtildiği gibi, Rio De Janerio Gecekondu Sıkılaştırma Projesi üç farklı aşamadan oluşmaktadır. (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 7):

Tablo 2. Rio De Janerio Gecekondu Sıkılaştırma Programı Aşamaları

Proje Aşaması	İlk Aşama	İkinci Aşama	Üçüncü Aşama
Proje Yılı	1994-1998	1998-2005	2005- Devam
Kapsam (Kişi)	250.000	350.000	1 Milyon
Yenilen Yerleşim Alan Sayısı	62	106	-
Yatırım Miktarı (\$)	300	300	-

Kaynak: (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 7)

İlk iki aşama bilgileri net verilerle ortaya konulmaktadır. Ancak son aşama olan üçüncü aşama hala tamamlanamadığı için hedeflenen kapsam yer almaktadır. Fakat projenin son aşaması tamamlandığında 1 milyon insanın yaşam kalitesi yükseltilerek ihtiyaçları karşılanacaktır.

Türkiye’de karşımıza çıkan en yaygın kentsel dönüşüm yöntemi, gecekondu alanlarının yeniden inşa edilmesidir (Dündar, 2006: 70-72). Bu durum, kentsel dönüşüm kavramı yıkımla eşdeğer tutulmaktadır (Şahin, 2006: 111). Yapılan kentsel dönüşüm projeleri incelendiğinde, genellikle fiziksel mekânın dönüşümüne indirgenildiği görülmektedir. Bu durum gösteriyorki, kentsel dönüşüm uygulamalarında ekonomik, toplumsal ve çevresel boyutlar göz ardı edilmektedir. Kentsel dönüşüm sadece fiziksel anlamda yenilenme değil, doğal dengenin korunması, ekonomik kalkınma ve sosyal gelişim gibi olguları kapsayan bütünleşik bir kavramdır (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 3). Türkiye’de uygulanan yeniden inşa yönteminin Rio de Janeiro Gecekondu Sıkılaştırma Programında Türkiye’de olduğu gibi tüm yönleri ile ele alınıp değerlendirilmesi yeni kentsel dönüşüm projelerinin başarısını arttıracak ve daha hızlı sonuçlara ulaştırılmasını sağlayacaktır.

1.4.1.4. Trafalgar Meydanı Kentsel Dönüşüm Projesi (İngiltere)

Londra'nın en hareketli alanlarından birisi Trafalgar meydanıdır. Trafalgar meydanı 1805 yılında adını aldığı savaşın anısına yapılmıştır. Bu meydan günümüzde politik toplantılar, yeni yıl kutlamaları, sivil toplum örgütlerinin çalışmaları gibi çeşitli aktivite ve organizasyonların yapıldığı bir nokta haline gelmiştir. Trafalgar meydanı trafik yollarıyla çevreli bir ada gibi düzenlenmiş olması, her zaman yaya geçişlerini ve meydanla kentlinin ilişkisini engelleyici bir unsur olmuştur. Bu işgal hem meydanın tarihi önemini ve özelliğini yitirmesine neden olmuş hem de kentlilerin ve turistlerin, mekânı kullanma eğilimini azaltmıştır (Kayalar, 2006: 87). Mekânın tüm yaşayanlar tarafından rahat ulaşılabilir olması, yıl içinde meydanın Londralılar ve ziyaretçiler tarafından günlük kullanımının sağlanması, meydanın tüm mekânlarının belli ölçüde kullanılmasının sağlanması ve meydana gelecekte onun kullanımından çıkarım sağlayacaklar için yeterli alanın olmasının sağlanması için kentsel dönüşüm projesi hazırlanmıştır. Projenin diğer hedefleri arasında meydanın ana kamusal alan olarak düzenlenmek, bina, heykel ve boş alanlarla mekânsal organizasyonunun kurulması ile mekânı eğlenceli ve kullanabilir kılmak ve tarihi çevrelerin kalıcı çağdaş kentsel aktivitelerle donatmak da yer almaktadır (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 5-6).

Proje örgütlenme modelinin kurulmasında kamu ve özel sektör ile sivil toplum örgütleri birlikte rol almışlardır. 1996'da projeyi başlatanlar arasında Westminster Şehir Konseyi ve Büyük Londra Otoritesi yer almaktadır. Daha sonra Kültür, Medya ve Spor Departmanı (DCMS), İngiliz Mirası (EH), ve Londra Hükümet Ofisi'nin içinde bulunduğu komite projeyi devam ettirmiştir. Projeyi Londra Ulaşım İdaresi ve Heritage Lotter Fund finanse etmiştir (Demirsoy, 2006: 80-81). Trafalgar meydanındaki araç trafiği ve yaya akışı arasındaki sorunların çözülmesiyle, mekânın sosyal amaçlı aktiviteler açısından kullanılabilirliğini arttırmak projenin temel hedefi olmuştur. Proje, yarışma yoluyla edinilmiş, uygulaması kamu tarafından gerçekleştirilmiştir. Projenin uygulanması sürecinde halkın ve sivil toplum örgütlerinin konuya ilgisi de göz ardı edilmemiştir (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 6).

1.4.1.5. Postdam Meydanı Kentsel Dönüşüm Projesi (Almanya)

Almanya'nın başkenti olan Berlin'de bulunan ve Avrupa'nın ünlü meydanlarından biri olan Postdam Meydanı, savaş döneminde yerle bir olmuş ve savaş sonunda da Doğu ve Batı Almanya'nın sınırında kalarak ikiye bölünmek mecburiyetinde kalmıştır. Postdam meydanı uzun dönemler unutulmuş ve hak ettiği değeri bulamamıştır. İkinci Dünya savaşı öncesi önemi hatırlanarak ve meydanın kaybettiği değerini geri kazanabilmesi için kentsel dönüşüm çalışmalarına konu olmuştur. Postdam Meydanı Projesi, Berlin senatosunun da etkisiyle, savaş öncesi meydan dokusuna uygun, çok disiplinli, büyük ölçekli bir kentsel dönüşüm uygulamasıdır (Demirsoy, 2006: 84). Berlin duvarın yıkılmasıyla birlikte Berlin'in tam ortasında kalan Postdam meydanı uçsuz bucaksız, dümdüz ve ürkütücü bir hal almıştır. Postdam meydanı dönüşüm projesinde özel sektöründe yer alması amacıyla, Daimler Benz, Sony gibi büyük şirketlere satılmıştır. Postdam meydanı için kentsel tasarım yarışması açılmış ve çok amaçlı kullanıma sahip, gece gündüz yaşayan, alışveriş birimleri, kültürel yapılar, küçük işyerleri, konut alanları ve büro alanlarından oluşacak bir anakent merkezi yaratılması beklenmiştir (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 6).

Projede örgütlenme modeli olarak özel sektör yönetimli liderlik modeli seçilmiştir. Proje modeli çerçevesinde özel sektöre devredilen kentsel arsalar, açılan kentsel tasarım yarışmasının konseptine uygun olarak canlandırılmıştır. Bu esnada kamu; denetleme ve yönlendirme görevi ile meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ise halkın temsilcisi olarak projede aktif rol üstlenmiştir (Demirsoy, 2006: 86-87). Kamusal alan olan proje alanı, özel sektör yönetimli liderlik şeklindeki örgütlenme modeli ile özel sektöre devredilmiştir. Proje alanında yer seçen dünyaca ünlü şirketler projenin finansmanını oluşturmuştur. Postdam Meydanı kentsel dönüşüm projesi bütününde 3500 kişilik sinema salonu, mağaza, restoran, kafe, tiyatro ve otel gibi ekonomik aktiviteyi sağlayıcı işlevler bulunmaktadır. Bununla birlikte üst ve orta sınıfa hitap edecek konut alanları vb. çok fonksiyonlu kentsel alan yaratımı da sağlanmaktadır (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 6).

1.4.1.6. La Defense Kentsel Dönüşüm Projesi (Fransa)

La Défense, Neulily köprüsünün uzantısında, eski banliyö merkezlerinden Courbevoie ile Puteaux ortasında 130 hektarlık bir alanda kurulmuş ve bugün bir üniversite kenti olan Nanterre kadar uzanmaktadır (Demirsoy, 2006: 98). La Défense bölgesindeki kentsel dönüşüm projesinin üç temel ilkesi bulunmaktadır. Bu temel ilkeler şu şekilde belirtilebilir (Ersoy, 2004):

- Yüksek binaları yaygınlaştırması,
- Geleneksel yol dokusunu ortadan kaldırması,
- Otomobil ve yaya akışının birbirinden ayrılmasıdır.

La Défense kentsel dönüşüm projesine konu olan alanda; Fiat, Manhattan, Gian, Agf, Orion, Axa, Elf-Aquitaine gibi büyük şirketlerin gökdelenleri vardır. 1989'da hizmete açılan ve Danimarkalı Joan Otto Sperckelsen tarafından tasarlanan La Grande Arche burada yer almaktadır. Buradaki en önemli binalardan biri de Anıt binasıdır. Bu Anıt binası Zehrfuss, Camelo ve Mailly tarafından tasarlanmıştır. Sırt üstü yatmış, üç noktası yere değen bir deniz kabuğunu andıran bu yapıda her yıl çeşitli fuarlar düzenlenmektedir. Bu fuarların sayesinde kamu ile iletişim kurulmaktadır (Kayalar, 2004).

Proje, %70 kamu, %30 özel sektör oranında, kamu ve özel sektör ortaklığı ile gerçekleştirilmiştir. Projenin başlangıcında, kamu sektörü rol oynamıştır. Bununla paralel olarak ekonomik açıdan projenin kendi kendini finanse etme konusu önemsenmemiştir. Proje alanında, tarihi kentsel mekân üzerinde, ekonomik etkinliklerin baskısını azaltarak yeni bir mekân oluşturulmaya çalışılmıştır. Uzun süreli bir sürece sahip olan proje ile Paris'in mevcut tarihi kent merkezi yitirilmeden yeni bir merkez oluşturulmaya ve bu yeni merkezin, eski merkez ile bağlantısının kurulmasına çaba gösterilmiştir (Şişman ve Kibaroglu, 2009: 6).

1.4.1.7. Guangzhou-Pearl Nehri Kentsel Dönüşüm Projesi (Çin)

Guangzou kenti kentleşme hızı dünyadaki her yerden çok daha fazla olan Pearl Nehri deltasının merkezinde yer almaktadır. Bunun yanı sıra dünyadaki birçok endüstriye ev sahipliği yapmaktadır. Bu etmenlerin sonucunda endüstrileşmiş bölgeye doğru hızlı bir dönüşüm oluşmuştur. Bu dönüşümün sonucunda kentte çevresel kaynaklar ve arazi kullanımını açısından büyük bir baskı oluşturmaktadır. Bu baskıya karşılık devlet burada

bölgesel bir planlama aşaması oluşturmuştur. Böylece deltanın gelişimi daha düzenli ve doğru şekilde kontrol edilecektir. Bu aşama sonucunda kentin Güneydoğusunda 370 kilometrekarelik alanda 65 kilometre uzunluğundaki Pearl Nehri boyunca köyler, tarım alanları, tarihi bölgeler ve adalar oluşturulmuştur (Sasaki, 2002, akt: Şişman ve Kibaroglu, 2009: 6). Bu alanda uygulanan proje öncelikli olarak koruma ve sürdürülebilirlik olguları üzerine kurulmuştur. Proje, Guangzhou kentinin tarihsel zenginliğine ve kültürel birikimine dikkat çekmek için hazırlanmıştır. Projenin hedeflerine ise, 21. yüzyıl için sürdürülebilir kent yaratmak için hedeflerin belirlenmek, Çin'in en modern stilini kurgulamak, 21. yüzyıl endüstrisi için yeni bir merkez yaratmak, nehir, dağ, orman ve çeltik ekosistemlerinin birbiriyle bağlantılı, dünyanın en büyük eko koridorunu oluşturmak, dünyanın birinci botanik bahçe ekosistemini ve su ekosistemini yaratmak, nehir kentini Pearl River ve çevresindeki nehirleri kullanarak geliştirmek, tarımcılık ve kent arasındaki ortak yaşamı çekici hale getirmek, geleneksel çeltik, balık çiftlikleri, su yolları ve nehir boyunca uzanan yerleşim alanlarının bütünlüğünü ve önemini vurgulamak şeklinde açıklanabilmektedir (Epöztürk, 2004).

Bölgede uygulanacak kentsel dönüşüm organizasyonunun örgütlenme modelinde ise kamu önderlikli kentsel dönüşüm modeli benimsenmiştir. Kamu önderlikli kentsel dönüşüm modelinin benimsenmesi ile oluşturulan sürdürülebilir kentsel dönüşüm modelinin içeriğine bakıldığında; yeni gelişim bölgesi, turizm bölgeleri, tarım alanları, kültürel ve tarihi bölgeleri birbirine bağlayan yeşil alanlar, halkı bölgeye çekecek yeraltı treni, otobüs, feribot yolları ve yeni endüstri alanları yer almaktadır (Demirsoy, 2006: 95-96).

1.4.2. Kentsel Dönüşümün Türkiye’de Ortaya Çıkış Süreci

Dünya genelindeki kentsel dönüşüm örneklerine paralel olarak Türkiye’de de kentsel dönüşüm uygulamaları, tarihsel süreç içerisinde alan ölçeğinde yalnız fiziksel müdahale olmaktan çıkarak sosyo-ekonomik bir boyut kazanmıştır.

Kentsel dönüşüm kavramı Türkiye’de özellikle son yıllarda yerel yönetimlerin ve şehir plancılarının sürekli gündeminde olan bir kavram olarak yerini almıştır. Buna ek olarak kentsel dönüşüm gündemdeki yerini sürekli korumuş ve devam ettirmiştir. Birçok belediye çöküntüye uğramış ve yaşam kalitesinin oldukça düşük olduğunu kentsel alanların ıslahından kentsel fakirliğe kadar çok çeşitli yelpazeye yayılmış birçok sorunun

çözüm yolunu kentsel dönüşüm projeleri hazırlayıp uygulamakta ortak olarak buluşmuş ve faaliyet göstermiştir (Çakallı, 2015: 3). Türkiye’de ilk kentsel dönüşüm faaliyetlerinin, Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde İstanbul’un yangın alanlarının düzenlenmesi doğrultusunda fiziki konuları içeren imar düzenlemelerine dayandığı bilinmektedir (Yenice, 2014:79).

Ülkemizde kentleşme hareketleri yoğun olarak cumhuriyet döneminde başlamıştır. 1950’li yıllarda, kırdan kente göçe bağlı olarak hızlanmış, kentler bu duruma hazır olmadığından sağlıksız kentleşmenin tohumları atılmıştır. 1950’lerde sanayi sektörü yükselişe geçerken tarım sektöründe gerileme yaşanmıştır. Tarımda makineleşmeye bağlı olarak işgücü talebinin azalması, bu sektörde çalışan işgücünün kente göçünü tetiklemiştir. Sanayileşmenin hızlandığı kentleşme süreci, beraberinde özellikle yoğun göç alan Ankara, İstanbul, İzmir gibi kentlerin kontrolsüz bir biçimde büyümesini de getirmiştir. Böylesine büyük bir nüfus artışına hazır olmayan büyük kentlerde göçe bağlı olarak konut sorunu ortaya çıkmış, bu da beraberinde göç edenlerin kendi konut sorunlarını kendilerinin çözmesini yani gecekonduları getirmiştir (Şişman, 2008).

1950’lerden sonra yaşanan artan nüfus, sanayileşme ve kentleşmeye bağlı olarak kırdan kente doğru yoğun göçler dikkat çekmiştir. Bu göçler beraberinde büyük kentleri sağlıksız kentler haline dönüştürmeye başlamıştır. Sanayileşmeyle beraber hızlanan kentleşme süreci, barınma ihtiyacını ortaya çıkarmış ve gecekondularını gündeme getirmiştir. Bu dönüşüm sürecinde kentler plansız gelişmelerinin yanı sıra doğal, tarihi, kültürel çevreyi ve afet risklerini dikkate almayarak büyümüşlerdir. Bu gelişimsiz büyüme 1950 ve 1960’lı yıllardan itibaren İstanbul ve Ankara olmak üzere büyük kentleri dönüşümün simgesi haline getirmiştir (Genç, 2008: 117). 1950-1980 yılları arasındaki dönemde, kent merkezinin çöküntü alanına dönüşümü, gecekondularının sağlıklaştırılması, gecekondular alanlarının yeniden yapılandırılması ve bu alanlarda kentsel yenileme gibi kentsel dönüşüm uygulamaları gerçekleşmiştir (Özer vd., 2013: 5).

Türkiye’de, dünyadaki diğer ülkelere paralel olarak kentleşme oranının 1940’lı yıllardan itibaren ve özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra dikkate değer bir hızla arttığı gözlemlenmektedir. Plansız bir şekilde kendiliğinden gelişen bu süreç sonucunda, kırdan kente göç eden insanların barınma ihtiyaçları hükümetler tarafından öngörülemediğinden, barınmanın bir sorun olarak ortaya çıkmasıyla birlikte Türkiye, bugün hala dolaylı ya da

doğrudan etkilerini hissettiğimiz “Çarpık Kentleşme” sorunuyla tanışmış ve uzun yıllar bu sorunla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Altyapısı oluşturulmadan ve imar planları olmaksızın kırdan kente göç eden insanların barınma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla rastgele oluşturulan ve ‘gecekondu’ diye adlandırılan yapılar zamanla içinden çıkılmaz problemlerin kaynağı olmuştur. Üstelik çarpık kentleşmeden kaynaklanan bu problemler sadece barınma ile sınırla kalmamış, beraberinde de birçok sosyal, ekonomik, kültürel ve toplumsal sorunları getirmiştir. Çarpık kentleşmeden kaynaklanan bu çok boyutlu ve birçok değişkene bağlı sorunların çözümüne yönelik olarak çeşitli çözüm yolları üretilmiştir (Çakallı, 2015: 16-17).

Türkiye’de kentleşme hareketi 1950-1980 yılları arasında sanayileşmeye paralel olarak kırdan kente göç hareketleri ile başlamış ve konut yetersizliği ve alt yapı sorunlarını ortaya çıkarmıştır (Ataöv ve Osmay, 2007: 63). 1980’lerden sonra International Monetary Fund (IMF) yani Türkçe karşılığı olarak Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası öncülüğünde gerçekleşen iktisat politikalarının şehirlerin yapısını etkilemeye başlaması ile kentsel dönüşüm kavramı yaygınlaşmaya başlamıştır (Baydoğan, 2013: 180). 1999 Marmara depreminden sonra kentsel dönüşüm olgusu yoğun bir şekilde gündeme gelmiş ve 2003 yılında yasal düzenlemelerle Toplu Konut İdaresi (TOKİ) kurularak ülke çapında dönüşüme ve yenilenmeye ihtiyaç duyulan kentsel alanlar yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Görün ve Kara, 2010: 141).

Türkiye’de, özellikle 1980 sonrası büyük ölçekli ulusal ve uluslararası sermayenin kar güdüsünün ön planda olduğu konut projeleri sonucunda, kentlerin gereksiz yayılmasına, kültürel, tarihi ve doğal zenginliklerin tahribine, ekonomik, toplumsal ve çevresel sürdürülebilirlik ilkesine karşı, kamu kaynaklarının verimsiz kullanımına, aynı zamanda israfına, yerele özgü olmayan, toplumsal eşitsizliği, dışlamayı ve kutuplaşmayı artıran kentsel mekânların türemesine yol açmıştır (Sekmen, 2007: 63). 1980’lerin sonunda, ıslah imar planlarının yanı sıra kentsel dönüşüm projeleri de belediyelerin gündeminde yer almaya başladı. Dikmen Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi, gecekondu bölgeleri için hazırlanan ilk kentsel dönüşüm projesi örneği olmuştur (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 4).

1980-2000 yılları arasında, Türkiye’de küreselleşme ve yerelleşmenin izleri dikkat çekmektedir. Kentsel nüfus artışının yoğun olarak yaşandığı bu dönemde, kent merkezlerindeki küçük üretim birimlerinde, gecekondu ve merkez mahallelerde yaşayan düşük gelirli nüfustan oluştuğu sosyo-ekonomik bir yapı bulunmaktaydı. 1950-1980 yılları arasındaki dönemden farklı olarak, bu dönemde, yerel yönetimlere planlama yetkisi verilmiştir. Yaşam kalitesi düşük ve riskli alanlarda yapılan kentsel yenileme, iyileştirmeye yönelik sağıklaştırma ve ıslah-imar uygulamaları, tarihi değeri olan alanların korunması ve soylulaştırılması dönemin kentsel dönüşüm uygulamaları arasındadır. 2000’li yıllardan itibaren yüksek gelir grubu kent dışında konut çevreleri oluşturmaya başlamış, gecekondu bölgelerinde istihdam yapısındaki değişime paralel olarak konut biçimleri de değişmeye başlamıştır. Toplu konut kooperatifleri, özel sektör lüks konut siteleri, deprem riski olan alanlarda devlet kredisiyle afet konutları konut sunuş biçimlerinden bazıları olarak karşımıza çıkmaktadır. (Ataöv ve Osmay, 2007: 57-82).

Türkiye’de yerel yönetimlere yakın zamanda yapılan kanuni yeniliklerle kentsel dönüşüm alanında birçok yetki verilmiştir (Kurtuluş, 2006: 10). Türkiye’de yerel yönetimlerin bu süreçte aktif rol oynamaları son dönemlerde gerçekleşen bir durumdur. Yerel yönetimlerin bu süreçlerde aktif rol oynaması uygulamaya konulan ve uygulanan projeler bakımından olumlu bir sonuç ortaya çıkarmış ve bu projelerin daha hızlı ve verimli olarak sonuca kavuşturmalarına olanak sağlamıştır.

Türkiye’de özellikle son yıllarda Ankara, Bursa, İstanbul, Antalya ve Trabzon gibi belirlenen büyük kent alanlarında kentsel dönüşüm projeleri hızlanmıştır. Ankara Portakal Çiçeği Vadisi projesi, Dikmen Vadisi projesi, Eski Altındağ kentsel dönüşüm projeleri, Bursa Zafer Meydanı projesi, İstanbul Kuştepe kentsel dönüşüm projesi, Trabzon Zağnos ve Tabakhane Vadileri kentsel dönüşüm projeleri, İzmir Kadifekale bu dönüşüm projelerinin bazılarıdır (Kara, 2007: 4-5). Bu projelerinin yanı sıra son yıllarda karşımıza çıkan Kepez Santral projesi ve Burdur kentsel dönüşüm projesi Türkiye’deki örnek uygulamalardan bazıları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’de kentsel dönüşüm süreçlerinde süreçte Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Toplu Konut İdaresi kamu adına devreye girmekte, bu alanlardaki dönüşümlerin tetikleyicisi olmaktadır. Kendisine yasal çerçeve ile verilen rolle birlikte bir Kamu İktisadi Teşekkülü (KİT) misyonu üstlenen kurum bu alanlardaki kamu müdahalelerini

gerçekleştirmektedir. Kentin boş alanlarında ya da özel mülkiyetteki büyük arazilerinde sermaye şirketleri kendileri proje ve uygulama yaparken, kentte proje yapılması riskli gecekondularında TOKİ devreye girdiği görülmektedir (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 4-5). Ülkemizde kentsel dönüşüme ihtiyaç duyulan bölgelerde özel sektör tarafından üç yaklaşım görülmektedir. Bu yaklaşımları şu şekilde belirtebiliriz (Sekmen, 2007: 65):

- 1- En yüksek getiriye sahip alanların dönüşümünü büyük inşaat firmaları hızlı bir şekilde gerçekleştirmesi,
- 2- Daha az karlı alanların, önemli ulaşım aksları ya da saygınlık konut alanlarının çeperlerinin dönüşümünü küçük ölçekli firmalar gerçekleştirmesi,
- 3- Kentin karsız alanlarında, sanayi alanlarının yanında ve gecekondularında dönüşüm gerçekleştirilememektedir. Bunlara çözüm sağlanmalı şeklinde karşımıza çıkar.

Türkiye’de kentsel dönüşüm uygulamalarının gelişimi incelenecek olursa, kentleşme sürecindeki planlama sistemine yönelik yaklaşımlar dört dönem altında değerlendirilebilir. Şekil 3’te Türkiye’de kentsel dönüşüm sürecinin tarihsel süreci açıklanmaktadır (Gürler, 2004: 139).

Şekil 3. Türkiye’deki Kentsel Dönüşümün Tarihsel Süreci

Kaynak: (Gürler, 2004: 139)

Söz konusu analizde süreç dört ayırım göz önünde bulundurularak açıklanmıştır. Birinci dönemde, 1923 ve 1950 yılları arasındaki cumhuriyetçi modern imaj yönelimli kentsel yenileme dönüşüm tipi liderlik ve merkezi yönetim ağırlıklı ekonomik gelişme modeli yer almaktadır. İkinci dönemde, 1950 ve 1965 yıllarında endüstriyel modern imaj yönelimli kentsel yenileme anlayışı esas alınmıştır. Bu dönemde liberalleşme odaklı ekonomik gelişme modeli, endüstriyel gelişimi ve askeri yeniden yapılanmayı amaçlamaktadır. Üçüncü dönem ise, 1965 ve 1980 yılları arasındaki Kapitalist endüstri yönelimli kentsel canlandırma olarak adlandırılan dönemde ülkenin endüstri yönelimli, denetimci, otoriter politikası ve ekonomik kalkınmayı amaç edinmiştir. Son dönem olarak ise, 1980 ve 1990 yılları arasındaki dönem olan endüstri sonrası piyasa yönelimli kentsel Rönesans dönemi bölünmüş ortaklık türünde politik koalisyonlar ve özelleştirme nitelikli ekonomik gelişim modelini benimsemiştir.

Kentsel dönüşüm politikalarının uygulamaya geçirilebilmesi amacıyla bir araç olarak projeler uygulanmaktadır. Uygulanan projelerde seçilen mekan ve amaca göre belirli yöntemler seçilebilmektedir. Türkiye’de gecekonduların yeniden inşa edilmesi, karşımıza çıkan en yaygın kentsel dönüşüm yöntemlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Dündar, 2006: 70-72). Yani kentsel dönüşüm kavramı yıkımla eşdeğer tutulmakta ve yık-yap şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Şahin, 2006: 111). Yapılan kentsel dönüşüm projeleri incelendiğinde, kentsel dönüşümün genellikle fiziksel mekânın dönüşümüne indirildiği görülmektedir. Bu nedenle kentsel dönüşüm uygulamalarında ekonomik, toplumsal ve çevresel boyutlar göz ardı edilmektedir. Kentsel dönüşüm sadece fiziksel anlamda yenilenme değil, doğal dengenin korunması, ekonomik kalkınma ve sosyal gelişim gibi olguları kapsayan bütünlük bir kavramdır (Şişman ve Kibaroğlu, 2009: 3).

Kentsel dönüşüm sürecinde farklı mekan ve amaçlar doğrultusunda uygulamaya konulan birçok proje karşımıza çıkmaktadır. Bu projeler genellikle uygulanan mekanın ismi ya da kullanılan yöntem doğrultusunda isimlendirilmektedir. Türkiye’de kentsel dönüşüm uygulamalarına bakıldığında çok fazla uygulama karşımıza çıkacaktır. Bu uygulamaların mekansal büyüklüğü ve gündemde olma özelliği bakımından; Ankara’da uygulanan Portakal çiçeği vadisi kentsel dönüşüm projesi ve Kuzey Ankara girişi kentsel dönüşüm projesi, İstanbul’da uygulanan Sulukule kentsel dönüşüm projesi ve Trabzon’da uygulanan Zağnos Vadisi kentsel dönüşüm projesi örnekleri çalışmada açıklanacaktır.

1.4.2.1. Portakal Çiçeği Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi (Ankara)

Portakal Çiçeği Vadisi, Çankaya ve Ayrancı yerleşim bölgeleri içerisinde Cinnah ile Hoşdere Caddeleri arasında kalan 11 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Vadi, bir kentsel yenileme aracı olarak ele alınmaktadır. Kentsel baskı altında kalan Portakal Çiçeği Vadisi için önerilen plan hedefleri, değişen yerel yönetimler nedeniyle yarıda kalmış, kendisinden beklenen “*Kentsel kaliteyi arttıracak bir rekreasyon alanı*” olma işlevini sürdürememiştir (Uslu ve Yetim, 2006: 170).

Ankara kentinin çanak şeklindeki jeomorfolojik yapısı göz önünde bulundurulduğunda hava kirliliği açısından, doğal hava sirkülasyon kanallarını oluşturan bu vadi sistemlerinin önemi ortadadır. Gerek hâkim rüzgâr yönü gerekse vadi sistemlerinde oluşan lokal hava hareketleri dikkate alındığında, Dikmen Vadisi konumu dolayısıyla farklı bir değerlendirme özelliği taşımaktadır. Ankara'nın ve Dikmen Vadisi'nin kuzey ve kuzeydoğudan esen hâkim rüzgarları kentin kirli havasını, güneyde konumlanmış vadi koridorları boyunca kentin dışına taşımaktadır. Vadi sistemlerinde gün boyunca oluşan lokal hava akımları bunu güçlendirir niteliktedir. Diğer bir deyişle gün boyu kirli havanın aşağı havza bölümlerindeki kent merkezinden yukarı havzaya taşınarak kent dışına atılmasını sağlayacak hava akımları oluşur. Bu nedenle hava akımını durduracak herhangi bir yapılaşma kent bütününe etkileyecektir. Öte yandan vadi içlerinde gece geç saatlerde oluşan lokal rüzgâr hareketi yukarı havzadan aşağı kent merkezine doğrudur. Bu durum ise Dikmen Vadisi ve çevresi yerleşiminin neden olduğu kirletici yükünün kent merkezine akımına neden olur. Kirletici yükü absorbe eden yeşil dokunun azlığı nedeniyle kirlilik artarak merkeze taşınır. Bu durum Dikmen Derece vadi koridorunun ağaçlandırılması Ankara kenti kava kirliliği sorunu açısından zorunlu bir uygulama olduğunu ortaya çıkartmaktadır (Şahin, 1996: 134).

Vadi için önerilen ve “*Kentsel Dönüşüm Projesi*” adı verilen proje temelinde gecekondularla istila edilmiş bir vadi alanını, başkente yaraşır bir kentsel yeşil alan haline getirecek bir dönüşüm projesidir. Projenin hedefi; çağdaş, yeşil bir kent parçası yaratmak üzerinedir. Projeye ilişkin detaylar ileride verileceğinden öncelikle alanın tarihi süreç içerisindeki plan deneyimlerine kısaca göz atmak yararlı olacaktır. Alan vadi olma özelliğinden dolayı Jansen döneminde konutlardan arındırılmış bir yeşil alan olarak hedeflenmiştir (Uslu ve Yetim, 2006: 171).

1.4.2.2. Kuzey Ankara Giriş (Protokol Yolu) Kentsel Dönüşüm Projesi (Ankara)

Proje alanı Ankara kentinin kuzey aksında, Altındağ ve Keçiören Belediye sınırları içinde, çevre otoyolunun güneyinde – Esenboğa yolunun (Protokol Yolu) doğu ve batısında yaklaşık 393 hektarlık bir alanı kapsamaktadır (İnce, 2006: 109).

Ankara'nın sürdürülen ulusal savaş için karargâh olarak seçilmesini takiben başlayan süreçte, 27 Aralık 1919 tarihinde Temsil Heyeti Ankara'ya yerleşmiştir. 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM'nin burada toplanması, kentin ülke içerisindeki konumunun yeniden tanımlanmasına ve kentteki Merkezi Hükümet fonksiyonlarının yoğunlaşmasına yol açmıştır. Ankara Kenti 13 Ekim 1923 tarihinde alınan kararla başkent olarak ilan edildikten sonra, kentin imarının planlı olarak sürdürülmesi çalışmalarına başlanmıştır (İnce, 2006: 109). 1983 yılında protokol yolunun çift şeritli yol haline getirilmesi, kentin kuzey aksının önemini arttırmıştır ve kent merkezine olan yakınlığı nedeniyle 1970'li yıllarda başlayan hızlı gecekondulaşma sürecinde kaçak yapılaşmanın yoğunlaştığı bir alan haline dönüşmüştür. Kaçak yapılaşma ve plansız kentleşme bütün kentlerde olduğu gibi Ankara kentinde de olumsuz etkilerini göstermiş ve 1990'lara gelindiğinde kentin %60'ı gecekondular olarak adlandırılan yapılar ile kaplanmıştır (İnce, 2006: 112).

1.4.2.3. Sulukule Kentsel Dönüşüm Projesi (İstanbul)

Sulukule olarak bilinen ve kentsel dönüşüm kapsamına alınan bu alan Fatih İlçesi'nin kuzeybatısında yer almaktadır. İlçenin, batısında Zeytinburnu, kuzeybatısında ise Eyüp ilçeleri yer alırken, kuzeyinde Haliç'e ve doğusunda ve güneyinde de Marmara Denizine kıyısı bulunmaktadır. Sulukule yenileme alanının sosyokültürel yapısına bakıldığında, 2000 yılı verileri ile toplamda 7824 kişinin burada ikamet ettiği bunun da 571 haneye tekabül ettiği belirtilmektedir. 2007 yılında ise mahalle muhtarlıklarında ikameti bulunan kişi sayısı 3500 kişi olarak görülmektedir. Neslişah ve Hatice Sultan Mahallelerinin birleşmesiyle oluşan Karagümrük Mahallesi 2013 Adrese Dayalı Kayıt Sistemi'nde 11.195 kişi olarak belirlenmiştir. Binlerce yıllık geçmişe sahip olan Tarihi Yarımada, Doğu Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorluğu gibi büyük medeniyetlere başkentlik yapmış ve bu medeniyetlerin etkisinde değişen mekansal oluşumlar ile günümüze ulaşmıştır. Ancak çeşitli nedenlerden dolayı birçok eski eser kaybedildiği gibi, geniş yeşil alanlar yok olmuş ve sosyal dokuda da çok büyük değişimler yaşanmıştır (Aktaş ve Alp, 2014: 1061-1063).

İstanbul ili, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü tarafından UNESCO tarafından 06.12.1985 tarih 356 liste sıra numarası ile kültürel kapsamda Dünya Miras Listesi'nde yerini almıştır. İstanbul'un bu listeye alınmasındaki en büyük nedenlerinden biri Kara Surları'dır. Hatice Sultan ve Neslişah Sultan mahalleleri de Kara Surlarının hemen yanında bulunmaktadır. Proje alanı karayolu açısından kolay erişilebilir bir bölgede yer almaktadır. Proje alanı yakın çevresinde yer alan en önemli ulaşım aksları Fevzi Paşa Caddesi, Vatan Caddesi ile Beylerbeyi Caddeleri olup, her üç caddeden de kolay erişilebilir konumdadır. Alana kuzey batı yönünde çevre yolu niteliğinde olan D-100 Karayolu Ankara-Edirne istikametinden Topçular-Vatan Caddesi Katlı Kavşağı bağlantılı olarak erişilebilmektedir (Ertürk, 2009: 1-2). Sulukule'nin Cumhuriyetin ilanından sonraki en şaşalı dönemi 1950'li ve 1960'lı yıllardır.1956 yılında yapımı başlanan Vatan Caddesi'yle birlikte Edirnekapı'da surların bir bölümü ve Sulukule'de 29 ev yıkılmıştır. Sulukule halkı, biraz daha yukarı tarafa ve surlara doğru kayarak, sur boyuna yerleşmiş olan Hatice Sultan ve Neslişah Sultan mahalleleri ile kaynaşmıştır.Vatan Caddesi'nin yapımıyla ekonomik yaşamında bozulmalar başlayan Sulukule halkı 1990'lı yıllardan sonra eğlence evlerinin kapatılmasıyla iyice fakirleşmiştir.Genellikle geçimlerini müzisyenlik, çiçekçilik, hurdacılık, çöp ve kağıt toplayıcılığı, demircilik ve demir işçiliği, hamallık, falcılık, temizlikçilik, at arabacılığı, bakırcılık, sümüklü böcek toplayıcılığı, bohçacılık, tombalacılık, ayakkabı boyacılığı, cami avlularında kuşyemi satıcılığı, işportacılık gibi çok farklı meslek ve sahalardan sağlayan Sulukule halkı kentsel dönüşüm sürecinde bölgeden ayrılmak zorunda kalmışlardır (Aktaş ve Alp, 2014: 1061).

1.4.2.4. Zağnos Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi (Trabzon)

Trabzon'un kuzey güney aksında, deniz ile ormanı birleştiren Zağnos Vadisi yılların ihmali sonucu afet riski taşıyan yapılarla dolmuş ve sağlıksız bir kentsel yaşam ortaya çıkmıştır. Zağnos Vadisi kentsel dönüşüm projesi ile hem kent estetiğini hem de bölgede yaşayan insanların hayat kalitesini yükseltmek için afet riski taşıyan yapılar vadiden tasfiye edilerek, kentin hava koridorları açılmış, rekreasyon alanlarıyla dinlenme ve park alanları oluşturulmuştur. Buradaki sağlıksız yapılarda oturan vatandaşlar için yeni konut alanları üretilerek vadideki tarihi yapılar restore edilmiş ve turizmin hizmetine sunulmuştur (Kara, 2013: 29).

Trabzon Belediyesi ve TOKİ iş birliği ile gerçekleşen proje dört etap halinde uygulanmaya başlanmıştır. Projenin hazırlık aşamasında; bölgenin fiziki ve demografik yapısının tespit edilmesi ve özel planlama alanından tasfiye edilecek konutlarla ilgili o bölgede yaşayan insanların görüşlerinin alınma amacı ile anket çalışmaları karşımıza çıkmaktadır. Zağnos Vadisi kentsel dönüşüm projesi TOKİ tarafından gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında kalan yapı sayısı 534'tür. Kentsel dönüşüm kapsamında anlaşma sağlanan alan 229.559 metre karedir. Proje kapsamında toplam hak sahibi sayısı 3403 kişi olarak karşımıza çıkmaktadır (Kara, 2013: 29-30).

1.5. Kentsel Dönüşüm Kavramının Yöntemleri

Kentsel dönüşüm, mevcut kent yapısının yenilenmesi için yapılan uygulamaları içinde barındıran ve geneli kapsayan bir kavramdır. Ancak bu uygulama biçimlerinin tanımlanmasında pek çok farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Bunun en önemli nedeni dünyanın farklı ülkelerindeki bilim insanlarının çeşitli isimlerle tanımladığı bu uygulama biçimlerinin Türkçe'ye çevrilmesinde uzman kişi ve kurumların oluşturduğu bir dil birliğinin olmamasıdır. (Polat ve Dostoğlu, 2007: 62). Tablo 3'te belirtildiği gibi kentsel dönüşüm süreci beş farklı yöntemden oluşmaktadır. Bu yöntemler kullanılacak amaç ve mekâna göre farklılık göstermektedir.

Tablo 3. Kentsel Dönüşüm Yöntemlerinin Açıklaması

Kentsel Dönüşüm Yöntemi	İngilizce İsmi	Açıklaması
Alansal Temizleme	Urban Clearance	Tümüyle yıkılıp yerine yeni bir alan oluşturulması
Kentsel Yeniden Canlandırma	Urban Revitalisation	Var olan yapının korunarak müdahalesi
Kentsel Yeniden Yapılandırma ve Geliştirme	Urban Restructing/Development	İyileştirme olanağı bulunmayan yerlerde yapının ortadan kaldırılarak yeniden yapılması
Soylulaştırma	Gentrification	Kültürel açıdan önemini yitirmiş alanların ıslah edilmesi
Kentsel Rehabilitasyon	Urban Rehabilition	Eski alanların kısmi olarak yenilenmesi

Kaynak: Başarır, 2010: 13; Yaman, 2014: 14; Akkoyun, 2007: 21-22.

Bu yöntemler kullanıldıkları amaçlar farklı olmasına rağmen sonuç kapsamında birbirleriyle paralel olarak işlev görmektedir. Tablo 3'te de belirtildiği gibi kentsel dönüşüm uygulama yöntemleri beş temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; alansal temizleme, kentsel yeniden canlandırma, kentsel yeniden yapılandırma ve geliştirme, soylulaştırma ve son olarak kentsel rehabilitasyondur.

Kentsel dönüşüm yöntemlerinden *Alansal Temizleme Yöntemi*, çöküntüye uğrayan bir kentsel alan parçasındaki fiziksel dokunun tümüyle yıkılıp yerine yeni bir doku getirilmesi olarak tanımlanabilir. Bugün İngiltere’de son çare olarak, ancak iyileştirmenin (rehabilitasyon) mümkün olmadığı durumlarda başvurulmuş bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Bu kararın alınması için gerekli aşamalar bulunmaktadır. Temizleme yönteminde genellikle karşılaşılan ve başvurulmuş yasal yöntem, yapıların ve arazinin kamulaştırılmasıdır (Başarır, 2010: 13).

Kentsel Yeniden Canlandırma Yöntemi ise, kentlerde yaşanan bozulma ve olumsuzluklardan dolayı meydana gelen sıkıntıları aşmayı amaçlayan bir süreci ifade etmektedir. Yeniden canlandırma terimi, geniş olarak tanımlanırsa, fiziksel yapılar üzerindeki operasyonları olduğu kadar sosyal ve ekonomik çekişmelere müdahaleleri de içerebilir. Genel olarak, yeniden canlandırma çabaları, nüfusunda düşüş yaşayan, yüksek işsizlik ve suç oranları gösteren, çok sayıda işletmenin kapanmasından etkilenen ya da en karakteristik sektörlerinde gerileme yaşayan kentlere odaklanmıştır (Akkoyun, 2007: 21-22). Kentsel yeniden canlandırma; mekanların “*Yıkıp yeniden yapmak yerine mevcut yapıları koruyarak yapılan kentsel müdahale biçimidir.*” şeklinde dönüştürülmesi olarak açıklanabilmektedir (Oruç ve Giritlioğlu, 2005: 386).

Üçüncü yöntem olan, *Kentsel Yeniden Yapılandırma ve Geliştirme Yöntemi* ise uygulama biçimine göre, “*Mevcut yapıların yıkılması kazanılan toprağın yeni kullanışlara ayrılması*” şeklinde açıklanır (Keleş, 2012: 273). Diğer bir anlayışa göre kentsel yeniden yapılandırma veya geliştirme “*Uzun dönemde arazi kullanışı ve nüfus politikalarını yansıtan, kent ölçeğinde bir nazım plana uygun olarak önceden inşa edilmiş bir alanı istismak etme, bu alanı temizleme ve yeniden yapma, mevcut arazi kullanımını ve nüfus dağılım şeklini değiştirme ve elden geçirme olayı*” şeklinde açıklamıştır (Özden, 2008: 177). Bu açıklamaların yanı sıra bir farklı bir tanıma göre; “*Kentsel yeniden yapılandırma gerek yerleşme düzeni gerekse mevcut yapıların durumu bakımından yaşam ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi olanağı bulunmayan alanlarda yapıların tümünün veya bir bölümünün ortadan kaldırılarak yeniden imar edilmesidir.*” şeklinde açıklanır (Dostoğlu ve Polat, 2007: 63). Kentsel yeniden yapılandırma ve geliştirme yöntemin hedeflerine bakıldığında, Yoksulluk ve sefalet yuvaları olarak görülen alanların ortadan kaldırılması, Mekanların canlandırılması, Mekanlarda hayat standartlarının yükseltilmesi gibi birçok hedef bulunmaktadır (Yaman, 2014: 15). Bu süreçte, ıslah edilmesi mümkün

alanların da iyileştirilerek, yeni oluşturulan dokuya katılması da sürecin bir parçası olarak görülmektedir. Ülkemizde kentsel dönüşüm kavramına en yakın görülen kavram bu olarak karşımıza çıkar (Kayacan, 2010: 21-22).

Soylulaştırma Yöntemi ise; estetik ve sosyo-kültürel açıdan işlev ve önemini kaybetmiş, çöküntüye uğramış, fiziksel çevresi de bozulmuş alanlarda, sosyal yapının yeniden eski haline kavuşturularak düzeltilmesi ve ıslah edilmesidir (Kaypak, 2010: 88). Soylulaştırmanın diğer yöntemlerden farkı kentsel dönüşüm uygulamalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmasıdır. Yani diğer bir açıklamayla soylulaştırma yöntemi çöküntüye uğramış bölgelerinin sınıfsal ayrışması yani bir bakıma tabakalar arası yer değiştirme hareketi olarak da tanımlanabilir (Yaman, 2012: 28). Uygulama alanında yaşayanların sosyo-ekonomik açıdan statü ve yaşam kalitelerinde önemli ölçüde değişiklik yaşanmadan fiziksel çevrenin iyileştirilmesi, olarak ifade edilebilir (Başarır, 2010: 14). Bu uygulama ile yaşam kalitesi yükseltilerek kentsel sorunların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır (Yaman, 2014: 15).

Kentsel dönüşüm yer alan son yöntem olan *Kentsel Rehabilitasyon Yöntemi* ise, planlı olarak gelişmiş ancak zamanla değerini yitirmiş yıpranmış, yoğunluğu artmış ve işlevlerini yerine getiremeyen kentsel alanların tekrar yaşanabilir duruma getirilmesi biçimidir. Genellikle gecekondu mahallelerine altyapı hizmetleri götürülmüş ve yeni kurulacak gecekondu yerleşimleri için düzgün ve düşük yoğunluklu alanlar için bu yöntem uygulanmıştır (Ataöv ve Osman, 2007: 64). Kentsel rehabilitasyonun temel amacı, kentin sorunlu alanlarının çağdaş donatılarla uygun standartlarla kente uyumlu hale getirilmesi ve insanlar için iyi yaşam koşulları yaratılmasıdır. Görüldüğü üzere bütün kavramların özünde, kentlerin işlevini yitirmiş bölgelerine yönelik yapılan kentsel müdahaleler yatmaktadır. Bütün bu uygulamaların birbirlerinden ayrılan yönlerinin başında belli amaçlara göre değişik adlar altında kavramsallaştırmaları gerekmektedir. Ayrıca yöntem açısından bu kavramlar arasında büyük farklılıklar söz konusudur. Her kavram arasında, uygulamaların niteliği, kapsamı ve doğurduğu sonuçlar bakımından da ayrışma gözlenmektedir (Yaman, 2014: 15). Eski kent dokusunun ve çöküntü alanlarının kısmi yenileme ile kullanıma açılması olarak ifade edilmektedir (Şahin, 2003: 95). Türkiye’de kentsel dönüşüm uygulamaları genellikle bozulmuş tarihi alanların restore edilmesi, çöküntü alanlarının canlandırılması ve gecekondu alanlarının sağlıklılaştırılması şeklinde yapılmaktadır (Dündar, 2006; akt. Kaypak, 2010: 94).

İKİNCİ BÖLÜM:

KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN HUKUKİ KAYNAKLARI

Kentsel dönüşüm kapsamında hukuki altyapı oluşturmak amacıyla karşımıza hukuki kaynaklar çıkmaktadır. Bu hukuki kaynaklara bakıldığında Şekil 4’te de görüldüğü üzere; *Anayasal İlkeler, Temel Kanunlar, Temel Yönetmelikler ve Uluslararası Anlaşmalar* şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Hukuki kaynaklardan *Anayasal ilkelere* bakıldığında; yaşama hakkı, konut dokunulmazlığı, mülkiyet hakkı, toprak mülkiyeti, kamulaştırma ve konut hakkına saygı olmak üzere altı ilke karşımıza çıkmaktadır. Kentsel dönüşüm kavramının hukuki kaynaklarından bir diğeri ise *Temel Kanunlar* olarak karşımıza çıkmaktadır. Temel kanunlara bakıldığında; Gecekondu kanunu, Kamulaştırma kanunu, Toplu Konut kanunu, İmar kanunu, Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi kanunu, Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında kanun, Belediye kanunu, İskan kanunu ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında kanun olmak üzere dokuz yasa karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel dönüşümün bir diğeri hukuki kaynağı ise *Temel Yönetmelik*’lerdir. Sözü edilen bu yönetmeliklere bakıldığında; Sığınak yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında yönetmelik, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, Mekansal Planlar Yapım yönetmeliği, Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği, Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliği ve Otopark yönetmeliği olmak üzere yedi yönetmelik karşımıza çıkmaktadır. Kentsel dönüşüm kavramının son hukuki kaynağı olan *Uluslararası Anlaşmalara* bakıldığında; Atina anlaşması, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Stockholm bildirgesi, Avrupa Kentsel şartı ve Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri konferansı (HABİTAT II) olmak üzere beş anlaşma karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 4. Kentsel Dönüşümün Hukuki Altyapısı⁸

2.1. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Anayasal İlkeler

Kentsel dönüşüm süreci, uygulama aşamasında yönetici ve faaliyeti devam ettirenleri sınırlandırılmak amacıyla belli başlı ilkelere dayanmaktadır. Bahsedilen Anayasal ilkeler Şekil 5’te de belirtildiği şekilde sırasıyla; yaşama hakkı ilkesi, konut dokunulmazlığı ilkesi, mülkiyet hakkı ilkesi, toprak mülkiyeti ilkesi, kamulaştırma ve konut hakkına saygı ilkesidir.

Anayasa’nın 17’nci maddesinde yer alan *yaşama hakkı* ilkesinde belirtilmek istenen; yaşama hakkı, sadece yaşamı sürdürme, canlı olarak kalmak anlamında algılanmaması gerektiğidir. Bu hak “*Sağlıklı Yaşam Hakkı*” olarak anlaşılmalıdır. Burada

⁸Mevzuattan ulaşılan bilgiler doğrultusunda tablolaştırılmıştır.

devlete düşen görev, sağlıklı yaşam için gerekli hizmetleri sağlamaktır. Ayrıca, bunların yapılmasını önleyecek engelleri kaldırmak ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine özen göstermektedir (Akgüner, 2012: 23). Yaşama hakkı ilkesi kapsamında, sağlıklı yaşam hakkını korumak ve bunun önündeki çevresel ve fiziki etmenlerin ortadan kaldırılması sürecinde kentsel dönüşüm kavramı karşımıza çıkmaktadır.

Anayasa'nın 21'nci maddesinde yer alan *konut dokunulmazlığı* ilkesi Şekil 5'te de belirtildiği gibi “*Kimsenin konutuna dokunulmaz.*” şeklinde ifade edilmektedir. Kişinin konut hak ve özgürlükleri hukuki olarak güvence altına alınmıştır. Konut dokunulmazlığı sağlanamadığı müddetçe, insanlar faaliyetlerini özgürce uygulamaya geçirememektedir. Konut dokunulmazlığı kişinin, diğer bireylere, topluma ve devletin müdahalelerine karşı korunmasının ve kişiliğini serbestçe gerçekleştirip geliştirmesinin ilk şartıdır (Okuyucu, 2003: 24).

Şekil 5. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Anayasal İlkeler^{9 10}

<p>Madde 17. Yaşama Hakkı</p> <ul style="list-style-type: none"> •Herkes; yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkında sahiptir.
<p>Madde 21. Konut Dokunulmazlığı</p> <ul style="list-style-type: none"> •Kimsenin konutuna dokunulamaz. Kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça, kimsenin konutuna girilemez, arama yapılmaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.
<p>Madde 35. Mülkiyet Hakkı</p> <ul style="list-style-type: none"> •Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.
<p>Madde 44. Toprak Mülkiyeti</p> <ul style="list-style-type: none"> •Devlet, toprağın verimli olarak korunmak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeterli toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla tedbirler alır.
<p>Madde 46. Kamulaştırma</p> <ul style="list-style-type: none"> •Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.
<p>Madde 57. Konut Hakkına Saygı</p> <ul style="list-style-type: none"> •Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirler alır, ayrıca toplu konuk teşebbüslerini destekler.

⁹18.10.1982 Tarih ve 17863 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası”.

¹⁰Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'ndan alınan bilgiler doğrultusunda tablolandırılmıştır.

Bir diğ er Anayasal ilke olan *mülkiyet hakkı* ilkesi Anayasa'nın 35'inci maddesinde yer almaktadır. Ş ekil 5'te de belirtildiğ i gibi mülkiyet ve miras hakkına herkes sahiptir. Burada bahsedilen mülkiyet hakkını kullanan kişi, başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğ u sınırlamalara uymak şartıyla, sahibi olduğ u mülkiyeti dilediğ i gibi kullanma, tasarruf etme ve yararlanma hakkına sahiptir (Çaptuğ, 2016: 95). Mülkiyet hakkı kavramından Anayasa haricinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde yer alan Ek Protokol'ün 1'inci maddesinde de bahsedilmektedir. Bu maddeye göre mülkiyet hakkı kavramı mülkiyetin korunması başlığı altında açıklanmıştır. Söz konusu maddeye göre, mülkiyetin korunması kavramı, “*Her gerçek ya da tüzel kişi, mülkiyetinden/mamelekenden müdahale edilmeksizin yararlanma hakkına sahiptir. Hiç kimse, kamu yararı uyarınca ve yasanın ve uluslararası hukuk genel ilkelerinin öngördüğü koşullara tabi olarak mülkiyetinden yoksun bırakılması hariç, mülkiyetinden yoksun bırakılmayacaktır.*”¹¹ şeklinde açıklanmıştır.

Anayasal ilkelere bir diğ eri olan *toprak mülkiyeti* ilkesi, Anayasa'nın 44'üncü maddesinde açıklanmaktadır. Ş ekil 5'te de belirtildiğ i şekilde; toprak mülkiyeti amacıyla paylaştırılan topraklar bölünemez, miras hükümleri haricinde başkasına devredilemez fakat dağıtılan çiftçiler ve mirasçılar tarafından işletilir. Bu şartların kaybı sonucunda verilen topraklar Devlet tarafından geri alınmasına ilişkin esaslar kanunla düzenlenmektedir. Diğ er anayasal ilkelerin önemi kadar toprak mülkiyeti ilkesinin de insan yaşamında oldukça fazla önemi vardır. Çünkü insanların yaşamları boyunca kazandıkları ve bu alanların üzerinde hayatlarını devam ettirdikleri kabul edildiğ inde bu hakların korunması toprak mülkiyeti kavramının içerisinde yer almaktadır.

Anayasa'nın 46'ncı maddesinde yer alan bir diğ er ilke *kamulaştırma* ilkesidir. Ş ekil 5'te açıklanmıştır. Bu kapsamda oluşan kamulaştırma bedeli bazı durumlar dışında peşin olarak ödenir. Bahsedilen istisnai durumlar tarım reformunun uygulanması, yeni ormanların yetiştirmesi, kıyıların korunması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerini ödenmesidir. Bu durumlarda ödeme şekli kanunda taksitle ödemeyi öngörebilir ve taksitler eşit olarak en fazla 5 yıl olabilir.

¹¹04.10.1950 Tarih ve 11 Protokol Numaralı “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*”, Ek Protokol Madde 1.

Bu bilgilere ek olarak, kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında, kentsel dönüşüm mekanlarında bütünlüğün sağlanması, proje ile öngörülen sonucun gerçekleştirilebilmesi amacıyla kamulaştırma yoluna başvurulması muhtemeldir. Fakat idare mülkiyet hakkının ağır bir ihlali niteliğindeki bu işlemi gerçekleştirirken Anayasa ve yasalarda yer alan kurallara sıkı bir şekilde bağlı kalmalıdır (Çaptuğ, 2016: 108-109). Kamulaştırma için önceleri kamu sorunluluğu aranmakta iken, artık kamu yararının varlığı kamulaştırma için yeterli olmaktadır. Günümüzde mülkiyet hakkının sosyal bir yönünün de bulunması sebebiyle, bireyin yararı, kamu yararı karşısında feda edilmektedir. Ancak, bu oldukça sıkı kurallara uyularak gerçekleştirilmektedir (Meriç, 1951: 11).

Şekil 5’te belirtilen bir diğer Anayasal ilke *konut hakkına saygı* ilkesidir. Söz konusu ilke Anayasa’nın 57’nci maddesinde açıklanmıştır. Konut hakkına saygı ilkesinin uygulama aşamasında ihlallerin ortaya çıkmasına neden olan durumlar; bütüncül planlamanın unutulması; kaynak, araçlar ve yöntem belirlenmeden uygulama aşamasına geçilmesi gibi sorunlardır (Üstün, 2014: 314).

2.2. Kentsel Dönüşüm Kavramının Dayandığı Temel Kanunlar

Kentsel dönüşüm ilk olarak kaçak yapılaşmanın tasviyesi amacıyla gündeme gelmiştir ve takip eden süreçte olumsuzlukların giderilmesi adına başta imar affi ve gecekonduların konulu olmak üzere pek çok yasal anlamda önlem alınmaya başlanmıştır (Ataöv ve Osmay, 2007: 66).

Kentsel dönüşüm sürecinin hukuki alt yapısı Tablo 4’te de belirtildiği şekilde dokuz farklı kanuna dayanmaktadır.

Tablo 4. Kentsel Dönüşümün Dayandığı Temel Kanunlar

Kabul Tarihi	Sayı	Kentsel Dönüşümün Dayandığı Temel Kanunlar	İçerik				
			Kısım	Bölüm	Madde	Geçici Madde	Ek Madde
20.07.1966	775	Gecekondu Kanunu	-	-	44	10	5
04.11.1983	2942	Kamulaştırma Kanunu	8	15	43	-	-
02.03.1984	2985	Toplu Konut Kanunu	-	-	10	8	16
03.05.1985	3194	İmar Kanunu	-	7	50	9	2
04.03.2004	5104	Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu	-	-	10	-	-
16.06.2005	5366	Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun	-	-	9	-	3
03.07.2005	5393	Belediye Kanunu	6	14	87	11	3
19.09.2006	5543	İskan Kanunu	-	8	50	10	2
16.05.2012	6306	Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun	-	4	25	2	-

Kentsel dönüşümün dayandığı temel kanunlar, 1966 ile 2012 yılları arasında toplamda dokuz kanun kabul edilmiştir. 1966-1985 yıllarında sırasıyla Gecekondu Kanunu, Kamulaştırma Kanunu, Toplu Konut Kanunu ve İmar Kanunu kabul edilirken 2004-2012 yılları arasında Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu, Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun, Belediye Kanunu, İskan Kanunu ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunları kabul edilmiştir. Kentsel dönüşüm kavramına hukuki kaynak olan temel kanunlara Tablo 4'te de belirtildiği şekilde açıklamak mümkündür.

İlk kanun olan Gecekondu Kanunu'na bakıldığında; 44 madde, 10 geçici madde ve 5 ek maddeden oluştuğunu görmekteyiz. Diğer bir kaynak olarak Kamulaştırma Kanunu'na bakıldığında; 8 kısım, 15 bölüm, ve 43 maddeden oluşmaktadır. Toplu Konut Kanunu'na bakıldığında; 10 madde, 8 geçici madde ve 16 ek maddeden oluştuğunu görmekteyiz. Bir diğer hukuki kaynak olan İmar Kanunu'na bakıldığında; 7 bölüm, 50 madde, 9 geçici madde ve 2 ek maddeden oluşmaktadır.

Tablo 4’te belirtilen kentsel dönüşümün hukuki kaynaklarından Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu’na bakıldığında 10 maddeden oluştuğunu görmekteyiz. Diğer bir hukuki kaynak olarak Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun’a bakıldığında; 9 madde ve 3 ek maddeden oluşmaktadır. Belediye Kanunu’nun içeriğine bakıldığında; 6 kısım, 14 bölüm, 87 madde, 11 geçici madde ve 3 ek maddeden oluştuğunu görmekteyiz. İskan Kanunu’na bakıldığında; 8 bölüm, 50 madde, 10 geçici madde ve 2 ek maddeden oluşmaktadır. Kentsel dönüşümün hukuki kaynaklarından son olarak Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’a bakıldığında; 4 bölüm, 25 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır.

2.2.1. 775 Sayılı Gecekondu Kanunu

Gecekondu Kanunu 20.07.1966 tarihinde kabul edilmiş ve 30.07.1966 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Gecekondu Kanunu, 44 madde, 10 geçici madde ve 5 ek maddeden oluşmaktadır. Gecekondu kanununda kısım ve bölüm ayrımı yapılmamıştır. Kentsel dönüşüm kapsamında doğrudan konu ile alakalı olarak Gecekondu Kanunu’nun 1 ve 16 sayılı maddeleri karşımıza çıkmaktadır. Sözü edilen 1’inci madde ile Gecekondu Kanunu’nun kapsamı açıklanmıştır. Gecekondu Kanunu’nun 1’inci maddesine göre; *“Mevcut gecekonduların ıslahı, tasfiyesi, yeniden gecekondu yapımının önlenmesi ve bu amaçlarla alınması gereken tedbirler hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.”*¹² şeklinde kanunun kapsamı ifade edilmiştir.

Gecekondu Kanunu’nda kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkan bir diğer madde ise 16’ncı maddedir. Sözü edilen 16’ncı maddeye göre; *“Gecekondu ıslah ve tasfiye bölgeleri ve bunların sınırları, belediyelerce bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde, her türlü imkan ve araçtan faydalanılarak tesbit olunur. Bu bölgeler içinde bulunan bütün yapılar, gerek belediyelerin ve gerekse yardımcı olabilecek diğer daire ve kurumların durum ve imkanları da gözönüne alınarak, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca tayin edilecek şekil ve süreler içerisinde, mümkünse hava fotoğraflarında veya haritalarda, mümkün olmayan yerlerde ise ölçekli krokilerde gösterilir. Bu konuda belediyelerin, mülkiye amirlerinden istiyebilecekleri her türlü yardımlar, imkanlar dahilinde*

¹²20.07.1966 Tarih ve 12362 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “775 Sayılı Gecekondu Kanunu”, Madde 1.

*karşlanır. Mahalli imkanlarla karşılanamıyan tesbit, hava fotoğrafı alımı, kıymetlendirilmesi, harita alım ve tanzimi ve benzeri gibi teknik yardımlar hakkında Toplu Konut İdaresi Başkanlığının istekleri, ilgili Bakanlık, daire ve kurumlarca, lüzumunda Toplu Konut İdaresi Başkanlığı veya belediyelerce sağlanacak fenni malzeme dışında herhangi bir karşılık aranmaksızın yerine getirilir.*¹³ şeklinde gecekonduların tespit yöntemi ifade edilmiştir.

Gecekondular Kanunu ile halkın gecekondular yapımına yönelmesi yerine belirlenen ‘Gecekondular Tasfiye ve İslah Bölgeleri’ veya ‘Gecekondular Önleme Bölgeleri’ nde, sağlıklı ve düzenli yapılaşma sağlanmaya çalışılmış, konut yapmak isteyen kişilere bir takım maddi ve teknik imkanlar sağlanması ve arsa tahsisi yapılması gibi yardım yolları açık tutulmuştur (Kalabalık, 2005: 694). Gecekondular kanunu 1966 yılında kabul edilerek, kentsel dönüşümün dayandığı kanunlardan ilki olma özelliğini taşımaktadır.

2.2.2. 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu 04.11.1983 tarihinde kabul edilmiş ve 08.11.1983 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kamulaştırma Kanunu, toplamda 8 kısım, 15 bölüm ve 43 maddeden oluşmaktadır. Tablo 5’te de belirtildiği şekilde Kamulaştırma Kanunu’nu içerik olarak değerlendirmek mümkündür. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu, 8 kısım, 15 bölüm ve 43 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu Kanun’un genel hükümler başlığı ile birinci kısmı 2 bölüm ve 9 maddeden oluşmaktadır. İkinci kısım, kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti, adına tescil ve bedelinin tespiti esasları, dava hakkı ve bilirkişiler başlığı altında 2 bölüm ve 6 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü kısım, Aynın ihtilafli bulunması tescil ve tapuda kayıtlı olmayan taşınmaz malın kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve zilyedin hakları başlığı altında 2 bölüm ve 4 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü kısım, kamulaştırmada boşalma, vazgeçme ve geri alma başlığı ile iki bölüm ve 4 maddeden oluşmaktadır.

---

¹³R.G. 20.07.1966, S.12362, Madde 16.

Tablo 5. Kamulaştırma Kanunu'nun İçeriği

İçerik		
Kısım	Bölüm	Madde
1	2	9
2	2	6
3	2	4
4	2	4
5	3	4
6	2	3
7	2	3
8	-	10
Toplam	15	43

Kamulaştırma Kanunu'nun bir sonraki aşamasına bakıldığında beşinci kısım karşımıza çıkmaktadır. Beşinci kısım, hasar, doğacak hak ve borçlar, trampa yolu ile acele kamulaştırma başlığı altında 3 bölüm ve 4 maddeden oluşmaktadır. Altıncı kısım, bedelsiz kullanma, giderlerin ödenmesi ve idareler arasında taşınmaz malın devri başlığı altında 2 bölüm ve 3 maddeyi barındırmaktadır. Yedinci kısım, yasak işler ve ceza hükümleri başlığı altında 2 bölüm ve 3 maddeden oluşmaktadır. Son olarak sekizinci kısım ise, çeşitli hükümler başlığı altında 10 maddeden oluşmaktadır. Bu kısımda bölüm ayrımı karşımıza çıkmamaktadır.

Kamulaştırma işlemini, 1982 Anayasasının 46'ncı maddesi göre, “*Devlet veya diğer kamu tüzel kişileri tarafından özel mülkiyette bulunan taşınmaz malları bedel karşılığı cebri yolla el koymak.*” olarak tanımlayabiliriz. 1982 Anayasasının 13'üncü maddesine göre, temel hak ve özgürlükler ilgili maddedeki sebeplere göre sınırlanabilir. Anayasanın 35'nci maddesi, mülkiyet hakkının, kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceğini vurgu yaparak mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamayacağını söylemiştir. Kentsel dönüşüm projeleri uygulayan Devlet veya belediyeler gibi diğer kamu tüzel kişileri, özel mülkiyetin elinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma gibi bazı yükümlülükleri Anayasanın 35'nci maddesi doğrultusunda koyabilirler.

Kamulaştırma kavramı, yarar gözetilen durumlarda devletin var olan alana zorla el atması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamulaştırma Kanunu'nun amacı söz konusu kanunun 1'inci maddesinde açıklanmaktadır. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1'inci maddesine göre; “*Kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel*

kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzel kişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyumsuzlukların çözüm usul ve yöntemlerini düzenlemek¹⁴” şeklinde amaçları açıklanmıştır.

Kamulaştırma belli şartlar altında gerçekleştirilebilmektedir. Bu şartlar kanunun 3’ncü maddesi kapsamında açıklanmaktadır. Bahsedilen maddeye göre kamulaştırma konusunun şartları; *“İdareler, kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapmak yükümlülüğünde buldukları kamu hizmetlerinin veya teşebbüslerinin yürütülmesi için gerekli olan taşınmaz malları, kaynakları ve irtifak haklarını; bedellerini nakden ve peşin olarak veya aşağıda belirtilen hallerde eşit taksitlerle ödemek suretiyle kamulaştırma yapabilirler.¹⁵”* şeklinde açıklanmıştır. Bahsedilen bu şartlar kamulaştırma sürecinin olağan bir şekilde gerçekleştirilmesi amacı gütmektedir.

2.2.3. 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu

Tablo 4’te de belirtildiği gibi, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu 02.03.1984 tarihinde kabul edilmiş ve 17.03.1984 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanunda kısım ve bölüm ayrımı yapılmamıştır. Kanun toplamda 10 madde, 8 geçici madde ve 16 ek maddeden oluşmaktadır. Kentsel dönüşüm kapsamında 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu’nun 1’inci madde ve 7 sayılı ek maddesi karşımıza çıkmaktadır.

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu’nun amacı toplu konut ihtiyacını karşılamaktır. Kanunun amaç ve kapsamı 1’nci maddede açıklanmıştır. Bu kapsamda; *“Konut ihtiyacının karşılanması konut inşaatını yapanların tabi olacağı usul ve esasların düzenlenmesi, memleket şart ve malzemelerine uygun endüstriyel inşaat teknikleri ile*

¹⁴04.11.1983 Tarih ve 18215 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu”, Madde 1.

¹⁵R.G. 04.11.1983, S.18215, Madde 3.

araç ve gereçlerin geliştirilmesi ve Devletin yapacağı desteklemeler bu Kanun hükümlerine tabidir.¹⁶” şeklinde ifade edilmiştir.

Sözü edilen 7 sayılı ek maddeye göre Toplu Konut İdaresi Başkanlığı; “Başkanlık gecekondulu bölgelerinin tasfiyesine veya iyileştirilerek yeniden kazanımına yönelik olarak gecekondulu dönüşüm projeleri geliştirebilir, inşaat uygulamaları ve finansman düzenlemeleri yapabilir. Bu amaçla gecekondulu bölgelerinde, gerçek kişilerin ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan gayrimenkuller ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondulu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna göre hak sahibi olan kişilerin haklarına konu gayrimenkullerin değeri Başkanlık tarafından tespit edilir ve Başkanlık bu kişilerle proje çerçevesinde anlaşmalar yapabilir. Bu anlaşmaların usul ve esaslarını belirlemeye (...)”¹⁷” şeklinde yetkilere sahiptir.

Toplu Konut Kanunu’nda öngörülen amaçlar sadece konut, altyapı gibi fiziksel sorunlara ilişkin olduğunda, sadece fiziksel boyutu olmayan, sosyal ve ekonomik yönü de bulunan kentsel dönüşümün gerçekleştirilmesinde yeterli olmayacaktır (Yasin, 2005: 115). Buna rağmen, söz konusu kanunda ön görülen düzenlemeler ve Toplu Konut İdaresi’ne tanınan yetkiler kentsel dönüşüm projelerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olabilecektir (Üstün, 2014: 186). Kamulaştırma işlemi, 1982 Anayasasının 46’ncı maddesi göre, “Devlet veya diğer kamu tüzel kişileri tarafından özel mülkiyette bulunan taşınmaz malları bedel karşılığı cebri yolla el koymak.” olarak tanımlayabiliriz. 1982 Anayasasının 13’üncü maddesine göre, temel hak ve özgürlükler ilgili maddedeki sebeplere göre sınırlanabilir. Anayasanın 35’nci maddesi, mülkiyet hakkının, kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceğini vurgu yaparak mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamayacağını söylemiştir. Kentsel dönüşüm projeleri uygulayan Devlet veya belediyeler gibi diğer kamu tüzel kişileri, özel mülkiyetin elinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma gibi bazı yükümlülükleri Anayasanın 35’nci maddesi doğrultusunda koyabilirler.

¹⁶02.03.1984 Tarih ve 18344 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu”, Madde 1.

¹⁷R.G. 02.03.1984, S.18344, Ek Madde 7.

2.2.4. 3194 Sayılı İmar Kanunu

3194 sayılı İmar Kanunu 03.05.1985 tarihinde kabul edilmiş ve 09.05.1985 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanun toplamda 7 bölüm, 50 madde, 9 geçici madde ve 2 ek maddeden oluşmaktadır. Kentsel dönüşüm kapsamında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 1, 9 ve 18 sayılı maddeleri karşımıza çıkmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nu içerik bakımından incelemek mümkündür. Tablo 6'da da görüldüğü üzere 3194 sayılı İmar Kanunu, 7 bölüm, 50 madde, 9 geçici madde ve 2 ek maddeden oluşmaktadır. Birinci bölüm, genel hükümler başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, imar planları ile ilgili esaslar planlama kademeler başlığı altında 9 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, ifraz ve tevhit işleri başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, yap ve yapı ile ilgili esaslar başlığı altında 18 maddeyi içerisinde barındırmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun Tablo 6'da da belirtildiği gibi bir diğer bölümü olan beşinci bölümüne bakıldığında, çeşitli hükümler başlığı altında 8 maddeden oluştuğu görülmektedir. Altıncı bölüm, 2960 sayılı boğaziçi kanunu ile ilgili hükümler başlığı altında 3 maddeden oluşmuştur. Son olarak yedinci bölüme bakıldığında ise, geçici hükümler ve yürürlük, yürütme yapıların amacında kullanılması başlığı altında 2 madde, 2 ek madde ve 9 geçici maddeden oluşmaktadır.

Tablo 6. İmar Kanunu'nun İçeriği

İçerik			
Bölüm	Madde	Geçici Madde	Ek Madde
1	5	-	-
2	9	-	-
3	5	-	-
4	18	-	-
5	8	-	-
6	3	-	-
7	2	9	2
Toplam	50	9	2

1985 tarihli 3194 sayılı İmar Kanunu ülkemizdeki planlama faaliyetleri konusunda temel düzenlemelerden biridir. İmar Kanunu, 1985 tarihine kadar mevcut hukuki düzenlemelerin kentleşme plan ve projelerine aykırı faaliyetlerinin gerisinde

kaldıkları için konuyla ilgili dönemin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tepkisel bir kanundur. Bunun için İmar kanununun ilk maddesi yerleşme yerlerinin plan dahilinde düzenlenmesi gerektiğini vurgulanmıştır. Kanununun 1'inci maddesinde; “*yerleşim yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak*¹⁸” şeklinde kanunun amacı açıklanmıştır. 3194 sayılı İmar kanununun ikinci maddesinde ise kanunun kapsamı açıklanmaktadır. 2'nci maddeye göre; “*Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu kanun hükümlerine tabidir*¹⁹.” şeklinde ifade edilmiştir.

3194 sayılı İmar kanununun 9'uncu maddesinde imar planlarında Bakanlığın yetkisi açıklanmıştır. Söz konusu maddeye göre; Bakanlık “*Gerekli görülen hallerde, kamu yapıları ve enerji tesisleriyle ilgili alt yapı, üst yapı ve iletim hatlarına ilişkin imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamı veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verecek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya*²⁰” gibi yetkilere sahiptir.

Söz konusu kanunun kentsel dönüşüm kapsamında yer alan 18'inci maddesine bakıldığında arazi ve arsa düzenlemesi açıklanmıştır. 18'inci maddeye göre; “*İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahipleri- ne dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü*

¹⁸03.05.1985 Tarih ve 18749 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “3194 Sayılı İmar Kanunu”, Madde 1.

¹⁹R.G. 03.05.1985, S.18749, Madde 2.

²⁰R.G. 03.05.1985, S.18749, Madde 9.

edilen yerler belediye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır.²¹” şeklinde arsa ve arazi düzenlemeleri açıklanmıştır.

İmar Kanununun 7/b maddesindeki, 10.000 altında nüfusa sahip belediyelerde imar planı yapma yükümlülüğünün olmaması, bir kentin en baştan plansız ve çarpık bir biçimde büyümesine ve şekillenmesine sebep olmaktadır. Bu durum da ekonomik, sosyal-siyasi ve zaman bakımından ortaya çıkacak maliyet nedeniyle kenti dönüştürme kolaylıkla mümkün olamamaktadır (Çolak, 2019).

2.2.5. 5104 Sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu

5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu 04.03.2004 tarihinde kabul edilmiş ve 12.03.2004 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanunda kısım ve bölüm sınıflandırılması yapılmamıştır. Kanun toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. Kanun temel olarak kentsel dönüşüm kapsamına girmektedir. Kanunun madde başlıkları sırasıyla:

- Birinci Madde: Kanun’un amacı,
- İkinci Madde: Kanun’un kapsamı,
- Üçüncü Madde: Kanun’la ilgili tanımları,
- Dördüncü Madde: Plan ve ruhsata ilişkin hükümler,
- Beşinci Madde: Arazi ve arsa düzenlemesi,
- Altıncı Madde: Proje yönetimi,
- Yedinci Madde: Finansman ve gelirler,
- Sekizinci Madde: Diğer hükümler,
- Dokuzuncu Madde: Yürürlük,
- Onuncu Madde: Yürütme konuları şeklinde açıklanmıştır.

5104 sayılı kanunun amacı 1’inci madde özelinde açıklanmıştır. Bahsi geçen maddeye göre Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu’nun amacı; “*Kuzey Ankara girişi ve çevresini kapsayan alanlarda kentsel dönüşüm projesi çerçevesinde fiziksel durumun ve çevre görüntüsünün geliştirilmesi, güzelleştirilmesi ve daha sağlıklı*

²¹R.G. 03.05.1985, S.18749, Madde 18.

*bir yerleşim düzeni sağlanması ile kentsel yaşam düzeyinin yükseltilmesidir.*²²” şeklindedir. İlk kez kentsel yaşam düzeyinin yükseltilmesi ifadesine yer verilmesi olumlu bir gelişme olmuştur. Çünkü bu ifadeyle kanunun amacının yıkıp yapmak olarak değil bir bütün olarak yaşam kalitesinin artırılması olduğu izlenimini vermektedir (Çakallı, 2015: 71).

Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 04.03.2004 tarihinde 5104 sayılı özel kanun olarak kanunlaşmıştır. Proje, 1582 hektarlık alanı kapsamakta, Esenboğa yolunun Altındağ Belediyesi sınırlarında kalan 6921, Keçiören Belediyesi sınırlarında kalan 2521 gecekondunun yıkılacağı, hak sahiplerinin ise Büyükşehir Belediyesi ile TOKİ’nin yapacağı konutlara taşınacağı belirtilmektedir. Proje alanı daha önce Altındağ ve Keçiören Belediyeleri tarafından çıkarılan ıslah imar planları ile dönüştürülmeye çalışılmış, ancak çeşitli sebeplerden ötürü başarısız olmuştur. Proje ile alanda bulunan gecekonduların yıkımı gerçekleştirilmiş, burada yaşayan insanlar kentin diğer bölgelerine yerleştirilmiştir. Kentsel dönüşüm kavramının tümünü ilgilendiren bir kanun olmaması bir başka anlatımla Ankara’nın kuzeyine münhasır bir kanun olması nedeniyle eleştireye açık olmakla birlikte Türkiye’nin başkenti Ankara’ya yakışmayan ve kentin girişinde estetik olmayan bir kentsel mekanın gecekondulardan arındırılarak kente kazandırılması hedefiyle yola çıktığından ve bu hedefi de kısmen gerçekleştirildiğinden dikkate değer bir kanundur (Çakallı, 2015: 72).

Sözü edilen kanunun 2’nci ve 4’üncü maddesi kapsamında kentsel dönüşüm sürecinde kapsam ve plan ve ruhsata ilişkin hükümler açıklanmaktadır. 2’nci madde doğrultusunda kanunun kapsamına bakıldığında; *“Ekli Protokol Yolu Sınır Krokisi’nde gösterilen Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi alan sınırları içindeki her tür ve ölçekteki plânlar, inşa edilecek resmî ve özel her türlü yapı, alt yapı ve sosyal donatı düzenlemeleri ve kamulaştırma işlemleri ile Projenin amacına uygun gerçekleştirilmesine yönelik usul ve esasları kapsar.*²³” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kanun kapsamında plan ve ruhsata ilişkin yer alan hükümlere bakıldığında; *“İlgili*

²²04.03.2004 Tarih ve 25400 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “5104 Sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu”, Madde 1.

²³R.G. 04.03.2004, S.25400, Madde 2.

*mevzuatına göre ilçe belediyeleri ve diğer kamu kuruluşlarına ait olan, her ölçek ve nitelikteki imar plânları, parselasyon plânları ve benzeri imar uygulamalarına dair izin ve yetkiler ile proje onayı, yapı izni, yapım sürecindeki yapı denetimi, yapı kullanma izni ve benzeri inşaatla dair izin ve yetkiler Proje alan sınırları içinde kalan bölgede Belediyeye aittir. Proje alanı içinde her ölçekteki imar planları Belediyece yapılır, yaptırılır ve onanır.*²⁴ şeklinde ifade edilmektedir.

2.2.6. 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunu

5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanunu 15.06.2005 tarihinde kabul edilmiş ve 05.07.2005 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanunda kısım ve bölüm ayrımı yapılmamıştır. Toplamda 9 madde ve 3 ek fıkradan oluşmaktadır. 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun'un kentsel dönüşüm kapsamında 1 ve 3 sayılı maddeleri konu kapsamında doğrudan alakalı maddeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, 1982 Anayasasında sosyal ve ekonomik haklar arasında yer almaktadır. Bu tür haklara, pozitif statü haklar adı verilir. Pozitif statü hakları, bireylere devletten olumlu bir davranış, bir hizmet, bir yardım isteme imkanını tanıyan haklardır (Gözler, 2000: 211). Devletin tarihi, kültürel ve doğal varlıkları koruma görevi, sürekli bir idari teşkilat ve görev olarak yerine getirilmekle birlikte, kültür varlıklarının korunmasında kamu gücü kullanılarak belli bir alanda dönüşüm yapılması gerekliliği doğması durumunda, toplu yenilemeler yapılması yasal dayanağa kavuşturulmuştur. 5366 Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunla idareye verilen yetkinin gerekçesi, sit alanı ilan edilerek, alan ölçeğinde topluca korunmasına karar verilen alanlarda ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve mekânsal olumsuzlukların giderilmesi suretiyle taşınmaz kültür varlıklarının korunmasını sağlanmasıdır (Çolak, 2019).

Kanun 1'inci maddesine bakıldığında “büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel

²⁴R.G. 04.03.2004, S.25400, Madde 4.

idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması²⁵” şeklinde kanunun amacı karşımıza çıkmaktadır.

Alanların belirlenmesi ile ilgili kanun maddesinde; *“Kentsel dönüşüme konu olacak yenileme alanları; il özel idarelerinde il genel meclisinin ve belediyelerde belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile belirlenmektedir.²⁶”* şeklinde kentsel dönüşüm alanlarının belirlenmesi açıklanmaktadır.

5366 Sayılı kanunun 3’üncü maddesinde kentsel dönüşümün uygulama süreci açıklanmıştır. İlgili maddeye göre kentsel dönüşüm; *“Yenileme alanları olarak belirlenen bölgelerde il özel idaresi ve belediye tarafından hazırlanan veya hazırlatılan yenileme projeleri ve uygulamaları ilgili il özel idareleri ve belediyeler eliyle yapılıp veya kamu kurum ve kuruluşları veya gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine yaptırılarak uygulanır. Bu alanlarda Toplu Konut İdaresi ile ortak uygulama yapılabileceği gibi, Toplu Konut İdaresine de uygulama yaptırılabilir. Büyükşehirlerde, büyükşehir belediyeleri tarafından başlatılmayan uygulamalar ilçe ve ilk kademe belediyelerince tek başına veya müşterek olarak yapılıp veya yaptırılır.²⁷”* şeklinde uygulama sürecine sahiptir.

Kanunun tümü ele alındığında, daha çok dönüşüm alanlarının fiziki yapısı ile ilgilendiği fikrinin ağır bastığı görülecektir. Zira kanunun düzenleme altına alındığı maddelerin birçoğu bu konuya yöneliktir. 5366 sayılı kanun Türkiye’de kentsel dönüşüm ile ilgili derli toplu bir kanun olmuştur. Bu açıdan bakıldığında, en azından dönüşümün fiziki boyutu ile ilgili olsa dahi ayrıntılı düzenlemeler getirmesi nedeniyle, 5366 sayılı kanun Türkiye’de planlama sistematığı açısından önemlidir (Çakallı, 2015: 71).

---

²⁵16.06.2005 tarih ve 25866 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanun”, Madde 1.

²⁶R.G. 16.06.2005, S.25866, Madde 2.

²⁷R.G. 16.06.2005, S.25866, Madde 3.

2.2.7. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu 03.07.2005 tarihinde kabul edilmiş ve 13.07.2005 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanun toplamda 6 kısım, 14 bölüm, 87 madde, 11 geçici madde ve 3 ek maddeden oluşmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun birinci kısmında, genel hükümler başlığı altında 3 bölüm ve 16 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 7. Belediye Kanunu'nun İçeriği

İçerik				
Kısım	Bölüm	Madde	Geçici Madde	Ek Madde
1	3	16	-	-
2	3	30	-	-
3	2	7	-	-
4	-	5	-	-
5	3	14	-	-
6	3	15	11	3
Toplam	14	87	11	3

İkinci kısım, belediyenin organları başlığı altında 3 bölüm ve 30 maddeden oluşmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Tablo 7'de de belirtildiği üzere bir diğer aşaması olan üçüncü kısmına bakıldığında, belediyenin teşkilatı başlığı altında 2 bölüm ve 7 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü kısım, belediyenin denetimi başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. Bu kısımda bölüm ayrımı yapılmamıştır. Beşinci kısım, mali hükümler başlığı altında 3 bölüm ve 14 maddeden oluşmaktadır. Son olarak altıncı kısım ise, çeşitli ve son hükümler başlığı altında 3 bölüm, 15 madde, 3 ek madde ve 11 geçici maddeden oluşmaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, kentsel dönüşüm konusu kapsamında içerisinde 2 maddeyi barındırmaktadır. Bahsedilen bu kanun maddeleri 69 ve 73 sayılı maddelerdir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 69'uncu maddesinde belediyelerin yetkileri açıklanmıştır. Söz konusu maddeye göre belediyeler; *“Düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlara göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve at yapılı arsalar üretmek; konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve*

gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek ²⁸” gibi birçok yetkiye sahiptir. Sözü edilen madde incelendiğinde, belediyelere arsa ihtiyacı karşılamak ve kentleşmeyi sağlamak amacıyla yetki verildiği görülmektedir (Aydınlı ve Kaya, 2013: 453).

Bahsi geçen 73’ncü madde “*Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı*” konulu maddedir. Bu maddeye göre, “*Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebilmesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya bir kaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. Ancak, kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Cumhurbaşkanınca bu yönde karar alınması şarttır.*”²⁹ şeklinde belediyelere kentsel dönüşüm yapma yetkisi verdiğini açıklamaktadır. Sözü edilen maddeden anlaşılacağı üzere kanunda hem sosyal, kültürel ve ekonomik hayatın geliştirilmesi ve korunması hem de fiziki koşulların iyileştirilmesi için kentsel dönüşüm projeleri yapılabilmektedir (Yasin, 2015: 124). Belediye Kanunu’nun sözü edilen maddesinde yapılan değişiklikler ile kentsel dönüşüm kavramının alt yapısını oluşturmuştur.

Belediyeler tarafından kentsel dönüşüm kapsamında uygulanacak olan proje alanları, belediye meclis kararı ile belirlenir. Bahsi edilen karar belediye meclisinin üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ile kabul edilerek yayımlanmaktadır. Bir alanın kentsel dönüşüm alanı olarak ilan edilebilmesi için o yerin belediyenin mücavir alanı içinde olması ve en az elli bin metrekare olması gerekmektedir. Bu alanların boşaltılması ve kamulaştırılmasında anlaşma konusu esastır. Kentsel dönüşümle ilgili davalar mahkemeler tarafından karara bağlanmak zorundadır (Aydınlı ve Kaya, 2013: 454).

²⁸03.07.2005 Tarih ve 25874 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “5393 Sayılı Belediye Kanunu”, Madde 69.

²⁹R.G. 03.07.2005, S.25874, Madde 73.

2.2.8. İskan Kanunu

5543 sayılı İskan Kanunu 19.06.2006 tarihinde kabul edilmiş ve 26.09.2006 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanun, Tablo 8’de de görüldüğü üzere toplamda 8 bölüm, 50 madde, 10 geçici madde ve 2 ek maddeden oluşmaktadır. 5543 sayılı İskan Kanunu’nun birinci bölümü, amaç, kapsam ve tanımlar başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, göçmenlerin kabulü başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, iskan esasları başlığı altında 7 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, fiziksel yerleşim düzenlemesi başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır. Beşinci bölüm, iskanda aile, iskan komisyonları ve iskan tedbirleri başlığı altında 8 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 8. İskan Kanunu’nun İçeriği

İçerik			
Bölüm	Madde	Ek Madde	Geçici Madde
1	3	-	-
2	5	-	-
3	7	-	-
4	1	-	-
5	8	-	-
6	9	-	-
7	4	-	-
8	13	2	10
Toplam	50	2	10

5543 sayılı İskan Kanunu için Tablo 8’te de belirtildiği gibi bir diğer bölümü olan altıncı bölüme bakıldığında, malü hükümler başlığı altında 9 maddeden oluşmaktadır. Yedinci bölüm, muafiyetler başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. Son olarak sekinci bölüme bakıldığında ise, çeşitli hükümler başlığı altında 13 madde, 2 ek madde ve 10 geçici maddeden oluşmaktadır.

5543 sayılı İskan Kanunu’nun kentsel dönüşüm kapsamında doğrudan ilgili olarak, 1 ve 12 sayılı maddeleri karşımıza çıkmaktadır. Kanunun 1’inci maddesinde amacı açıklanmıştır. Sözü edilen maddeye göre; İskan Kanunu’nun amacı; “*göçmenlerin, göçebelerin, yerleri kamulaştırılanlar ile millî güvenlik nedeniyle yapılacak iskân*

çalışmalarını, köylerde fiziksel yerleşimin düzenlenmesine ilişkin uygulamaya esas şartları ve alınacak tedbirleri, iskân edilenlerin hak ve yükümlülüklerini düzenlemek³⁰ şeklindedir.

Kentsel dönüşüm kapsamında ilgili diğer kanun maddesi olarak yerleri kamulaştırılanların iskanı başlıklı 12'nci maddedir. 12'nci maddeye göre; “Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak baraj, baraj mücavir alanı, koruma alanı, havaalanı, karayolu, demiryolu, fabrika, ekonomi ve savunma ile ilgili diğer tesislerin inşası, tarih ve tabiat kıymetlerinin korunması gibi amaçlar için veya özel kanunların uygulanması sebebiyle; taşınmaz mallarının kısmen veya tamamen kamulaştırılması sonucu yerlerini terk etmek zorunda kalan aileler, yapılan iskân planlama etütlerinin başladığı takvim yılı başlangıcından en az üç yıl önce kamulaştırma sahasında yerleşmiş olup da taşınmaz malı olmayan aileler, talep ettikleri takdirde Bakanlıkça gösterilecek yerlerde bu Kanun hükümlerine göre iskân edilirler. (...)”³¹ şeklinde yaşadığı yerler kamulaştırılanın iskanı ve durumu açıklanmıştır.

2.2.9. 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 16.05.2012 tarihinde kabul edilmiş ve 31.05.2012 tarihinde resmi gazetede yayımlanmıştır. Kanun, toplamda 4 bölüm, 25 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’un Tablo 9’da da belirtildiği gibi içeriğinden bahsetmek mümkündür. Söz konusu kanunun birinci bölümü, amaç ve tanımlar başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 9. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’un İçeriği

İçerik		
Bölüm	Madde	Geçici Madde
1	2	-
2	4	-
3	3	-
4	16	2
Toplam	25	2

³⁰19.09.2006 Tarih ve 26301 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “5534 Sayılı İskan Kanunu”, Madde 1.

³¹R.G. 19.09.2006, S.26301, Madde 12.

İkinci bölüm, uygulama başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, dönüşüm gelirleri ve diğer hükümler başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. Son olarak dördüncü bölüm ise, diğer mevzuatta yapılan değişiklikler ve son hükümler başlığı altında 16 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. Kentsel dönüşüm kapsamında 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 1'inci maddesi doğrudan konu kapsamında karşımıza çıkmaktadır.

1999 yılında yaşanan büyük depremlerden sonra başlayan kentsel dönüşüm çalışmaları, 2005 yılında çıkarılan iki temel yasal düzenlemenin başarılı sonuçlar oluşturamaması üzerine yeniden ele alınmış ve 2011 Van Depreminin de etkisiyle yeni bir temel yasa çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu düşüncelerle 2012 yılında "*Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun*" yapılarak, Türkiye'nin riskli bölgelerinin ve binalarının depreme ve diğer afetlere hazırlanması için bütünsel bir çalışma ortaya çıkarılmıştır.

Fay hatları nedeni ile deprem kaynaklı afet riski, ülkemizin esas yerleşim problemlerinden biridir. Depremlerde ortaya çıkan can ve mal kayıpları dikkate alındığında, yapılaşma süresinin dikkatli ve sıkı kontrol altında tutulması gerekmektedir. Yeni yapılaşma sürecinin kontrol altında tutulmasına ek olarak ihtimal dahilinde bir afet zamanında var olan yapıların da gerekli kontrollerinin yapılarak, önemli kısımlarının dönüştürülmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu afet riskinin önlenmesine yönelik olarak 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, idareye riskli alanlarda ya da risk taşıyan yapılarda kamu gücü kullanılarak bir dönüşümün zorlanması imkanı sağlamıştır (Aydın ve Kaya, 2013: 456).

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un amacı 1'inci maddesinde açıklanmıştır. Sözü edilen maddeye bakıldığında kanunun amacı; "*Afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları*

*belirlemek*³² şeklinde açıklanmaktadır. Başta deprem olmak üzere her türlü afetler sebebiyle ortaya çıkması ihtimal dahilinde olan can ve mal kayıplarını önlemek amacıyla; afet riski altında bulunan mekanlar ile bu alanların dışında olan ancak riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde kaliteye uygun güvenli, sağlıklı ve devam ettirilebilir yaşam alanlarını oluşturmak amacıyla; iyileştirme, tasfiye ve yenileme yapılmasına ait iş ve işlemler ile bunlara yönelik usul ve esaslar düzenlenmiştir (Abacıoğlu ve Abacıoğlu, 2017: 18).

6306 sayılı Kanun “*Riskli Yapı*” ve “*Riskli Alan*” kavramlarını getirmiştir. Yasaya göre riskli alan tanımı; “*Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Bakanlık veya İdare tarafından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın görüşü de alınarak belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan alan*” şeklinde ifade edilmiştir. Riskli yapının tanımı ise; “*riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmi ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapı*” şeklindedir. Kanunla, afet alanlarında yer alan yapılar ile depreme karşı riskli yapıların yıkılıp yeniden yapılmak suretiyle depreme dayanıklı yapılar haline dönüştürülmesi öncelikli olup, kanun söz konusu alanların modern kent yaşamı gerekliliklerine uygun düzenli ve sağlıklı yaşam alanlarına dönüştürülmesi için fırsat sunmaktadır³³.

Kanun kapsamında uygulanma süreci Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmiştir. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve il özel idareleri de uygulama yönüyle yetkilendirilmişlerdir. Riskli yapıların yıktırılmasında öncelikli olarak malikler ile anlaşma yoluna gidilmesi esastır. Yapıların maliklerine veya malik olmasalar bile kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak bu yapılarda ikamet edenlere geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapabileceği belirtilmiştir (Aydınlı ve Kaya, 2013: 456). Bu kanuna göre bir binanın riskli yapı olarak tespit işlemi, riskli yapının tahliye ve yıkımı gibi işlemlere karşı, tebliğ edilen tarihten sonra 30 gün içerisinde yapı sahipleri tarafından, idare mahkemelerinde dava açılacaktır. Ancak

³²16.05.2012 Tarih ve 28309 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”, Madde 1.

³³ Alhanlıoğlu, G., <http://cre-consultancy.com/kentsel-donusumun-boyutlari-yasal-altyapi/>, (04.05.2019).

mahkemeler, bu davalarda yürütmenin durdurulmasına karar veremeyeceklerdir (Çakallı, 2012: 77).

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, idari kararların denetlenmesi noktasında bir düzenleme getirmiş olmakla birlikte, maliklerce alınan kararlar konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. 6306 sayılı Kanunun 6. maddesinin 9. fıkrasında yer alan düzenlemeye göre, Kanun kapsamında tesis edilen idari işlemlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde İdari Yargılama Usul Kanunu uyarında dava açılabilecektir. Açılan bu davalarda yürütmenin durdurulması kararı verilemeyeceği ayrıca düzenlemeye dahil edilmiştir. Yürütmenin durdurulması kararının verilebilmesine ilişkin koşullar ve istisnası, 1982 Anayasasının 125. maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır (Çolak, 2019).

2.3. Kentsel Dönüşüm Kavramının Dayandığı Temel Yönetmelikler

Kentsel dönüşüm kapsamında var olan kanunların yanı sıra karşımıza yönetmelikler de çıkmaktadır. Bu Yönetmelikler; Başbakanlık, Bakanlıklar ve Kamu Tüzel Kişilerinin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkardıkları yazılı hukuk kurallarıdır. Yönetmelikler Anayasanın 124'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Kanun ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak amacı doğrultusunda kentsel dönüşüm süreci kapsamında yedi yönetmelik karşımıza çıkmaktadır. Tablo 10'da da belirtildiği gibi yönetmelikler şu şekildedir; Sığınak yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında yönetmelik, Binalarda Enerji Performansı yönetmeliği, Mekansal Planlar Yapım yönetmeliği, Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı yönetmeliği, Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliği ve Otopark yönetmeliği'dir. Tablo 10'da da belirtildiği gibi kentsel dönüşüm kapsamında yer alan yönetmelikleri içerik bazında açıklamak mümkündür. Bu bahsi geçen yönetmeliklerden ilkinde bakıldığında karşımıza Sığınak yönetmeliği çıkmaktadır. Sığınak yönetmeliği; 4 bölüm, 23 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. Binaların yangından korunması hakkında yönetmelik; 11 kısım, 45 bölüm, 171 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. Bir diğer yönetmelik olarak Binalarda Enerji Performansı yönetmeliği; 14 bölüm, 30 madde, 1 ek madde ve 5 geçici maddeden oluşmaktadır.

Tablo 10. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Yönetmelikler

Kabul Tarihi	Sayı	Kentsel Dönüşüm Kapsamında Yönetmelikler	İçerik				
			Bölüm	Kısım	Madde	Geçici Madde	Ek Madde
25.08.1988	19910	Sığınak Yönetmeliği	4	-	23	2	-
19.12.2007	26735	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik	45	11	171	2	-
05.12.2008	27075	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği	14	-	30	5	1
14.06.2014	29030	Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği	13	-	40	4	-
25.02.2017	29990	Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği	6	-	32	-	-
03.07.2017	30113	Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği	9	-	72	3	-
22.02.2018	30340	Otopark Yönetmeliği	4	2	15	-	-

Tablo 10'da da belirtildiği gibi bir diğer yönetmelik olarak karşımıza mekansal planlar yapım yönetmeliği karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu yönetmelik; 13 bölüm, 40 madde ve 4 geçici maddeden oluşmaktadır. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı yönetmeliği; 6 bölüm ve 32 maddeden oluşmaktadır. Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliği; 9 bölüm, 72 madde ve 3 geçici maddeden oluşmaktadır. Son olarak Otopark yönetmeliği; 2 kısım, 4 bölüm ve 15 maddeden oluşmaktadır.

2.3.1. Sığınak Yönetmeliği

19910 sayılı Sığınak Yönetmeliği, 25.08.1988 tarihinde kabul edilmiştir. Tablo 11'de de belirtildiği üzere söz konusu yönetmelik toplamda 4 bölüm, 23 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. 19910 sayılı sığınak yönetmeliğin bölümlerine bakıldığında; birinci bölüm; amaç, kapsam ve yasal dayanak başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, sığınakların tanımı, çeşitleri ve özellikleri başlığı altında 7 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, diğer hükümler başlığı altında 11 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. Son olarak dördüncü bölüm ise, yürürlük ve yürütme başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 11. Sığınak Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik		
Bölüm	Madde	Geçici Madde
1	3	-
2	7	-
3	11	2
4	2	-
Toplam	23	2

Sığınak yönetmeliğinin amacı 1 sayılı maddede açıklanmıştır. 1'inci maddeye göre yönetmeliğin amacı; *“Sığınakların çeşit, özellik, yapım, kullanım ve muhafazasına ilişkin usul ve esaslarını düzenlemek³⁴”* şeklinde açıklanmıştır. Yönetmeliğin kapsamına bakıldığında 2'nci madde de açıklandığı görülmektedir. 2'nci maddeye göre yönetmelik; *“3194 sayılı İmar Kanunu'na göre düzenlenmiş bulunan İmar Yönetmeliklerin uygulandığı alanları, 3194 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi gereğince imar mevzuatı yönünden belediyelerin görev alanlarına giren yerleri, ülkemizde çeşitli harp silah ve vasıtalarının tesirlerine karşı imar mevzuatına göre yapılacak sığınak çeşitleri ve bunların nerelerde, ne suretle, kimler tarafından yaptırılacağına, kullanılacağına, bakım ve muhafazalarına ilişkin hükümleri³⁵”* şekilde ifade edilmiştir.

Sığınak Yönetmeliği, kentsel dönüşüm açısından bir hukuki dayanak sağlamaktadır. Dayanak olmasının yanı sıra yetki ve faaliyetlerin sınırlandırılması amacını da gütmektedir. Sığınak yönetmeliğinin yasal dayanağı 3'üncü maddede açıklandığı gibi İmar Kanunu'dur.

2.3.2. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

26735 sayılı Binaların Yangından Korunması Hakkında yönetmelik 19.12.2007 tarihinde kabul edilmiştir. Yönetmelik; 11 kısım, 45 bölüm, 171 madde ve 2 geçici maddeden oluşmaktadır. Tablo 12'de de belirtildiği gibi 26735 sayılı Binalarda Yangından Korunması Hakkında yönetmeliği içerik bakımından incelemek mümkündür.

³⁴25.08.1988 Tarih ve 19910 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “Sığınak Yönetmeliği”, Madde 1.

³⁵R.G. 25.08.1988 S.19910, Madde 2.

Tablo 12. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin İçeriği

İçerik			
Kısım	Bölüm	Madde	Geçici Madde
1	4	19	-
2	4	10	-
3	4	23	-
4	7	14	-
5	5	18	-
6	3	5	-
7	5	11	-
8	4	23	-
9	7	14	-
10	2	30	-
11	-	4	2
Toplam	45	171	2

Söz konusu yönetmeliğin birinci bölümüne bakıldığında; genel hükümler, binaların kullanım ve tehlike sınıfları başlığı altında 4 bölüm ve 19 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, binalara ilişkin genel yangın güvenliği hükümleri başlığı altında 4 bölüm ve 10 maddeyi barındırmaktadır. Üçüncü bölüm, kaçış yolları, kaçış merdivenleri ve özel durumlar başlığı altında 4 bölüm ve 23 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, bina bölümlerine ve tesislerine ilişkin düzenlemeler başlığı altında 7 bölüm ve 14 maddeden oluşmaktadır. Beşinci bölüm, elektrik tesisatı ve sistemleri başlığı altında 5 bölüm ve 18 maddeden oluşmaktadır. Altıncı kısım, duman kontrol sistemleri başlığı altında 3 bölüm ve 5 maddeden oluşmaktadır. Yedinci bölüm, yangın söndürme sistemleri başlığı altında 5 bölüm ve 11 maddeden oluşmaktadır. Sekizinci bölüm, tehlikeli maddelerin depolanması ve kullanılması başlığı altında 4 bölüm ve 23 maddeden oluşmaktadır. Dokuzuncu kısım, yangın güvenliği sorumluluğu, ekipler, eğitim, denetim, işbirliği, ödenek ve iç düzenlemeler başlığı altında 7 bölüm ve 14 maddeden oluşmaktadır.

26735 sayılı Binaların Yangından Korunması Hakkında yönetmeliğin 1'inci maddesinde amacı açıklanmıştır. 1'inci maddeye göre yönetmeliği amacı; “*kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin, tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirlerin, organizasyonun, eğitimin ve denetimin usul ve esaslarını belirlemek*³⁶” şeklinde açıklanmıştır.

Bahsi geçen yönetmeliğin yasal dayanağı 3'üncü madde de açıklanmıştır. 3'üncü maddeye göre yönetmeliğin yasal dayanağı; “*09.06.1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanununun ek 9 uncu maddesi, 14.02.1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 33 üncü maddesi ve 13/12/1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 30/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.*³⁷” şeklinde ifade edilmiştir.

2.3.3. Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği

27075 sayılı Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği 05.12.2008 tarihinde kabul edilmiştir. Sözü edilen yönetmelik, toplamda 14 bölüm, 30 madde, 1 ek madde ve 5 geçici maddeden oluşmaktadır. Tablo 13'te de belirtildiği şekilde 27075 sayılı binalarda enerji performansı yönetmeliğinin içeriğini incelemek mümkündür. Söz konusu yönetmeliğin birinci bölümü, amaç, kapsam, dayanak, tanımlar ve kısaltmalar başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, ilkeler, görevler, yetkiler ve sorumluluklar başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, bina enerji performansı açısından mimari proje tasarımı ve mimari uygulamaları başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, ısı yalıtımı esasları, asgari hava sirkülasyonu ve sıdırmazlık başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır.

³⁶19.12.2007 Tarih ve 26735 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “*Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliği*”, Madde 1.

³⁷R.G. 19.12.2007, S.26735, Madde 3.

Tablo 13. Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik			
Bölüm	Madde	Ek Madde	Geçici Madde
1	4	-	-
2	2	-	-
3	2	-	-
4	4	-	-
5	4	-	-
6	2	-	-
7	1	-	-
8	1	-	-
9	1	-	-
10	2	-	-
11	1	-	-
12	2	-	-
13	1	-	-
14	3	1	5
Toplam	30	1	5

Beşinci bölüm, ısıtma ve soğutma sistemleri tasarım ve uygulama esasları başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. Altıncı bölüm, havalandırma ve iklimlendirme sistemleri tasarım ve uygulama esasları başlığı altında iki maddeden oluşmaktadır. Yedinci bölüm, sıhhi sıcak su hazırlama ve dağıtım sistemleri başlığı altında tek maddeden oluşmaktadır. Sekizinci bölüm, otomatik kontrol başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır. Dokuzuncu bölüm, elektrik tesisatı ve aydınlatma sistemleri başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır.

27075 sayılı Binalarda Enerji Performansı yönetmeliğinin Tablo 13'te de görüldüğü gibi onuncu bölümü, yenilenebilir enerji kaynaklarının, ısı pompası, kojenerasyon ve mikrokojenerasyon sistemlerinin kullanımı başlığı altında iki maddeden oluşmaktadır. On birinci bölüm, işletme, periyodik bakım ve denetim başlığı altında bir maddeden oluşmaktadır. On ikinci bölüm, enerji kimlik belgesi, enerji kimlik belgesinde bulunması gereken bilgiler ve enerji kimlik belgesi vermeye yetkili kuruluşlar başlığı altında iki maddeden oluşmaktadır. On üçüncü bölüm, yıllık enerji ihtiyacı başlığı altında tek maddeden oluşmaktadır. Son bölüm olan on dördüncü bölüm ise, geçici ve son hükümler başlığı altında üç madde, bir ek madde ve beş geçici maddeden oluşmaktadır.

27075 sayılı Binalarda Enerji Performansı yönetmeliğinin 1'inci maddesinde yönetmeliğin amacı açıklanmaktadır. 1'inci maddeye göre yönetmeliğin amacı; *“Binalarda enerjinin ve enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasına, enerji israfının önlenmesine ve çevrenin korunmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek³⁸”* şeklinde açıklanmıştır. 27075 sayılı Binalarda Enerji Performansı yönetmeliğinin 3'üncü maddede yasal dayanağı açıklanmıştır. 3'üncü maddeye göre bahsi geçen yönetmeliğin yasal dayanağı; *“18.04.2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri ile 13/12/1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 30/A numaralı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.³⁹”* şeklinde açıklanmaktadır.

2.3.4. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği

29030 sayılı Mekansal Planlar Yapım yönetmeliği, 14.06.2014 tarihinde kabul edilmiştir. Yönetmelik; toplamda 13 bölüm, 40 madde ve 4 geçici maddeden oluşmaktadır. Tablo 14'te de belirtildiği gibi 29030 sayılı Mekansal Planlar Yapım yönetmeliğini içerik bakımından incelemek mümkündür.

29030 sayılı Mekansal Planlar Yapım yönetmeliğinin birinci bölümü, amaç kapsam ve dayanak başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, tanımlar ve mekansal kullanım esasları başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, mekansal plan kademelemesi ve genel esaslar başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü bölüm, mekansal planların yapımına dair esaslar başlığı altında 5 maddeyi barındırmaktadır. Beşinci bölüm, mekansal strateji planlarına dair esaslar başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. Altıncı bölüm, çevre düzeni planlarına dair esaslar başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. Yedinci bölüm, imar planlarına dair esaslar başlığı altında 6 maddeden oluşmaktadır. Sekizinci bölüm, koruma amaçlı imar planlarına dair esaslar başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır. Dokuzuncu bölüm, bütünleşik kıyı alanlarını planlamaya dair esaslar başlığı altında 2 madde barındırmaktadır. Onuncu bölüm, kentsel tasarım projelerine dair esaslar başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır.

³⁸05.12.2008 Tarih ve 27075 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan *“Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği”*, Madde 1.

³⁹R.G.05.12.2008, S.27075, Madde 3.

Tablo 14. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik		
Bölüm	Madde	Geçici Madde
1	3	-
2	2	-
3	2	-
4	5	-
5	5	-
6	3	-
7	6	-
8	1	-
9	2	-
10	1	-
11	3	-
12	2	-
13	5	4
Toplam	40	4

Tablo 14’te de belirtildiği şekilde on birinci bölüm, çevre düzeni planı ve imar planlarının onayı, ilanı ve kesinleşmesi başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. On ikinci bölüm, planların aleniyeti ve denetimi başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Son bölüm olan on üçüncü bölüm, çeşitli ve son hükümler. Başlığı altında 5 madde ve 4 geçici maddeden oluşmaktadır.

29030 sayılı Mekansal Planlar Yapım yönetmeliği 1’inci madde de amacı yönünden açıklama yapılmıştır. 1’inci maddeye göre yönetmeliğin amacı; “*Fiziki, doğal, tarihi ve kültürel değerleri korumak ve geliştirmek, koruma ve kullanma dengesini sağlamak, ülke, bölge ve şehir düzeyinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, yaşam kalitesi yüksek, sağlıklı ve güvenli çevreler oluşturmak üzere hazırlanan, arazi kullanım ve yapılaşma kararları getiren mekânsal planların yapımına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek*⁴⁰” şeklinde açıklanmıştır.

Yasal dayanağına bakıldığında 3’üncü madde de açıklanmıştır. 3’üncü maddeye göre sözü edilen yönetmeliğin yasal dayanağı; “03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci, 8 inci ve 44 üncü maddeleri ile 29.06.2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre

⁴⁰14.06.2014 Tarih ve 29030 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği”, Madde 1.

ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.⁴¹” şeklinde ifade edilmiştir.

2.3.5. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği

29990 sayılı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı yönetmeliği, 25.02.2017 tarihinde kabul edilmiştir. Yönetmelik, 6 bölüm, 32 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 15. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik	
Bölüm	Madde
1	3
2	4
3	4
4	7
5	5
6	9
Toplam	32

Tablo 15’te de görüldüğü üzere 29990 sayılı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı yönetmeliğini içerik bakımından incelemek mümkündür. Söz konusu yönetmeliğin birinci bölümü, amaç, kapsam, dayanak ve tanımlar başlığı altında 3 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, gelirlerin takibi, tahsili, ödenek kaydı ve kullanımı başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, muhabeleştirme işleri ve harcamalara ilişkin belgeler başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır.

Dördüncü bölüm, özel hesaptan kullanılacak krediler ve geri ödeme başlığı altında 7 maddeden oluşmaktadır. Beşinci bölüm, idarelere kaynak aktarılması başlığı altında 5 maddeden oluşmaktadır. Son bölüm olan altıncı bölüm ise, çeşitli ve son hükümler başlığı altında 9 maddeden oluşmaktadır.

Yönetmeliğin amaç ve kapsamı 1’inci madde de açıklanmıştır. 1’inci maddeye göre yönetmeliğin amaç ve kapsamı; “*Dönüşüm projeleri özel hesabı gelirlerinin elde edilmesine, tahsili ve takibi ile bu hesaba bütçeden aktarılan tutarların dönüşüm faaliyetleri kapsamında yürütülecek hibe veya borç verme programlarında kullanılmasına, her türlü yapım, mal ve hizmet alımına ilişkin taahhütlere girişilmesine,*

⁴¹R.G.14.06.2014, S.29030, Madde 3.

giderleştirilmesine, muhasebeleştirilmesine, denetimine ve özel hesabın işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemek⁴²” şeklinde ifade edilmektedir.

29990 sayılı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı yönetmeliğinin yasal dayanağı 2’nci madde de ifade edilmiştir. Madde 2’ye göre; “16.05.2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 7’nci ve 8’inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır⁴³.” şeklinde açıklanmıştır.

2.3.6. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği

301113 sayılı Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliği, 03.07.2017 tarihinde kabul edilmiştir. Yönetmelik; toplamda 9 bölüm, 72 madde ve 3 geçici maddeden oluşmaktadır. Tablo 16’da da görüldüğü üzere 301113 sayılı Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliğini içerik bakımından incelemek mümkündür.

Söz konusu yönetmeliğin birinci bölümü, amaç, kapsam, dayanak ve tanımlar başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. İkinci bölüm, genel ilkeler başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm, arsalara ilişkin hükümler başlığı altında 3 madde barındırmaktadır. Dördüncü bölüm, yapılaşmaya ilişkin hükümler başlığı altında 18 maddeden oluşmaktadır. Beşinci bölüm, yapılara ilişkin hükümler başlığı altında 27 maddeden oluşmaktadır.

Tablo 16. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik		
Bölüm	Madde	Geçici Madde
1	4	-
2	1	-
3	3	-
4	18	-
5	27	-
6	13	-
7	2	-
8	1	-
9	3	3
Toplam	72	3

⁴²25.02.2017 Tarih ve 29990 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği”, Madde 1.

⁴³R.G. 25.02.2017, S.29990, Madde 2.

Altıncı bölüm, projeler ve yapı izin belgeleri başlığı altında 13 madde barındırmaktadır. Yedinci bölüm, denetime dair hükümler başlığı altında 2 maddeden oluşmaktadır. Sekizinci bölüm, yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin esaslar başlığı altında 1 maddeden oluşmaktadır. Son bölüm olan dokuzuncu bölüm ise, çeşitli ve son hükümler başlığı altında 3 madde ve 3 geçici maddeden oluşmaktadır.

30113 sayılı Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliğinin 1'inci maddesinde amacı açıklanmaktadır. 1'inci maddeye göre bahsi geçen yönetmeliğin amacı; “*Plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma ile projelendirmeye ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemek*”⁴⁴ şeklinde ifade edilmiştir.

30113 sayılı Planlı Alanlar Tip İmar yönetmeliğinin yasal dayanağı madde 3'te açıklanmıştır. 3'üncü maddeye göre bahsi geçen yönetmeliğin yasal dayanağı; “*03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerini düzenleyen 6'ncı kısım 3'üncü bölüm hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.*”⁴⁵ şeklinde ifade edilmiştir.

2.3.7. Otopark Yönetmeliği

30340 sayılı Otopark yönetmeliği 22.02.2018 tarihinde kabul edilmiştir. Yönetmelik; toplamda 2 kısım, 4 bölüm ve 15 maddeden oluşmaktadır. Tablo 17’de de belirtildiği şekilde 30340 sayılı Otopark yönetmeliğini içerik bakımından incelemek mümkündür. Söz konusu yönetmeliğin birinci bölümünde, genel hükümler başlığı altında 4 maddeden oluşmaktadır. İkinci kısım ise, planlama ve uygulama esasları başlığı altında 4 bölüm ve 11 maddeden oluşmaktadır.

30340 sayılı Otopark yönetmeliği 1'inci madde de amaç ve kapsamı açıklanmıştır. 1'inci maddeye göre söz konusu yönetmeliğin amaç ve kapsamı; “*10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında kalan belediyelerde, son nüfus sayımına göre nüfusu 10000 ve daha fazla olan yerleşmelerde, nüfusu 10000' den az olmakla birlikte imar planı onaylanmış yerleşmelerde ve alanlarda ve imar planı*

⁴⁴03.07.2017 Tarih ve 30113 Sayılı, Resmi Gazetede Yayımlanan “Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği”, Madde 1.

⁴⁵R.G. 03.07.2017, S.30113, Madde 3.

bulunmamakla beraber bu Yönetmeliğin uygulanacağına dair idarelerce karar alınan bütün yerleşmelerde, bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapı ruhsatı düzenlenecek binalarda araçların yol açtığı parklanma ve trafik sorunlarının çözümü için otopark yapılmasını gerektiren bina ve tesislerde otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartlarının tespit ve giderilme esaslarını düzenlemek⁴⁶” şeklinde ifade edilmiştir.

Tablo 17. Otopark Yönetmeliğinin İçeriği

İçerik		
Kısım	Bölüm	Madde
1	-	4
2	4	11
Toplam	4	15

Söz konusu yönetmeliğin yasal dayanağı 2’nci madde de açıklanmıştır. 30340 sayılı Otopark Yönetmeliği 3’üncü maddeye göre yasal dayanağı; “03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 37’nci ve 44’üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.⁴⁷” şeklinde açıklanmıştır.

2.4. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Uluslararası Anlaşmalar

Kentsel dönüşüm uygulamalarına kanunlar altyapı oluşturabilmekte iken bunların yanı sıra belli başlı uluslararası anlaşmalar da kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkmaktadır. Şekil 6’da da belirtildiği şekilde kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkan uluslararası anlaşmalar; *Atina Anlaşması*, *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*, *Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucunda yayınlanan Stockholm Bildirgesi*, *Avrupa Kentsel Şartı* ve *Habitat II olarak bilenen Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı* şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkan uluslararası anlaşmalardan ilki olarak karşımıza *Atina Anlaşması* çıkmaktadır. Bu anlaşmanın kapsamı, kentsel çevre sağlığının korunmasıyla amacıyla 1941 yılında Paris’te kentsel yapı ve altyapısının kurulması ve gerekli denetim mekanizmalarının oluşturulması için imzalanmıştır. Bu

⁴⁶22.02.2018 Tarih ve 30340 Sayılı, Resmi Gazetede yayımlanan “*Otopark Yönetmeliği*”, Madde 1.

⁴⁷R.G. 22.02.2018, S.30340, Madde 2.

anlaşmanın en önemli özelliği olarak kent planlamasının insan merkezli olarak değiştirilmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Akkoyunlu, 1997: 32).

Şekil 6. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Uluslararası Anlaşmalar

Kaynak: (Akkoyunlu, 1997: 32; Demirkol ve Baş, 2013: 28; Kaboğlu, 1994: 286-287; Balkır, 2012: 352; Çoban, 2012: 77).

Bir diğer uluslararası anlaşma *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*'dir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1948 yılında kabul edilmiştir. Beyanname 30 maddeden oluşmakta olup, Atina Anlaşması'ndan sonra konut hakkına yer veren ikinci belge olma özelliğine sahiptir. Beyannamenin 25'inci maddesine bakıldığında; "*Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir.*"⁴⁸ şeklinde temel ihtiyaçlara yönelik haklar ifade edilmiştir. İnsanların temel gereksinmelerinden biri olan barınmanın bir hak olarak kabul görmesi 20. yüzyılın ortalarında gerçekleşmiştir (Demirkol ve Baş, 2013: 28).

⁴⁸1948 Tarihli "*İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*" , Madde 25.

Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucu yayınlanıp 1972 yılında kabul edilen *Stockholm Bildirgesi*, uluslararası ölçekte ilk kez konut hakkını etkileyen çevre hakkını tanıma özelliğine sahiptir. 1992 tarihli Rio Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Zirvesi'nde ise global çevrenin ve insan haklarının korunmasının uluslararası alanda bireysel olarak devletlerin iradelerine bırakılamayacağı kabul edilmiştir (Kaboğlu, 1994: 286-287).

Kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkan bir diğer uluslararası anlaşma ise *Avrupa Kentsel Şartı*'dir. Fiziksel ve kentsel çevrenin geliştirilmesi, var olan konut stokunun yenilenmesi, kentlerde kültürel ve toplumsal olanakların yaratılması ve yönetime halkın katılımı konuları Avrupa Kentsel Şartı ile gerçekleşmiştir. Avrupa Kentsel Şartı, 17-19 Mart 1992 tarihlerinde Avrupa Konseyi'nin Strasbourg'daki 27. Oturumunda kabul edilmiştir (Balkır, 2012: 352). Avrupa Kentsel Şartı'nda yapılan konut hakkının kapsamına dair tanımına bakıldığında; “*Konut, kişinin gündelik yaşamını sürdürebilmek amacıyla enerji ve kuvvet toplayabildiği ve fiziksel sağlığı için güvenli, emin bir ortam olmalıdır. Buna da yapılarda güvenlik standartlarını oluşturup uygulamak, sıhhi olmayan yapılara ilişkin envanterleri derleyerek; yapıların yıkılması, yeniden yapılması ya da onarılmasına; yerel sağlık, güvenlik ve barınma birimlerinin işbirliği ile karar verilmelidir. Bu aynı zamanda konutların doğal tamamlayıcısı, bahçeler, yeşil alanlar ve bu amaçla ayrılmış benzeri paylarla donatılması anlamına gelir.*” şeklinde tanımlandığı görülmektedir (Balkır, 2012: 353). Avrupa Kentsel Şartı ile devletlere konut hakkı ve konut etrafını koruma altına alma ve yaşayan herkesin konut ihtiyacının karşılama görevi verilmiştir. Bu görev Avrupa Kentsel Şartı'nın 31'inci maddesinde açıklanmıştır. 31'inci maddeye göre Avrupa Kentsel Şartı ile; “*Devletler barınaktan yoksun kalma durumunu da tedricen ortadan kaldırmaya yönelik önlemler almalıdırlar. Devlet halkın kabul edilir düzeyde kentlerden yararlanabilmesini sağlamakla ve maddi olanağı dar olanlar için konut giderlerini ulaşabilir bir düzeyde tutmakla yükümlüdür.*”⁴⁹ şeklinde devlete verilen hak ve yükümlülükler açıklanmıştır.

Kentsel dönüşüm kapsamında karşımıza çıkan son uluslararası anlaşma ise *Habitat II* olarak bilenen *Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı*'dir. Birleşmiş

---

⁴⁹1992 Tarihli “*Avrupa Kentsel Şartı*”, Madde 31.

Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı 1996 yılında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri Konferansı'nda kabul edilen HABITAT Gündemi "*Herkesin sağlıklı, güvenli, emniyetli, erişilebilir ve odenebilir olan ve temel hizmet, kolaylık ve konfor unsurlarını içeren, konut ve yasal yararlanma güvencesi konusunda ayrımcılıktan arınmış yeterli konutu olabilmesi*" şeklinde ifade edilmiştir (Çoban, 2012: 77). Belirtilen uluslararası anlaşmalardan yola çıkarak, barınma ve konut hakkı birçok bildirge ve konferanslarla güvence altına alınmıştır. Bu bildirge ve sözleşmeler sonucunda devlete de belli başlı yükümlülükler verilmiştir.

Kentsel gelişim düzenlemeleri; konut hakkı, mülkiyet hakkı, barınma hakkı, sağlıklı çevrede yaşama hakkı ile dayanışma ve çatışma içinde olabilmektedir. Bu düzenlemelerde de görüldüğü üzere barınma hakkının gerçekleşebilmesi için insanın barınağının olması ile sağlanabilecek bir hak değildir. Güvenlik, su, elektrik, altyapı gibi hizmetlerin de sağlanması ile olmaktadır. Dolayısıyla kentsel dönüşüme ve planlamaya ilişkin olmak üzere yapılacak yasal düzenlemelerde hak ve özgürlüklerin temel alınması zorunluluğuna bağlı olarak bu ilke ve kurallar yasa koyucuya yıl gösterici nitelikte olacaktır (Demirkol ve Baş, 2013: 31).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

KENTSEL DÖNÜŞÜM İLE İLGİLİ YARGI KARARLARININ ANALİZİ VE YORUMLANMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kısıtları

Kentler, olumsuz çevresel koşulların sonucu olarak değişim ve dönüşüme ihtiyaç duymaktadır. Yaşanılan bu değişim ihtiyacına çözüm olarak, kentsel dönüşüm sürecinde uygulamaya konulan dönüşüm projeleri araç şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Oluşturulan bu projelerin sağlıklı şekilde işlevini devam ettirebilmesi için sağlam hukuki temellere dayandırılması gerekmektedir. Çalışmanın amacı; idari mahkemelerde yer alan beş mahkeme kapsamında kentsel dönüşüm davalarının detaylı bir şekilde incelenmesidir. Bu kapsamda mahkemeler bazında dava konularına, davaların açıldığı şehire, dava süresine ve dava sonuçlarına göre tablolandırılmış ve elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Her araştırmada olduğu gibi, araştırmanın belli başlı kısıtları bulunmaktadır. Araştırmanın sonuçları değerlendirilirken bu kısıtların göz önünde bulundurulması ve buna göre yorum yapılması gerekmektedir. Söz konusu kısıtlar şu şekildedir:

- Çalışma beş mahkeme baz alınarak araştırılmış ve Lexpera kaynağından elde edilen bilgiler ışığında veriler tablolandırılarak yorumlanmıştır.
- İncelenen davalar 1992 - 2018 yılları içerisinde açılmış ve sonuçlanmış davalardır. Bu yıl aralığının baz alınma sebebi elde edilen veriler ışığında ilk kentsel dönüşüm davasının 1992 yılında açılmasıdır. 2018 yılının sınır olarak kabul edilme sebebi ise, araştırmanın 2019 yılında veriler elde edilerek yorumlanmıştır. Bu yıllar arasında hali hazırda devam eden davalar araştırmaya katılmamıştır. Araştırılan davalarda sonuçlandırılmış olma kriteri esas alınmıştır.
- Araştırma verileri sonucunda bulunan davalar kentsel dönüşüm kapsamında olma şartına göre listelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Önemi

Kentsel dönüşüm kavramı, son yıllarda değişen ekonomik faktörler, göç ve diğer sosyal sebepler dolayısıyla gündeme sık sık gelmiştir. Bundan sebeple oldukça fazla çalışılmış bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak çalışılmış bir konu olmasına rağmen hukuki veriler ve mahkemeler bazında analiz edilmiş bir örneğine

rastlanmamıştır. Bu sebeple araştırmanın hem yöntem hem de konuya bakış açısı olarak incelenmemiş olma özelliği taşıdığı varsayılmaktadır.

Kentsel dönüşüm sürecinin hukuki dayanakları ve dava örnekleri şeklinde ele alınan bir konu olmasına rağmen mahkemeler ve dava sonuçları bazında veri ve içerik analizi yapılmaması yönünden önem taşımaktadır. Bu sebeple çalışma, ulaşılabilirliği açısından zor olan hukuki verilerin okuyucular tarafından incelenebilmesi ve elde edilebilmesi yönüyle önemlidir.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, veri ve içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Bu yöntemler aracılığı ile araştırılan veriler bir amaç çerçevesinde sınıflandırılarak özetlenmiştir. Yapılan düzenleme ile davalar belli bir düzene göre sınıflandırılmıştır. Bu düzen, mahkeme, dava konusu, davanın açıldığı şehir, dava süresi ve sonucu bazında yapılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan ham veriler çalışma kapsamında amaca hizmet edecek şekilde yararlı bilgilere dönüştürülmüştür.

3.4. Kentsel Dönüşüm Davaları

1992-2018 yıl aralığında yer alan kentsel dönüşüm davalarının mahkeme bazında incelenmesinde *Lexpera*⁵⁰ adlı internet kaynağından yararlanılmıştır. Çalışmada açıklanan tablolar ve dava örnekleri *Lexpera* adlı internet kaynağından alınan bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Kentsel dönüşüm davaları konumuz kapsamında 5 farklı mahkemede görülmektedir. Bu mahkemeler, Anayasa Mahkemesi (AYM), Uyuşmazlık Mahkemesi, Bölge İdare Mahkemesi (BİM), Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) ve Danıştay'dır.

Anayasa Mahkemesinde 4 farklı başlıkta kentsel dönüşüm dava konuları olduğu tespit edilmiştir. Bu dava konuları şu şekildedir:

- İtiraz davası,
- İptal ve yürürlüğün durdurulması davası,
- Bireysel başvuru kararı ve
- Anayasa mahkemesi kararıdır.

⁵⁰<https://www.lexpera.com.tr/giris?ReturnUrl=%2F>. On iki levha yayıncılık kuruluşunun, kullanıcıya hukuk kapsamında bilgi edinimini kolaylaştırmak amacıyla ve “Türkiye'nin En Kapsamlı Bilgi Sistemi” olduğu iddiasıyla oluşturulmuş bir kuruluştur.

Kentsel dönüşüm davalarının yer aldığı ikinci mahkeme olan *Bölge İdare Mahkemesinde* ise 6 başlıkta dava konuları olduğu tespit edilmiştir. Bu dava konuları şu şekildedir:

- İptal davası,
- Tam yargı Davası,
- İstinaf davası,
- İtiraz davası,
- Tahsil davası ve
- Diğer konulu davalardır.

Kentsel dönüşüm davasının yer aldığı üçüncü mahkeme olan *Bölge Adliye Mahkemesinde* yer alan dava konuları ise şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası,
- Tespit davası,
- Tam yargı davası,
- Sözleşme davası,
- Tahsil davası,
- İptal davası,
- Ecrimisil davası,
- Şerh davası,
- İhtiyati tedbir davası ve
- Diğer konulu davalardır.

Şekil 7. Mahkemelere Göre Kentsel Dönüşüm Dava Konuları

Şekil 7’de belirtildiği gibi, *Uyuşmazlık Mahkemesinde* yer alan dava konuları şu şekildedir:

- Tahsil davası,
- Tescil davası,
- Tam yargı davası,
- İptal davası,
- Devir konulu davalardır.

Şekil 7’de belirtildiği gibi, son mahkeme olan *Danıştay*’da yer alan dava konuları şu şekildedir:

- Tahsil davası,
- İtiraz davası,
- İptal davası,
- Temyiz davası,

- Yürütme durdurma dava konularıdır.

Tablo 18’de kentsel dönüşüm davalarının mahkemelere göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 18. Kentsel Dönüşüm Davaların Mahkemelere Göre Dağılımı

Mahkeme	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)				Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
		< 1	1	2	2 >		Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
Anayasa	1992 – 2018	6	8	4	4	22	Kabul	2	-	2
							Ret	20	6	14
Danıştay	1996 – 2017	129	271	479	144	1023	Kabul	445	54	391
							Ret	578	77	501
Uyuşmazlık	2002 – 2018	76	4	-	-	80	Kabul	60	7	53
							Ret	20	1	19
Bölge İdare	2016 – 2017	43	3	-	-	46	Kabul	33	2	31
							Ret	13	1	12
Bölge Adliye	2016 – 2018	84	8	1	-	93	Kabul	44	-	44
							Ret	49	1	48

Tablo 18’de yer alan bilgiler doğrultusunda davaların ilk açılış tarihlerine mahkeme bazında bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- Anayasa Mahkemesi (1992 - 2018),
- Danıştay Mahkemesi (1996 - 2017),
- Uyuşmazlık Mahkemesi (2002 - 2018),
- Bölge İdare Mahkemesi (2016 - 2017),
- Bölge Adliye Mahkemesi (2016 - 2018) şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel dönüşüm konulu davalar mahkeme bazında 2018 yılı göz önüne alındığında toplamda 1264 dava karşımıza çıkmaktadır. Mahkemeler bazında dava sayılarına bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- Danıştay Mahkemesi (1023),
- Bölge Adliye Mahkemesi (93)
- Uyuşmazlık Mahkemesi (80),
- Bölge İdare Mahkemesi (46) ve
- Anayasa Mahkemesi (22) şeklindedir.

Davaların sürelerine bakıldığında toplamda en fazla süre 484 dava ile 2 yıl olmasına rağmen aslında bu sayının fazla olmasının Danıştay mahkemesinden kaynaklandığı görülmüştür. 1264 davanın yaklaşık %81’i Danıştay mahkemesinde görülmüştür. Mahkeme bazında davaların süreleri incelendiğinde, Anayasa

mahkemesinin 1 yılda, Danıştay mahkemesinin 2 yılda, Bölge İdare Mahkemesi, Bölge Adliye Mahkemesi ve Uyuşmazlık Mahkemesinin ise 1 yıldan kısa sürede davaların sonuçlandığı görülmüştür.

Tablo 18’de de görüldüğü üzere, davaların sonuçlanma şekillerine bakıldığında 586 davanın kabul ve 690 davanın da ret kararı ile sonuçlandırıldığı görülmektedir. Davaların sonuçlandırılma esaslarına bakıldığında oy çokluğu ile 63 davanın kabul, 86 davanın ret kararı aldığı ve oy birliği ile 521 davanın kabul, 594 davanın ret kararı ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir. Mahkeme bazında dava sonuçları şu şekildedir:

- %91 (20) ile Anayasa Mahkemesi, %57 (578) ile Danıştay Mahkemesi ve %53 (49) ile Bölge Adliye Mahkemesinin davalarında çoğunlukla ret kararı verilirken,
- %72 (33) ile Bölge İdare Mahkemesi ve %75 (60) ile Uyuşmazlık Mahkemelerinde kabul kararı verildiği görülmektedir.

Tablo 19 ve 20’de verilen bilgiler doğrultusunda kentsel dönüşüm davalarını şehirler kapsamında incelemek mümkündür.

Tablo 19 ve 20’de verilen bilgiler doğrultusunda, kentsel dönüşüm davalarının görüldüğü illerin sayısına bakıldığında toplamda 36 il karşımıza çıkmaktadır. Bu illerden en çok davanın görüldüğü ilin Ankara olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra en az kentsel dönüşüm davasının olduğu iller ise Sivas, Mersin, Mardin, Van, Yozgat, Zonguldak, Ağrı, Aydın ve Muş olarak karşımıza çıkmaktadır. İllerde genel olarak davaların sonuçlanma sürelerine bakıldığında yıl bazında 1 yıldan az, 1 yıl, 2 yıl ve 2 yıldan fazla olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 19’da listelenmiş illere dava açılış zamanına göre bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

İstanbul: İlk kentsel dönüşüm davası 1992 ve son dava 2018 yılında açılmıştır.

Bu süreçte konu kapsamında 224 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (65),
- 1 yıl (43),
- 2 yıl (100) ve
- 2 yıldan fazla (16) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 161
- Ret: 63

Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul ilinde açılan davaların %72 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 19. Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı 1

Şehir	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)				Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1	2	2 >		Kabul	Ret
İstanbul	1992 - 2018	65	43	100	16	224	161	63
Ankara	1996 - 2018	147	74	172	93	486	219	267
Trabzon	2007 - 2015	7	1	16	-	24	2	22
Edirne	2007 - 2007	-	-	13	-	13	13	-
Muğla	2007 - 2009	-	-	1	2	3	-	3
Eskişehir	2007 - 2017	5	-	3	-	8	3	5
Kocaeli	2007 - 2017	7	8	20	1	36	28	8
Konya	2007 - 2017	2	16	7	6	31	16	15
Samsun	2007 - 2018	16	-	4	-	20	13	7
Denizli	2008 - 2015	-	1	55	2	58	14	44
Manisa	2008 - 2015	-	1	38	5	44	27	17
Bursa	2008 - 2016	5	6	20	4	35	12	23
Antalya	2008 - 2018	3	4	2	5	14	5	9
Gaziantep	2008 - 2018	9	1	3	0	13	11	2
İzmir	2008 - 2018	14	7	6	4	31	15	16
Sakarya	2010 - 2016	23	7	7	2	39	4	35
Hatay	2010 - 2016	1	-	1	-	2	2	-
Şanlıurfa	2011 - 2016	1	2	4	-	7	6	1
Karaman	2012	-	-	-	2	2	2	-
Sivas	2012	-	1	-	-	1	-	1
Çorum	2012 - 2014	-	10	10	-	20	-	20
Rize	2012 - 2015	1	1	-	4	6	4	2
Malatya	2013 - 2016	-	1	-	1	2	1	1
Adana	2013 - 2018	11	7	-	1	19	12	17
Mersin	2014	-	1	-	-	1	1	-
Erzurum	2014 - 2017	13	1	2	-	16	7	9
Mardin	2015	1	-	-	-	1	-	1
Van	2015	1	-	-	-	1	1	-
Zonguldak	2015	1	-	-	-	1	1	-
Yozgat	2015	-	1	-	-	1	1	-
Uşak	2015 - 2016	1	2	-	-	3	1	2
Diyarbakır	2016	2	94	-	-	96	-	96
Ağrı	2016	-	1	-	-	1	-	1
Şırnak	2016	-	3	-	-	3	1	2
Aydın	2018	1	-	-	-	1	-	1
Muş	2018	1	-	-	-	1	1	-

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 1996 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 486 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla;

- 1 yıldan az (147),
- 1 yıl (74),
- 2 yıl (172) ve
- 2 yıldan fazla (93) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 219
- Ret: 267

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %45 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Trabzon: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 24 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla;

- 1 yıldan az (7),
- 1 yıl (1) ve
- 2 yıl (16) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2
- Ret: 22

Bu bilgiler doğrultusunda Trabzon ilinde açılan davaların %8 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Edirne: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2007 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 13 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri 2 yıl (13) süre ile sonuçlanmaktadır. Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 13

Bu bilgiler doğrultusunda Edirne ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Muğla: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2009 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla;

- 2 yıl (1) ve
- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 3

Bu bilgiler doğrultusunda Muğla ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Eskişehir: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 8 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (5) ve
- 2 yıl (3) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 3
- Ret: 5

Bu bilgiler doğrultusunda Eskişehir ilinde açılan davaların %37 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Kocaeli: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 36 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7),
- 1 yıl (8),
- 2 yıl (20) ve
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 28
- Ret: 8

Bu bilgiler doğrultusunda Kocaeli ilinde açılan davaların %78 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Konya: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 31 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 1 yıl (16),
- 2 yıl (7) ve
- 2 yıldan fazla (6) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 16
- Ret: 15

Bu bilgiler doğrultusunda Konya ilinde açılan davaların %52 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Samsun: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 20 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (16) ve
- 2 yıl (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 13
- Ret: 7

Bu bilgiler doğrultusunda Samsun ilinde açılan davaların %65 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Denizli: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 58 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 2 yıl (55) ve
- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 14
- Ret: 44

Bu bilgiler doğrultusunda Denizli ilinde açılan davaların %24 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Manisa: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 44 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1),
- 2 yıl (38) ve
- 2 yıldan fazla (5) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 27
- Ret: 17

Bu bilgiler doğrultusunda Manisa ilinde açılan davaların %61 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bursa: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 35 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (5),
- 1 yıl (6),
- 2 yıl (20) ve
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 12
- Ret: 23

Bu bilgiler doğrultusunda Bursa ilinde açılan davaların %34 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Antalya: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 14 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (4),
- 2 yıl (2) ve
- 2 yıldan fazla (5) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 5

- Ret: 9

Bu bilgiler doğrultusunda Antalya ilinde açılan davaların %36 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 13 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (9),
- 1 yıl (1) ve
- 2 yıl (3) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 11
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Gaziantep ilinde açılan davaların %85 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 31 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (14),
- 1 yıl (7),
- 2 yıl (6),
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 15
- Ret: 16

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %48 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Sakarya: İlk kentsel dönüşüm davası 2010 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 39 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (23),
- 1 yıl (7),
- 2 yıl (7),

- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 35

Bu bilgiler doğrultusunda Sakarya ilinde açılan davaların %10 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Hatay: İlk kentsel dönüşüm davası 2010 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 2 yıl (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Hatay ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Şanlıurfa: İlk kentsel dönüşüm davası 2011 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 7 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (1),
- 2 yıl (4) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 6
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Şanlıurfa ilinde açılan davaların %86 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Karaman: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2012 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Karaman ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Sivas: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2012 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Sivas ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Çorum: İlk kentsel dönüşüm davası 2012 ve son dava 2014 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 20 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (10) ve
- 2 yıl (10) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 20

Bu bilgiler doğrultusunda Çorum ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Rize: İlk kentsel dönüşüm davası 2012 ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 6 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (1) ve
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Rize ilinde açılan davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Kocaeli: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 36 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7),
- 1 yıl (8),
- 2 yıl (20) ve
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 28
- Ret: 8

Bu bilgiler doğrultusunda Kocaeli ilinde açılan davaların %78 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Malatya: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1) ve
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Malatya ilinde açılan davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Adana: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 19 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (11),
- 1 yıl (7) ve
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 12
- Ret: 17

Bu bilgiler doğrultusunda Adana ilinde açılan davaların %63 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Mersin: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2014 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın süresine bakıldığında şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Mersin ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Erzurum: İlk kentsel dönüşüm davası 2014 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 16 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (13),
- 1 yıl (1) ve
- 2 yıl (2) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 7
- Ret: 9

Bu bilgiler doğrultusunda Erzurum ilinde açılan davaların %44 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Mardin: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Mardin ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Van, Yozgat ve Zonguldak: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Dava sayıları, süreleri ve sonuçları aynı şekilde olduğu görülmüştür. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın süresi sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Van, Yozgat ve Zonguldak illerinde açılan davanın %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Uşak: İlk kentsel dönüşüm davası 2015 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) ve
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Uşak ilinde açılan davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Diyarbakır: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 96 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2) ve
- 1 yıl (94) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 87
- Ret: 9

Bu bilgiler doğrultusunda Diyarbakır ilinde açılan davaların %91 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Ağrı: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Ağrı ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Şırnak: İlk kentsel dönüşüm davası 2015 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (3) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Şırnak ilinde açılan davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Aydın ve Muş: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2018 yılında açılmıştır. Dava açılış yılı, dava süresi ve dava sayısı aynı olmasına rağmen dava sonucunun farklı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, her iki ilde, toplamda 1 dava görülmüştür. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1 (Muş)
- Ret: 1 (Aydın)

Bu bilgiler doğrultusunda açılan davaların Muş ilinde %100 oranında kabul edildiği görülmekte iken Aydın ilinde % 100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

3.4.1. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları

Kentsel dönüşüm davalarında Anayasa mahkemesi kapsamında dört ana konu mevcuttur. Tablo 20’de Anayasa Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının özeti yer almaktadır.

Tablo 20. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)				Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1	2	3		Kabul	Ret
İtiraz Davası	1992 - 2016	1	2	2	0	5	0	5
İptal ve Yürürlüğün Durdurulması Davası	2004 - 2017	4	5	1	1	11	0	11
Bireysel Başvuru Kararı	2013 - 2018	1	1	1	2	5	1	4
Anayasa Mahkemesi Kararı	2015	0	0	0	1	1	1	0

Tablo 20’de belirtildiği gibi, Anayasa Mahkemesinde kentsel dönüşüm kapsamında yer alan ilk davanın 1992 yılında açıldığı ve son davanın 2018 yılında açıldığı görülmüştür. Bu davaların konularına bakıldığından sırasıyla şu şekildedir:

- İptal ve yürürlüğün durdurulması davası (11),
- İtiraz davası (5),
- Bireysel başvuru kararı (5) ve
- Anayasa mahkemesi kararı (1) davasıdır.

Anayasa Mahkemesinde ilk açılan dava konusu itiraz olmasına rağmen en fazla dava konusu iptal ve yürürlüğün durdurulması konusunda olduğu tespit edilmiştir. Bu konulara ilişkin davalar incelendiğinde ana konu kapsamında türlerini de içerisinde barındırdığı görülecektir. Anayasa Mahkemesinde açılan ilk kentsel dönüşüm davası 1992 yılında, dava konusu karara itiraz yönündedir. Bu dava 1 yıldan az sürede sonuçlandırılmıştır ve karar ret yönünde sonuçlanmıştır.

Tablo 21’de Anayasa Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davaların dağılımı yer almaktadır.

Tablo 21. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Dağılımı

Dava Konusu	Tarih Aralığı	Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
			Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
İtiraz Davası	1992 - 2017	5	Kabul	-	-	-
			Ret	5	1	4
İptal ve Yürürlüğün Durdurulması Davası	2004 - 2018	11	Kabul	-	-	-
			Ret	11	4	7
Bireysel Başvuru Kararı	2013 - 2018	5	Kabul	1	-	1
			Ret	4	1	3
Anayasa Mahkemesi Kararı	2015 - 2018	1	Kabul	1	-	1
			Ret	-	-	-

Tablo 20 ve 21’de yer alan bilgiler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinde yer alan dava konuları incelendiğinde elde edilen bilgiler şu şekildedir:

İtiraz Davası: İlk davanın 1992 yılında açıldığı ve son davanın ise 2016 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplamda beş dava görülmüştür. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (2) ve
- 2 yıl (2) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların ortak özelliği dava konusu dışında hepsinin dava sonucunun ret olmasıdır. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

İptal ve Yürürlüğün Durdurulması Davası: İlk davanın 2004 yılında açıldığı ve son davanın ise 2017 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplamda 11 dava görülmüştür. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4),
- 1 yıl (5), 2 yıl (1),
- 3 yıl (1) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların ortak özelliği dava konusu dışında hepsinin dava sonucunun oy çokluğu (4) ve oy birliği (7) ile ret kararları olduğu görülmüştür. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Bireysel Başvuru Kararı: İlk davanın 2013 yılında açıldığı ve son davanın ise 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplamda 5 dava görülmektedir.

Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında 5 davadan 2 davanın 3 yıl süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilirken geri kalan davaların 1 yıldan az (1), 1 yıl (1) ve 2 yıl (1) süre ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

Bu davalarının sonuçlarına bakıldığında %80 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Kabul edilen davaların ise oy birliği (1) ile kabul edildiği görülürken, ret edilen davaların oy birliği (3) ve oy çokluğu (1) esaslarına dayandığı tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Anayasa Mahkemesi Kararı: İlk davanın ve son davanın 2015 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplamda sadece 1 tane dava görülmüştür. Bahsedilen bu dava 1 yıldan az bir süre ile oy birliği esasına göre sonuçlandırılmıştır. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Anayasa Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarını Tablo 22'de yer alan bilgiler doğrultusunda şehirler kapsamında da incelemek mümkündür.

Davaların açıldığı şehirlerin dava sayıları sırasıyla şu şekildedir:

- Ankara (14),
- İstanbul (5),
- İzmir (2),
- Aydın (1) olduğu görülmektedir.

Tablo 22. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Tarih Aralığı	Dava Konusu				Süre (Yıl)				Karar	
		İtiraz	İYD	BBK	AYMK	< 1	1	2	3	Kabul	Ret
İstanbul	1992 - 2016	2	1	1	1	1	1	2	1	4	
Ankara	2004 - 2017	2	10	2	-	4	5	3	2	14	
İzmir	2013 - 2014	1	-	1	-	-	2	-	1	1	
Aydın	2018	-	-	1	-	1	-	-	-	1	

Tablo 22’de yer alan bilgiler doğrultusunda elde edilen bilgiler şu şekildedir:

İstanbul: İlk kentsel dönüşüm davası 1992 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 5 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (2),
- İptal ve yürürlüğün durdurulması davası - İYD (1)
- Bireysel başvuru kararı – BBK (1),
- Anayasa mahkemesi kararıdır - AYMK (1)

Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında 5 davadan 2 davanın 3 yıl süre ile sonuçlandığı tespit edilirken geri kalan davaların 1 yıldan az (1), 1 yıl (1) ve 2 yıl (1) süre ile sonuçlandığı görülmüştür.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 4

Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul ilinde açılan davaların %20 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 2004 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 14 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (2),
- İptal ve yürürlüğün durdurulması davası (10),
- Bireysel başvuru kararı (2),
- Anayasa mahkemesi kararıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4),
- 1 yıl (5),
- 2 yıl (3),
- 3 yıl (2) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 14

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 yılında ve son dava 2014 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- Bireysel başvuru kararıdır (2).

Bu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıl (2) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Aydın: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Bireysel Başvuru Kararı (1).

Bu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Aydın ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinde yer alan davalardan 1992 yılında 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde yer alan dava dışında tüm davaların Anayasa Mahkemesinde görüldüğü belirlenmiştir. Bu bilgilere ek olarak Tablo 23'te Anayasa Mahkemesinde yer alan tüm davaların, dava sırası, esas (Yıl-No), karar (Yıl-No), mahkeme, davanın açıldığı şehir, dava süresi, davanın sonucu ve karar şekli tablolatırılmıştır.

Tablo 23. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri

Sıra	Esas		Karar		Mahkeme	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İtiraz Davası									
1 ⁵¹	1992	22	1992	40	1. Asliye Hukuk	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
6	2010	82	2012	159	Anayasa	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
10	2012	87	2014	41	Anayasa	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
13	2014	146	2015	31	Anayasa	İzmir	1 Yıl	Ret	Oybirliği
19	2016	133	2017	155	Anayasa	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği
İptal ve Yürürlüğün Durdurulması Davası									
2	2004	79	2007	6	Anayasa	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
3	2004	61	2004	123	Anayasa	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
4	2006	111	2006	112	Anayasa	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
5	2008	34	2008	153	Anayasa	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
7	2011	100	2012	191	Anayasa	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
8	2011	106	2012	192	Anayasa	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
9	2011	126	2012	110	Anayasa	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
14	2014	177	2015	49	Anayasa	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
16	2015	34	2015	48	Anayasa	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
20	2016	47	2018	10	Anayasa	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
21	2017	61	2018	12	Anayasa	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
Bireysel Başvuru Kararı									
11	2013	-	2015	6239	Anayasa	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
12	2013	6986	2014	-	Anayasa	İzmir	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
15	2014	10248	2017	-	Anayasa	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
18	2015	2909	2018	-	Anayasa	İstanbul	3 Yıl	Ret	Oyçokluğu
22	2018	1275	2018	-	Anayasa	Aydın	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
Anayasa Mahkemesi Kararı									
17	2015	15242	2018	-	Anayasa	İstanbul	3 Yıl	Kabul	Oybirliği

⁵¹Sarı şerit halinde gösterilen alanlar, dava örnekleri bölümünde yer verilen davalardır.

3.4.2. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları

Kentsel dönüşüm davalarında Bölge İdare Mahkemesinde 6 ana dava konusu mevcuttur. Tablo 24'te Bölge İdare Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının özeti yer almaktadır. Bölge İdare Mahkemesinde kentsel dönüşüm kapsamında yer alan ilk ve son davanın 2016-2017 yıllarında açıldığı görülmüştür. Bu davaların dava konularına bakıldığından sırasıyla şu şekildedir; İptal (18), Tam Yargı (3), İstinaf (4), İtiraz (2), Tahsil (7) ve Diğer⁵² (12) konulu davalardır.

Tablo 24. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)		Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1		Kabul	Ret
İptal Davası	2016 - 2017	15	3	18	12	6
Tam Yargı Davası	2017	3	-	3	2	1
İstinaf Davası	2017	4	-	4	-	4
İtiraz Davası	2017	2	-	2	1	1
Tahsil Davası	2017	7	-	7	6	1
Diğer Davalar	2017	12	-	12	12	-

Tablo 25'te Bölge İdare Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davaların konularına göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 25. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı

Dava Konusu	Tarih Aralığı	Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
			Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
İptal Davası	2016 - 2017	18	Kabul	12	2	10
			Ret	6	1	5
Tam Yargı Davası	2017	3	Kabul	2	-	2
			Ret	1	-	1
İstinaf Davası	2017	4	Kabul	-	-	-
			Ret	4	-	4
İtiraz Davası	2017	2	Kabul	1	-	1
			Ret	1	-	1
Tahsil Davası	2017	7	Kabul	6	-	6
			Ret	1	-	1
Diğer Davalar	2017	12	Kabul	12	-	12
			Ret	-	-	-

⁵²Kentsel dönüşüm konuları kapsamında Bölge İdare Mahkemesinde açılan dava konularından *Diğer* başlıklı dava türünün içerisinde; vergi zıyayı cezasının kaldırılması talebi, tapu harcı ile vergi zıyayı cezasının kaldırılması talebi ve görevli yargı yerinin belirlenmesi kararı adlı konular yer almaktadır.

Tablo 24 ve 25’te yer alan bilgiler doğrultusunda Bölge İdare Mahkemesinde yer alan 6 dava konusuna bakıldığında elde edilen bilgiler şu şekildedir:

İptal Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Aynı yıl içerisinde açılıp sonuçlanan ve aynı konuya sahip 15 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (15),
- 1 yıl (3) süre ile sonuçlandırılmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (12) : Oy Çokluğu (2) ve Oy Birliği (10)
- Ret (6) : Oy Çokluğu (1) ve Oy Birliği (5)

Bu bilgiler doğrultusunda İptal davalarının %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tam Yargı Davası: İlk ve son davaların 2017 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplamda 3 dava görülmüştür. Davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmektedir. Bu davaların ortak özelliği hepsinin sonuçlandırılma sürelerinin 1 yıldan az olmasıdır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1) : Oy Birliği (1)
- Ret (1) : Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda Tam Yargı davalarının %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İstinaf Davası: Bölge İdare Mahkemesi kapsamında ilk ve son davasının 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte 4 dava görülmüştür. Davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret (1) : Oy Birliği (4)

Bu bilgiler doğrultusunda İstinaf davalarının %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bu durumda davaların iki ortak özelliği ortaya çıkmıştır. Bunlar, dava süreleri ve dava sonuçlarıdır.

İtiraz Davası: İlk ve son davası 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte toplam 2 dava görülmüştür. Davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir. Bu iki davanın ortak özelliği aynı süre zarfında sonuçlandırılmasıdır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (6) : Oy Birliği (6)
- Ret (1) : Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda İtiraz davalarının %86 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tahsil Davası: İlk ve son davanın 2017 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte toplam 7 dava görülmüştür.

Davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir. Bu davaların ortak özelliği İtiraz davalarında olduğu gibi aynı süre içinde sonuçlandırılmasıdır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (2) : Oy Birliği (2)
- Ret (1) : Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda Tahsil davalarının %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Diğer Konulu Davalar: Bölge İdare Mahkemesi özelinde Diğer başlıklı dava konularının içerisinde, Vergi zıyai cezasının kaldırılması talebi, Tapu harcı ile vergi zıyai cezasının kaldırılması talebi ve Görevli yargı yerinin belirlenmesi kararı adlı konular yer almaktadır. Diğer başlıklı davalar ilk ve son olarak 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte toplamda 12 dava görülmüştür. Davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (12) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (12) : Oy Birliği (12)

Bu bilgiler doğrultusunda Diğer konulu davalarının %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bu durumda davaların iki ortak özelliği ortaya çıkmıştır. Bunlar, dava süreleri ve dava sonuçlarıdır. Tablo 26'daki bilgiler doğrultusunda Bölge İdare

Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarını şehirler kapsamında da incelemek mümkündür. Bu davaların açıldığı şehirlerin sayılarına göre sırasıyla şu şekildedir:

- Ankara (8),
- İstanbul (33),
- İzmir (3),
- Erzurum (1),
- Gaziantep (1) olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Bölge İdare Mahkemesinde Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Şehirlere Göre Özeti

Dava Konuları	Ankara	İstanbul	İzmir	Erzurum	Gaziantep	Toplam
İptal Davası	2	14	2	-	-	18
İstinaf Davası	4	-	-	-	-	4
İtiraz Davası	2	-	-	-	-	2
Tahsil Davası	-	6	-	-	1	7
Tam Yargı Davası	-	2	-	1	-	3
Diğer Davalar	-	11	1	-	-	12
Toplam	8	33	3	1	1	46

Tablo 27’de Bölge İdare Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının şehirlere göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 27. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Dağılımı

Şehir	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)		Dava Sayısı	Karar	
		<1	1		Kabul	Ret
Ankara	2016 - 2017	7	1	8	1	7
İstanbul	2016 - 2017	32	1	33	29	4
İzmir	2016 - 2017	2	1	3	2	1
Erzurum	2017	1	-	1	-	1
Gaziantep	2017	1	-	1	1	-

Tablo 26 ve 27’de yer alan bilgiler doğrultusunda elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 8 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İptal davası (2)
- İstinaf davası (4)
- İtiraz davasıdır (2).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7) ve
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 7

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %12 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İstanbul: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 33 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İptal davası (14)
- Tahsil davası (6)
- Tam yargı davası (2)
- Diğer konulu davalardır (11).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (32),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 29
- Ret: 4

Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul ilinde açılan davaların %88 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İptal davası (2)
- Diğer konulu davalar (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Erzurum: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu Tam Yargı davasıdır.

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Erzurum ilinde açılan davanın %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu Tahsil davasıdır.

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre sonuçlanmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Gaziantep ilinden açılan davanın %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bu bilgilere ek olarak Tablo 28, 29 ve 30'da Bölge İdare Mahkemesinde yer alan tüm davaların, dava sırası, esas (Yıl-No), karar (Yıl-No), mahkeme, davanın açıldığı şehir, dava süresi, davanın sonucu ve karar şekli tablolandırılmıştır.

Tablo 28. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
İptal Davası								
1	2016	2017	591	40	Ankara 5.İdare	1 Yıl	Ret	Oybirliği
2	2016	2017	828	115	İzmir 3.İdare	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
3	2016	2017	83	68	İstanbul 4.İdare	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
4	2017	2017	124	528	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
6	2017	2017	1165	1867	İzmir 4.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
9	2017	2017	1660	2607	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
16	2017	2017	19	55	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
18	2017	2017	322	526	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
19	2017	2017	133	548	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
20	2017	2017	452	271	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
21	2017	2017	477	283	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
22	2017	2017	485	495	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
23	2017	2017	493	527	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
24	2017	2017	557	376	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
25	2017	2017	705	494	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
26	2017	2017	723	447	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
28	2017	2017	1607	1631	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
43	2017	2017	421	398	İstanbul 6.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği

Tablo 29. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
Tahsil Davası								
7	2017	2017	12210	9066	Gaziantep 2.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
27	2017	2017	1621	1664	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
29	2017	2017	1073	2674	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
30	2017	2017	1831	1666	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
31	2017	2017	1850	1665	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
38	2017	2017	1883	1779	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
41	2017	2017	1892	1778	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Tam Yargı Davası								
8	2017	2017	161	572	Erzurum 2.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
17	2017	2017	27	33	İstanbul 4.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
44	2017	2017	112	110	İstanbul 9.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
İstinaf Davası								
10	2017	2017	1683	1539	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
13	2017	2017	8	488	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
14	2017	2017	84	538	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
15	2017	2017	898	1172	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
İtiraz Davası								
11	2017	2017	2027	2631	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
12	2017	2017	3065	2920	Ankara 5.İdare	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği

Tablo 30. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 3

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
Diğer Davalar								
5	2017	2017	619	624	İzmir 1.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
32	2017	2017	1877	1782	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
33	2017	2017	1878	1780	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
34	2017	2017	1879	1777	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
35	2017	2017	1880	1775	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
36	2017	2017	1881	1781	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
37	2017	2017	1882	1773	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
39	2017	2017	1890	1774	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
40	2017	2017	1891	1776	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
42	2017	2017	1894	1783	İstanbul 5.idare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
45	2017	2017	691	735	İstanbul 10.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
46	2017	2017	1212	1149	İstanbul 10.İdare	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

3.4.3. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları

Kentsel dönüşüm davaları kapsamında Bölge Adliye Mahkemesinde 10 ana konu mevcuttur. Bu konulara ilişkin davalar incelendiğinde ana konu kapsamında türlerini de içerisinde barındırdığı görülecektir. Tablo 31’de Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının özeti yer almaktadır.

Tablo 31. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)			Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1	2		Kabul	Ret
Kamulaştırma Davası	2016 - 2018	12	1	1	14	9	5
Sözleşme Davası	2017	2	-	-	2	1	1
Tespit Davası	2017 - 2018	24	1	-	25	11	14
Tam Yargı Davası	2017 - 2018	7	2	-	9	7	2
İptal Davası	2017 - 2018	13	-	-	13	6	7
Tahsil Davası	2017 - 2018	3	3	-	6	2	4
Ecrimisil Davası	2017 - 2018	4	-	-	4	2	2
Şerh Davası	2017 - 2018	4	-	-	4	1	3
İhtiyati Tedbir Davası	2017 - 2018	4	-	-	4	1	3
Diğer Davalar ⁵³	2017 - 2018	11	1	-	12	4	8

⁵³Bu başlık altında ipoteğin kaldırılması, istinaf, karara itiraz, ortaklığın giderilmesi, şirketin ihyası, taşınmaza ilişkin el atmanın önlenmesi ve yapı yıkım talebi, birden fazla taşınmazdaki ortaklığın giderilmesi talebi, kat mülkiyeti, arsa paylarının düzeltilmesi, iflasın ertelenmesi ve ilamlı icra takibinin itfa nedeniyle icranın geri bırakılması davaları yer almaktadır.

Tablo 31’de belirtildiği gibi, Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm kapsamında yer alan ilk dava 2016 yılında ve son davanın 2017 yılında açıldığı görülmektedir. Bu davaların konularına bakıldığından sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (14),
- Sözleşme davası (2),
- Tespit davası (25),
- Tam yargı davası (9),
- İptal davası (13),
- Tahsil davası (6),
- Ecrimisil davası (4),
- Şerh davası (4),
- İhtiyati tedbir davası (4),
- Diğer (12) konulu davalardır.

Tablo 32’de Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm dava konularının dağılımı yer almaktadır.

Tablo 32. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı

Dava Konusu	Tarih Aralığı	Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
			Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
Kamulaştırma Davası	2016 - 2018	14	Kabul	9	-	9
			Ret	5	-	5
Tespit Davası	2017 - 2018	25	Kabul	11	-	11
			Ret	14	1	13
Tam Yargı Davası	2017 - 2018	9	Kabul	7	-	7
			Ret	2	-	2
İptal Davası	2017 - 2018	13	Kabul	6	-	6
			Ret	7	-	7
Sözleşme Davası	2017	2	Kabul	1	-	1
			Ret	1	-	1
Tahsil Davası	2017 - 2018	6	Kabul	2	-	2
			Ret	4	-	4
Ecrimisil Davası	2017 - 2018	4	Kabul	2	-	2
			Ret	2	-	2
Şerh Davası	2017 - 2018	4	Kabul	1	-	1
			Ret	3	-	3
İhtiyati Tedbir Davası	2017 - 2018	4	Kabul	1	-	1
			Ret	3	-	3
Diğer Davalar	2017 - 2018	12	Kabul	4	-	3
			Ret	8	-	9

Tablo 31 ve 32’de yer alan bilgiler doğrultusunda Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan 10 dava konusuna bakıldığında elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Kamulaştırma Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu konu kapsamında aynı yıl içerisinde açılıp sonuçlanan ve aynı konuya sahip 14 dava karşımıza çıkmaktadır. Bölge İdare Mahkemesinde yer alan dava konuları arasında ikinci sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (12),
- 1 yıl (1),
- 2 yıl (1) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (9): Oy Birliği (9)
- Ret (5): Oy Birliği (5)

Bu bilgiler doğrultusunda Kamulaştırma davalarının %64 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tespit Davası: İlk olarak 2017 yılında açıldığı ve son olarak da 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Konu kapsamında 25 dava karşımıza çıkmaktadır. Tablo 32’de bahsedilen dava konuları arasında birinci sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (24),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (11): Oy Birliği (11)
- Ret (14): Oy Çokluğu (1) ve Oy Birliği (13)

Bu bilgiler doğrultusunda Tespit davalarının %44 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tam Yargı Davası: İlk olarak 2017 yılında açıldığı ve son olarak da 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Konu kapsamında karşımıza 9 dava çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında beşinci sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7),
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlanmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (7): Oy Birliği (7)
- Ret (2): Oy Birliği (2)

Bu bilgiler doğrultusunda Tam Yargı davalarının %78 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İptal Davası: İlk olarak 2017 yılında açıldığı ve son olarak da 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında İptal konulu 13 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında üçüncü sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların sonuçlanma süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (13) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (6): Oy Birliği (6)
- Ret (7): Oy Birliği (7)

Bu bilgiler doğrultusunda İptal davalarının %46 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Sözleşme Davası: İlk ve son olarak 2017 yılında açılmıştır. Konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında son sırada yer almaktadır. Sözleşme konulu davaların sonuçlanma sürelerini şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1): Oy Birliği (1)
- Ret (1): Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda Sözleşme davalarının %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tahsil Davası: Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında ilk Tahsil davasının 2017 yılında ve son davanın ise 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Konu kapsamında 6 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında altıncı sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (3) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (2): Oy Birliği (2)
- Ret (4): Oy Birliği (4)

Bu bilgiler doğrultusunda Tahsil davalarının %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Ecrimisil Davası: Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında Ecrimisil davasının ilk 2017 yılında açıldığı ve son olarak da 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında yedinci sırada yer almaktadır. Söz konusu davaların sonuçlanma süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4) süre ile sonuçlandırılmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (2): Oy Birliği (2)
- Ret (2): Oy Birliği (2)

Bu bilgiler doğrultusunda Ecrimisil davalarının %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Şerh Davası: Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında ilk Şerh davası 2017 yılında açılmış ve son olarak da 2018 yılında açıldığı görülmektedir. Bu süreçte konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında sekizinci sırada yer almaktadır. Davaların sonuçlanma sürelerinin şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4) süre ile sonuçlandırılmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1): Oy Birliği (1)
- Ret (3): Oy Birliği (3)

Bu bilgiler doğrultusunda Şerh davalarının %25 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İhtiyati Tedbir Davası: Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında ilk İhtiyati Tedbir davası 2017 yılında açılmış ve son olarak da 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında dokuzuncu sırada yer almaktadır. Davaların sonuçlanma süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1): Oy Birliği (1)
- Ret (3): Oy Birliği (3)

Bu bilgiler doğrultusunda İhtiyati Tedbir davalarının %25 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Diğer Konulu Davalar: Genel başlık vermek ve dava konularını bir yere toplamak amacıyla açılan bu başlığın altında yer alan dava konuları şu şekildedir:

- İpoteğin kaldırılması,
- İstinaf,
- Karara itiraz,
- Ortaklığın giderilmesi,
- Şirketin ihyası,
- Taşınmaza ilişkin el atmanın önlenmesi ve yapı yıkım talebi,
- Birden fazla taşınmazdaki ortaklığın giderilmesi talebi,
- Kat mülkiyeti,
- Arsa paylarının düzeltilmesi,
- İflasın ertelenmesi ve
- İlamlı icra takibinin itfa nedeniyle icranın geri bırakılması konulu davalar yer almaktadır.

Bölge Adliye Mahkemesinde Diğer başlıklı dava konuları ilk 2017 yılında açılmış ve son olarak da 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte toplamda 12 dava karşımıza çıkmaktadır. Bahsedilen dava konuları arasında dördüncü sırada yer almaktadır. Bu davaların sonuçlanma sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (11),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (4): Oy Birliği (4)
- Ret (8): Oy Birliği (8)

Bu bilgiler doğrultusunda Diğer konulu davalarının %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Yukarı detaylı olarak açıklanan dava konuların ortak özelliğine bakıldığında Bölge Adliye Mahkemesi kapsamında bir dava hariç tüm davaların sonuçlanma esaslarının oy birliği esasına göre olduğu tespit edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarını Tablo 33'te yer alan bilgiler doğrultusunda şehirler kapsamında da incelemek mümkündür.

Davaların açıldığı şehirlerin dava sayılarına göre sırasıyla şu şekildedir:

- Erzurum (12),
- İstanbul (28),
- Ankara (14),
- İzmir (9),
- Gaziantep (6),
- Antalya (4),
- Samsun (12),
- Adana (8) olduğu görülmektedir.

Tablo 33. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Davaların Şehirlere Göre Özeti

Dava Konuları	Ankara	İstanbul	Antalya	İzmir	Adana	Erzurum	Gaziantep	Samsun	Toplam
Kamulaştırma	-	-	-	2	1	9	1	1	14
Sözleşme	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Tespit	6	7	1	1	1	1	1	6	24
Tam Yargı	1	3	-	1	1	1	2	1	10
İptal	4	-	-	3	3	-	-	-	10
Tahsil	1	2	1	-	-	-	-	1	5
Ecrimisil	-	-	-	-	-	1	1	1	3
Şerh	2	5	-	-	-	-	-	1	8
İhtiyati Tedbir	-	2	-	2	2	-	-	-	6
Diğer	-	7	2	-	-	-	1	1	11
Toplam	14	28	4	9	8	12	6	12	93

Tablo 34'te Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının şehirlere göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 34. Bölge Adliye Mahkemesinde Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)			Dava Sayısı	Karar	
		<1	1	2		Kabul	Ret
Erzurum	2016 - 2018	10	1	1	12	7	5
Gaziantep	2017	6	-	-	6	5	1
İstanbul	2017 - 2018	24	4	-	28	8	20
Ankara	2017 - 2018	12	2	-	14	5	9
İzmir	2017 - 2018	9	-	-	9	4	5
Antalya	2017 - 2018	3	1	-	4	1	3
Samsun	2017 - 2018	12	-	-	12	7	5
Adana	2018	8	-	-	8	7	1

Tablo 33 ve 34’te yer alan bilgiler doğrultusunda elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Erzurum: İlk kentsel dönüşüm davası 2016 ve son dava 2018 yılında açılmıştır.

Bu süreçte konu kapsamında 12 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (9)
- Tespit davası (1)
- Tam yargı davası (1)
- Ecrimisil davasıdır (1).

Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında 12 davadan 10 davanın 1 yıldan az süre ile geri kalan davaların 1 yıl (1) ve 2 yıl (1) süre sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 7
- Ret: 5

Bu bilgiler doğrultusunda Erzurum ilinde açılan davaların %58 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 6 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (1)
- Tespit davası (1)
- Tam yargı davası (2)
- Ecrimisil davası (1)
- Diğer konulu davalardır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (6) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 5
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Gaziantep ilinde açılan davaların %83 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İstanbul: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 28 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tespit davası (7)
- Tam yargı davası (3)
- Sözleşme davası (2)
- Tahsil davası (2)
- Şerh davası (5)
- İhtiyati tedbir davası (2)
- Diğer konulu davalardır (7).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (24),
- 1 yıl (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (8)
- Ret (20)

Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul ilinde açılan davaların %29 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 14 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tespit davası (6)
- Tam yargı davası (1)
- İptal davası (4)
- Tahsil davası (1)
- Şerh davasıdır (2).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (12),
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (5)
- Ret (9)

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %36 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 9 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (2)
- Tespit davası (1)
- Tam yargı davası (1)
- İptal davası (3)
- İhtiyati tedbir davasıdır (2).

Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (9) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 5

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %44 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Antalya: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tespit davası (1)
- Tahsil davası (1)
- Diğer konulu davalardır (2).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1)
- Ret (3)

Bu bilgiler doğrultusunda Antalya ilinde açılan davaların %25 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Samsun: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 12 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (1)
- Tespit davası (6)
- Tam yargı davası (1)
- Tahsil davası (1)
- Ecrimisil davası (1)
- Şerh davası (1)
- Diğer konulu davalardır (1).

Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (12) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 7
- Ret: 5

Bu bilgiler doğrultusunda Samsun ilinde açılan davaların %58 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Adana: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 8 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Kamulaştırma davası (1)
- Tespit davası (2)
- İptal davası (1)
- Tahsil davası (1)
- Ecrimisil davası (1)
- Şerh davası (1)
- Diğer konulu davalar (1).

Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (8) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 7
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Adana ilinde açılan davaların %87 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bu bilgilere ek olarak Tablo 35, 36 ve 37'de Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan tüm davaların, dava sırası, esas (Yıl-No), karar (Yıl-No), mahkeme, davanın açıldığı şehir, dava süresi, davanın sonucu ve karar şekli tablolaştırılmıştır.

Tablo 35. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1

Sıra	Esas		Karar		Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
İhtiyati Tedbir Davası								
29	2017	548	2017	340	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
63	2017	327	2017	258	İzmir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
80	2018	903	2018	660	İzmir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
84	2018	737	2018	869	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Diğer Davalar								
14	2017	371	2017	311	Gaziantep	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
25	2017	384	2017	381	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
26	2017	406	2017	895	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
31	2017	180	2017	550	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
34	2017	299	2017	385	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
36	2017	855	2018	405	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
66	2018	2080	2018	2085	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
70	2018	302	2018	295	Antalya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
71	2018	478	2018	453	Antalya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
81	2018	120	2018	411	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
83	2018	611	2018	516	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
93	2018	85	2018	166	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Tahsil Davası								
5	2017	163	2017	191	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
38	2017	1330	2018	30	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği
50	2017	1500	2018	107	Antalya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
59	2017	2276	2018	935	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
82	2018	519	2018	1278	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
89	2018	24	2018	118	Adana	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
Ecrimisil Davası								
8	2017	435	2017	447	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
15	2017	49	2017	54	Gaziantep	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
49	2017	249	2017	225	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
90	2018	318	2018	352	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Şerh Davası								
9	2017	6	2017	8	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
74	2018	296	2018	423	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
75	2018	376	2018	451	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
92	2018	349	2018	370	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Tam Yargı Davası								
10	2017	110	2017	109	Gaziantep	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
11	2017	114	2017	125	Gaziantep	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
28	2017	454	2017	451	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
35	2017	1828	2018	99	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
37	2017	1469	2018	20	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
48	2017	237	2017	212	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
58	2017	511	2017	476	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
65	2017	68	2017	251	İzmir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
68	2018	819	2018	850	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

Tablo 36. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgiler 2

Sıra	Esas		Karar		Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
İptal Davası								
22	2017	300	2017	293	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
23	2017	446	2017	448	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
24	2017	261	2017	274	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
30	2017	553	2017	771	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
32	2017	882	2017	855	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
53	2017	213	2017	213	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
54	2017	252	2017	296	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
55	2017	486	2017	607	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
57	2017	4	2017	5	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
61	2017	224	2017	311	İzmir	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
64	2017	667	2017	626	İzmir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
79	2018	869	2018	610	İzmir	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
91	2018	323	2018	465	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Sözleşme Davası								
27	2017	395	2017	265	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
33	2017	221	2017	156	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Kamulaştırma Davası								
1	2016	94	2018	678	Erzurum	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
2	2017	1034	2017	1035	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
13	2017	227	2017	295	Gaziantep	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
39	2017	138	2017	250	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
40	2017	146	2017	254	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
41	2017	140	2017	256	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
42	2017	209	2017	268	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
43	2017	211	2017	224	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
44	2017	213	2017	227	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
45	2017	231	2017	214	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
46	2017	1583	2018	380	Erzurum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
60	2017	18	2017	18	İzmir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
78	2018	7	2018	837	İzmir	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
88	2018	170	2018	164	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

Tablo 37. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgiler 3

Sıra	Esas		Karar		Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
Tespit Davası								
3	2017	106	2017	108	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
4	2017	354	2017	357	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
6	2017	386	2017	389	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
7	2017	451	2017	457	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
12	2017	173	2017	158	Gaziantep	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
16	2017	187	2017	206	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
17	2017	137	2017	148	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
18	2017	14	2017	16	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
19	2017	144	2017	144	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
20	2017	204	2017	212	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
21	2017	206	2017	213	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
47	2017	142	2017	208	Erzurum	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
51	2017	94	2017	86	Antalya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
52	2017	157	2017	164	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
56	2017	352	2017	348	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
62	2017	240	2017	167	İzmir	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
67	2018	626	2018	682	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
69	2018	961	2018	925	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
72	2018	180	2018	151	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
73	2018	252	2018	586	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
76	2018	454	2018	553	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
77	2018	493	2018	461	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
85	2018	68	2018	72	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
86	2018	148	2018	157	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
87	2018	160	2018	158	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

3.4.4. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları

Kentsel dönüşüm davaları kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesinde 5 ana konu mevcuttur. Bu konulara ilişkin davalar incelendiğinde ana konu kapsamında türlerini de içerisinde barındırdığı görülmektedir. Tablo 38’de Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının özeti yer almaktadır.

Tablo 38. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Özeti

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)		Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1		Kabul	Ret
Tahsil Davası	2002 - 2018	28	2	30	22	8
Tescil Davası	2008 - 2015	3	1	4	4	-
Tam Yargı Davası	2010 - 2018	27	1	28	19	9
İptal Davası	2013 - 2018	6	-	6	5	1
Devir Davası	2014 - 2016	12	-	12	10	2

Tablo 38’de belirtildiği gibi, Uyuşmazlık Mahkemesinde kentsel dönüşüm kapsamında yer alan ilk dava 2002 yılında ve son davanın 2014 yılında açıldığı görülmüştür. Bu davaların dava konularına bakıldığından sırasıyla şu şekildedir:

- Tahsil davası (30),
- Tescil davası (4),
- Tam yargı davası (28),
- İptal davası (6) ve
- Devir konulu davadır (12).

Tablo 39’da Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm dava konularının dağılımı yer almaktadır.

Tablo 39. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
			Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
Tahsil Davası	2002 - 2018	30	Kabul	22	2	20
			Ret	8	-	8
Tescil Davası	2008 - 2015	4	Kabul	4	-	4
			Ret	-	-	-
Tam Yargı Davası	2010 - 2018	28	Kabul	19	5	14
			Ret	9	1	8
İptal Davası	2013 - 2018	6	Kabul	5	-	5
			Ret	1	-	1
Devir Davası	2014 - 2016	12	Kabul	10	-	10
			Ret	2	-	2

Tablo 38 ve 39’da yer alan bilgiler doğrultusunda Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan 5 dava konusuna bakıldığında elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Tahsil Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2002 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 30 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 1 yıldan az (28),
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlandırılmıştır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (22): Oy Çokluğu (2) ve Oy Birliği (20)
- Ret (8): Oy Birliği (8)

Bu bilgiler doğrultusunda Tahsil davalarının %73 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tescil Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (4): Oy Birliği (4)

Bu bilgiler doğrultusunda Tescil davalarının %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tam Yargı Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2010 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 28 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (27),
- 1 yıl (1) süre ile sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (19): Oy Çokluğu (5) ve Oy Birliği (14)
- Ret (9): Oy Çokluğu (1) ve Oy Birliği (8)

Bu bilgiler doğrultusunda Tam Yargı davalarının %68 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İptal Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 6 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında şu şekildedir:

- 1 yıldan az (6) süre ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (5): Oy Birliği (5)
- Ret (1): Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda İptal davalarının %83 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Devir Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2014 ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 12 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında şu şekildedir:

- 1 yıldan az (12) süre ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (10): Oy Birliği (10)
- Ret (2): Oy Birliği (2)

Bu bilgiler doğrultusunda Devir davalarının %83 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarını Tablo 40'da yer alan bilgiler doğrultusunda şehirler kapsamında da incelemek mümkündür. Davaların açıldığı şehirlerin sayılarına göre sırasıyla şu şekildedir:

- Ankara (69),
- Bursa (3),
- Gaziantep (2),
- İzmir (2),
- Kocaeli (1),
- Mardin (1),
- Uşak (1) ve
- Muş (1).

Tablo 40. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Özeti

Dava Konuları	Ankara	Bursa	Gaziantep	İzmir	Kocaeli	Mardin	Uşak	Muş	Toplam
Tahsil Davası	24	3	1	-	-	1	1	-	30
Tescil Davası	4	-	-	-	-	-	-	-	4
Tam Yargı Davası	25	-	1	2	-	-	-	-	28
İptal Davası	4	-	-	-	1	-	-	1	6
Devir Davası	12	-	-	-	-	-	-	-	12
Toplam	69	3	2	2	1	1	1	1	80

Tablo 41’de Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının şehirlere göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 41. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Dağılımı

Şehir	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)		Dava Sayısı	Karar	
		<1	1		Kabul	Ret
Ankara	2002 - 2018	65	4	69	52	17
Bursa	2015	3	-	3	2	1
Gaziantep	2017 - 2018	2	-	2	2	-
İzmir	2014 - 2015	2	-	2	2	-
Kocaeli	2015	1	-	1	1	-
Mardin	2015	1	-	1	-	1
Uşak	2017	1	-	1	-	1
Muş	2018	1	-	1	1	-

Tablo 40 ve 41’de yer alan bilgiler doğrultusunda elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 2002 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 69 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tahsil davası (24),
- Tescil davası (4),
- Tam yargı davası (25),
- İptal davası (4) ve
- Devir davasıdır (12).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (65),
- 1 yıl (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 52
- Ret: 17

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %75 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bursa: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Dava konusu Tahsildir.

Söz konusu davaların süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Bursa ilinde açılan davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep: İlk kentsel dönüşüm davası 2017 yılında ve son dava 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tahsil davası (1)
- Tam yargı davasıdır (1).

Söz konusu davaların süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Gaziantep ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2014 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- Tam yargı davası (2)

Söz konusu davaların süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Kocaeli: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Kocaeli ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Mardin: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- Tahsil davası (1)

Söz konusu davanın süresi 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Mardin ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Uşak: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- Tahsil davası (1)

Söz konusu davanın süresi 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Uşak ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Muş: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2018 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda Muş ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bu bilgilere ek olarak Tablo 42 ve 43'te Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan tüm davaların, dava sırası, esas (Yıl-No), karar (Yıl-No), mahkeme, davanın açıldığı şehir, dava süresi, davanın sonucu ve karar şekli tablolştırılmıştır.

Tablo 42. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
Tahsil Davası								
1	2002	71	2002	68	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
3	2009	114	2009	291	Ankara/Gökçenefe	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
4	2010	323	2011	54	Ankara/Dikmen	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
9	2012	344	2013	328	Ankara/Çankaya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
10	2013	782	2013	1403	Ankara/Yenimahalle	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
11	2013	1188	2013	1433	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
13	2013	729	2013	832	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
14	2013	445	2013	561	Ankara/Dikmen	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
17	2013	249	2013	650	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
24	2014	1027	2014	1083	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
25	2014	706	2014	948	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
29	2014	279	2014	626	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
32	2014	136	2014	185	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
37	2014	728	2014	783	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
44	2014	843	2014	1070	Ankara/Çankaya	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
48	2014	475	2014	519	Ankara/Çiğdem	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
49	2015	25	2015	474	Ankara/Keçiören	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
52	2015	573	2015	683	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
54	2015	943	2015	963	Mardin/Merkez	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
55	2015	434	2015	440	Bursa/Osmangazi	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
57	2015	471	2015	473	Bursa/Osmangazi	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
58	2015	310	2015	326	Bursa/Osmangazi	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
61	2015	254	2015	265	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
66	2016	65	2016	100	Ankara/Merkez	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
71	2017	515	2017	556	Uşak/Musanaltı	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
72	2017	50	2017	205	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
74	2017	467	2017	527	Gaziantep/Şahinbey	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
76	2018	230	2018	601	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
77	2018	109	2018	110	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
78	2018	211	2018	376	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
Tescil Davası								
2	2008	242	2009	108	Ankara/Çiğdemtepe	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
31	2014	79	2014	130	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
47	2014	743	2014	798	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
56	2015	651	2015	685	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
İptal Davası								
18	2013	1659	2013	1872	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
53	2015	574	2015	588	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
59	2015	430	2015	750	Kocaeli/Gebze	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
67	2016	123	2016	259	Ankara/Merkez	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
75	2018	409	2018	412	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
80	2018	39	2018	2	Muş/Yeşilova	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

Tablo 43. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No				
Tam Yargı Davası								
5	2010	312	2011	47	Ankara/Altındağ	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
6	2010	13	2010	181	Ankara/Yenidoğan	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
7	2011	9	2011	42	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
8	2011	26	2011	147	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
12	2013	1429	2013	1617	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
15	2013	85	2013	504	Ankara/Çankaya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
16	2013	1680	2013	1893	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
19	2013	242	2013	320	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
20	2013	1058	2013	1212	Ankara/Yenimahalle	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
21	2013	349	2013	436	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
22	2013	350	2013	437	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
23	2013	1179	2013	1426	Ankara/Yenimahalle	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
26	2014	712	2014	768	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
27	2014	407	2014	446	Ankara/Çankaya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
28	2014	545	2014	723	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
43	2014	723	2014	778	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
45	2014	703	2014	761	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
46	2014	78	2014	503	İzmir/Kadifekale	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
50	2015	810	2015	823	Ankara/Dikmen	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
60	2015	237	2015	748	Ankara/Merkez	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
62	2015	200	2015	216	İzmir/Tire	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
63	2016	71	2016	104	Ankara/Çankaya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
64	2016	320	2016	537	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
65	2016	588	2016	592	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
69	2017	698	2017	747	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
70	2017	479	2017	532	Ankara/Merkez	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
73	2017	146	2017	219	Ankara/Altındağ	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
79	2018	188	2018	258	Gaziantep/Şahinbey	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
Devir Davası								
30	2014	731	2014	786	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
33	2014	795	2014	834	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
34	2014	796	2014	953	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
35	2014	811	2014	839	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
36	2014	653	2014	695	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
38	2014	1024	2014	1059	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
39	2014	801	2014	955	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
40	2014	1036	2014	1088	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
41	2014	410	2014	510	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
42	2014	695	2014	754	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
51	2015	695	2015	702	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
68	2016	306	2016	352	Ankara/Mamak	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

3.4.5. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaları

Kentsel dönüşüm davaları kapsamında Danıştay Mahkemesinde 5 ana konu mevcuttur. Bu konulara ilişkin davalar incelendiğinde ana konu kapsamında türlerini de içerisinde barındırdığı görülmektedir. Tablo 44'te Danıştay Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davaların özeti yer almaktadır.

Tablo 44. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davaların Özeti

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Süre (Yıl)				Dava Sayısı	Karar	
		< 1	1	2	2 >		Kabul	Ret
İptal Davası	1996 - 2017	111	236	371	124	842	387	455
Tahsil Davası	1996 - 2016	1	1	-	-	2	1	1
İtiraz Davası	2007 - 2017	13	32	107	19	171	52	119
Temyiz Davası	2011	-	-	1	-	1	1	-
Yürütme Durdurma Davası	2013 - 2017	4	2	-	1	7	4	3

Tablo 44'te belirtildiği gibi, Danıştay Mahkemesinde Kentsel dönüşüm kapsamında yer alan ilk dava 1996 yılında ve son davanın 2013 yılında açıldığı görülmüştür. Bu davaların konularına bakıldığından sırasıyla şu şekildedir:

- İptal davası (842),
- Tahsil davası (2),
- İtiraz davası (171),
- Temyiz davası (1),
- Yürütme durdurma davasıdır (1).

Tablo 45'te Danıştay Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm dava konularının dağılımı yer almaktadır.

Tablo 45. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Dava Konularının Dağılımı

Dava Konuları	Tarih Aralığı	Dava Sayısı	Dava Sonucu		Karar Şekli	
			Karar	N	Oy Çokluğu	Oy Birliği
İptal Davası	1996- 2017	842	Kabul	387	50	337
			Ret	455	53	402
Tahsil Davası	1996 - 2016	2	Kabul	1	-	1
			Ret	1	-	1
İtiraz Davası	2007 - 2017	171	Kabul	52	4	48
			Ret	119	24	95
Temyiz Davası	2011	1	Kabul	1	-	1
			Ret	-	-	-
Yürütme Durdurma Davası	2013 - 2017	7	Kabul	4	-	4
			Ret	3	-	3

Tablo 44 ve 45'te yer alan bilgiler doğrultusunda Danıştay Mahkemesinde yer alan yer alan 5 dava konusuna bakıldığında elde edilen bilgiler şu şekildedir:

İptal Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 1996 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 842 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sonuçlandırılma sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (111),
- 1 yıl (236),
- 2 yıl (371),
- 2 yıldan fazla (124) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (387): Oy Çokluğu (50) ve Oy Birliği (337)
- Ret (455): Oy Çokluğu (53) ve Oy Birliği (402)

Bu bilgiler doğrultusunda İptal davalarının %46 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Tahsil Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 1996 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sonuçlandırılma sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (1) şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (1): Oy Birliği (1)
- Ret (1): Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda Tahsil davalarının %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İtiraz Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 171 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davaların sonuçlandırılma sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (13),
- 1 yıl (32),
- 2 yıl (107),
- 2 yıldan fazla (19) süre ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (52): Oy Çokluğu (4) ve Oy Birliği (48)
- Ret (119): Oy Çokluğu (24) ve Oy Birliği (95)

Bu bilgiler doğrultusunda İtiraz davalarının %30 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Temyiz Davası: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2011 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu davanın sonuçlandırılma süresi şu şekildedir:

- 2 yıl (1) süre ile sonuçlandırılmıştır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul (1): Oy Birliği (1)

Bu bilgiler doğrultusunda Temyiz davalarının %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Yürütme Durdurma Davası: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 7 dava karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu davaların sonuçlandırılma sürelerine bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (4),
- 1 yıl (2) ve
- 2 yıldan fazla (1) şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul (4): Oy Birliği (4)
- Ret (3): Oy Birliği (3). Bu bilgiler doğrultusunda yürütme durdurma davalarının %57 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Danıştay Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarını şehirlere göre özeti Tablo 46'da belirtilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, davaların açıldığı şehirlerin dava sayılarına ve tarih sırasına göre şu şekildedir:

- Ankara (380),	- Şanlıurfa (7),
- İstanbul (158),	- Rize (6),
- Diyarbakır (96),	- Gaziantep (4),
- Denizli (58),	- Muğla (3),
- Manisa (44),	- Erzurum (3),
- Sakarya (39),	- Uşak (3),
- Kocaeli (35),	- Şırnak (3),
- Bursa (32),	- Hatay (2),
- Konya (31),	- Karaman (2),
- Trabzon (24),	- Malatya (2),
- Çorum (20),	- Sivas (1),
- İzmir (15),	- Mersin (1),
- Edirne (13),	- Van (1),
- Adana (11),	- Yozgat (1),
- Antalya (10),	- Zonguldak (1) ve
- Samsun (8),	- Ağrı'dır (1).
- Eskişehir (8),	

Tablo 46. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Özeti

Şehir	İptal Davası	Tahsil Davası	İtiraz Davası	Temyiz Davası	Yürütme Durdurma Davası	Toplam
Ankara	333	1	44	-	2	380
İstanbul	138	1	16	-	3	158
Diyarbakır	96	-	-	-	-	96
Denizli	3	-	55	-	-	58
Manisa	41	-	3	-	-	44
Sakarya	38	-	1	-	-	39
Kocaeli	34	-	1	-	-	35
Bursa	24	-	8	-	-	32
Konya	30	-	-	-	1	31
Trabzon	10	-	14	-	-	24
Çorum	10	-	10	-	-	20
İzmir	14	-	1	-	-	15
Edirne	13	-	-	-	-	13
Adana	3	-	7	-	1	11
Antalya	10	-	-	-	-	10
Samsun	5	-	3	-	-	8
Eskişehir	7	-	1	-	-	8
Şanlıurfa	5	-	1	1	-	7
Rize	5	-	1	-	-	6
Gaziantep	3	-	1	-	-	4
Muğla	3	-	-	-	-	3
Erzurum	1	-	2	-	-	3
Şırnak	3	-	-	-	-	3
Uşak	3	-	-	-	-	3
Karaman	2	-	-	-	-	2
Hatay	1	-	1	-	-	2
Malatya	1	-	1	-	-	2
Van	1	-	-	-	-	1
Mersin	1	-	-	-	-	1
Sivas	1	-	-	-	-	1
Yozgat	1	-	-	-	-	1
Zonguldak	1	-	-	-	-	1
Ağrı	1	-	-	-	-	1
Toplam	842	2	171	1	7	1023

Tablo 47’de Danıştay Mahkemesinde yer alan kentsel dönüşüm davalarının şehirlere göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 47. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Kentsel Dönüşüm Davalarının Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Tarihi Aralığı	Süre (Yıl)				Dava Sayısı	Karar	
		<1	1	2	2>		Kabul	Ret
Ankara	1996 - 2017	59	61	169	91	380	161	219
Edirne	2007	-	-	13	-	13	13	-
Muğla	2007 - 2009	-	-	1	2	3	-	3
Trabzon	2007 - 2015	7	1	16	-	24	2	22
Samsun	2007 - 2016	3	1	4	-	8	6	2
Eskişehir	2007 - 2017	5	-	3	-	8	3	5
İstanbul	2007 - 2017	8	37	99	14	158	123	35
Kocaeli	2007 - 2017	6	8	20	1	35	27	8
Konya	2007 - 2017	2	16	7	6	31	16	15
Antalya	2008 - 2015	-	3	2	5	10	4	6
Gaziantep	2008 - 2015	-	1	3	-	4	3	1
Denizli	2008 - 2015	-	1	55	2	58	14	44
Manisa	2008 - 2015	-	1	38	5	44	27	17
Bursa	2008 - 2016	2	6	20	4	32	10	22
İzmir	2008 - 2016	1	4	6	4	15	6	9
Sakarya	2010 - 2016	23	7	7	2	39	4	35
Hatay	2010 - 2016	1	-	1	-	2	2	-
Şanlıurfa	2011 - 2016	1	2	4	-	7	6	1
Karaman	2012	-	-	-	2	2	2	-
Sivas	2012	-	1	-	-	1	-	1
Çorum	2012 - 2014	-	10	10	-	20	-	20
Rize	2012 - 2015	1	1	-	4	6	4	2
Malatya	2013 - 2016	-	1	-	1	2	1	1
Adana	2013 - 2017	3	7	-	1	11	5	6
Mersin	2014	-	1	-	-	1	1	-
Erzurum	2014 - 2015	2	-	1	-	3	-	3
Van	2015	1	-	-	-	1	1	-
Yozgat	2015	1	-	-	-	1	1	-
Zonguldak	2015	-	1	-	-	1	1	-
Uşak	2015 - 2016	1	2	-	-	3	1	2
Ağrı	2016	-	1	-	-	1	-	1
Diyarbakır	2016	2	94	-	-	96	-	96
Şırnak	2016	-	3	-	-	3	1	2

Tablo 46 ve 47’de yer alan bilgiler doğrultusunda elde edilen bilgiler şu şekildedir:

Ankara: İlk kentsel dönüşüm davası 1996 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 380 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tahsil davası (1),
- İtiraz davası (44),
- İptal davası (333),

- Yürütme durdurma davasıdır (2).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (59),
- 1 yıl (61),
- 2 yıl (169),
- 2 yıldan fazla (91) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 161
- Ret: 219

Bu bilgiler doğrultusunda Ankara ilinde açılan davaların %42 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

İstanbul: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 158 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- Tahsil davası (1)
- İtiraz davası (16)
- İptal davası (138)
- Yürütme durdurma davasıdır (3).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (8),
- 1 yıl (37),
- 2 yıl (99),
- 2 yıldan fazla (14) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 123
- Ret: 35

Bu bilgiler doğrultusunda İstanbul ilinde açılan davaların %78 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Diyarbakır: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 96 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (96)

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 1 yıl (94) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 96

Bu bilgiler doğrultusunda Diyarbakır ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Denizli: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 58 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (55),
- İptal davasıdır (3).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1),
- 2 yıl (55) ve
- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 14
- Ret: 44

Bu bilgiler doğrultusunda Denizli ilinde açılan davaların %24 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Manisa: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 44 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (3),
- İptal davasıdır (41).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1),
- 2 yıl (38),
- 2 yıldan fazla (5) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 27
- Ret: 17

Bu bilgiler doğrultusunda Manisa ilinde açılan davaların %61 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Sakarya: İlk kentsel dönüşüm davası 2010 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 39 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (38).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (23),
- 1 yıl (7),
- 2 yıl (7),
- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 35

Bu bilgiler doğrultusunda Sakarya ilinde açılan davaların %10 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Kocaeli: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 35 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (34).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (6),
- 1 yıl (8),
- 2 yıl (20),
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 27
- Ret: 8

Bu bilgiler doğrultusunda Kocaeli ilinde açılan davaların %77 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Bursa: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 32 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (8),
- İptal davasıdır (24).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 1 yıl (6),
- 2 yıl (20),
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 10
- Ret: 22

Bu bilgiler doğrultusunda Bursa ilinde açılan davaların %31 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Konya: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 31 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İptal davası (30),
- Yürütme durdurma davasıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 1 yıl (16),
- 2 yıl (7),
- 2 yıldan fazla (6) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 16
- Ret: 15

Bu bilgiler doğrultusunda Konya ilinde açılan davaların %52 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Trabzon: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 24 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (14),
- İptal davasıdır (10).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (7),
- 1 yıl (1),
- 2 yıl (16) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2
- Ret: 22

Bu bilgiler doğrultusunda Trabzon ilinde açılan davaların %9 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Çorum: İlk kentsel dönüşüm davası 2012 yılında ve son dava 2014 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 20 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (10),
- İptal davasıdır (10).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (10),
- 2 yıl (10) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 20

Bu bilgiler doğrultusunda Çorum ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

İzmir: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 15 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (14).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (4),
- 2 yıl (6),
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 6
- Ret: 9

Bu bilgiler doğrultusunda İzmir ilinde açılan davaların %40 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Edirne: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2007 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 13 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (13)

Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 2 yıl (13) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 13

Bu bilgiler doğrultusunda Edirne ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Adana: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 yılında ve son dava 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 11 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (7),
- İptal davası (3),
- Yürütme durdurma davasıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (7),
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 5
- Ret: 6

Bu bilgiler doğrultusunda Adana ilinde açılan davaların %45 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Antalya: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 10 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (10)

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (3),
- 2 yıl (2),
- 2 yıldan fazla (5) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 6

Bu bilgiler doğrultusunda Antalya ilinde açılan davaların %40 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Samsun: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 8 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (3),
- İptal davasıdır (5).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (3),
- 1 yıl (1),
- 2 yıl (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 6
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Samsun ilinde açılan davaların %75 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Eskişehir: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2017 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 8 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1)
- İptal davasıdır (7).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (5),
- 2 yıl (3) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 3
- Ret: 5

Bu bilgiler doğrultusunda Eskişehir ilinde açılan davaların %37 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Şanlıurfa: İlk kentsel dönüşüm davası 2011 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 7 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davası (5),
- Temyiz davasıdır (1).

Söz konusu davaların sürelerine bakıldığında 7 davadan 4 davanın 2 yıl süre ile geri kalan davaların 1 yıldan az (1) ve 1 yıl (2) süre sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 6
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Şanlıurfa ilinde açılan davaların %86 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Rize: İlk kentsel dönüşüm davası 2012 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 6 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davası'dır (5).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (1),
- 2 yıldan fazla (4) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 4
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Rize ilinde açılan davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep: İlk kentsel dönüşüm davası 2008 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 4 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (3).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1),
- 2 yıl (3) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 3
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Gaziantep ilinde açılan davaların %75 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Muğla: İlk kentsel dönüşüm davası 2007 yılında ve son dava 2009 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (3)

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 2 yıl (1),
- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 3

Bu bilgiler doğrultusunda Muğla ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Erzurum: İlk kentsel dönüşüm davası 2014 yılında ve son dava 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (2)
- İptal davasıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (2),
- 2 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Ret: 3

Bu bilgiler doğrultusunda Erzurum ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Uşak: İlk kentsel dönüşüm davası 2015 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (3)

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Uşak ilinde açılan davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Şırnak: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 3 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (3)

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 1 yıl (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Şırnak ilinde açılan davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Hatay: İlk kentsel dönüşüm davası 2010 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır.

Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1),
- 2 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Hatay ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Karaman: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2012 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konusu şu şekildedir:

- İptal davası (2)

Söz konusu davaların süreleri şu şekildedir:

- 2 yıldan fazla (2) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 2

Bu bilgiler doğrultusunda Karaman ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Malatya: İlk kentsel dönüşüm davası 2013 yılında ve son dava 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 2 dava karşımıza çıkmaktadır. Davaların konuları sırasıyla şu şekildedir:

- İtiraz davası (1),
- İptal davasıdır (1).

Söz konusu davaların süreleri sırasıyla şu şekildedir:

- 1 yıl (1),
- 2 yıldan fazla (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davaların sonuçları ise şu şekildedir:

- Kabul: 1
- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Malatya ilinde açılan davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Sivas, Mersin, Van, Yozgat, Zonguldak ve Ağrı şehirlerinde açılan kentsel dönüşüm davaları sadece bir tanedir ve hepsinin dava konusu iptal davasıdır.

Sivas: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2012 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Sivas ilinde açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir.

Mersin: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2014 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Mersin ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Van: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Van ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Yozgat: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıldan az (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Yozgat ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Zonguldak: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2015 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl (1) süre ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Kabul: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Zonguldak ilinde açılan davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir.

Ağrı: İlk ve son kentsel dönüşüm davası 2016 yılında açılmıştır. Bu süreçte konu kapsamında 1 dava karşımıza çıkmaktadır. Davanın konusu şu şekildedir:

- İptal davası (1)

Söz konusu davanın süresi şu şekildedir:

- 1 yıl süre (1) ile sonuçlanmaktadır.

Bu davanın sonucu ise şu şekildedir:

- Ret: 1

Bu bilgiler doğrultusunda Zonguldak ilinden açılan davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bu bilgilere ek olarak Tablo 48 ile 76 arasındaki tüm tablolar Danıştay Mahkemesinde yer alan tüm davaların dava sırası, esas (Yıl-No), karar (Yıl-No), mahkeme, davanın açıldığı şehir, dava süresi, davanın sonucu ve karar şekli tablolastırılmıştır.

Tablo 48. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 1

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İtiraz Davası									
1	2007	6944	2009	6797	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
2	2007	5708	2009	10361	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
3	2007	5709	2009	10360	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
4	2007	5710	2009	10359	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
5	2007	5714	2009	10355	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
6	2007	5715	2009	10354	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
7	2007	5716	2009	10353	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
8	2007	5707	2009	10362	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
9	2007	5711	2009	10358	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
10	2007	5712	2009	10357	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
11	2007	5713	2009	10356	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
12	2007	5717	2009	10352	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
13	2007	9144	2009	10997	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
14	2007	7539	2009	9074	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
29	2008	2998	2010	4272	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
30	2008	7824	2010	9847	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
31	2008	11592	2010	11382	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
32	2008	46	2010	2555	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
33	2008	45	2010	2591	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
34	2008	31	2010	2568	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
35	2008	43	2010	2571	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
36	2008	16	2010	2589	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
37	2008	28	2010	2579	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
38	2008	22	2010	2580	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
39	2008	44	2010	2578	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
40	2008	42	2010	2575	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
41	2008	36	2010	2565	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
42	2008	52	2010	2553	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
43	2008	23	2010	2566	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
44	2008	48	2010	2595	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
45	2008	33	2010	2563	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
46	2008	15	2010	2587	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
47	2008	3	2010	2584	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
48	2008	27	2010	2581	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
49	2008	25	2010	2572	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
50	2008	5	2010	2557	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
51	2008	21	2010	2574	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
52	2008	30	2010	2573	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
53	2008	32	2010	2554	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
54	2008	53	2010	2570	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
55	2008	49	2010	2569	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
56	2008	20	2010	2559	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 49. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 2

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İtiraz Davası									
57	2008	47	2010	2567	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
58	2008	34	2010	2558	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
59	2008	8	2010	2561	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
60	2008	51	2010	2562	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
61	2008	54	2010	2585	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
62	2008	13	2010	2588	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
63	2008	18	2010	2577	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
64	2008	10	2010	2576	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
65	2008	40	2010	2590	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
66	2008	38	2010	2594	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
67	2008	4	2010	2593	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
68	2008	26	2010	2560	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
69	2008	12	2010	2556	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
70	2008	19	2010	2586	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
71	2008	24	2010	2583	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
72	2008	37	2010	2582	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
73	2008	11	2010	2564	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
74	2008	219	2010	2592	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
75	2008	29	2010	2549	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
76	2008	14	2010	2543	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
77	2008	39	2010	2551	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
78	2008	35	2010	2541	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
79	2008	2	2010	2550	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
80	2008	7	2010	2548	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
81	2008	17	2010	2545	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
82	2008	50	2010	2542	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
83	2008	41	2010	2544	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
84	2008	6	2010	2546	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
85	2008	55	2010	2547	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
86	2008	9	2010	2552	6.Daire	Denizli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
87	2008	3452	2010	1119	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
88	2008	3800	2010	1120	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
89	2008	4171	2010	11381	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
95	2008	10205	2010	8382	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
96	2008	7660	2010	5290	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
97	2008	7952	2010	5291	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
98	2008	8297	2010	5292	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
99	2008	8282	2010	5293	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
100	2008	1932	2010	2929	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
101	2008	4608	2010	3640	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
102	2008	4611	2010	3643	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
103	2008	4610	2010	3642	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
104	2008	354	2010	1450	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 50. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 3

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İtiraz Davası									
105	2008	355	2010	1451	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
106	2008	11716	2010	9032	6.Daire	Gaziantep	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
173	2010	6851	2014	2215	6.Daire	İstanbul	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
174	2010	11174	2014	1110	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
181	2011	8665	2013	9005	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
182	2011	5001	2015	2617	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
184	2011	5137	2015	2616	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
186	2011	5490	2015	973	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
187	2011	6218	2013	3096	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
188	2011	2086	2012	2419	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
189	2011	9025	2015	1014	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
190	2011	6281	2015	2496	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
211	2012	3492	2013	5107	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
238	2013	6945	2016	3102	6.Daire	Malatya	3 Yıl	Ret	Oybirliği
240	2013	4141	2015	2384	6.Daire	Şanlıurfa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
242	2013	5521	2017	6482	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
245	2013	5526	2017	6483	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
246	2013	5543	2017	6485	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
247	2013	6161	2017	6490	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
249	2013	5591	2017	6487	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
250	2013	6138	2017	6488	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
251	2013	6157	2017	6489	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
253	2013	5528	2017	6484	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
254	2013	3870	2016	1643	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
262	2013	1371	2013	1587	1.Daire	Eskişehir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
263	2014	2695	2015	1922	6.Daire	Adana	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
264	2014	2128	2016	3027	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
269	2014	6055	2015	2492	6.Daire	Adana	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
270	2014	6002	2015	2493	6.Daire	Adana	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
271	2014	6763	2015	2494	6.Daire	Adana	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
272	2014	6751	2015	2495	6.Daire	Adana	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
273	2014	9044	2015	4605	6.Daire	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
283	2014	1860	2015	792	1.Daire	Rize	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
297	2015	2979	2016	3095	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
298	2015	6502	2017	769	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
299	2015	11562	2016	898	17.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
300	2015	6756	2016	3475	6.Daire	Adana	1 Yıl	Ret	Oybirliği
319	2016	6629	2017	5672	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
331	2016	8512	2017	524	6.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
332	2016	8665	2017	530	6.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
333	2016	9342	2017	529	6.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
336	2016	11336	2017	528	6.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
531	2010	12403	2013	1127	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oyçokluğu

Tablo 51. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 4

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İtiraz Davası									
535	2010	5457	2014	2171	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
544	2011	1342	2013	1708	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
610	2012	7240	2014	2	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
622	2013	2464	2015	186	İDDK	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
623	2013	248	2013	355	1.Daire	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
627	2013	4186	2014	2088	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
628	2013	506	2015	37	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
647	2014	10647	2015	3105	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
655	2014	117	2016	309	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
657	2014	1498	2014	1372	1.Daire	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
660	2014	260	2016	312	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
661	2014	261	2016	313	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
662	2014	263	2016	308	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
663	2014	265	2016	314	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
664	2014	267	2016	315	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
665	2014	268	2016	316	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
666	2014	270	2016	317	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
680	2014	4319	2015	838	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
690	2014	6468	2015	829	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
697	2014	787	2016	318	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
698	2014	788	2016	319	İDDK	Çorum	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
704	2014	8424	2015	827	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
711	2014	9174	2015	830	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
716	2014	9536	2015	842	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
735	2015	11768	2016	444	17.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
742	2015	1618	2015	1398	1.Daire	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
745	2015	1700	2015	1982	1.Daire	Erzurum	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
748	2015	1941	2016	176	1.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
751	2015	2189	2016	218	1.Daire	İzmir	1 Yıl	Ret	Oybirliği
757	2015	2758	2016	2347	İDDK	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği
782	2015	417	2015	338	1.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
812	2015	6135	2016	458	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
841	2015	9010	2016	459	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
907	2016	1192	2016	108	1.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
908	2016	12752	2017	541	2.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
912	2016	15670	2017	1706	2.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
914	2016	1656	2016	1542	1.Daire	Samsun	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
915	2016	1708	2016	1541	1.Daire	Samsun	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
916	2016	1901	2016	1640	1.Daire	Hatay	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
917	2016	252	2016	443	1.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
918	2016	26	2016	340	1.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
1021	2017	2403	2017	5343	14.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği

Tablo 52. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 5

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
Yürütme Durdurma Davası									
244	2013	5535	2017	6481	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
318	2015	6591	2015	YD	5.Daire	Adana	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
343	2017	46	2017	1301	6.Daire	Konya	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
344	2017	715	2017	4408	14.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
831	2015	775	2015	722	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
904	2016	11708	2017	YD.	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
905	2016	11725	2017	YD.	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
Temyiz Davası									
185	2011	8665	2013	696	6.Daire	Şanlıurfa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
Tahsil Davası									
346	1996	49	1996	58	1.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
939	2016	8882	2017	5496	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 53. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 6

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
15	2007	10135	2009	10314	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
16	2007	789	2009	495	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
17	2007	9653	2009	7073	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
18	2007	2009	2009	11101	6.Daire	Konya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
19	2007	1220	2009	457	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
20	2007	7481	2009	10985	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
21	2007	9657	2009	9785	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
22	2007	10473	2009	9245	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
23	2007	10472	2009	9244	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
24	2007	10474	2009	9246	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
25	2007	10475	2009	9247	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
26	2007	10476	2009	9243	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
27	2007	5750	2009	8882	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
28	2007	7274	2009	8369	6.Daire	Samsun	2 Yıl	Ret	Oybirliği
90	2008	3701	2010	11379	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
91	2008	5344	2010	11378	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
92	2008	5341	2010	11375	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
93	2008	3893	2010	11380	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
94	2008	5342	2010	11376	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
107	2008	7025	2010	5786	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
108	2008	3230	2010	4894	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
109	2008	5692	2010	3645	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
110	2008	5693	2010	3646	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
111	2008	10815	2010	9298	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
112	2008	7021	2010	4599	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
113	2008	4604	2010	3647	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
114	2008	3229	2010	2056	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
115	2008	13064	2010	9709	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
116	2008	10960	2010	9754	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
117	2008	2469	2010	2669	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
118	2008	9317	2010	6618	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
119	2008	9439	2010	6616	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
120	2008	9075	2010	6617	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
121	2008	7223	2010	4965	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
122	2008	10780	2010	7939	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
123	2008	1089	2010	1016	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
124	2008	11987	2010	8008	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
125	2008	6007	2010	4793	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
126	2008	6783	2010	4795	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
127	2008	6785	2010	4791	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
128	2008	6784	2010	4790	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
129	2008	3873	2010	3641	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
130	2008	2233	2010	2061	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 54. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 7

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
131	2008	9348	2010	5997	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
132	2008	3228	2010	2062	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
133	2008	13063	2010	9710	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
134	2008	13058	2010	9711	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
135	2008	13057	2010	9715	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
136	2008	13061	2010	9712	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
137	2008	13059	2010	9714	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
138	2008	9575	2010	6726	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
139	2008	4993	2010	4472	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
140	2008	4605	2010	4064	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
141	2008	11783	2010	8669	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
142	2008	8015	2010	6841	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
143	2008	7686	2010	6649	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
144	2008	6277	2010	4792	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
145	2008	6280	2010	4794	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
146	2008	9467	2010	8120	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
147	2008	9034	2010	8009	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
148	2008	5694	2010	3644	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
149	2008	2235	2010	1939	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
150	2008	10860	2010	9802	6.Daire	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
151	2008	5541	2010	3537	6.Daire	İzmir	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
152	2008	13117	2010	10260	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
153	2008	11112	2010	9779	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
154	2008	13066	2010	8671	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
155	2008	9711	2010	8255	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
156	2008	9470	2010	8254	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
157	2008	9064	2010	6475	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
158	2008	9652	2010	6073	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
159	2008	9342	2010	6074	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
160	2008	7890	2010	3846	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
161	2008	6467	2010	6232	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
162	2008	714	2010	1849	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
163	2008	9748	2010	8488	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
164	2008	10283	2010	8292	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
165	2008	2250	2010	2012	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
166	2008	1895	2010	1869	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
167	2009	4025	2010	1116	6.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
168	2009	406	2013	693	İDDK	Manisa	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
169	2009	9730	2013	79	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
170	2009	1889	2013	1861	İDDK	Manisa	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
171	2010	10531	2013	1423	6.Daire	Sakarya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
172	2010	9333	2013	1422	6.Daire	Sakarya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 55. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 8

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
175	2010	10011	2013	340	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
176	2010	11173	2014	1000	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
177	2010	13127	2014	448	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
178	2010	10941	2014	446	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
179	2010	10940	2014	447	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
180	2010	13184	2014	1001	6.Daire	İzmir	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
183	2011	4476	2015	4180	6.Daire	Manisa	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
191	2011	7043	2015	610	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
192	2011	7951	2013	3533	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
193	2011	8247	2015	4592	6.Daire	İstanbul	4 Yıl	Ret	Oybirliği
194	2011	1140	2013	1606	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
195	2011	1145	2013	1600	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
196	2011	1139	2013	1601	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
197	2011	1142	2013	1602	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
198	2011	1141	2013	1603	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
199	2011	1143	2013	1604	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
200	2011	1144	2013	1605	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 56. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 9

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
201	2011	2404	2012	2458	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
202	2011	8482	2015	1482	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
203	2011	5527	2013	1599	6.Daire	Gaziantep	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
204	2011	5204	2014	1350	6.Daire	Bursa	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
205	2012	1703	2016	1482	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
206	2012	4544	2015	781	6.Daire	Manisa	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
207	2012	1897	2015	1446	6.Daire	Rize	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
208	2012	1202	2015	2503	6.Daire	Rize	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
209	2012	784	2013	3795	6.Daire	Konya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
210	2012	3082	2016	3589	6.Daire	Konya	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
212	2012	3790	2015	2504	6.Daire	Rize	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
213	2012	4044	2015	159	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
214	2012	5463	2015	2537	6.Daire	Karaman	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
215	2012	6188	2015	2196	6.Daire	Karaman	3 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
216	2012	4044	2015	6627	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
217	2012	4293	2015	2505	6.Daire	Rize	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
218	2012	7223	2013	3631	6.Daire	Sivas	1 Yıl	Ret	Oybirliği
219	2012	6178	2016	3096	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
220	2012	3817	2016	1641	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
221	2012	1677	2016	1642	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
222	2012	2623	2016	115	10.Daire	İstanbul	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
223	2012	3611	2015	2470	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
224	2012	1094	2013	3269	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
225	2012	908	2013	3796	6.Daire	Konya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
226	2012	6911	2013	869	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
227	2012	2229	2016	467	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
228	2012	7656	2016	627	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
229	2012	3002	2016	460	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
230	2012	14	2016	461	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
231	2012	5936	2013	3794	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
232	2012	4113	2013	870	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
233	2012	4905	2013	1762	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
234	2012	1707	2016	1483	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
235	2012	43	2016	1500	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
236	2012	2122	2016	466	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
237	2013	1067	2015	906	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
239	2013	4192	2015	2385	6.Daire	Şanlıurfa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
241	2013	5147	2015	501	İDDK	Konya	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
243	2013	6164	2017	6491	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
248	2013	5544	2017	6486	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
252	2013	8473	2015	3792	6.Daire	Samsun	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
255	2013	1272	2013	1787	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

Tablo 57. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 10

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
256	2013	6388	2016	1966	10.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
257	2013	4594	2017	1	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
258	2013	6514	2016	1969	10.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
259	2013	6684	2016	1970	10.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
260	2013	346	2013	2147	13.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
261	2013	5423	2016	3324	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
265	2014	4957	2016	3267	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
266	2014	4957	2016	3267	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
267	2014	4045	2016	3266	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
268	2014	4659	2016	3265	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
274	2014	3411	2016	42	14.Daire	İzmir	2 Yıl	Ret	Oybirliği
275	2014	6868	2016	3299	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
276	2014	3923	2015	3442	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
277	2014	3706	2015	206	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
278	2014	1801	2014	1990	1.Daire	Bursa	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
279	2014	2203	2016	1972	10.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
280	2014	1245	2016	469	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
281	2014	1606	2015	502	İDDK	Konya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
282	2014	6453	2015	489	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
284	2014	1738	2016	468	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
285	2014	5331	2015	207	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
286	2014	6136	2015	2471	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
287	2014	10076	2016	3300	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
288	2014	8306	2015	5	14.Daire	Mersin	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
289	2014	3720	2016	3688	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
290	2014	3910	2016	294	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
291	2014	9709	2016	634	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
292	2014	1051	2016	1975	10.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
293	2014	2607	2016	3475	14.Daire	Erzurum	2 Yıl	Ret	Oybirliği
294	2014	10128	2015	2486	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
295	2015	3086	2017	2604	İDDK	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
296	2015	3087	2017	2603	İDDK	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
301	2015	10775	2016	3095	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
302	2015	2693	2015	2506	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
303	2015	2154	2015	1762	6.Daire	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
304	2015	499	2015	756	1.Daire	Rize	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
305	2015	8475	2016	38	14.Daire	İzmir	1 Yıl	Ret	Oybirliği
306	2015	9188	2017	733	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
307	2015	458	2017	696	6.Daire	Gaziantep	2 Yıl	Ret	Oybirliği
308	2015	6461	2017	1286	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
309	2015	2452	2015	1904	6.Daire	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği

Tablo 58. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 11

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
310	2015	3945	2016	3722	5.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
311	2015	6584	2016	109	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
312	2015	8583	2016	1911	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
313	2015	3155	2017	181	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
314	2015	3886	2016	295	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
315	2015	4440	2017	1023	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
316	2015	2429	2015	2530	14.Daire	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
317	2015	433	2015	638	İDDK	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
320	2016	1011	2016	2650	İDDK	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
321	2016	361	2016	2649	İDDK	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
322	2016	297	2016	2651	İDDK	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
323	2016	1481	2016	3909	5.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
324	2016	10442	2017	8289	8.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
325	2016	4996	2017	1097	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği
326	2016	10579	2017	1076	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Ret	Oybirliği
327	2016	1483	2016	3911	5.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
328	2016	1482	2016	3910	5.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
329	2016	3381	2016	3556	10.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
330	2016	1315	2017	4833	6.Daire	Malatya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
334	2016	4586	2017	583	13.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
335	2016	13829	2017	2222	6.Daire	Ağrı	1 Yıl	Ret	Oybirliği
337	2016	6545	2016	3834	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
338	2016	6547	2016	3835	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
339	2017	2033	2017	5278	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
340	2017	6981	2017	8294	8.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
341	2017	6986	2017	8296	8.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
342	2017	6987	2017	8297	8.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
345	2017	2134	2017	5277	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
347	1996	5362	1997	3020	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
348	2006	5047	2007	1095	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
349	2007	10133	2009	9332	6.Daire	Ankara	2 Yıldan Fazla	Ret	Oybirliği
350	2007	10260	2009	11101	6.Daire	Konya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
351	2007	10365	2009	10742	6.Daire	Ankara	2 Yıldan Fazla	Ret	Oybirliği
352	2007	10467	2009	10701	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
353	2007	10468	2009	10700	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
354	2007	10469	2009	10699	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
355	2007	10470	2009	10698	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
356	2007	10471	2009	10697	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
357	2007	1136	2009	386	6.Daire	Muğla	2 Yıl	Ret	Oybirliği
358	2007	1191	2010	8306	6.Daire	Muğla	3 Yıl	Ret	Oybirliği
359	2007	1216	2009	450	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 59. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 12

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
360	2007	1217	2009	449	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
361	2007	1981	2009	1010	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
362	2007	3323	2009	3044	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
363	2007	3327	2009	2378	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
364	2007	3391	2009	2028	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
365	2007	4490	2010	11385	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Ret	Oybirliği
366	2007	4559	2009	5887	6.Daire	Eskişehir	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
367	2007	4780	2009	5597	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
368	2007	4855	2009	6189	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
369	2007	5404	2009	5011	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
370	2007	5405	2009	5013	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
371	2007	5406	2009	5020	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
372	2007	5407	2009	5012	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
373	2007	5409	2009	5018	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
374	2007	5410	2009	5016	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
375	2007	5411	2009	5015	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
376	2007	5477	2009	5019	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
377	2007	5480	2009	4402	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
378	2007	5506	2009	5017	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
379	2007	5507	2009	5010	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
380	2007	5508	2009	5014	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
381	2007	5529	2009	5009	6.Daire	Edirne	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
382	2007	5706	2009	10351	6.Daire	Trabzon	2 Yıl	Ret	Oybirliği
383	2007	5757	2010	4248	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
384	2007	5913	2009	5960	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
385	2007	5926	2009	5028	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
386	2007	7635	2009	10824	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
387	2007	7894	2009	10432	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
388	2007	7895	2009	10433	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
389	2007	7907	2009	10431	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
390	2007	8164	2009	9506	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
391	2007	8313	2009	8820	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
392	2007	8839	2009	13030	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
393	2007	8905	2009	10097	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
394	2007	9060	2009	9504	6.Daire	Samsun	2 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 60. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 13

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
395	2007	9140	2010	3095	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
396	2008	10095	2010	8806	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
397	2008	10236	2010	8238	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
398	2008	10374	2010	11388	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
399	2008	10400	2008	7892	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
400	2014	3090	2017	6493	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
401	2011	517	2014	621	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
402	2013	7240	2017	6492	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
403	2016	1484	2016	3908	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
404	2008	10485	2010	8808	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
405	2008	10845	2010	10677	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
406	2008	10894	2010	10671	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
407	2008	10939	2010	7878	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
408	2008	11037	2010	8667	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
409	2008	1112	2010	1848	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
410	2008	11687	2010	7815	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
411	2008	11702	2010	9266	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
412	2008	12078	2010	10337	6.Daire	Antalya	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
413	2008	12194	2010	10676	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
414	2008	12283	2010	9813	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
415	2008	12417	2010	9750	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
416	2008	12606	2010	10465	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
417	2008	12782	2010	10675	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
418	2008	1282	2010	1099	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
419	2008	12936	2010	8668	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
420	2008	13008	2010	10673	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
421	2008	13012	2010	10672	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
422	2008	13143	2010	9752	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
423	2008	13145	2010	9755	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
424	2008	13184	2010	9778	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
425	2008	13207	2010	9749	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
426	2008	13258	2010	9777	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
427	2008	1546	2010	2971	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
428	2008	1623	2010	2970	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
429	2008	1931	2010	1993	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 61. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 14

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
430	2008	2234	2010	1938	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
431	2008	2384	2010	10668	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
432	2008	2708	2010	2632	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
433	2008	2811	2010	11390	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
434	2008	2841	2010	2633	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
435	2008	3132	2010	2873	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
436	2008	316	2010	1549	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
437	2008	3299	2010	3637	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
438	2008	3300	2010	3638	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
439	2008	3371	2010	3910	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
440	2008	353	2008	2371	6.Daire	Trabzon	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
441	2008	375	2010	1319	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
442	2008	3830	2010	3123	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
443	2008	4003	2010	3710	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
444	2008	4158	2010	10669	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
445	2008	440	2010	1318	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
446	2008	445	2010	1317	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
447	2008	4450	2010	3639	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
448	2008	4606	2010	3648	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
449	2008	4749	2010	4013	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
450	2008	4750	2010	3475	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
451	2008	5039	2010	5422	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
452	2008	5168	2010	3413	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
453	2008	5221	2010	4974	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
454	2008	5695	2010	3649	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
455	2008	6073	2010	5412	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
456	2008	6119	2010	6956	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
457	2008	6120	2010	4721	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
458	2008	6213	2010	4714	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
459	2008	625	2010	1852	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
460	2008	6278	2010	8257	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
461	2008	6279	2010	8256	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
462	2008	6281	2010	8121	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
463	2008	6282	2010	5002	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
464	2008	6451	2010	5227	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 62. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 15

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
465	2008	6456	2010	5413	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
466	2008	6515	2010	11160	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
467	2008	6525	2010	11162	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
468	2008	6530	2010	11163	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
469	2008	6581	2010	11164	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
470	2008	6582	2010	11165	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
471	2008	7033	2010	6648	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
472	2008	7034	2010	4828	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
473	2008	7035	2010	5819	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
474	2008	7036	2010	4715	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
475	2008	7037	2010	4346	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
476	2008	7039	2010	4335	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
477	2008	7040	2010	4957	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
478	2008	7043	2010	4334	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
479	2008	7357	2010	4722	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
480	2008	7359	2010	4827	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
481	2008	7361	2010	4716	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
482	2008	7362	2010	4826	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
483	2008	7367	2010	4332	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
484	2008	7369	2010	5817	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
485	2008	7511	2010	11389	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
486	2008	7581	2010	4823	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
487	2008	7582	2010	4824	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
488	2008	7588	2010	8239	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
489	2008	7593	2010	4825	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
490	2008	7595	2010	4713	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
491	2008	7599	2010	6000	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
492	2008	7604	2010	4333	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
493	2008	7743	2010	5150	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
494	2008	7915	2010	4692	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
495	2008	7966	2010	4691	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
496	2008	8020	2010	5886	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
497	2008	8040	2010	8235	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
498	2008	8051	2010	8237	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
499	2008	8059	2010	8236	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 63. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 16

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
500	2008	8067	2010	7913	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
501	2008	8074	2010	7915	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
502	2008	8084	2010	7914	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
503	2008	8092	2010	7912	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
504	2008	8093	2010	5832	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
505	2008	8095	2010	7910	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
506	2008	8096	2010	5818	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
507	2008	8193	2010	6918	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
508	2008	8228	2010	11161	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
509	2008	8247	2010	6452	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
510	2008	8317	2010	9850	6.Daire	Eskişehir	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
511	2008	8354	2010	8319	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
512	2008	8451	2010	6951	6.Daire	Antalya	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
513	2008	8929	2010	6307	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
514	2008	9257	2010	6186	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
515	2008	9403	2010	6682	6.Daire	Hatay	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
516	2008	9576	2010	6530	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
517	2008	9619	2010	5750	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
518	2008	9669	2010	6734	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
519	2008	9671	2010	6531	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
520	2008	9683	2010	5319	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
521	2008	9713	2010	8258	6.Daire	Manisa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
522	2008	972	2010	1058	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
523	2009	1546	2013	77	İDDK	Ankara	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
524	2009	15535	2013	707	6.Daire	Muğla	4 Yıl	Ret	Oybirliği
525	2009	6859	2016	3347	13.Daire	Ankara	7 Yıl	Kabul	Oybirliği
526	2010	10643	2013	1282	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Ret	Oyçokluğu
527	2010	10873	2014	452	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
528	2010	11382	2014	731	6.Daire	İzmir	4 Yıl	Ret	Oybirliği
529	2010	12207	2014	782	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
530	2010	12236	2014	732	6.Daire	İzmir	4 Yıl	Ret	Oybirliği
532	2010	12854	2014	1742	6.Daire	İstanbul	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
533	2010	13309	2014	2089	6.Daire	Bursa	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
534	2010	2723	2014	616	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
536	2010	6018	2014	1321	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 64. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 17

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
537	2010	6454	2014	103	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
538	2010	7419	2014	1777	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
539	2010	8087	2013	1160	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
540	2010	8178	2013	1743	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
541	2010	8560	2014	777	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
542	2010	9018	2013	357	6.Daire	Kocaeli	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
543	2011	10372	2013	18	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
545	2011	13919	2012	3043	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
546	2011	14587	2011	2430	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
547	2011	1598	2013	1607	İDDK	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
548	2011	1720	2014	803	İDDK	Manisa	3 Yıl	Ret	Oyçokluğu
549	2011	1799	2015	934	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
550	2011	1870	2012	2690	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
551	2011	2209	2015	1141	6.Daire	Antalya	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
552	2011	2719	2012	2485	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
553	2011	2817	2012	3022	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
554	2011	3256	2016	1005	6.Daire	Antalya	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
555	2011	3257	2016	1006	6.Daire	Antalya	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
556	2011	3353	2012	3701	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
557	2011	3553	2013	871	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
558	2011	4297	2012	3862	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
559	2011	5008	2013	1159	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
560	2011	5073	2012	3642	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
561	2011	5654	2014	2370	6.Daire	Denizli	3 Yıl	Ret	Oybirliği
562	2011	5716	2016	1008	6.Daire	Antalya	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
563	2011	5837	2014	1434	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
564	2011	6265	2015	821	6.Daire	Denizli	4 Yıl	Ret	Oybirliği
565	2011	6280	2014	5531	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
566	2011	6440	2015	1471	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
567	2011	6542	2012	3868	14.Daire	İzmir	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
568	2011	7122	2014	2144	6.Daire	Bursa	3 Yıl	Ret	Oybirliği
569	2011	7235	2015	1480	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
570	2011	7341	2015	1481	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
571	2011	7724	2014	2143	6.Daire	Bursa	3 Yıl	Ret	Oybirliği
572	2011	8209	2015	2601	6.Daire	İzmir	4 Yıl	Kabul	Oyçokluğu

Tablo 65. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 18

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
573	2011	8340	2015	172	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
574	2011	8665	2013	9005	6.Daire	Şanlıurfa	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
575	2011	8796	2013	3271	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
576	2011	8848	2015	856	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
577	2011	8927	2013	1204	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
578	2012	1020	2013	1625	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
579	2012	1021	2013	1624	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
580	2012	1022	2013	1610	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
581	2012	1023	2013	1615	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
582	2012	1403	2013	1612	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
583	2012	1404	2013	1617	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
584	2012	1405	2013	1614	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
585	2012	1406	2013	1628	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
586	2012	1408	2013	1616	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
587	2012	1537	2013	1611	İDDK	Çorum	1 Yıl	Ret	Oybirliği
588	2012	1603	2016	1473	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
589	2012	193	2014	73	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
590	2012	2121	2016	3185	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
591	2012	2798	2016	472	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
592	2012	4041	2017	1952	6.Daire	İstanbul	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
593	2012	4178	2015	835	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
594	2012	4352	2015	3458	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
595	2012	4412	2017	5830	6.Daire	İstanbul	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
596	2012	4436	2014	2274	6.Daire	Samsun	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
597	2012	447	2013	173	İDDK	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
598	2012	5368	2013	953	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
599	2012	5483	2016	3195	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
600	2012	5869	2017	2	6.Daire	Ankara	5 Yıl	Kabul	Oybirliği
601	2012	6078	2016	473	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
602	2012	6119	2016	3896	6.Daire	İstanbul	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
603	2012	6222	2017	1538	6.Daire	Ankara	5 Yıl	Ret	Oybirliği
604	2012	6256	2016	1638	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
605	2012	6732	2015	3443	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
606	2012	6946	2016	1639	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
607	2012	6986	2016	474	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 66. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 19

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
608	2012	7115	2016	3186	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oyçokluğu
609	2012	7199	2015	3103	6.Daire	İstanbul	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
611	2012	7533	2017	798	6.Daire	Ankara	5 Yıl	Ret	Oybirliği
612	2012	911	2016	3320	6.Daire	Ankara	4 Yıl	Ret	Oybirliği
613	2012	9152	2013	318	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
614	2013	1015	2014	2428	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
615	2013	1024	2015	3255	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
616	2013	1076	2016	3656	6.Daire	Antalya	3 Yıl	Ret	Oybirliği
617	2013	11002	2016	1134	14.Daire	Ankara	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
618	2013	1364	2015	500	İDDK	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
619	2013	153	2013	232	1.Daire	Ankara	1 Yılden Az	Ret	Oybirliği
620	2013	1888	2014	2861	8.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
621	2013	2096	2016	471	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
624	2013	2811	2016	115	6.Daire	Adana	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
625	2013	3220	2015	840	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
626	2013	3942	2015	3253	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
629	2013	5862	2015	2389	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
630	2013	587	2015	732	İDDK	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
631	2013	6332	2017	1953	6.Daire	İstanbul	4 Yıl	Kabul	Oybirliği
632	2013	6965	2014	2275	6.Daire	Samsun	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
633	2013	7350	2016	1919	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
634	2013	7992	2016	3071	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
635	2013	8062	2015	2693	14.Daire	Sakarya	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
636	2013	8615	2016	799	6.Daire	Konya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
637	2013	8781	2016	787	6.Daire	Konya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
638	2013	8782	2016	789	6.Daire	Konya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
639	2013	8830	2016	790	6.Daire	Konya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
640	2013	8831	2016	791	6.Daire	Konya	3 Yıl	Kabul	Oybirliği
641	2014	10304	2015	2159	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
642	2014	10305	2015	2160	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
643	2014	10306	2015	2161	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
644	2014	10318	2015	2162	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
645	2014	10319	2015	2163	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
646	2014	10321	2015	3283	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 67. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 20

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
648	2014	10724	2016	962	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
649	2014	10762	2016	950	14.Daire	İzmir	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
650	2014	11167	2016	678	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
651	2014	11433	2016	3677	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
652	2014	11442	2016	3938	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
653	2014	1152	2016	792	6.Daire	Konya	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
654	2014	1153	2016	788	6.Daire	Konya	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
656	2014	1295	2014	2137	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
658	2014	181	2014	994	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
659	2014	2282	2014	2825	13.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
667	2014	308	2016	1135	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
668	2014	3115	2015	1263	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
669	2014	329	2014	1514	13.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
670	2014	331	2015	178	İDDK	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
671	2014	3373	2015	709	13.Daire	Antalya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
672	2014	3375	2015	831	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
673	2014	3419	2015	345	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
674	2014	3787	2015	2323	6.Daire	Adana	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
675	2014	3789	2016	903	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
676	2014	3803	2016	904	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
677	2014	4045	2016	3948	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
678	2014	4153	2016	793	6.Daire	Konya	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
679	2014	4199	2016	3928	14.Daire	İzmir	2 Yıl	Ret	Oybirliği
681	2014	4667	2016	423	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
682	2014	546	2014	630	1.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
683	2014	5543	2016	1101	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
684	2014	56	2015	3156	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
685	2014	5776	2015	3204	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
686	2014	6210	2017	2699	6.Daire	Ankara	3 Yıl	Ret	Oybirliği
687	2014	6240	2015	2939	6.Daire	Konya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
688	2014	6248	2015	3348	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
689	2014	6397	2016	794	6.Daire	Konya	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
691	2014	6503	2015	832	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
692	2014	6707	2016	104	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
693	2014	6889	2015	841	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 68. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 21

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
694	2014	6914	2016	3939	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
695	2014	7088	2015	3102	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
696	2014	7553	2015	401	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
699	2014	8042	2016	3678	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
700	2014	8084	2015	2574	6.Daire	Gaziantep	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
701	2014	8188	2015	833	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
702	2014	8345	2016	3679	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
703	2014	8347	2016	3680	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
705	2014	8496	2015	3136	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
706	2014	8594	2015	3334	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
707	2014	8678	2015	2487	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
708	2014	8717	2015	2019	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
709	2014	9058	2016	1092	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
710	2014	9160	2015	3135	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
712	2014	9248	2016	635	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
713	2014	9249	2016	636	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
714	2014	9251	2016	637	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
715	2014	9276	2016	639	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
717	2014	9703	2016	640	6.Daire	Sakarya	2 Yıl	Ret	Oybirliği
718	2014	9910	2016	3681	14.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
719	2014	9917	2015	2164	6.Daire	Kocaeli	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
720	2015	10101	2017	615	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
721	2015	10145	2017	616	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
722	2015	1071	2015	3303	6.Daire	Şanlıurfa	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
723	2015	10864	2016	282	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
724	2015	10886	2017	617	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
725	2015	10900	2017	618	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
726	2015	10910	2017	762	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
727	2015	1115	2016	2209	İDDK	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
728	2015	11211	2017	619	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
729	2015	11589	2017	5117	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
730	2015	11599	2017	4573	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
731	2015	11693	2017	598	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
732	2015	11743	2017	742	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
733	2015	11749	2017	741	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 69. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 22

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
734	2015	11751	2017	743	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
736	2015	11874	2017	614	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
737	2015	1188	2016	473	17.Daire	Antalya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
738	2015	1271	2015	2165	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
739	2015	1352	2015	2166	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
740	2015	1397	2015	2018	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
741	2015	1444	2016	2210	İDDK	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
743	2015	1684	2017	1077	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
744	2015	1688	2017	599	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
746	2015	181	2015	3129	5.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
747	2015	1837	2017	1248	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
749	2015	1949	2015	3349	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
750	2015	2153	2015	3510	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
752	2015	2223	2017	1096	14.Daire	İstanbul	2 Yıl	Ret	Oybirliği
753	2015	2547	2017	4421	14.Daire	İzmir	2 Yıl	Ret	Oybirliği
754	2015	2602	2017	600	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
755	2015	2656	2015	3639	14.Daire	Bursa	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
756	2015	2723	2015	3511	6.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
758	2015	2797	2016	168	5.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
759	2015	2979	2015	4899	6.Daire	Yozgat	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
760	2015	3058	2016	927	17.Daire	Antalya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
761	2015	3465	2017	2641	İDDK	Ankara	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
762	2015	353	2015	893	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
763	2015	354	2015	894	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
764	2015	356	2015	895	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
765	2015	357	2015	896	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
766	2015	358	2015	892	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
767	2015	3665	2017	601	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
768	2015	381	2015	1074	14.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
769	2015	3829	2016	808	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
770	2015	3830	2016	809	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
771	2015	3831	2016	810	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
772	2015	3832	2016	811	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
773	2015	3834	2016	807	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
774	2015	3900	2016	812	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 70. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 23

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
775	2015	3901	2016	813	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
776	2015	3902	2016	814	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
777	2015	3904	2016	815	6.Daire	Konya	1 Yıl	Ret	Oybirliği
778	2015	400	2015	2158	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
779	2015	4045	2016	476	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
780	2015	4052	2017	602	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
781	2015	412	2015	2167	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
783	2015	419	2015	2168	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
784	2015	4341	2016	875	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
785	2015	4382	2017	4467	14.Daire	İzmir	2 Yıl	Ret	Oyçokluğu
786	2015	4428	2016	3582	5.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
787	2015	4462	2017	603	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
788	2015	4571	2017	917	6.Daire	Kocaeli	2 Yıl	Ret	Oybirliği
789	2015	461	2015	7990	6.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
790	2015	4774	2017	597	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
791	2015	4844	2016	90	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
792	2015	4845	2016	91	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
793	2015	4847	2016	1270	5.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
794	2015	4848	2016	92	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
795	2015	4853	2016	93	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
796	2015	4854	2016	89	İDDK	Sakarya	1 Yıl	Ret	Oyçokluğu
797	2015	4865	2017	744	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
798	2015	5016	2016	651	6.Daire	Trabzon	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
799	2015	5065	2016	478	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
800	2015	5186	2016	9	12.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
801	2015	5196	2016	7403	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
802	2015	5216	2017	604	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
803	2015	5460	2016	287	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
804	2015	5584	2017	4413	14.Daire	Eskişehir	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
805	2015	561	2015	897	İDDK	Trabzon	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
806	2015	5616	2017	1240	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
807	2015	5821	2017	605	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
808	2015	5901	2017	620	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
809	2015	5907	2017	5800	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
810	2015	6011	2016	3895	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 71. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 24

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
811	2015	6015	2017	5119	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
813	2015	6283	2015	3487	17.Daire	Van	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
814	2015	6285	2016	874	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
815	2015	6341	2017	607	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
816	2015	6358	2017	608	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
817	2015	653	2016	797	6.Daire	Konya	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
818	2015	6760	2016	477	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
819	2015	6908	2016	479	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
820	2015	6983	2016	475	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
821	2015	70	2016	133	6.Daire	Zonguldak	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
822	2015	7191	2017	621	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
823	2015	7201	2017	622	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
824	2015	7268	2016	110	14.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
825	2015	7401	2017	609	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
826	2015	7454	2017	7090	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
827	2015	7497	2017	5499	14.Daire	Bursa	2 Yıl	Ret	Oybirliği
828	2015	7502	2016	650	14.Daire	İzmir	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
829	2015	751	2017	687	6.Daire	Ankara	2 Yıl	Ret	Oybirliği
830	2015	7635	2017	623	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
832	2015	7752	2016	3019	17.Daire	Uşak	1 Yıl	Ret	Oybirliği
833	2015	7754	2016	3021	17.Daire	Uşak	1 Yıl	Ret	Oybirliği
834	2015	7755	2016	3022	17.Daire	Manisa	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
835	2015	7809	2017	624	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
836	2015	7879	2016	3555	17.Daire	Denizli	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
837	2015	8023	2016	895	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Kabul	Oyçokluğu
838	2015	8773	2017	610	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
839	2015	8796	2017	611	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
840	2015	8814	2017	612	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
842	2015	9387	2016	1350	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
843	2015	9445	2017	7087	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
844	2015	9447	2017	7088	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
845	2015	9550	2017	625	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
846	2015	9638	2017	613	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
847	2015	9978	2017	626	6.Daire	İstanbul	2 Yıl	Kabul	Oybirliği
848	2016	10018	2017	2982	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 72. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 25

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
849	2016	10035	2017	2983	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
850	2016	10037	2017	2984	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
851	2016	10057	2017	2124	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
852	2016	10059	2017	2985	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
853	2016	10060	2017	2986	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
854	2016	10073	2017	2987	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
855	2016	10129	2017	2988	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
856	2016	10138	2017	2989	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
857	2016	10157	2017	6704	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
858	2016	10162	2017	2125	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
859	2016	10163	2017	2126	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
860	2016	10165	2017	2990	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
861	2016	10166	2017	6705	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
862	2016	10168	2017	2127	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
863	2016	10178	2017	2991	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
864	2016	10186	2017	2128	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
865	2016	10214	2017	2993	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
866	2016	10218	2017	2994	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
867	2016	10228	2017	2995	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
868	2016	10239	2017	2996	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
869	2016	10244	2017	2129	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
870	2016	10254	2017	2997	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
871	2016	10262	2017	2998	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
872	2016	10269	2017	2999	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
873	2016	10288	2017	3000	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
874	2016	10347	2017	2130	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
875	2016	10379	2017	2131	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
876	2016	10390	2017	2132	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
877	2016	10405	2017	2133	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
878	2016	10676	2017	2951	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
879	2016	10691	2017	4411	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
880	2016	1089	2016	868	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
881	2016	1092	2016	869	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
882	2016	1093	2016	870	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
883	2016	1094	2016	871	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği

Tablo 73. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 26

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
884	2016	1095	2016	872	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
885	2016	1096	2016	873	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
886	2016	1098	2016	874	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
887	2016	1099	2016	875	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
888	2016	1102	2016	876	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
889	2016	1104	2016	877	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
890	2016	1106	2016	878	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
891	2016	1107	2016	879	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
892	2016	1108	2016	880	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
893	2016	1109	2016	881	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
894	2016	1110	2016	882	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
895	2016	1111	2016	883	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
896	2016	1112	2016	884	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
897	2016	11139	2017	2134	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
898	2016	1114	2016	885	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
899	2016	11148	2017	2135	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
900	2016	1115	2016	867	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
901	2016	11156	2017	2136	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
902	2016	1117	2016	886	İDDK	Sakarya	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
903	2016	11198	2017	2137	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
906	2016	1180	2016	1146	14.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
909	2016	13604	2017	11788	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
910	2016	13616	2017	10238	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
911	2016	15	2016	2111	İDDK	İzmir	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
913	2016	160	2016	3583	5.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
919	2016	2872	2017	253	14.Daire	Şırnak	1 Yıl	Ret	Oybirliği
920	2016	3700	2016	3572	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
921	2016	4014	2017	1509	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
922	2016	4201	2016	9351	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
923	2016	4526	2017	1866	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
924	2016	4547	2017	1510	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
925	2016	4573	2017	1867	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
926	2016	4635	2017	1865	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
927	2016	476	2016	364	6.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Ret	Oyçokluğu
928	2016	4808	2017	1028	14.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği

Tablo 74. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 27

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
929	2016	4968	2017	5622	6.Daire	İstanbul	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
930	2016	5030	2017	1275	6.Daire	Şırnak	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
931	2016	6213	2017	279	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
932	2016	6407	2017	763	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
933	2016	6934	2017	3254	14.Daire	Şırnak	1 Yıl	Ret	Oybirliği
934	2016	7378	2017	124	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
935	2016	7671	2017	761	6.Daire	Ankara	1 Yıl	Ret	Oybirliği
936	2016	8756	2017	440	14.Daire	Bursa	1 Yıl	Ret	Oybirliği
937	2016	876	2016	3897	6.Daire	İstanbul	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
938	2016	879	2016	929	İDDK	Uşak	1 Yıldan Az	Kabul	Oyçokluğu
940	2016	8942	2017	2166	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
941	2016	8944	2017	2952	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
942	2016	8945	2017	1511	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
943	2016	8946	2017	2953	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
944	2016	8947	2017	1512	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
945	2016	8948	2017	1513	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
946	2016	9160	2017	443	14.Daire	Şanlıurfa	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
947	2016	9436	2017	444	14.Daire	Şanlıurfa	1 Yıl	Kabul	Oybirliği
948	2016	9527	2017	2104	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
949	2016	9529	2017	2954	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
950	2016	9533	2017	2955	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
951	2016	9655	2017	2956	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
952	2016	9658	2017	2105	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
953	2016	9661	2017	2957	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
954	2016	9662	2017	2958	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
955	2016	9688	2017	2106	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
956	2016	9690	2017	2959	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
957	2016	9692	2017	2107	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
958	2016	9693	2017	2108	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
959	2016	9698	2017	2109	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
960	2016	9701	2017	2961	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
961	2016	9703	2017	2962	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
962	2016	9704	2017	2110	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
963	2016	9706	2017	2111	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
964	2016	9708	2017	2963	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği

Tablo 75. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 28

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
965	2016	9738	2017	2964	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
966	2016	9740	2017	2965	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
967	2016	9744	2017	2112	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
968	2016	9745	2017	2966	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
969	2016	9757	2017	2967	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
970	2016	9763	2017	2113	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
971	2016	9767	2017	2114	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
972	2016	9769	2017	2968	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
973	2016	9770	2017	2969	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
974	2016	9771	2017	2115	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
975	2016	9773	2017	2970	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
976	2016	9774	2017	2971	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
977	2016	9830	2017	2972	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
978	2016	9845	2017	2116	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
979	2016	9847	2017	2117	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
980	2016	9849	2017	2118	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
981	2016	9859	2017	2973	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
982	2016	9873	2017	2974	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
983	2016	9875	2017	2975	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
984	2016	9878	2017	2119	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
985	2016	9880	2017	2972	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
986	2016	9889	2017	2120	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
987	2016	9893	2017	2977	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
988	2016	9905	2017	2121	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
989	2016	9906	2017	2978	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
990	2016	9914	2017	2122	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
991	2016	9953	2017	2123	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
992	2016	9959	2017	2980	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
993	2016	9965	2017	2103	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
994	2016	9971	2017	2981	6.Daire	Diyarbakır	1 Yıl	Ret	Oybirliği
995	2017	1015	2017	7235	14.Daire	Eskişehir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
996	2017	1017	2017	7236	14.Daire	Eskişehir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
997	2017	1020	2017	7237	14.Daire	Eskişehir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
998	2017	1022	2017	7238	14.Daire	Eskişehir	1 Yıldan Az	Ret	Oybirliği
999	2017	1546	2017	4445	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

Tablo 76. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Konularının Ayrıntılı Bilgileri 29

Sıra	Esas		Karar		Dava Yeri	Şehir	Süre	Karar	Karar Şekli
	Yıl	No	Yıl	No					
İptal Davası									
1000	2017	1547	2017	4446	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1001	2017	1548	2017	4447	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1002	2017	1549	2017	4448	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1003	2017	1550	2017	4449	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1004	2017	1551	2017	4450	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1005	2017	1552	2017	4451	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1006	2017	1553	2017	4452	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1007	2017	1554	2017	4453	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1008	2017	1555	2017	4454	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1009	2017	1556	2017	4455	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1010	2017	1557	2017	4456	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1011	2017	1558	2017	4457	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1012	2017	1559	2017	4458	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1013	2017	1560	2017	4459	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1014	2017	1561	2017	4460	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1015	2017	1562	2017	4461	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1016	2017	1563	2017	4462	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1017	2017	1583	2017	4465	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1018	2017	1662	2017	4463	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1019	2017	1665	2017	4464	14.Daire	Ankara	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1020	2017	2328	2017	3559	İDDK	Adana	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1022	2017	2962	2017	6380	6.Daire	Kocaeli	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği
1023	2017	397	2017	1818	İDDK	Konya	1 Yıldan Az	Kabul	Oybirliği

3.5. Kentsel Dönüşüm Kapsamında Dava Örnekleri

Kentsel dönüşüm kapsamında yer alan dava konularına örnek vermek tabloların daha net şekilde anlaşılmasını sağlayacaktır.

3.5.1. Anayasa Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri

Anayasa Mahkemesinde yer alan davaların ayrıntılı bilgileri Tablo 23'te verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda dava konuları ve örnekleri şu şekildedir:

İtiraz Davası: 1, 6, 10, 13 ve 19 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 1 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

İtiraz Yoluna Küçükçekmece 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından başvurulmuştur. İtirazın konusu, Gecekondu Kanunu'nun 40. maddesinin Anayasa'nın 10 ve 25 sayılı maddelerine aykırı olması iddiasıyla iptali istemi şeklindedir. Anayasa Mahkemesinde olan ilk incelemede dosyanın tam olmasından işin esasının incelenmesi gerektiğine oybirliği ile karar verilmiştir. Kamulaştırılan taşınmaz ile alakalı 5 yıl süre zarfında idare tarafından hiçbir işlemin yapılmadığı durumda eski mülk sahibine söz konusu taşınmazı tekrar mülkiyetine geçirme hakkı verilecektir. İdare ile taşınmazın eski mülk sahibi arasında ortaya çıkacak uyuşmazlıkların çözümlenecek alanı idarî yargı değil adlî yargıdır. Bu sebeple idarî işlem ve eylemlerin idarî yargı alanında denetimini düzenleyen Anayasa'nın 125'inci maddesiyle alakası olmadığı ortaya konulmuştur. İptal talebinin reddine ve söz konusu kanun ve maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığına oyçokluğuyla 17.06.1992 tarihinde karar verilmiştir.

İptal ve Yürürlüğü Durdurulması: Toplamda 11 tane davadan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 3 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2004/61 esas sayılı dava Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri tarafından açılmıştır. Davanın konusu, Toplu Konut Kanunu'nun 5162 sayılı kanun aracılığıyla değiştirilen 4 sayılı maddesinin Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla iptal ve yürürlüğün durdurulması isteğiyle ilgilidir. Toplu Konut Kanununda ve Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesi ile değiştirilen Toplu Konut Kanununun 4. Maddesinin hükmü aracılığıyla; gecekondü dönüşüm projesi uygulayacağı mekanlarda genel imar yapısını etkilemeyecek şekilde imar planlarını uygulama ve tadil etme yetkisi belediyelerin üzerinden alınarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Yapılan bu düzenleme, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na ve Anayasanın 127. Maddesine aykırıdır. Söz konusu Kanun'un 2 sayılı maddesiyle değişiklik yapılan Toplu Konut Kanunu'nun yerel yönetim birimlerinin özerkliliği ile ilgili ilkesi olan kanunun 4 sayılı maddesinin 1nci fıkrasına açık şekilde aykırı olmasından dolayı ve söz konusu kanunun başkanlığı tarafından klasik imar tarzı aracılığıyla hazırlanacak olan imar planlarında, yerel nüfus yapısının çıkarlarının göz ardı edilmesi faktöründen kaynaklanabilecek çevresel sorunlar, çözülmesi imkansız problemlere sebep olabileceğinden, iptal davası sonuçlanıncaya kadar ki zaman zarfında yürürlüğünün durdurulması gerekmektedir. 08.12.2004 tarihinde 2004/123 sayılı karar ile söz konusu kanunun 5162 sayılı yasa ile yürürlüğünün durdurulması isteminin oybirliği ile reddine karar verilmiştir.

Bireysel Başvuru Kararı: 11, 12, 15, 18 ve 22 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %80 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 11 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

Dava, taşınmaz sahipleri tarafından açılmıştır. Yapılan başvuru, mülkiyet hakkının kamulaştırılarak idare namına tescil edilmesinden sonra açılan tescil ve tapu iptali konulu davasında kademeli istekler bulunmasına karşın mahkemenin asıl talep ile ilgili değerlendirme yapmadan sonraki talep hakkında hüküm ortaya çıkarması ve asıl taleple alakalı değerlendirmenin verilen kararın düzeltilmesi aşamasında yapılması sebebiyle mülkiyet haklarının ihlal edildiği iddiasıyla alakalıdır. Ankara ili ve Çankaya ilçesinde bulunan 154 numaralı taşınmazdaki var olan hissesinin söz konusu idare aracılığıyla kamulaştırılarak idare namına tescil edildiğini ancak tescile kaynak olan

kamulaştırma kararının 13. İdare Mahkemesinin kesinleşen kararı ile iptal edildiğini, davalı kurumun kararıyla tek taraflı şekilde kamulaştırmalardan vazgeçtiğini bu sebeple tescilin yolsuz duruma geldiğini belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. 15.12.2015 tarih ve 2013/6239 sayılı karar ile, mülkiyet hakkı konusunun ihlal edildiğiyle alakalı iddianın konu açısından yetkisizlik sebebiyle kabul edilemez olduğuna, söz konusu hakkın ihlal edildiğiyle alakalı iddianın açık şekilde dayanaktan yoksun durumda olması sebebiyle kabul edilebilir olmadığına oybirliğiyle ret kararı verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Kararı: 17 sıra nolu davadan oluşmaktadır. Bu davanın %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 17 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2015/15242 esas sayılı dava, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) üyeleri tarafından açılmıştır. Dava konusu, Anayasa'nın 2 ve 127 sayılı maddelerine aykırılığı iddia edilerek yürürlüğün durdurulmasına ve iptallerine karar verilmesi istemi şeklindedir. Bahsedilen davanın dilekçesinde, 5216, 5302, 5393 ve 3572 sayılı kanunların alakalı ibareleri doğrultusunda kurumların, belediye teşkilatının ve il özel idarelerinin onayıyla açıldığı ve bunun sonucunda işleve geçtiği, dava konusu olan kuralla belediyelere ve il özel idarelerine yükümlü olan yetkinin büyükşehir belediyelerine verildiği, ilçe belediyelerine yükümlü olan perakende işletmelere ruhsat çıkarma yetkisinin ele geçirilerek keyfi halde büyükşehir belediyelerine verilmesinin kamu yararı amacıyla uymadığı ve hukuk devleti kavramını ihlal ettiği, halkın ortak ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak faaliyet gösteren ilçe belediyelerine ait olması gerekliliğinin bulunduğunu belirtilerek söz konusu yasanın, Anayasa'nın 2'nci ve 127'nci maddelerine aykırı olduğu iddia edilmiştir. Dava sonucunda 13.05.2018 tarihli karar ile cümle ve ibareye ilişkin istemlerinin oy birliği ile reddine karar verilmiştir.

3.5.2. Bölge İdare Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri

Bölge İdare Mahkemesinde yer alan davaların ayrıntılı bilgileri Tablo 28, 29 ve 30'da verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda dava konuları ve örnekleri şu şekildedir:

İptal Davası: Tablo 28'de belirtildiği gibi, toplamda 18 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 3 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2016/83 esas sayılı dava taşınmaz maliki tarafından açılmıştır. Dava, riskli yapı kararı sonrası 10.11.2014 tarihinde yıkımı üzerine, kira yardımı yapılmasına ilişkin 01.09.2015 tarihli başvurusunun reddiyle alakalı Kartal Belediye Başkanlığı Deprem Dönüşüm ve Yapı Kontrol Müdürlüğü'nün 09.10.2015 tarih ve 25976 sayılı işleminin kira yardımının ödenmesine karar verilmesi ve iptali talebiyle açılmıştır. Dava dosyasının incelenmesinden, taşınmaz mahallindeki yapıda 2 farklı bağımsız bölüm maliki tarafından, söz konusu riskli yapı kararının ardından tahliyesi ve yıkımı sebebiyle 2 farklı bağımsız bölüm için kira yardımı yapılması talebinin reddiyle ilgili işleminin; yıkımın gerçekleştiği 2014 Kasım ve Aralık aylarında yetki devri gerekçe gösterilerek müracaatların alınmadığı görülmüştür. 2017/68 sayılı karar ile açıklanan nedenlerle, başvurunun kabulüne, İstanbul 11. İdare Mahkemesi'nce verilen 27/09/2016 tarih ve Esas 2015/1165, Karar 2016/1459 sayılı kararın bozulmasına, yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, kararın taraflara iletilmesi amacıyla dosyanın ait olduğu mahkemeye gönderilmesine, 01.02.2017 tarihinde temyizi kabil olmamak üzere oybirliğiyle kesin olarak kabul kararı verildiği görülmektedir.

Tam Yargı Davası: Tablo 29'da belirtildiği gibi, 8, 17 ve 44 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %67 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 17 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/27 esas sayılı dava bağımsız bölüm maliki tarafından açılmıştır. Dava, taşınmaz mahallindeki yapıda 2 farklı bağımsız bölüm maliki tarafından, sözü edilen riskli yapı kararının ardından tahliyesi ve yıkımı sebebiyle 2 farklı bağımsız bölüm için kira yardımı yapılması talebinin reddiyle alakalı İstanbul Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 08.09.2015 tarihli işleminin iptali ile ödenmeyen kira yardımından kaynaklı tutarın açılan dava nedeniyle tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır. 2017/33 sayılı karar ile açıklanan sebeplerle; davalının itirazının kabulüne, dava konusu olan işlemin iptaline, yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, vekalet miktarının davacıdan davalı idareye verilmesine, bu karara karşı bildirilmesi tarihinden itibaren on beş (15) gün içinde karar düzeltme talebinde bulunulabileceğine, kararın taraflara gönderilmesi amacıyla dosyanın mahkemeye gönderilmesine, oybirliğiyle esasına dayanılarak 13.01.2017 tarihinde kabul kararı verildiği görülmektedir.

İstinaf Davası: Tablo 29'da belirtildiği gibi, 10, 13, 14 ve 15 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında ret edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 10 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

22.03.2015 tarihinde 2017/1683 esas sayılı dava taşınmaz sahipleri tarafından açılmıştır. Başvuru ile Eskişehir 1. İdare Mahkemesince verilen kararın; riskli yapı tespit kararının usulüne uygun tebliğ edilmediği, davanın süresi içerisinde açılmadığından hukuka uygun olmadığı iddia edilerek iptal edilmesi ve kanunun esası hakkında tekrar karar verilmesi talep edilmektedir. İstinaf yoluna başvuru kararında kaldırma sebeplerinden hiçbirinin varlığı bulunmadığından, kanun ve usule uygun karara karşı olarak yapılan başvurunun reddedilmesi gerektiği savunulmaktadır. Riskli yapının yıkım sürecinin başlatılmasına ilişkin Eskişehir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce Tepebaşı Belediye Başkanlığından istenilmesiyle alakalı dava konusu olan işlem idari davaya konu olabilecek şekilde kesin kararlı işlem olduğundan dolayı aksi değerlendirmeye dayanılarak davanın bu kısmının incelenmeksizin reddi yönünde verilen istinafa konu mahkeme kararında hukuki bir nitelik görülmemiştir. Başvuru sonucunda 2017/1539 sayılı karar ile dava kısmen süre aşımı yönünde reddi, kısmen incelenmeksizin reddi yolunda Eskişehir 1. İdare Mahkemesince verilen kararın; davanın süre aşımı

yönünden reddine ilişkin kısmı usul ve hukuk yönünden uygun olup kaldırılmasını gerektiren bir sebep olmadığından, istinaf başvurusunun bu yönden reddine, mahkeme ve istinaf aşamalarına ait ortaya çıkan yargılama giderleri hakkında mahkemece iş bu kararlar kaldırılan kısım hakkında karar verilirken hüküm kurulacağı cihetle bu aşamada hüküm kurulmamasına kesin olarak, 22.06.2017 tarihinde oybirliğiyle ret şeklinde karar verildiği görülmektedir.

İtiraz Davası: Tablo 29'da belirtildiği gibi, 11 ve 12 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 11 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/2027 esas sayılı dava taşınmaz sahipleri tarafından açılmıştır. Başvuru ile Ankara 15. İdare Mahkemesi'nce verilen kararın; hukuka uygun olmadığı iddia edilerek kaldırılması ve işin esası yönünde tekrar karar verilmesi amacıyla itiraz edilmiştir. İstinaf amacıyla başvuru kararda iptal nedeni ortada olmadığından, karara karşı yapılan başvurunun reddi gerekli olduğu savunulmaktadır. Başvuru sonucunda 2017/2631 sayılı karar ile istinaf başvurularının kabulüne, müdahillere ait yargılama giderlerinin üzerlerinde bırakılmasına, karar tarihinde geçerli olan vekalet ücretinin davalı davacıya verilmesine, mahkeme aşamasında kullanılmayan keşif avansının davacıya iadesine, posta gideri avansından artan miktarın kararın kesinleşmesinin ardından ilgililere iadesine, kararın bildirilmesi tarihinden 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olacak şekilde oybirliği esasına dayanarak 08.11.2017 tarihinde kabul kararı verilmiştir.

Tahsil Davası: Tablo 29'da belirtildiği gibi, toplamda 7 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %86 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 27 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/1621 esas sayılı dava bağımsız bölüm malikleri tarafından açılmıştır. Dava; tapu harcının taraflara tahsiline ilişkindir ve davacıların maliki buldukları bağımsız bölümlerin satışı sırasında ihtirazi kayıtla ödenen tapu harcının iptali ile ödenen miktarın dava gününden itibaren ortaya çıkan hukuki faizle beraber iadesine karar verilmesi

talebiyle açılmıştır. Başvuru, yıkılarak yeniden inşa edilen yapıda oluşan bağımsız bölümlerin hak sahipleri adına tescilinden sonra üçüncü bir şahsa satışının devir sözleşme ve tesciller ile uygulamalar kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmadığı, taşınmazların 6306 sayılı Yasa kapsamında kalan riskli yapı olarak tespit edildiği ve üzerindeki binaların yıkıldığı, davalı idare tarafından özelgeyle anılan kanundaki vergi muafiyetinin ortadan kaldırıldığı, kanuna açıkça aykırı olan ve daraltıcı bir yorumla kanunun verdiği imkanı yok sayan görüşün hukuken kabul edilmesinin mümkün olmadığı ve davanın kabulü yolunda karar verilmesi isteminden ibarettir. Tapu harcının tahsili yasal dayanaktan yoksun olup, aksi yönde tesis edilen işlemin iptali ile tahsil edilen tapu harcı tutarının davacıya iadesi gerektiği sonucuna varılmıştır. 2017/1664 sayılı karar ile davanın kabulüne, vekalet ücreti ile yargılama giderlerinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, kesin hüküm olarak oybirliği esasıyla 16.05.2017 tarihinde kabul kararı verildiği görülmektedir.

Diğer Konulu Davalar: Tablo 30'da belirtildiği gibi toplamda 12 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 36 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/1881 esas sayılı dava taşınmaz sahipleri tarafından açılmıştır. Dava, vergi ziyayı zezasının kaldırılmasına ilişkin olup, inşaatların satış işlemleri esnasında tapu harcı beyanında bulunmayanların liste halinde tapu idaresince vergi dairesine bildirilmesi üzerine davalı idarece tapu harcı beyanında bulunulmadığından bahisle re'sen tarh edilen ve vergi/ceza ihbarnamesi ile tebliğ tapu harcı vergi ziyayı cezasının kaldırılması istemiye açılmıştır. Başvuru ile davacının vergilendirmesiyle alakalı ödevlerin süresinde yerine getirilmediği veya tam olmayan şekilde yerine getirilmiş olması sonucu verginin süresinde tahakkuk ettirilmemesine veya tam olmayan şekilde tahakkuk ettirilmesine sebep olduğundan söz edilemeyeceğinden davacı adına vergi ziyayı cezası kesilmesinde hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle davanın kaldırılması istenmektedir. 2017/1781 sayılı karar ile davalı idarenin istinaf başvurusunun reddine, davacının istinaf başvurusunun kabulüne vergi ziyayı cezasına yönelik davanın kabulüne ilişkin hükmünün onanmasına tapu harcına yönelik davanın kabulüne, tapu harcı tarhiyatının

iptaline, kararın taraflara tebliği için dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kesin olarak, 22.05.2017 tarihinde oybirliği ile kabul kararı verildiği görülmektedir.

3.5.3. Bölge Adliye Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri

Bölge Adliye Mahkemesinde yer alan davaların ayrıntılı bilgileri Tablo 35, 36 ve 37'de verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda:

Kamulaştırma Davası: Tablo 36'da belirtildiği gibi, toplamda 14 tane davadan oluşmaktadır. Bu davaların %64 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 1 nolu dava incelenmiştir.

Davanın detayları şu şekildedir:

2016/94 Esas ve dava kamulaştırma ve bedel tespitine ilişkin olan dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili taşınmazın kamulaştırma bedelinin tespitini ve bu taşınmazın tescilini talep etmiştir. Davacı vekili arsa bedelinin gerekçesiz ve dayanaksız bir şekilde dava konusu taşınmazın bulunduğu bölgede arsa satışlarında belirlenen rakamlardan yüksek tespit edildiğini, dava konusu taşınmazın elatıldığı tarihteki konumu ve durumu itibariyle değerinin tespiti gerekirken ilçenin kentsel dönüşüm projesi tamamlandıktan sonraki durumu dikkate alınarak değer tespiti kanuna aykırı olduğu belirterek İlk Derece Mahkemesinin kararının kaldırılmasını talep etmiştir. 13.04.2018 tarih ve 2018/678 sayılı karar ile dava konusu arsa cinsi taşınmazın üzerindeki yapılar ile birlikte davalıların hissesinin kamulaştırma bedelinin toplam 182.499,94-TL olarak tespitine, davalılara ve varsa mirasçılara hisseleri oranında ödenmesine oybirliğiyle kabul kararı verilmiştir.

Tespit Davası: Tablo 37'de belirtildiği gibi, toplamda 25 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %44 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 4 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/354 esas sayılı dava muhtesat aidiyetinin tespitine ilişkindir. Söz konusu dava, davacı vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili dava dilekçesinde, davacının taşınmaza 1/2 hisse ile malik olduğunu, taşınmazın tapu kaydında, üzerindeki tek katlı kargir çay alım evinin K2 oğlu K3 ve K1'na ait olduğuna ilişkin beyan bulunduğunu, davacının dava konusu taşınmazın 1/2 hissesini 05/08/2010 tarihinde K2'ndan satın aldığını, davacının taşınmaz üzerindeki fiilen halen kullandığı F1 Ekmek Fabrikası'nı lüks ve modern şekilde diğer hissedarların katkısı olmadan yaptığını, taşınmaz üzerinde bulunan çay alım yeri olarak kullanılan kısmın diğer maliklere, fırın olarak işletilen kısmın ise tamamen davacıya ait olduğunu, hisse payının satışı mümkün olmadığından taşınmazın tamamı için ortaklığın giderilmesi davası açıldığını belirterek dava konusu taşınmaz üzerinde bulunan muhtesatın fırın olarak kullanılan yaklaşık 200 m²'lik kısmın tamamının müvekkili tarafından yapıldığının, mülkiyetinin müvekkiline ait olduğunun ve binanın tüm yapım donanım masraflarının müvekkiline ait olduğunun tespitine karar verilmesini dava ve talep etmiştir. 2017/357 sayılı karar ile davanın yeniden görülmesi için kararı veren mahkemesine iadesine ve istinaf harcının talep halinde davacıya iadesine dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, oybirliği ile Hukuk Muhakemeleri Kanuna göre kesin olarak kabul kararı verilmiştir.

Tam Yargı Davası: Tablo 35'de belirtildiği gibi, toplamda 9 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %78 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 10 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/110 esas sayılı Kamulaştırmasız El Koymadan Kaynaklanan Tam Yargı konusuna ilişkindir. Söz konusu dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili tarafından verilen dava dilekçesinde; müvekkiline taşınmaz üzerinde, davalı kurumun yasal bir kamulaştırma işlemi olmaksızın enerji nakil hattı geçirdiğini, taşınmazın çok değerli bir taşınmaz olup enerji nakil hattının geçirilmesi nedeniyle değer kaybına uğradığını, bu nedenlerle; kamulaştırma yapılmaksızın üzerinden enerji nakil hattı çekilen taşınmazın irtifak hakkı karşılığı olarak fazla olan hakları saklı kalmak şartıyla, hukuki faiziyle beraber taşınmaz malikinden tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. Davalı namına dava dilekçesi ve ekleri usulüne uygun olarak tebliğ edilmiş, davalı vekilinin cevap dilekçesi ve beyanlarında genel olarak davanın reddine karar verilmesi

talebini bildirdiği anlaşılmıştır. 2017/109 sayılı karar ile kamulaştırmamız el atma nedeniyle tespit edilen 20.502,00 TL tazminat miktarının dava tarihinden bu zamana işleyecek hukuki faiziyle beraber davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine, Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, HMK'nın 362/1-a uyarınca uyuşmazlık miktarı itibariyle Yargıtay'da temyiz yolu kapalı olmak üzere oybirliği ile kabul kararı verilmiştir.

Sözleşme Davası: Tablo 36'da belirtildiği gibi, 27 ve 33 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 27 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/395 esas sayılı dava sözleşmelerin revize edilmesi ve muarazanın giderilmesine yöneliktir. Söz konusu dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili, müvekkiline ait dükkan ve deponun bulunduğu taşınmazın Kanun kapsamında yıkıldığını ve yeni yapılacak binada dükkana ait deponun yapılamayıp ortak alan olacağından diğer kat maliklerinden daha fazla payının olması gerektiğini ileri sürerek, davalılarca düzenlenen payı karşılığı inşaat sözleşmelerinin uygulanmasının ihtiyati tedbir olarak durdurulmasına, dava konusu edilen sözleşmelerde davacının uğradığı hak kayıplarının ve zararlarının değerlendirilmemesi sebepleriyle; davacıya ait (1) nolu dükkanda yapılacak asansör yeri sebebiyle meydana gelecek küçülmeden dolayı müvekkilinin uğrayacağı zarar ve dükkanın değer kaybının, (2) nolu depolu dükkanının deposunun yapılamaması sebebiyle uğrayacağı zarar ve deposuz dükkanın, depolu dükkana göre değer kaybının, yükleniciye verilecek dairelerin arsa payları için davacıdan kesilecek fazladan arsa payının m2 birim fiyatına göre bedelinin tesbit edilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, yapılacak binanın belediyece onaylanan plan ve projeye göre tüm maliklerin sahip oldukları hisseler ve bu hisselerin sahip olduğu alanların değerine göre paylaştırıldığını, eski binada asansör bulunmadığından, imar mevzuatına göre dere koruma bandı nedeniyle davacının bodrum kattaki 2 nolu dükkana ait deposunun yapılamayacağından bu bağımsız bölüme ilişkin tüm payın satışa çıkarılacağını, diğer davalılar yönünden esastan reddine karar verilmesini istemiştir. 09.05.2017 tarih ve 2017/265 Karar sayılı davanın sonucunda; alınması gereken istinaf karar harcı nakit alındığından dolayı tekrar harç alınmasının gerek olmadığına, istinaf

isteyen taşınmaz maliki tarafından yapılan istinaf yargılama giderlerinin davacı tarafa bırakılmasına, istinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından davalılar yararına istinaf vekâlet ücreti takdirine yer olmadığına, dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda, HMK uyarınca kesin olmak üzere oy birliğiyle ret kararı verilmiştir.

Tahsil Davası: Tablo 35’te belirtildiği gibi, toplamda davadan oluşmaktadır. Bu davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 50 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/1500 esas sayılı dava davacı vekili tarafından açılmıştır. Davalı toplu konut idaresi başkanlığının 110 konutlara ilişkin olarak konut sahiplerine yönelik olarak 6.500,00 TL tutarında konut borcunun düşürülmesi konusunda F1 Bankasına yazı gönderdiğini, ancak davacı müvekkilinin isminin bu listede yer almadığını, müvekkiline 6.500,00 TL tutarında indirim yapılmamasının eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiğini, davalının kötü niyetli şekilde takibe itiraz ettiğini ifade ederek; takibin devamına, itirazın iptaline ve takip konusu alacağın %20'sinden düşük olmamak şartıyla tazminata karar verilmesini talep etmiştir. Dinar Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı ile; davacının davasının kabulü ile, Dinar icra müdürlüğü 2016/698 esas sayılı icra dosyasında vaki borçlunun itirazın iptali ile takibin kaldığı yerden devamına, davacının icra inkar tazminatı isteminin kabulü ile, takip dosyasındaki asıl alacak olan 6.500 tl üzerinden %20 icra inkar konulu tazminatın davalıdan alınarak taşınmaz malikine verilmesine şeklinde karar verilmiştir. Sonuç olarak Davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, HMK uyarınca Dinar Asliye Hukuk Mahkemesi 19.07.2017 tarih ve 2017/310 karar sayılı kararının kaldırılmasına, dosyanın kararı veren yerel mahkemeye gönderilmesine, peşin alınan istinaf karar harcının talep halinde ilk derece mahkemesince davalıya iadesine, istinaf başvuru harcının hazineye irad kaydedilmesine, istinaf eden davalının istinaf aşamasında yaptığı yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince nihai kararla değerlendirilmesine, artan gider avansının ilk derece mahkemesince istinaf talebinde bulunana iadesine, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda, 2018/107 sayılı karar HMK 353 maddesi uyarınca kesin olmak üzere oybirliği ile kabul kararı verilmiştir.

İptal Davası: Tablo 36’da belirtildiği gibi, toplamda 13 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %46 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 23 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/446 esas sayılı dava tapu iptali ve tesciline ilişkindir. Söz konusu dava, davacının vekili tarafından açılmıştır. Davacılar vekili dilekçesi ile; davacılar ve davalı K1’in kardeş olduklarını, diğer davalı K2’nin K1’in eşi olduğunu, tarafların ortak murisi K3’in diğer murisleri K4’in ise vefat ettiğini, K3’e ait 5 nolu bağımsız bölüm ile K4’e ait Trabzon ili A4 ilçesi A2 Mah. 1448 ada 2 nolu parseldeki 20 nolu bağımsız bölümün ile 10 nolu bağımsız bölümün tam payı konusunda kardeşlerin aralarında mirasın taksimi anlaşması yaptıklarını, davalı K1’in da Trabzon’daki taşınmazlar için davacı K5’nin eşi K6’a vekalet verdiğini, K2’nin aldığı vekalet uyarınca intikal işlemlerini tamamladıktan sonra İstanbul ilindeki daireyi davalı F1 otelciliğine sattığını, vekalet görevinin kötüye kullanıldığını, İstanbul ili A3 ilçesinde bulunan 5 nolu bağımsız bölümün miras payları oranında tescilinin gerektiğini, bu mümkün değilse de davacıların uğradıkları parasal zararın tahsilinin gerektiğini, ayrıca dava konusu taşınmaz ile dükkan ve dairede davalı K1’in payı üzerine ihtiyati tedbir konulması gerektiğini, bunların temini için işbu davayı açtığını belirtmiştir. 2017/448 sayılı kararla istinaf harcı nakit alındığından tekrar harç alınmasının gereksiz olduğuna, davalı aracılığıyla ortaya çıkan istinaf yargılama giderlerinin üzerlerinde bırakılmasına, istinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından taraflar yararına istinaf vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, HMK’nın 353 maddesi uyarınca dosya üzerinden yapılan incelemede kesin olmak üzere oy birliğiyle ret kararı verilmiştir.

Ecrimisil Davası: Tablo 35’te belirtildiği gibi, 8, 15, 49 ve 90 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 15 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2017/49 esas sayılı dava, el atmanın önlenmesi ve ecrimisil talebinden ibarettir. Söz konusu dava davacı vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili dava dilekçesi ile; müvekkilinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın 04.06.2015 tarihli açık artırmasına katılarak dava konusu olan taşınmazı aldığını ve akabinde Toplu Konut İdaresi ile müvekkili arasında gayrimenkul satış sözleşmesinin imzalandığını, ancak söz konusu gayrimenkule davalı tarafından haksız el atıldığını ve gayrimenkulün işgal edildiğini, davalının gayrimenkulü yasal bir hakka dayanmaksızın halen kullanmakta olduğunu, davalıya defalarca şifahen ve yazılı olarak işgale son vermesi gerektiğinin bildirilmiştir. 2017/54 sayılı karar ile İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonunda; davacının Toplu Konut İdaresi ile 22.06.2015 tarihinde gayrimenkul satış sözleşmesi imzaladığı, ancak söz konusu gayrimenkule davalı tarafından haksız el atılarak gayrimenkulün işgal edildiği, davalıya ihtarname gönderildiği, ancak davalı tarafça bu güne kadar işgale son verilmediği, davacının mülkiyet haklarından kaynaklanan tasarruflarının engellenmesi sebebiyle Yargıtay denetimine elverişli, dosya kapsamı ve yasal mevzuata uygun hazırlandığı için kabule değer görülen bilirkişi raporunda; dava konusu bağımsız bölümün ecri misil miktarının hesaplanması bağımsız bölümün boşaltılması için noter kanalı ile ihtarneme çekildiği ve davalıya tebliğ tarihi ile dava tarihi arasındaki süre için ecri misil bedelinin hesaplanması gerektiği kanaatine varıldığı, 70 gün için ecri misil hesaplanması yapıldığı, buna göre 2.301,37 TL ecrimisil alacağı yönünden davanın kabulüne oy birliği ile kabul kararı verilmiştir.

Şerh Davası: Tablo 35'te belirtildiği gibi, 9, 74, 75 ve 92 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %25 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 74 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2018/296 esas sayılı dava taşınmaz maliki vekili tarafından açılmıştır. Davacı K1 vekili açtığı davada, parselin müvekkiline ait ve üzerinde 6 adet mesken, 1 adet dükkan, 1 adet otopark ve 6 adet kömürlük bulunmakta iken, tapuda sadece arsa kısmını oğlu K5'a sattığını, K5 tarafından da davalıya satıldığını öğrendiğini, taşınmaz üzerindeki muhdesatın davacı tarafından meydana getirilip, davacıya ait olduğunu, satışın sadece arsaya ilişkin yapıldığını, muhdesat üzerinde davalının hakkı bulunmadığını açıklayarak, taşınmaz üzerindeki binanın davacı tarafından inşaa edilmiş olduğunun, davacıya ait

bulunduğunun tespitine, bu durumun tapunun şerhler hanesine işlenmesine karar verilmesini istemiştir. Parselin, 195,92 m² miktarında, arsa vasfında olup, öncesinde davacı adına kayıtlı iken, oğlu K5'a, sonrasında tapuda 104.500 TL değerle satın alması sebebiyle halen K4 oğlu K3 adına kayıtlı olduğu, dosyaya sunulan 13.02.2014 tarihli değerlendirme raporundaki açıklamalara göre, taşınmaz üzerinde bodrum, zemin ve 4 katlı olarak inşa edilmiş, 7 adet bağımsız bölümden oluşan bina olduğu anlaşılmaktadır. Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda 2018/423 sayılı karar ile dava her ne kadar dava dilekçesinde taşınmazın değeri 10.000 TL gösterilmiş ve keşif yapılarak yeniden değer belirlenmemiş ise de, dosyada dava konusu taşınmazın yargılama sırasındaki tapuda yapılan satışta gösterilen değeri ile mahkemeye erişim hakkının kapatılmaması gerektiği dikkate alınarak 7035 sayılı Kanunun Geçici 1.maddesi ve aynı Kanunun 31. maddesi ile değişik HMK gereğince kararın gönderilmesi süresinden itibaren iki hafta içinde Yargıtay nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile ret kararı verilmiştir.

İhtiyati Tedbir Davası: Tablo 35'te belirtildiği gibi, 29, 63, 80 ve 84 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %25 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 80 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2018/903 esas sayılı dava taşınmaz sahibi vekili tarafından açılmıştır. Davalılar arasında yapılan protokol kapsamında gecekondü önleme bölgesinde ekonomik ömrünü doldurmuş fabrika, işyeri, depo gibi taşınmazların dönüştürülerek taşınmaz sahipleri ile yapılan anlaşma ve uzlaşma kapsamında uzlaşan maliklere taşınmaz tahsisi uzlaşma sağlanamayanlara ise kamulaştırma bedeli ödendiğini, projenin tamamlanmasından sonra çekilen kura sonucunda konut ve işyerlerinin tahsisi yapıldığını, müvekkili ile yapılan sözleşmenin 6. maddesi gereğince müvekkiline konut ve işyeri verilmesinin kabul edildiğini, tahsis edilen konuta ilişkin bir sorun bulunmadığı halde işyerinin sözleşmeye uygun olarak tahsisinin yapılmadığını, dava konusu kura işleminin iptali ile davalılar tarafından gerçekleştirilen dönüşüm projesine ekli sözleşme gereği müvekkili lehine U2 tipi yol kenarı işyeri vasıflı taşınmazın tahsisine ve müvekkili adına tesciline karar verilmesi istemiyle açtığı davada anılan taşınmazın bulunduğu ada ve parseldeki taşınmazların tahsisinin ve tapu devrinin önlenmesi yönünden ihtiyati tedbir kararı verilmesi isteğinde bulunmuştur. 01.06.2018 tarih ve 2018/660 sayılı karar ile davacı

avukatının istinaf kanun yolu başvurusunun reddine, HMK gereğince yasal koşulları bulunmadığından ihtiyati tedbir isteminin reddine, istinaf kanun yoluna başvuran davacı tarafından yapılan 85,70 TL istinaf kanun yoluna başvuru harcının davacı üzerinde bırakılmasına, kararın taraflara tebliğine, HMK'nın 394/(5) ve 362/(1)-f maddeleri uyarınca, kesin olarak oy birliğiyle ret kararı verilmiştir.

Diğer Konulu Davalar: Tablo 35'te belirtildiği gibi, toplamda davadan oluşmaktadır. Bu davaların %33 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 71 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2018/478 esas sayılı dava Taşınmaza ilişkin El Atmanın Önlenmesi ve Yapı Yıkım Talebine ilişkindir. Söz konusu dava taşınmaz maliki vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili mahkemeye sunmuş olduğu dava dilekçesinde özetle; Antalya ili Kepez ilçesi A1 mahallesinde yer alan 11028 ada 16 nolu parselin tamamının sahibi olduğunu, müvekkilinin yan parseli olan 11028 ada 15 nolu parselin sahibi de davalılar olduğunu; Davalılara ait parsel üzerinde bulunan taşınmazın bir kısmının müvekkilinin arazisini de işgal ettiğini, müvekkilinin Antalya İli Kepez İlçesi A1 Mahallesi 16 parselde bulunan taşınmazına yapmış olduğu müdahalenin menine ve müdahale eden taşınmazın yıkılmasına; yargılama giderlerinin karşı tarafa ödetilmesi ve bu yönde karar verilmesini talep etmiştir. 2018/453 sayılı karar ile mahallinde icra edilen keşif ve teknik bilirkişi raporlarından davacının sahibi olduğu 16 parsel sayılı taşınmaza, sınırındaki 15 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan evin 17,07 m²'sinin tecavüzlü olduğunun tespit edildiği; Ancak tanık beyanları ve davacı tarafın da ikrar içeren beyanlarından bu evin ve dolayısıyla evin 16 parselde tecavüzlü bölümünün dava dışı K4 tarafından yapıldığı; halen de onun tasarrufu altında olduğu; dolayısıyla 15 parsel sayılı taşınmazın kayden maliki davalılar olsa da, fiili olarak el atanın dava dışı K4 olduğunun sabit olduğu; nitekim K4'ın evinin bulunduğu bölümün kendi adına tescili için hazine aleyhine dava açtığı gerekçesiyle davanın husumet yönünden usulden reddine oy birliği ile karar verilmiştir.

3.5.4. Uyuşmazlık Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri

Uyuşmazlık Mahkemesinde yer alan davaların ayrıntılı bilgileri Tablo 42 ve 43'te verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda:

Tahsil Davası: Tablo 42'de belirtildiği gibi, toplamda 30 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %73 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 1 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2002/71 esas sayılı dava taşınmaz maliki vekili tarafından açılmıştır. Dava, kamulaştırılan taşınmaz alan için uygun görülen miktara itiraz edilerek açılan bedelin yükseltilmesine ve tahsil edilmesine yöneliktir. Belediye tarafından Kentsel Dönüşüm Planı kapsamına davacıların iştiraki olan yapının, encümen kararı yoluyla kamulaştırılarak, Kıymet Takdir Komisyonu tarafından belirlenen enkaz bedeli ilgililer tarafından ödenmesi gerektiği öngörülmüştür. Davacı, tarafından yıkılarak enkazına el konulan yapı için uygun görülen bedelin davacıların paylarına denk gelen miktar arttırılarak aradaki fark tutarı belirlendikten sonra alacağın hukuki faiziyle beraber davalı olan idareden tahsiline karar verilmesi talebiyle dava açmıştır. Kamulaştırma işlemi sonucunda davacı adına bankada kullanım dışı bırakılan miktara itiraz edildiğine göre, kamulaştırma bedelinin esaslara uygunluğunun hukuki denetiminin adli yargı yerince yapılacağında şüpheye yer bulunmamaktadır. Ankara 24. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir. 18.11.2002 tarih ve 2002/68 sayılı karar ile Kamulaştırma miktarının yükseltilmesi konulu davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna, bu sebeple davanın sonuçlanmasında adli yargının görevi olması sebebiyle görevsizlik kararının kaldırılmasına ve gerekli tutarın tahsil edilmesine kesin olarak oybirliği ile kabul kararı verilmiştir.

Tescil Davası: Tablo 42'de belirtildiği gibi, 2, 31, 47 ve 56 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 2 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2008/242 esas sayılı dava, gecekondunun sahibinin gayrimenkulünün bulunması sebebiyle 2981 sayılı kanun kapsamında hak sahibi olması imkansız olduğundan ötürü daha evvel davacıya tapu verilmesi yolunda alınan kararının başka bir encümen kararı ile iptal edildiğinin gönderilmesi üzerine söz konusu yerin adına tapuya tesciline karar verilmesi talebiyle açılmıştır. Gecekondunun enkaz satış senedi ile satışını yaptığı, 2981/3290/3366 sayılı Yasalar ve Uygulama Yönetmeliği gereğince imarın 61197 ada, 10 parselindeki Belediyelerine ait tapunun C. B.'a verilerek taşınmazın vergi değerinin 94.-YTL olması nedeniyle 276 m2 ile çarpımı sonucunda ortaya çıkan bedele proje bedelinin eklenmesi ile toplam miktarın hesaba yatırılması sağlanarak tahsis işleminin yapılmasına karar verilmiştir. 04.05.2009 tarih ve 2009/108 sayılı karar ile Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Yenimahalle Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının reddiyle alakalı olarak Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14.02.2008 tarih ve 2007/435 sayılı kararının kaldırılmasına oybirliği ile kesin olarak kabul kararı verilmiştir.

Tam Yargı Davası: Tablo 43'te belirtildiği gibi, toplamda 28 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %68 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 5 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2010/312 esas sayılı dava taşınmaz maliki vekili tarafından açılmıştır. Dava, davacıya mükellef parselde bulunan binanın, Kentsel Dönüşüm Projesi kapsamında imar planı değişikliği ile İmar Planında toplu konut alanında kalması sebebiyle, davalı tarafından hisselerine karşılık başka bir imar parselinden karşılanmak üzere yer verilmekle beraber, kamulaştırma yapmadan ve bedel ödenmeden binanın yıktırıldığından bahisle, uğranılan kaybın faiziyle beraber ödenmesine hükmedilmesi talebiyle açılmıştır. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin söz konusu taşınmazın maliki olduğunu, taşınmaz üzerinde farklı üç katlı betonarme binasının bulunduğunu; müvekkilinin üç katlı betonarme binasının kamulaştırmasız el atılması sonucu yıkıldığını; müvekkilinin hissedarı bulunduğu Ankara İli, Altındağ İlçesi, Yenidoğan Mahallesiinde kaim ve imarın 6869 ada 4 parselinde kayıtlı taşınmaz üzerinde bulunan üç katlı betonarme binanın kamulaştırmasız el atılarak yıkılması nedeniyle yapı bedelinin kamu alacağı için öngörülen en yüksek faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle, adli

yargı yerinde dava açmıştır. 2011/47 sayılı karar ile davanın sonuçlandırılmasında söz konusu mahkemenin görevli olduğuna, bu sebeple Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı belediye vekilinin görev itirazının reddi kararının kaldırılmasına oyçokluğu esası ile kesin şekilde kabul kararı verilmiştir.

İptal Davası: Tablo 42'de belirtildiği gibi, toplamda davadan oluşmaktadır. Bu davaların %83 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 18 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2013/1659 esas sayılı dava taşınmaz sahibi vekilleri tarafından açılmıştır. Dava, davacılar kontrolünde bulunan taşınmazın MİA Projesi kapsamında uygulanan imar planının iptali istemiyle açılmış olan davada, İdare Mahkemesince dava konusu olan işlemin iptaline karar verildiğinden; taşınmazın idari işlemde evvel ki durumuna iadesiyle, taşınmazın yol olarak ayrılmış bölümü ile başka parselle hisselendirilen alanların davacılar adına tekrar tapuya tesciline karar verilmesi ve iptali talebiyle açılmıştır. Davacılar dava dilekçesinde, müvekkillerinin Ankara ili, Altındağ ilçesi, 2. Bölge, 173 pafta 9279 ada 15 parsel sayılı taşınmazın maliki iken, taşınmazın bulunduğu alanda merkezi iş alanı projesi kapsamında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18.maddesi ile imar uygulaması yapıldığını; bu kapsamda, taşınmaz bölümlerinin yol genişletmesinde kullanılmak üzere kamulaştırılacak alan olarak ayrıldığını; Belediye Encümeni kararının iptali talebiyle açılan davada, dava konusu işlemin iptaline karar verdiğini; bu kararın derecaattan geçerek kesinleştiğini; Belediye Encümen kararı iptal olduğuna göre müvekkilleri adına, tapuda bulunan taşınmazın aynen iadesiyle korunmasının gerektiğini ifade etmiştir. 30.12.2013 tarih ve 2013/1872 sayılı karar ile Davanın çözümünde idari yargının görevli mahkeme olduğuna, bu sebeple Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı idare vekilinin görev konulu itirazının reddiyle alakalı Ankara 15.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına oy birliği ile kesin olarak kabul kararı verilmiştir.

Devir Davası: Tablo 43'te belirtildiği gibi, toplamda 12 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %83 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 36 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2014/653 esas sayılı dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmıştır. Davacı vekili dilekçesinde, müvekkilinin maliki bulunduğu, Ankara İli, Mamak İlçesi, Altiğaç Mahallesi, 39791 ada 1 parselin 23/2629 m² hissesinin, Mamak Altiğaç-Karağaç-Hüseyingazi Mahalleleri Kentsel Yenileme ve Gecekondu Dönüşüm Projesi kapsamında kaldığını; Belediye Kanununun 73.maddesine dayanılarak Büyükşehir Belediyesi tarafından kentsel dönüşüm alanı olarak ilan edilen bölgedeki kamulaştırma ve imar işlemlerinin ve kamulaştırma bedeli karşılığında, taşınmaz mülkiyetinin davalılara devrine karar verilmesi istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır. 02.06.2014 tarih ve 2014/695 sayılı karar ile dava davacıya ait taşınmazın bulunduğu yerde davalılardan Mamak Belediyesi ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı arasında Toplu Konut Kanunu, Gecekondu Kanunu, Belediye Kanunu, Kamulaştırma Kanunu, İmar Kanunu hükümleri çerçevesinde söz konusu projeye ilişkin olarak hazırlanan protokolün imzalandığı, protokol gereği anılan bölgenin Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca Kanun uyarınca Gecekondu Önleme Bölgesi olarak ilan edildiği, Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla proje alanında kalan taşınmazların Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından acele kamulaştırılmasına karar verildiği, anılan protokol gereği kamulaştırma işlemlerinin davalı tarafından yürütüldüğü, taşınmazın mülkiyetinin Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na devrinin istenildiği anlaşılmıştır. Sonuç olarak davanın çözümünde idari yargının görevli olduğuna, bu nedenle daniştay başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalılardan mamak belediye başkanlığı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 11.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararının tazminata ilişkin kısım yönünden kaldırılmasına, gününde oy birliği ile kesin olarak kabul kararı verilmiştir.

3.5.5. Danıştay Mahkemesinde Yer Alan Dava Örnekleri

Danıştay Mahkemesinde yer alan davaların ayrıntılı bilgileri Tablo 48 ve Tablo 76 arasında yer alan tüm tablolarda verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda:

Tahsil Davası: Tablo 52’de belirtildiği gibi, 349 ve 939 sıra nolu davalardan oluşmaktadır. Bu davaların %50 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 349 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

1996/49 esas sayılı dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmış ve konut bedellerinin tahsil talebi konusunu içermektedir. Gecekondu Önleme Bölgelerinde 775 Sayılı Yasa'nın 31. maddesine göre bakanlığımızca inşa ettirilen konutlar ve aynı Yasa'nın 25 ve 27. maddelerine göre arsa tahsis edilen kurum ve kişilere bakanlığımızca tahsis edilen konut yada arsaların bedellerinin Bakanlığımız 2 nolu Gecekondu Fon Hesabına yatırılması şartıyla tahsis sahiplerine konut veya arsaları tapu ile intikal ettirilmektedir. Dosyanın incelenmesinden; Hazineye ait arazilerin 775 sayılı Kanun amacıyla kullanılmak üzere, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu'nun 23. Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13. maddesi uyarınca Bayındırlık ve İskan Bakanlığına tahsis edildiği anlaşılmaktadır. Gecekondu Kanununun 7. maddesine göre oluşturulan gecekondu önleme bölgelerinde yasa amaçlarına uygun olarak kullanılmak üzere Muhasebe Umumiye Kanunu'nun 23. maddesi ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13. Maddesine göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığına tahsis olunan Hazine adına kayıtlı taşınmaz malların anılan bakanlıkça satışı halinde, arazilerin imar ve parselasyon planları ve alt yapıları için yapılan tüm giderlerinin düşülmesi suretiyle belirlenen bedellerinin genel bütçeye devrinin gerektiği görüşüne varılmakla dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına oybirliğiyle kabul kararı verilmiştir.

İtiraz Davası: Tablo 50’de belirtildiği gibi, toplamda 171 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %30 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 1 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2007/6944 esas sayılı belediye meclisi üyeleri tarafından açılmış olup kararının usul ve yasaya aykırı olduğu iddia edilerek bozulması yönünde itiraza ilişkindir. Dava, Ankara İli, Çankaya İlçesi, Lodumlu Mevkii Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı sınırlarının onaylanmasına ilişkin Büyükşehir Belediye Meclisi'nin kararına itiraz istemiyle açılmıştır. İdare Mahkemesince, yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi üzerine düzenlenen raporun dosyada yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, kentsel dönüşümüne konu olacak alanların, gecekondulu bölgeleri, , doğal yıkım tehlikesi yüksek alanlar, tarihsel kent çekirdekleri ve finansal ömrünü doldurmuş görünen kent bölümleri olduğu, dolayısıyla kentsel dönüşümün yeni kentsel alanların planlanması ve geliştirilmesinden çok varolan kentsel alanların planlanması ve yöntemi ile ilgili olduğu, kentsel dönüşümün eskiyen kent alanlarının planlanması ve yönetimiyle alakalı olduğu, kentsel dönüşüm ile eskiyen kent kısımlarının yenilenmesinin hedeflendiği, dava konusu Eskişehir Yolu Lodumlu alanının eskiyen kent kısmı olarak tanımlanmasının mümkün olmadığı görülmektedir. 2009/6707 sayılı karar ile dava konusu işlemin iptali yönündeki temyize konu Ankara 10. İdare Mahkemesinin kararında, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma sebeplerinden hiçbirisi bulunmadığından, bozma istemi yerinde görülmeyle anılan mahkeme kararının onanmasına, dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmesine oybirliğiyle kabul kararı verilmiştir.

İptal Davası: Tablo 53'te belirtildiği gibi, toplamda 842 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %46 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 15 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2007/10135 esas sayılı davada kararının kanuna aykırı olduğu ifade edilerek bozulması yönüyle iptali talep edilmektedir. Dava, taşınmaz maliki tarafından açılmıştır. Başvuru, davacıya ait taşınmazın Belediye Kanunu'nun 73. Maddesine göre 50. Yıl Parkı ve Çevresi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Alanı içine alınmasına ve bu alan içinde her türlü imar uygulamasının durdurulmasıyla alakalı Büyükşehir Belediye Meclisi kararının iptali talebiyle alakalıdır. İdare Mahkemesince, proje alanı kapsamından çıkarılması istenen parsellerin 18.02.2005 tarihli, 534 sayılı Büyükşehir Belediye Meclis kararında belirlenen 50. Yıl Parkı ve Çevresi Kentsel Değişim ve Gelişim Alanı içinde

kaldığı gerekçesiyle kapsam dışına çıkarılmadığı belirtilmiş ise de söz konusu 1/5000 ölçekli Kentsel Dönüşüm Projesi'nin Belediye Kanunu'nun 73. maddesi hükmüne dayalı olarak yapıldığı, bu Kanun'un ise Anayasa Mahkemesince iptal edildiği anlaşıldığından, Anayasa Mahkemesince iptal edilen 5272 sayılı Kanun'un 73. maddesine dayanılarak gerçekleştirilen 50. Yıl Kentsel Dönüşüm Projesinin hukuksal dayanağı kalmadığından, bu Kanun hükümlerine dayalı olarak tesis edilen dava konusu işlemlerde de hukuka aykırılık bulunduğu sebebiyle konunun iptaline karar verilmiştir. Karar davalı tarafından temyiz edilmiştir. 26.10.2009 tarihli, 2009/10314 sayılı karar ile, İdari Yargılama Kanunu'nun md. 49/ f. 2'de yer alan bozma nedenlerinin hiçbirisi bulunmamıştır. Bu sebeple bozma istemi yerinde görülmeyle mahkeme kararının onanmasına oy birliği ile kabul kararı verilmiştir. Alınan karar dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmiştir.

Temyiz Davası: Tablo 52'de belirtildiği gibi, 185 sıra nolu davadan oluşmaktadır. Bu davaların %100 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 185 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2011/8665 esas sayılı dava kamulaştırma kararının temyiz istemiyle alakalıdır. Dava, Adıyaman İli, Musalla Mahallesi'ndeki taşınmazın kamulaştırılmasıyla alakalı 08.06.2010 tarihli ve 491 sayılı işlemin iptali talebiyle açılmış; İdare Mahkemesince, uyuşmazlığa konu taşınmazı da kapsayan alanın belediye meclisi kararı ile Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı ilan edildiği anılan bu meclis kararı ve davalı idare ile TOKİ Başkanlığı arasında imzalanan Gecekondu Dönüşüm Projesine ilişkin protokol uyarınca kamu yararı gözetilerek taşınmazın kamulaştırılmasının hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir. Bu durumda, İdare Mahkemesince, kentsel dönüşüm alanı sınırları içerisinde kaldığından bahisle dava konusu işlemin uygun olduğu yolundaki kararda isabet görülmemiştir. 20.12.2013 tarih ve ve 2013/9009 sayılı karar ile Şanlıurfa İdare Mahkemesince verilen kararın bozulması oy birliği kabul edilmiştir. Karar, dosyada adı geçen mahkemeye gönderilmiş ve kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde düzeltilmesi yolu açık tutulmuştur.

Yürütmeyi Durdurma Davası: Tablo 52’de belirtildiği gibi, toplamda 7 davadan oluşmaktadır. Bu davaların %57 oranında kabul edildiği tespit edilmiştir. Bahsi edilen dava konusu yönünde dava örneğine bakmak konunun daha somut şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu dava konusunun örneğine bakıldığında 244 nolu dava incelenmiştir. Davanın detayları şu şekildedir:

2013/5535 esas sayılı dava taşınmaz malikinin vekili tarafından açılmıştır ve karar bozulması ve yürütmenin durdurulması talebine yöneliktir. Dava, Yeni Güney park Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı kapsamında Ankara Büyükşehir Belediye Meclis kararının ve bu plana dayanılarak yapılan imar planının onayına dayanılarak hazırlanmıştır. Yukarıda belirtilen proje alanı kapsamında parselasyon planının onayına ilişkin belirtilen Belediye’nin Encümeni kararın iptalini talep edilmiştir. 23.01.2013 tarihinde Danıştay 6’ncı Dairesi’nin 2012/2974 sayılı kararı kapsamında sözü edilen konuda yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Bu karardan sonra 22.09.2017 tarihinde tekrardan yürütmeyi durdurma kararı için başvuru yapılmıştır. Bu açılan davanın amacı 29.03.2013 tarihinde Ankara 5. İdare Mahkemesince verilen 2013/506 sayılı kararın bozulmasıdır. Bu kapsamda 2017/6481 sayılı karar ile oybirliğiyle ret kararı verilmiştir. Bu karar ile 15 gün içinde düzeltilme yolu açık tutulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dönüşüm ve yenileme alanlarında uygulanan plan ve projeler sonucunda ortaya koyulacak kentsel mekanların ve altyapı sistemlerinin beklentilere uyumlu kent parçaları olabilmeleridir. Bu amaçla, sivil örgütler, üniversiteler, kamu ve özel sektörlerin iş birliğiyle ortaya koyulacak ortaklıklara ihtiyaç vardır. Bunların yanı sıra bu ihtiyaçları sağlayabilecek yasal düzenlemelerin de yapılması büyük önem taşımaktadır.

Ekonomik, çevresel ve göç dolayısıyla ortaya çıkan kültürel etmenler nedeniyle oluşan olumsuzlukların giderilmesinde kentsel dönüşüm karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda kentsel dönüşüm projeleri kentsel sorunların çözümünde önemli oranda rol oynamaktadır. Bu projelerin oluşmasıyla birlikte sistemin düzgün şekilde işleyebilmesi için sağlam hukuki temellere dayandırılması gerekmektedir. Kentsel dönüşümün sistematik şekilde işlevini yerine getirebilmesi amacıyla sağlam hukuki temellere dayanması gerekmektedir. Bahsedilen bu hukuki temeller kentsel dönüşüm kavramının yasal dayanağı olmaktadır. Bu yasal dayanaklar kapsamında kentsel dönüşüm projelerinden oluşan sorunlar davalarla çözüme kavuşturulmuştur.

Çalışma kapsamında genel olarak kentsel dönüşüm, hukuki dayanağı ve davalar konu, mahkeme ve şehir bazında incelenmiştir. Bunun için de Lexpera adlı internet kaynağından yararlanılmıştır. Kentsel dönüşüm davalarının yer aldığı mahkemeler; Anayasa, Bölge İdare, Bölge Adliye, Uyuşmazlık, Sayıştay, Yargıtay ve Danıştay'dır. Ancak çalışma kapsamında idare ile sınırlandırıldığı için Sayıştay ve Yargıtay Mahkemeleri dikkate alınmamıştır. Kentsel dönüşüm kapsamında mahkemeler bazında incelenen veriler sonucunda toplamda 1264 dava incelenmiştir. Mahkemeler bazından dava sayıları sırasıyla şu şekildedir

- Danıştay Mahkemesi (1023),
- Bölge Adliye Mahkemesi (93),
- Uyuşmazlık Mahkemesi (80),
- Bölge İdare Mahkemesi (46) ve
- Anayasa Mahkemesi şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Edinilen bilgiler doğrultusunda davaların ilk açılış tarihlerine mahkeme bazında bakıldığında sırasıyla şu şekildedir:

- Anayasa Mahkemesi (1992 - 2018),
- Danıştay Mahkemesi (1996 - 2017),
- Uyuşmazlık Mahkemesi (2002 - 2018),
- Bölge İdare Mahkemesi (2016 - 2017) ve
- Bölge Adliye Mahkemesi (2016 - 2018) şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Davaların sonuçlandırılma sürelerine bakıldığında toplamda en fazla sürenin 484 dava ile 2 yıl olmasına rağmen aslında bu sayının fazla olmasının Danıştay mahkemesinden kaynaklandığı görülmüştür. 1264 davanın yaklaşık %81'i Danıştay mahkemesinde görülmüştür. Mahkeme bazında en fazla davanın yer aldığı dava süreleri incelendiğinde, Anayasa mahkemesinin 1 yılda, Danıştay mahkemesinin 2 yılda, Bölge İdare Mahkemesi, Bölge Adliye Mahkemesi ve Uyuşmazlık Mahkemesinin ise 1 yıldan kısa sürede davaların sonuçlandığı görülmüştür.

Davaların sonuçlanma şekillerine bakıldığında 586 davanın kabul ve 690 davanın da ret kararı ile sonuçlandırıldığı görülmektedir. Davaların sonuçlandırılma esaslarına bakıldığında oy çokluğu ile 63 davanın kabul, 86 davanın ret kararı aldığı ve oy birliği ile 521 kabul, 594 ret kararı ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir. Mahkeme bazında dava sonuçları şu şekildedir:

- %91 (20) ile Anayasa Mahkemesi, %57 (578) ile Danıştay Mahkemesi ve %53 (49) ile Bölge Adliye Mahkemesinin davalarında çoğunlukla ret kararı verilirken,
- %72 (33) ile Bölge İdare Mahkemesi ve %75 (60) ile Uyuşmazlık Mahkemelerinde kabul kararı verildiği görülmektedir.

Elde edilen veriler ışığında kentsel dönüşüm davaları mahkemelerin yanı sıra konu ve şehir bazında da incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında toplamda 36 şehir karşımıza çıkmaktadır. Bu şehirlerdeki kentsel dönüşüm davalarının sayıları sırasıyla; Ankara (486), İstanbul (224), Diyarbakır (96), Denizli (58), Manisa (44), Sakarya (39), Kocaeli (36), Bursa (35), İzmir (31), Konya (31), Trabzon (24), Samsun (20), Çorum (20), Adana (19), Erzurum (16), Antalya (14), Gaziantep (13), Edirne (13), Eskişehir (8), Şanlıurfa (7), Rize (6), Muğla (3), Uşak (3), Malatya (2), Hatay (2), Karaman (2), Sivas (1), Mersin (1), Mardin (1), Van (1), Zonguldak (1), Yozgat (1), Ağrı (1) ve Muş (1) şeklinde

karşımıza çıkmaktadır. Bahsi geçen illerden en çok davanın görüldüğü ilin Ankara olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra en az kentsel dönüşüm davasının olduğu iller ise Sivas, Mersin, Mardin, Van, Yozgat, Zonguldak, Ağrı, Aydın ve Muş olarak karşımıza çıkmaktadır. İllerin genel olarak sonuçlanma sürelerine bakıldığında yıl bazında 1 yıldan az, 1 yıl, 2 yıl ve 2 yıldan fazla olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda incelenen mahkemelere ayrıntılı olarak bakıldığında; *Anayasa Mahkemesinde* kapsamında 22 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu mahkemede 4 farklı dava konusu mevcuttur. Bunlar; İptal ve Yürürlüğün Durdurulması (12), İtiraz (5), Bireysel Başvuru Kararı (5) ve Anayasa Mahkemesi Kararı (1) şeklindedir. Bu dava konularına bakıldığında Anayasa Mahkemesinde yer alan 22 davadan 20'sinin ret edildiği görülmüştür. Bu oranlara yüzde olarak baktığımızda %9'unun kabul edildiği görülmektedir. Kabul edilen davaların Bireysel Başvuru ve Anayasa Mahkemesi Kararı konulu davalar olduğu görülmüştür. Anayasa mahkemesinde yer alan davalar en fazla 3 yılda sonuçlanmış ancak çoğunluk olarak 1 yılda karara kavuşturulmuştur. Sonuçlandırılma sürelerine yüzde kapsamında bakıldığında; %28 ile 1 yıldan az, %36 ile 1 yıl, %18 ile 2 yıl ve %18 ile 3 yıl şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Şehirler bazında bakıldığında Anayasa mahkemesinde 4 farklı şehirde davaların olduğu görülmüştür. Bu davaların sayılarına bakıldığında; Ankara (14), İstanbul (5), İzmir (2) ve Aydın (1) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu illere sonuçları doğrultusunda bakıldığında Ankara'da açılan davaların hepsinin ret şeklinde sonuçlanması dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra sadece İstanbul ve İzmir'de birer dava kabul edilmiştir.

Bir diğer mahkeme olan *Bölge İdare Mahkemesine* bakıldığında toplamda 46 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu mahkemede 6 farklı konu karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; İptal (18), Diğer konulu davalar (12), Tahsil (7), İstinaf (4), Tam Yargı (3) ve İtiraz (2) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Bölge İdare Mahkemesinde yer alan 46 davadan 33'ü kabul edilmiştir. Bu orana yüzde olarak bakıldığında yaklaşık %72 oranında kabul olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bölge İdare mahkemesinde yer alan davaların en fazla 1 yılda sonuçlandırıldığı tespit edilmiş ancak çoğunluk olarak 1 yıldan az sürede karara kavuşturulmuştur. Sonuçlandırılma sürelerine yüzde kapsamında bakıldığında; %93 ile 1 yıldan az ve %7 ile 1 yıl şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Şehirler bazında bakıldığında Bölge İdare mahkemesinde 5 farklı şehirde davaların olduğu görülmüştür. Bu davaların sayılarına bakıldığında; İstanbul (33), Ankara (8), İzmir (3),

Erzurum (1) ve Gaziantep (1) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu illere sonuçları doğrultusunda bakıldığında; Ankara'da 1 kabul ve 7 ret kararı ile %12 oranında kabul alındığı tespit edilmiştir. İstanbul'da 29 kabul ve 4 ret kararı ile %88 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. İzmir'de 2 kabul ve 1 ret ile %67 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Erzurum'da 1 ret ile %100 oranında ret kararı aldığı görülmektedir. Son olarak Gaziantep'te ise 1 kabul ile %100 kabul kararı aldığı tespit edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesine bakıldığında; toplamda 93 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu mahkemede 10 farklı dava konu karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; Tespit (25), Kamulaştırma (14), İptal (13), Diğer konulu davalar (12), Tam Yargı (9), Tahsil (6), Ecrimisil (4), Şerh (4), İhtiyati Tedbir (4) ve Sözleşme (2) şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bölge Adliye mahkemesinde yer alan 93 davanın 43'ünün kabul kararı aldığı görülmektedir. Bu orana yüzde olarak bakıldığında yaklaşık %46 oranında kabul edildiği görülmektedir. Bölge Adliye mahkemesinde yer alan davaların en fazla 2 yılda sonuçlandırıldığı tespit edilmiş ancak çoğunluk olarak 1 yıldan az sürede karara kavuşturulmuştur. Sonuçlandırma sürelerine bakıldığında davaların %90'ının 1 yıldan az sürede tamamlanırken %9'unun 1 yıl ve %1'inin 2 yılda tamamlandığı tespit edilmiştir. Şehirler bazında bakıldığında Bölge Adliye mahkemesinde 8 farklı şehirde davaların olduğu görülmüştür. Bu davaların sayılarına bakıldığında; İstanbul (24), Ankara (12), Samsun (12), Erzurum (10), İzmir (9), Adana (8), Gaziantep (6) ve Antalya (3) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu illere sonuçları doğrultusunda bakıldığında; İstanbul'da 8 kabul ve 20 ret kararı ile %29 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Ankara'da 5 kabul ve 9 ret kararı ile %36 oranında kabul alındığı tespit edilmiştir. Samsun'da 7 kabul ve 5 ret ile %58 oranında kabul edildiği görülmektedir. Erzurum'da 7 kabul ve 5 ret ile %58 oranında kabul kararı aldığı görülmektedir. İzmir'de 4 kabul ve 5 ret ile %44 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Adana'da 7 kabul ve 1 ret ile %85 oranında kabul kararı aldığı tespit edilmiştir. Gaziantep'te 5 kabul ve 1 ret ile %83 kabul kararı aldığı tespit edilmiştir. Son olarak Antalya'da ise 1 kabul ve 3 ret ile %25 oranında kabul kararı aldığı tespit edilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesine bakıldığında; toplamda 80 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu mahkemede 5 farklı dava konusu karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; Tahsil (30), Tescil (4), Tam Yargı (28), İptal (6) ve Devir (12) şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Uyuşmazlık mahkemesinde yer alan 80 davanın 60'ının kabul kararı ile sonuçlandırıldığı

tespit edilmiştir. Bu orana yüzde olarak bakıldığında yaklaşık %75 oranında kabul edildiği görülmektedir. Uyuşmazlık mahkemesinde yer alan davaların en fazla 1 yılda sonuçlandırıldığı tespit edilmiş ancak çoğunluk olarak 1 yıldan az sürede karara kavuşturulmuştur. Sonuçlandırılma sürelerine yüzde kapsamında bakıldığında; %95 ile 1 yıldan az ve %5 ile 1 yıl şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Şehirler bazında bakıldığında Uyuşmazlık mahkemesinde 8 farklı şehirde davaların olduğu görülmüştür. Bu davaların sayılarına bakıldığında; Ankara (69), Bursa (3), İzmir (2), Gaziantep (2), Kocaeli (1), Mardin (1), Uşak (1) ve Muş (1) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu illere sonuçları doğrultusunda bakıldığında; Ankara'da 52 kabul ve 17 ret kararı ile %75 oranında kabul alındığı tespit edilmiştir. Bursa'da 2 kabul ve 1 ret ile %67 oranında kabul edildiği görülmektedir. İzmir'de 2 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Gaziantep'te 2 kabul ile %100 kabul kararı aldığı tespit edilmiştir. Kocaeli'nde 1 kabul ile %100 oranında kabul edildiği görülmektedir. Mardin'de 1 ret ile %100 oranında ret edildiği görülmektedir. Uşak'ta 1 ret ile %100 oranında ret kararı verildiği görülmektedir. Son olarak Muş'ta ise 1 kabul ile %100 oranında kabul kararı aldığı tespit edilmiştir.

Son olarak *Danıştay Mahkemesinde* toplamda 1023 dava karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu mahkemede 5 farklı dava konusu bulunmaktadır. Bunlar; İptal (842), İtiraz (171), Yürütme Durdurma (7), Tahsil (2) ve Temyiz (1) şeklindedir. Danıştay mahkemesinde yer alan 1023 davanın 445'inin kabul kararı ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir. Bu orana yüzde olarak bakıldığında yaklaşık %43 oranında kabul edildiği görülmektedir. Danıştay mahkemesinde yer alan davaların en fazla 2 yıldan fazla sürede sonuçlandırıldığı tespit edilmiş ancak çoğunluk olarak 2 yılda karara kavuşturulmuştur. Sonuçlandırılma sürelerine yüzde kapsamında bakıldığında; %15 ile 1 yıldan az, %20 ile 1 yıl, %48 ile 2 yıl ve %17 ile 2 yıldan fazla olduğu tespit edilmiştir. Şehirler bazında bakıldığında Danıştay mahkemesinde 33 farklı şehirde davaların olduğu görülmüştür. Bu davaların sayılarına bakıldığında; Ankara (380), İstanbul (158), Diyarbakır (96), Denizli (58), Manisa (44), Sakarya (39), Kocaeli (35), Bursa (32), Konya (31), Trabzon (24), Çorum (20), İzmir (15), Edirne (13), Adana (11), Antalya (10), Samsun (8), Eskişehir (8), Şanlıurfa (7), Rize (6), Gaziantep (4), Muğla (3), Erzurum (3), Şırnak (3), Uşak (3), Karaman (2), Hatay (2), Malatya (2), Sivas (1), Mersin (1), Van (1), Yozgat (1), Zonguldak (1), Ağrı (1), şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu illere sonuçları doğrultusunda bakıldığında; Ankara, 161 kabul ve 219 ret ile %42 oranında kabul aldığı

tespit edilmiştir. İstanbul, 123 kabul ve 35 ret ile %78 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Diyarbakır, 96 ret ile %100 oranında ret kararı aldığı görülmektedir. Denizli, 14 kabul ve 44 ret ile %18 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Manisa, 27 kabul ve 17 ret ile %55 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Sakarya, 4 kabul ve 35 ret ile %10 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Kocaeli, 27 kabul ve 8 ret ile %77 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Bursa, 10 kabul ve 22 ret ile %31 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Konya, 16 kabul ve 15 ret ile %52 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Trabzon, 2 kabul ve 22 ret ile %8 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Çorum, 20 ret ile %100 oranında ret aldığı tespit edilmiştir. İzmir, 6 kabul ve 9 ret ile %40 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Edirne, 13 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Adana, 5 kabul ve 6 ret ile %45 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Antalya, 4 kabul ve 6 ret ile %40 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Samsun, 6 kabul ve 2 ret ile %75 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Eskişehir, 3 kabul 5 ret ile %37 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Şanlıurfa, 6 kabul ve 1 ret ile %86 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Rize, 4 kabul ve 2 ret ile %66 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Gaziantep, 3 kabul ve 1 ret ile %75 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Muğla, 3 ret ile %100 oranında ret kararı aldığı görülmektedir. Erzurum, 3 ret ile %100 oranında ret aldığı tespit edilmiştir. Şırnak, 1 kabul ve 2 ret ile %33 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Uşak, 1 kabul ve 2 ret ile %33 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Karaman, 2 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Hatay, 2 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Malatya, 1 kabul ve 1 ret ile %50 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Sivas, 1 ret ile %100 oranında ret aldığı tespit edilmiştir. Mersin, 1 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Van, 1 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Yozgat, 1 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Zonguldak, 1 kabul ile %100 oranında kabul aldığı tespit edilmiştir. Son olarak Ağrı ise, 1 ret ile %100 oranında ret aldığı tespit edilmiştir.

Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan araştırmalar sonucunda toplamda 7 mahkeme karşımıza çıkmıştır. Ancak çalışmanın kapsamı doğrultusunda 5 mahkeme incelenmiştir. Çalışma kapsamı dışında kalan Sayıştay ve Yargıtay mahkemeleri ayrı olarak başka bir çalışmada incelenerek veri analizi yapılabilir.

Kentsel dönüşüm kapsamında incelenen davalara bakıldığında Anayasa mahkemesi kapsamında mülkiyet hakkı sorunu dikkat çekmektedir. Anayasa madde 35'te yer alan mülkiyet hakkı kavramı, kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasında sınırlılığı açısından problemlere yol açmaktadır. Kamulaştırma eylemi ile kamu yararının gerektirdiği durumlarda mülkiyet hakkının sınırlandırılabilmesi kabul edilmektedir. Yani sınırsız bir hak olarak varsayılan mülkiyet hakkının çeşitli faktörler sebebiyle sınırlandırılması uygulanma aşamasında çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Açıklanan durumlar sonucunda Anayasa'nın mülkiyet hakkını belli bir yere kadar koruyabildiği tespit edilmiştir. Bu sorunların çözümü aşamasında mülkiyet hakkını sınırlayan sebeplerin ortadan kaldırılması, uygulama aşamasında karşılaşılan problemlerin çözümüne katkı sağlayabilecektir.

Kentsel dönüşüm sürecinin sağlıklı işlevini yerine getirebilmesi için sağlam hukuki temellere dayandırılması gerekmektedir. Ancak kentsel dönüşüm sürecinin yasal temelleri olarak verilen kanunların içerisinde yer alan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında açıklanan riskli yapı kavramı çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Söz konusu kanun kapsamında riskli yapı kavramı ile açıklanan alanların neye göre tespit edileceği açıkça belirtilmediği için uygulama aşamasında karışıklığı neden olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra söz konusu kavramın hangi kurumlar bağlamında tespitinin yapılacağı net olarak belirtilmemiştir. Bu sorunların mahkemeler kapsamında incelenen davaların sonuçlanma sürelerini uzattığı tespit edilmiştir. Problemlere neden olan husuların detaylı şekilde açıklanması yaşanan sıkıntıların önüne geçilmesinde faydalı olacaktır.

Kentsel dönüşüm kapsamında hukuki bağlamda karşılaşılan bir diğer sorun ise yetki problemidir. Bu problem incelenen davaların uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesi aşamasında tespit edilmiştir. Kentin yaşanılabilir bir alan olabilmesi için idarenin yerine getirmesi gereken birçok faaliyet bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin başında imar çalışmaları gelmektedir. Yaşanan yetki çatışması ve sınırlılığı sebebiyle bu çalışmalar etkili şekilde gerçekleştirilmemektedir. Bunun sonucunda gerçekleştirilen faaliyetlerin ile etkili sonuçların elde edilmesi mümkün olmayacaktır. Yaşanan bu yetki problemlerin detaylı bir çerçevede açıklanması ve sınırlılıkların açık şekilde belirtilmesiyle çözüme kavuşturulacağı ön görülmektedir.

Kentsel dönüşüm sürecinin verimli şekilde işleyebilmesi için dayandığı kaynakların günümüz ihtiyaçlarına yönelik olması gerekmektedir. Bu ihtiyacın çözüm yolu ise dayandığı yasal kaynakların var olan uluslararası kaynaklara uygunluğu ve güncelliğinden geçmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda kentsel dönüşüm kapsamında yer alan hukuki kaynakların uluslararası mevzuata uygun olmadığı tespit edilmiştir. Kentsel sorunlara çözüm aracı olarak ortaya çıkan kentsel dönüşüm sürecinin etkin şekilde işlevini yerine getirebilmesi için uluslararası kaynaklara uygunluğunun gözden geçirilip, düzeltmelerin yapılması gerekmektedir.

Kentsel dönüşüm davalarının incelenmesi sonucunda karşımıza çıkan bir diğer sorun ise uyuşmazlık problemidir. Kentsel dönüşüm süreci ve faaliyetleri hukuksal olarak 1982’de kurulan İdari Yargı’nın alanına girmektedir. 1982’de kurulan söz konusu yargı kolu henüz tam olarak sistematüğini oturtmamıştır. Görev alanı kapsamında net şekilde belirlilik olmadığından dolayı uyuşmazlıklara neden olmaktadır. Bu sorunun çözümü aşamasında görev alanları belli bir çerçevede açıklanan detaylı şekilde belirtilmelidir. Bunun sonucunda ortaya çıkan uyuşmazlık problemine çözüm olabilecektir.

İdare hukuku, tek bir hukuki dayanağına sahip olan bir hukuk alanı değildir. Mevzuatın geneli yasal dayanak sağlamaktadır. Bu bilgi doğrultusunda kentsel dönüşüm sürecinin hukuki dayanaklarına bakıldığında sadece kanunların olmadığı görülmektedir. Kanunların yanı sıra yönetmelikler ve uluslararası anlaşmalar bulunmaktadır. Bu süreçte oluşan sorunların çözümünde var olan yasal dayanakların birinde yapılan düzenleme genel bir çözüm sağlamayacaktır. Bu yüzden yasal temellerin tümünde genel bir revizyonunun yapılması sorunların çözümü aşamasında oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Abacıoğlu, M. ve Abacıoğlu, A., (2017), *Kentsel Dönüşüm Kanunu ve İlgili Mevzuat-Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun*, Seçkin Yayıncılık, 8.Baskı, Ankara.
- Ağan, H. ve Arkon, C., (2003), Investigating the Changing Prospects to Manage Urban Regeneration of Inner Urban Lands, Uluslararası 14. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu Bildirisi, *Kentsel Yenileşme ve Kentsel Tasarım Sempozyum Kitabı*, Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları, (251-258), İstanbul.
- Akgüner, T. (2012), “Kentsel Dönüşüm ve Hukuk”, *Güncel Hukuk Dergisi*, (18-23).
- Akkar, M. (2006), “Kentsel Dönüşüm Üzerine Batı’daki Kavramlar, Tanımlar, Süreçler ve Türkiye”, *Planlama Dergisi*, Yıl 2006/2, TMMOB Şehir Plancıları Odası, (29-38).
- Akkoyun N. (2007), “Kentsel Dönüşüm ve Sarıgöl Örneği”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Akkoyunlu, E. (1997), “Kentli Hakları”, *Amme İdaresi Dergisi*, C.30, S.3, (31-38).
- Aktaş, N. K ve Alp, M.A., (2014), “Kentsel Dönüşümün Kent Peyzajına Etkisi: Sulukule Örneği”, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Peyzaj Planlama ve Tasarım Anabilim Dalı, (1059-1068), İstanbul.
- Alhanlıoğlu, G. (2016); “Kentsel Dönüşümün Boyutları:Yasal Altyapı”, <http://cre-consultancy.com/kentsel-donusumun-boyutlari-yasal-altyapi/>, (04.05.2019).
- Arslan, G. Y. (2014), “Kentsel Dönüşümün Sürdürülebilirlik Boyutu: Hammarby (İsveç) ve Fener-Balat Örneklerinin İncelenmesi”, *Artium Dergisi*, S.2(2), (180-190).
- Ataöv, A. ve Osmay, S. (2007), “Türkiye’de Kentsel Dönüşüme Yöntemsel Bir Yaklaşım”, *Middle East Technical University Journal Of The Faculty Of Architecture*, S.24(2), (57-82).
- Aydın, A.H. ve Çamur, Ö., (2016), “Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Başarılı Dünya Örnekleri: Danbara, Solidere, Rio De Janeiro”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S.6(1), (53-68).

- Aydınlı, H.İ. ve Kaya, A., (2013), “Yargı Kararları Örnekleri ile Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Sorun Alanları”, Afyon Kocatepe Üniversitesi, *İİBF Dergisi*, C.15, S.2, (449-468).
- Bal, Ö. H. (2008), “İzmir’de Kentsel Dönüşüm Süreci’nin İzmir Cennetçeşme Mahallesi Üzerinden İrdelenmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Balkır, Z. G. (2012), “Konut Hakkı ve İhlalleri: Kentli Hakların Doğuşu”, IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, (339-358), Muğla.
- Başarır, A. (2010), “Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Çok Amaçlı Bir Yaklaşım, İnegöl Kenti Örneği”, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Baydoğan, M. Ç. (2013), “Talas’taki Kentsel Dönüşüme Eleştirel Bir Bakış”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.35, (95-130).
- Boyraz, Z. ve Hoş, B. Y., (2014), “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, *Journal of World of Turks*, S.6(3), (45-63).
- Çakallı, M. E. (2012), *Kentsel Yenilemede Bir Araç Olarak Kentsel Dönüşüm Projeleri ve İlgili İdari Yargı Kararları*, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çakallı, M. E. (2015), *Kentsel Yenilemede Bir Araç Olarak Kentsel Dönüşüm Projeleri ve İlgili İdari Yargı Kararları*, Adalet yayınevi, 2.Baskı, Ankara.
- Çaptuğ, M. (2016), *İdare Hukuku Açısından Kentsel Dönüşüm*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Çatalbaş, F. (2011), *Kentsel Dönüşüm Projelerinin Mekânsal ve Sosyo Ekonomik Etkileri: Diyarbakır İli Sur içi Bölgesi Örneği*, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çoban, A. N. (2012), “Cumhuriyetin İlanından Günümüze Konut Politikası”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.67, S.3, (75-108).
- Çubuk, M. (1992), Şehircilik Ders Notları (yayınlanmamış), Mimar Sinan Üniversitesi, (26-32).

Demirkıran, S. (2008), “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Yerel Yönetimlerin Rolü: Bursa Büyükşehir Belediyesi Örneği”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Demirkol, S. ve Baş, Z. B., (2013), “Kentsel Dönüşümün, 6306 Sayılı Yasa Kapsamında Hak ve Özgürlükler Açısından Ele Alınması”, *TBB Dergisi*, S.108, (24-70).

Demirsoy, M. S. (2006), Kentsel Dönüşüm Projelerinin Kent Kimliği Üzerindeki Etkisi (Lübnan-Beyrut-Solidere Kentsel Dönüşüm Projesi Örnek Alan İncelemesi), Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Dünder, Ö. (2006), “Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Sonuçları Üzerine Kavramsal Bir Tartışma”, Kentsel Dönüşüm Sempozyumu, (Ed.) P. Pınar Özden, Ankara, TMMOB ŞPO Yayını, (65-74).

Epöztürk, L. (2004), “Pearl Nehri Kentsel Tasarım Projesi”, Kentsel Tasarım Yöntem Teknikleri, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Ders Programı, İstanbul.

Erden, Y. D. (2003), “Kentsel Yenileşmede Bir Araç Olarak Dönüşüm Projeleri”, Mimar Sinan Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Eres, Z. (2004), “Yaşanılır Kentler/Yaşanılır İstanbul”, TMMOB Mimarlar Odası Teknik Kongresi, İstanbul.

Ergenekon, T. (2003), “Urban Regeneration and Urban Design”, Uluslararası 14. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu Bildirisi, *Kentsel Yenileşme ve Kentsel Tasarım Sempozyum Kitabı*, Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları, (192-204), İstanbul.

Ersoy, M. (2004), “Paris La Defense Örneği, Kentsel Tasarım Yönetim Teknikleri”, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Ertaş, M. (2011), “Kentsel Dönüşüm Çalışmalarında Sosyal Boyutun İncelenmesi, Ankara ve Londra Örnekleri”, *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Dergisi*, S.10(1), (1-18).

Ertürk, F. (2009), “Neslişah ve Hatice Sultan (Sulukule) Mahalleleri Kentsel Dönüşüm Projesi”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, (1-69), İstanbul.

Genç, F. N. (2008), “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm: Mevzuat ve Uygulamaların Genel Görünümü”. Celal Bayar Üniversitesi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, S.15(1), (115-130), Manisa.

Görün, M. ve Kara, M., (2010), “Kentsel Dönüşüm ve Sosyal Girişimcilik Bağlamında Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesinin Artırılması”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, S.8(2), (137-164).

Güldüler, E. S. (2010), “Gaziosmanpaşa Belediyesi Ölçeğinde Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Uygulamaları”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Gümüüşboğa, B. (2009), “Katılım Ekseninde Kentsel Dönüşüm: Altındağ Aktaş Mahallesi Örneği”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Güneş, İ. (2013), “Uluslararası Anlamda Dünyadaki Kentsel Dönüşüme Bir Bakış”, *Marmara Belediyeler Birliği Dergisi*, S.81, (32-37).

Gürler, E. (2004), Kentsel Yeniden Üretim Süreci Üzerine Karşılaştırmalı Çalışma: İstanbul Örneği, *Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, (113-158), İstanbul.

İmamoğlu, E. O. (1995), “İnsan Evi ve Çevresi, Araştırma Projesi: Sosyal ve Psikolojik Bazı Gözlemler”, Konut Araştırmaları Sempozyumu, (357-367), Ankara.

İnce, E. K. (2006), “Kentsel Dönüşümde Yeni Politika, Yasa ve Eğilimlerin Değerlendirilmesi: Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kaboğlu, Ö. İ. (1994), *Çevre Hakkı*, İmge Yayınevi, Ankara.

Kalabalık, H. (2005), *İmar Hukuku (Planlama, Arsa, Yapı, Koruma)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kara, G. (2007), “Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 11. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Bildiriler Kitabı*, (7-15), Ankara.

Kara, A. (2013), *Kentsel Dönüşümlerde Kentsel Kimliğin Sürdürülebilirliği: Trabzon Zağnos Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi Örneği*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.

Karakocalı, A. T. - Hakan, S. - Sıla, K. - Ali, S., (2017), *Sorularla Kentsel Dönüşüm Hukuku*, Aristo Yayınevi, İstanbul.

Karaman, Z.T. (2008), *Kent Yönetimi ve Politikası*, Birleşik Matbaacılık, 6. Baskı.

Kayacan, T. (2010), “*Kentsel Dönüşüm Katılımının Rolü ve Önemi Zeytinburnu ve Karanfil köy Örnekleri*”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kayalar, J. (2004), “Paris La Defense, Kentsel Tasarım Kuram ve İlkeler”, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Kayalar, J. (2006), *Kent ve Meydan Olgusu, Yeniden Canlandırma Sürecinde Karşılaştırılmalı Bir İrdeleme, Trafalgar Meydanı ve Eminönü Meydanı*, Mimar Sinan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kaypak, Ş. (2010); “Kentsel Dönüşüm Faaliyetlerine Etik ve Sosyal Sorumluluk Temelli Bir Yaklaşım”, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, S.3(2), (84-105).

Keleş, R. (1992), *Kentleşme Politikası*, İmge Yayınevi, Ankara.

Keleş, R. (2012), *Kentleşme Politikası*, İmge Yayınları, Ankara.

Kıray. M. (1982), *Toplumsal Değişme ve Kentleşme/Kentle Bütünleşme Sorunu, Kentsel Bütünleşme*, Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı Yayınları, Ankara.

Koçak, H. (2008), “Kentsel Dönüşüm Uygulamaları Aydın ve Afyonkarahisar Örnekleri Afyon Kocatepe Üniversitesi”, *İ.İ.B.F. Dergisi*, S.10(2), (400).

Kurtuluş, H. (2006), “Kentsel Dönüşüme Modern Kent Mitinin Çöküşü Çerçevesinden Bakmak”, *Planlama Dergisi*, S.36, (7-11).

- Mazı, F. (2014), *Kent ve Kalkınma, Kahramanmaraş*, Akbaba İletişim Matbaacılık.
- Meriç, O. (1951), “Belediye ve Köy Kamulaştırma Mevzuatımızda Kamu Menfaati Anlamı”, *Türk İdare Dergisi*, (11-22).
- Okuyucu, G. (2003), *Türk Hukukunda Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçları*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Oruç, G. D. ve Giritlioğlu, C., (2005), “Planlamada Yeni Politika ve Stratejik Riskler ve Fırsatlar”, 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 29. Kolokyumu, 7-9 Kasım, İstanbul.
- Öngören, G. ve Çolak, N. İ., (2013), *Kentsel Dönüşüm Hukuku Kentsel Dönüşüm Rehberi*, Öngören Hukuk Yayınları, İstanbul.
- Öngören, G. ve Çolak, N. İ., (2015), *Kentsel Dönüşüm Rehberi*, Öngören Hukuk Yayınları, 2.Baskı, İstanbul.
- Özden, P. P. (2001), “Kentsel Yenileme Uygulamalarında Yerel Yönetimlerin Rolü Üzerine Düşünceler ve İstanbul Örneği”, *İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, İstanbul.
- Özden, P. P. (2008), *Kentsel Yenileme: Yasal Yönetimsel Boyut, Planlama, Uygulama*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Özden, P. P. ve Kubat, A. S., (2003), “Türkiye’de Şehir Yenilemenin Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler”, *İTÜ Dergisi Mimarlık, Planlama, Tasarım*, S.2(1), (77-88).
- Özer, Y. E., Yöntem, A. ve Yılmaz, F., (2013), “Afet Riski Taşıyan Bölgelerdeki Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Sosyo Beşerî Faktörlerin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma: Uzundere TOKİ Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği Örneği.”, 8.Kamu Yönetimi Sempozyumu, (1-11), Hatay.
- Polat, S. ve Dostoğlu, N., (2007), “Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa’da Kükürtlü ve Mudanya Örnekleri”, *Uludağ Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, S.12(1), (61-76).
- Sasaki (2002), *İnterdisciplinary Design, Pearl River Urban Design, Goungzhou, China, Tasarım Dergisi*.

Schwambach, F. K. (2011), Mega-Events in Rio De Janeiro and Their Influence on the City Planning. 15th International Planning History Society Conference, Universität Bauhaus Weimar.

Sekmen, S. (2007), *Kentsel Dönüşüm Üzerine Bir Model Önerisi:İzmir Ferahlı Mahallesi Örneği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Solmaz, E. (2014), Kentsel Dönüşümün Finansman Yöntemleri, Ed.: Melikşah, Y. ve Şahin, C., İstanbul, İstanbul Üniversitesi S. S. ONAR İdare Hukuku ve İlimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, (113-143).

Sökmen, P. (2003), “Kentsel Dönüşüm İçin Kaynak Yaratıcı Sürdürülebilir Bir Planlama Çerçevesi”, *Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, (47-51), İstanbul.

Şahin, Ş. (1996), *Dikmen Vadisi Peyzaj Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Doktora Tezi, Ankara.

Şahin, S. Z. (2003), “İmar Planı Değişiklikleri ve İmar Hakları Aracılığıyla Yanıltıcı (Pseudo) Kentsel Dönüşüm Senaryoları: Ankara Altındağ İlçesi Örneği”, *Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, (89-101), İstanbul.

Şahin, Z. S. (2006), “Kentsel Dönüşümün Kentsel Planlamadan Bağımsızlaştırılması/Ayrılması Sürecinde Ankara, *Planlama Dergisi*, S.36,(111-120).

Şişman A. (2008), “Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, TMMOB Samsun Kent Sempozyumu, 27-29 Kasım, Samsun.

Şişman, A. ve Kibaroğlu, D., (2009), “Dünyada ve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, (1-9).

Tadmori, K. (2004), “Lübnan-Trablus Kentsel Sit Alanı’nın Koruma Sorunsalı ve Koruma-Planlanması için Yönlendirici Kavramsal Çerçeve”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.

Tekeli, İ. (2011), *Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm*, İstanbul:Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tokay, F. (2011), “*Türkiye’de Kentsel Dönüşümün Gelişimi, Hukuki Yapı ve Uygulamadan Kaynaklanan Sorunlar*”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Uludağ, İ. (1988), “*Türkiye’de Konut Açığı Karşısında Toplu Konut Yasası Ne Derecede Başarılı Olmuştur ?*”, *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.3, S.1, İstanbul.

Uslu, A. ve Yetim, L., (2006), “*Çağdaş Kentsel Çevre Yaratma Çabalarına Bir Örnek: Ankara/Portakal Çiçeği Vadisi Kentsel Dönüşüm Projesi*”, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, S.3(2), (169-178), Ankara.

Ülger, N. E. (2010), *Türkiye’de Arsa Düzenlemeleri ve Kentsel Dönüşüm*, Nobel Yayıncılık, 1.Basım, Ankara.

Ünal, E. D. ve Feridun, B. E., (1998), *İmar Terimleri*, Ankara.

Üstün, G. (2014), *Kentsel Dönüşüm Hukuku*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul.

Xavier, H. N. (2003), “*The case of Rio de Janeiro. Urban Slums Reports: The Case of Rio de Janeiro*”, Brazil.

Yaman, M. (2012), *Türkiye’de Kentsel Dönüş(tür)me Uygulamaları*, MKM Yayınları, Bursa.

Yaman, M. (2014), “*Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları Kapsamında Kütahya Kenti Osmangazi Kentsel Dönüşüm Uygulamasına Bir Bakış*”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kütahya Özel Sayısı.

Yasin, M. (2005), “*Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Hukuki Boyutu*”, *TBB Dergisi*, Yıl: 2005, S.60, (105-138).

Yasin, M. (2015), “*Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Hukuki Boyutu*”, *TBB D*, S.60, (105-137).

Yenice, M. S. (2014), “*Türkiye’nin Kentsel Dönüşüm Deneyiminin Tarihsel Analizi*”, *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, S.16(1), (76-88).

Zeybekoğlu, S. S., (2008), “Kentsel Dönüşüm ve Kent Hakkı: Fener- Balat Rehabilitasyon Programı ve Santral İstanbul Projesi Örneği”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

YASAL DÜZENLEMELER

Resmi Gazete, 20.07.1966 Tarih ve 12362 Sayılı, 775 sayılı “Gecekondu Kanunu”.

Resmi Gazete, 18.10.1982 Tarih ve 17863 Sayılı, 2709 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası”.

Resmi Gazete, 04.11.1983 Tarih ve 18215 Sayılı, 2942 sayılı “Kamulaştırma Kanunu”.

Resmi Gazete, 02.03.1984 Tarih ve 18344 Sayılı, 2985 sayılı “Toplu Konut Kanunu”.

Resmi Gazete, 03.05.1985 Tarih ve 18749 Sayılı, 3194 sayılı “İmar Kanunu”.

Resmi Gazete, 25.08.1988 Tarih ve 19910 Sayılı, “Sığınak Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 4.03.2004 Tarih ve 25400 Sayılı, 5104 sayılı “Kuzey Ankara Giriş Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu”.

Resmi Gazete, 16.06.2005 Tarih ve 25866 Sayılı, 5366 sayılı “Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun”.

Resmi Gazete, 03.07.2005 Tarih ve 25374 Sayılı, 5393 sayılı “Belediye Kanunu”.

Resmi Gazete, 19.09.2006 Tarih ve 26301 Sayılı, 5534 sayılı “İskan Kanunu”.

Resmi Gazete, 19.12.2007 Tarih ve 26735 Sayılı “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik”.

Resmi Gazete, 05.12.2008 Tarih ve 27075 Sayılı “Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 16.05.2012 Tarih ve 28309 Sayılı, 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”.

Resmi Gazete, 14.06.2014 Tarih ve 29030 Sayılı, “Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 25.02.2017 Tarih ve 29990 Sayılı, “Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 03.07.2017 Tarih ve 30113 Sayılı “Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği”.
1948 Tarihli “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi”.

Resmi Gazete, 22.02.2018 Tarih ve 30340 Sayılı “Otopark Yönetmeliği”.

04.10.1950 Tarih ve 11 Protokol Numaralı, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”.

1992 Tarihli “Avrupa Kentsel Şartı”.

İNTERNET KAYNAKÇALARI

Geo Factsheet, *Urban Problems In Rio De Janeiro*, (11.11.2018).

<https://geographyalevelslc.files.wordpress.com/2012/05/a121-rio.pdf>

T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, (09.11.2018).

<http://sozluk.gov.tr>

Didem, B. (2006), *Beyrut'ta Savaş Sonrası Yenilemenin Sistemi*, (11.11.2008).

<http://v3.arkitera.com/h9148-beyrut-ta-savas-sonrasi-yenilemenin-sistemi.html>

Solidere, *Beirut And Its City Center*, (11.11.2018).

<http://www.solidere.com/city-center/beirut-and-its-city-center>

Hiroshima: The world's sold power, (11.11.2018).

<https://www./pred.hiroshima.lg.jp/site/peace>

<http://www.kentseldonusumhaberleri.com>, (05.01.2019).

Alhanlıoğlu, G. (2016), (04.05.2019).

<http://cre-consultancy.com/kentsel-donusumun-boyutlari-yasal-altyapi/>

Çolak, İ. Ç. (2019), *Kentsel Dönüşüm Mevzuatının Hukuksal Değerlendirmesi*, (02.07.2019).

<http://www.ilkercolak.com.tr/kentsel-donusum-mevzuatinin-hukuksal-degerlendirmesi/>

Lexpera, On İki Levha Yayıncılık, (05.05.2019).

<https://www.lexpera.com.tr/giris?ReturnUrl=%2F>

Gözler, K. (2000), *Temel Hak ve Hürriyetler*, (03.07.2019).

<http://www.anayasa.gen.tr/temelhakvehurriyetler.htm>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Dilek KAVACIK
 Doğum Yeri : Kumluca - Antalya
 Medeni Hali : Bekar

Eğitimi Durumu :

Önlisans Öğrenim :
 Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Bankacılık ve Sigortacılık (2015 - 2019)
 Lisans Öğrenim :
 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İ.İ.B.F., Kamu Yönetimi (2013 - 2017)
 Yüksek Lisans Öğrenim :
 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi
 Anabilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans (2017 - ...)

Yabancı Dil ve Düzeyi : İngilizce - Orta Düzey

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar :

Fanid, N. A., & Kavacık, D. (2018); “Kentsel Dönüşüm Sürecinde İdari Yargı Kararları İptal ve Tam Yargı Dava Örnekleri”, *Strategic Public Management Journal*, 4(7), 27-43.

Kavacık, D. (2018); “Hizmet İçi Eğitimin Kurumlarda Uygulanışı”, *Akademik Düşünce Enstitüsü*.

Kavacık, D. (2018); “Bir Marka Kent Örneği:Antalya”, *Akademik Düşünce Enstitüsü*.